1985 Orhan Kemal Roman Armağanı

Mehmet Eroğlu

GEÇ KALMIŞ ÖLÜ

CAN



Mehmet Eroğlu

GEÇ KALMIŞ ÖLÜ

CAN

TÜRK YAZARLARI DİZİSİ

1. basım: 1984. Can
2. basım: 1985. Can

Bu kitap 1985 yılında, İstanbul'da ÖZAL Basımevi'nde dizilmiş ve basılmıştır. (Tel: 520 60 58)

Mehmet Eroğlu

GEÇ KALMIŞ ÖLÜ

1985 Orhan Kemal Roman Armağanı

ROMAN

CAN YAYINLARI LTD. ŞTİ.
Ankara Caddesi 40, kat 2, Cağaloğlu, İstanbul
Telefon : 528 61 13

Bu kitabın yayın hakları Can Yayınları'ndadır (1983)

BİRİNCİ BÖLÜM

19 NİSAN, CUMARTESİ

(OTEL ODASI)

SAAT: 02.15

Şilebin ilk düdüğünün üzerinden on beş dakika geçmiş. Gül'ün çığlıkları beni yatağa mıhladı sanki; kımıldamadan, soluk almadan oturuyorum. Artık gecenin içinde tek başımayım. Işık? Yalnızca komodinin üzerindeki abajurdan dökülen ışık var. Yerdeki kırık şişeden yayılan süt, Gül'ün odadan çıkarken öfkeyle yırtıp attığı 20 Nisan tarihli vapur biletini ıslatıyor.

Her şey ne kadar kesin ve değişmez. Çevremi saran nesnelerden kaynaklanan rahatsız edici bu duygu, hayatımı geldiği bu noktada, anlamsız kılıyor. Oysa zamana hükmedebileceğim şu anda varlığım ilk kez bir anlam kazanacak. Nesnelerin somutluğundan kurtulup zamanın ve Tanrı'nın soyutluğuna ulaşabilmek! İşte sorun bu. Bir insanın deneyebileceği en cüretkâr, en soylu karşı koyma bu değil mi? Göze 'almak ve...

Ama şimdi sıra direnmekte.

Vücudumu, belkemiğimi kıracakmış gibi büken krampın üzerine, arkaya doğru bırakıyorum. Günlerdir ilk kez otel odasının çıplaklığı rahatsız edici bir görüntü gibi gözlerime batıyor: Kişiliksiz, köşeli bir boşluk.

Kalmalı ve bu kez başarmalıyım. Tanrı varsa, yardım etmeli. Bana borcu var... Birkaç saat... Saat? İki çeyrek. Üç saatten daha az zamanım kaldı. «Üçüncü düdükten sonra bir saatiniz var,» demişti Fuad, «saat beşte iskelede bir motor sizi bekleyecek.»

Hayır. Geleceğimi, bilincimi, kaderimi bir kördüğüm gibi çevreleyen o bağı koparmalıyım.

Belimdeki acıyla, yana dönüp komodinin üzerindeki konyak şişesini alıyorum. Beynimi, o et yığını-

nı, alkolle boğmalıyım. İçki, sinir uçlarımı dağlayarak göğsüme yayılıyor.

Tepemdeki büyük fanus! Sonsuzlukla şimdiyi birbirinden ayıran camdan sınır. O şeffaf engeli aşıp sonsuzluğa katılmama az kaldı. Yapmam gereken, yalnızca bir süre direnmek. Üç saatten daha az bir zaman parçasını burada, bu otel odasında geçirmek. Bütün hayatımın en önemli anı...

Koridordan yükselen ve sessizliği bölen kahkaha düşüncelerimin arasına giriyor. Bir kadın! Dudaklarımdan tutamadığım bir fısıltı dökülüyor: Ferda. Onu istiyorum. Onu istemek! Bu tehlikeyi göze alamam. Düşüncelerimi ne olursa olsun ondan ayrı tutmalıyım.

Gözlerimi kapatıyorum. Saat beşe kadar dayanmak zorundayım. Kaçmak, beni rezil bir gelecekle baş başa bırakmak isteyen beynime nasıl engel olacağım? Şimdiye ait değilim ben. Sonsuzluğa varmalıyım... Ama kaslarım, yüreğim? Kıpırdamamaya dikkat ederek elyordamıyla o kitapçığı buluyorum. Nemrut Dağ'ı ve Taştan Tanrılar... Gerçekten de sonsuzluğun kapısı orada mı? Belki...

Az önceki kahkaha, bu kez üst odalardan birinde yankılanıyor. Kadınlar, erkekler ve orospular... Bu şehirdeki on günün en kısa tanımı bu değil mi? Birden göğsüm sevinçle titriyor. Saat beşe kadar beynimi geçmişte tutabilirim. Kendimle hesaplaşmak... Bir buçuk saate sığdırılacak bir hesaplaşma! Hayır bu sözcüğü beğenmedim. Aylar önce Girne'deki hastanede yatarken de söylemiştim bunu Doktora. Hatırlamak daha iyi bir sözcük. Öyleyse başlamalıyım. Herhangi bir yerden, herhangi bir kişiden, ama kahramanın ben olduğunu hiç unutmadan. Evet kahraman bendim. Kaderimi, bilincimi, inancımı zorlayan bendim. Kaderimle kendimi, evrenle beynimi karşı karşıya bıraktım. Her şeyi dramatikleştirip büyüterek, kavganın büyüklüğüne, hayatımın gerçek-

liğine kendimi inandırdım. Bir neden! Artık bir nedenim var. Ancak şimdi de kaçmak isteyen bir beynin, sıradan bir serüvene dönüşen hayatın tutsağıyım. Zafer, Ali ve ben, dünyayı yörüngesinden çıkartmaya, tersyüz etmeye niyetliyken neden böylesine bir saçmalığın, bir boşluğun içine düştük? İskenderun gibi büyülü bir şehirde geçirilen günler, sonunda bir serüvene dönüşmeye mi mahkûm? Belki de insanların, evrenin o dehşeti ve kargaşası karşısında çaresiz kalan, karmaşık düğümlerde kullanılamayacak kadar basit aletler olduklarını hatırıma getirmedim.

«Sınıfı, kültürü, kökü meçhul biri olmak.» Bilmiyorum. Ama yine de teslim olmamam gerektiğini hissediyorum. Direnecek gücüm kalmamışken teslim olmamak, alçaklığı kabullenmemek? «Ölümün yanında ne önemi var bu kavramların,» demişti Doktor. Gerçekten de yok mu? Var olduğunu biliyorum. Kaderimi geçmişten koparıp atabileceğim şu anda, bütün hayatım boyunca yitirdiğim kavgaları yeniden kazanabilirim. Saat beşe kadar direnip, kumsalda adam öldürürken, sorguya çekilirken, Zafer'in izini sürerken, anlamını yitiren ve ard arda yenik düşen benliğimi kurtarabilirim... Saat beşte, her şey o anda belli olacak. Ya alçaklığı ve korkaklığı seçeceğim, ya da aylar sonra hayatımı yeniden, kısa bir an için bile olsa, yaşamaya değer bir yere ulaştıracağım.

Tekrar içki şişesine uzanıyorum. Bugün... Bir daha böyle hata yapmamalıyım. Artık bugün olmayacak. Aylardan hangisindeyiz? Hangi gün? Durup, düşünüyorum. Fuad'ın sevinçle dayısının yanına gelip yeni hükümetin güvenoyu aldığını söylediği günden bu yana ne kadar zaman geçti? 18 Nisan 1975. Hayır, vakit geceyarısını aştı. Artık 19 Nisan Cumartesi. Demek Ankara'dan ayrıldığımdan beri bir buçuk ay olmuş. Ferda ile son kez konuştuğumuz o öğlenin üzerinden bu kadar uzun zaman mı geçti? Elektrik

titreşimini andıran sızı vücudumu ince dilimlere bölerek ayaklarıma iniyor. Onu özledim. Hayır, demeden parmaklarım paltomun cebindeki paketi buluyor. Bir sigara daha içmeliyim. Belki de o günü yalnızca sonun başlangıcı olduğu için hatırladım. Sonun başlangıcı! Bu basmakalıp ama trajik olmaya özenmiş benzetmeye sessizce gülüyorum. Trajik olmak; eski huyum. Yine de her şeyin bir başlangıcı ve sonu olmalı. Sonun başlangıcı, Ankara'dan ayrılmam. Sonun sonu ise, bu sabaha karşı, saat beşte, İskenderun'da bu otel odasında noktalanacak... İki ay bile değil. Oysa bu aylara sıkışan olaylar, kişiler çoktan ağır bir tortu tabakasının altına gömüldü. Gaziantep'te eski bir tanıdık, Antakya'da Ahmet'in adını bile sormadığım kardeşi, İskenderun'da... Hayır, İskenderun'dakiler hâlâ beynimdeki o tortunun üstünde yüzüyor. Kör Abdul, Said, Beatrice, Hasan Bey, Gülsüm, Zeynep, orospular ve tabii ki Fuad...

Mırıldandığımı farkedip susuyorum. Ankara'dan sonra gittiğim şehirleri hatırlasam... Ama yararı yok, gözlerimin önüne yine Antakya'da, Harbiye'de rastladığım o kız geliyor. Hayır, onunla başlayamam bu hesaplaşmaya. Hem yalnızca uzunlukları birbirine ekliyordum... Sigaradan bir nefes çekip ciğerlerimi dumanla dolduruyorum. Belimde hâlâ akşamki ağrı var. Fuad'ın her şeyi bırakabileceğimi, gemiyle gidebileceğimi söylediği anda başlayan o ağrı...

Başa dönmeliyim. Bir buçuk ay öncesine...

Akşamüstüydü, yollarda, yüksek tepelerde yer yer kar vardı ve yolcu otobüsü beni Gaziantep'e, Zafer' in izine götürüyordu. Ankara'dan ayrılalı yirmi dört saati geçmişti. Adana'dan Antep'e gidiyordum. Tarih iki ya da üç Marttı. Hatırlıyorum, her şey gözlerimin önünde şimdi. Gün sona ermek üzereydi; araba bir devin homurtularını andıran sesler saçarak ilerdeki loşluğa doğru koşuyordu. Karanlık, günün son ışıklarını kırarak, önümüzden başlamıştı ve az

sonra üzerimize çullanıp gerideki güneşi yutacaktı. Teypte kötü bir türkü çalıyordu. Zafer'i bulup bulamayacağımı kendi kendime sorarken. Zafer'le ilgili bütün sorular cevapsızdı kafamda. Araba ise, o eski homurtuyla beni, bir de o berbat türküyü uçurup götürüyordu yolda.

Antep'e vardığımızda hava, iyice kararmış, kalın ve katı bir duvara dönüşmüştü. Garajdan çıkıp arabaya bindim. Tedbirli olacak kadar sakin değildim. Arkama bakmadan, izlenip izlenmediğimi kontrol etmeden, şoföre, Zafer'in arkadaşı Beşir'i bulabileceğim evin adresini verdim.

Birden soluğum kesiliyor. Şakaklarıma yakın bir yerde ince bir damarın, seğirdiğini hissediyorum. Beynim, kaslarım, karşı mı koyuyor? Kımıldamaya yelteniyorum, ama belimdeki ağrının acısı bir anda gözlerimi dağlıyor. Yine Harbiye'deki o kız. Beynim neden hep onu buluyor? Oysa bu serüven Gaziantep'te başlamıştı. Sigarayı söndürüp şişeyi kavrıyorum. Devam etmeliyim. Kaldığım yerden. Gaziantep' teydim, akşamdı...

Aynı akşam bulmuştum Beşir'i. Halit'in verdiği adreste, bahçesi briket duvarla çevrilmiş, kenar mahalledeki evlerden birindeydi. Şehre geleli henüz birkaç saat olmuştu, dışarıda birazdan kara çevirecek ince bir yağmur, odadaysa salkım saçak bir sessizlik yağıyordu üzerimize. İlk kez geride bıraktığım günün yorgunluğunu hissettim. Oysa Zafer'in izini süreceğim serüven daha yeni başlıyordu. Beşir, gözlerini bile kırpmadan anlattıklarımı dinliyor, elinde üzerime çevrili tuttuğu kısa namlulu bir silahla, kim olduğumu çıkarmaya çalışıyordu...

Üst kattan düşen tok bir ses kirpiklerimin arasındaki görüntüleri dağıtıyor. Ardından çatlayıp bir şarapnel yağmuru gibi dağılan bir erkek kahkahası yayılıyor ortalığa. Deminki kadınla birlikte olan adam olmalı. Yana dönüyorum, konyak içmeliyim.

Ama parmaklarım kımıldayamadan duraklıyor. 'Neden kaçmıyorsun?' diyor şakaklarımı titreten bir ses. Düş görmeye başladım. Yukarıdaki sesler yardımıma yetişiyor. Kadın ve o tiz sesli erkek, bu kez birlikte gülüyorlar. 'Gemiye, Ayşa'ya binebilirsin...' Vücudum kasılıyor.

«Hayır!» diye bağırıyorum. Çığlığım, daha yükselmeden dudaklarımda sönüyor. Delirmiş olmalıyım, belki de kâbus görüyorum. «Teslim olmayacağım!»

Karanlık çığlığı yutuyor. Susup çevreyi dinliyorum. Derin bir sessizliğin içindeyim. O cam fanusta. O sınırı kırmalıyım. Harbiye'deki kız? Beynim onu mu istiyor? Yüreğim çatlayacak. Gözlerim alnımdan dökülen terle dağlanırken beynimdeki o iblisin sesini bastırmak için bağıra bağıra anlatmaya koyuluyorum:

«Oturduğumuz yüksek terastan üstüne düşen gölgeler...»

Sesim çıkmıyor, dilim... Gözlerimi kapatıyorum. İki hafta öncesinin görüntüleri kirpiklerimin arasında. Gaziantep'ten sonraki hiçbir şeyin önemi yoktu. Kız...

İKİNCİ BÖLÜM

4 NİSAN - 19 NİSAN
(İSKENDERUN)

4 NİSAN CUMA

Antakya - Harbiye. Saat: 12.30

Oturduğumuz yüksek terastan üstüne düşen gölgeler yaşını kestirmeme engel oluyordu, ama kız genç olmalıydı. Kalçalarına kadar sıyırdığı eteklerini sanki ıslanmaktan korumak ister gibi sıkıca kavramış, sürekli akan suyun doldurduğu küçük gölcükte giderek şehvetli bir dansa dönüşen sıçrayışlarını sürdürüyordu. Bacakları, gökyüzüne ulaşmış kadar iri duran meşe ağaçlarından düşen gölgeler içinde inanılmayacak kadar beyazdı. Kızı kuşatan kalabalık, dakikalardır ilkel bir yaratığın garip aşk çağrısını andıran bu salınışa kendinden geçercesine bir coşkuyla tempo tutuyordu.

Gözlerimi bir süre haykırışları akan suda yankılanan kızın üstünde tuttum. Bacakları uzamış, sanki içinde tepindiği suyla birlikte ağaçların gölgesine saplanan beyaz bir çift hançer olmuştu. Harbiye'ydi burası: Tepeden bir tutam su ve ağaç görüntüsü, yakından çarpıcı, akıl almaz bir canlılık ve şehvet. Bakışlarımı kızdan ayırıp uzaklaştıkça alçalan ve alçaldıkça anlamını yitiren vadiye çevirdim. Tanrı soluk almak için buraya uğramış olmalıydı. Rahatsız edici bir duyguydu bu; ama artık sıcak bir şehirdeydim.

Oturuyorduk. Yükseklerde, meşe ağaçlarının dallarında esen rüzgâr zaman zaman masanın kareli örtüsüne ışık zerreciklerini serperek uzaklaşıyordu. Bir yanı, üzerimize düşecekmiş gibi duran iri bir kayayla, öbür yanı, kızın dans ettiği düzlüğe yuvarlanan yamaçla sınırlandırılmış terasa birkaç masa sıkıştı-

rılmıştı ve çevrede bizden başka kimse yoktu. Gözlerden uzak olduğu için buraya gelmiş olmalıydık. Bakışlarımı masanın üstünden adama kadar uzattım. Adını bilmiyordum, sormamıştım. Ama bu adam, Ankara'dan Gaziantep'e, Gaziantep'ten Antakya'ya kadar süren bir izin noktalandığı son kişiydi. Sıradan birine benziyordu. Adam başını kaldırdığında yüzünde düşüncelerimi okumuş gibi acı çeken bir ifade vardı.

«Biraz daha bekleyeceğiz ama göreceksiniz, değecek.» Sonra iki gündür benden kaçmaya çalışmasından utanmış gibi anlaşılması güç bir incelikle ekledi: «Paltonuzu çıkarsanıza, hava iyice ısındı.»

Cevap vermedim. Sessizlik uzayıp giderken, adamın renksiz gözleri üzerimdeydi. Aşağıdan yükselen çığlıklar yardımıma yetişti. Bakışlarımızı gölcüğe çevirdik. Hâlâ tedirgin olduğunu farkediyordum. Bu nedenle susuyor olmalıydı. Antakya'da iki gün süren aramadan sonra çalıştığı bankaya girip Ahmet'in kardeşi olup olmadığını sorduğumda, dışarıda konuşmak istemişti.

Adama farkettirmemeye çalışarak yüzüne baktım. Anlamsız, saçma-sapan bir yüzdü karşımdaki: Kısa kesilmiş saçlar, iri ve heybetli bir burun; sanki biri suratına zorla çakmıştı ucu ezik, delikleri yassılmış o garip et parçasını.

Birkaç dakika sonra, aşağıdaki sesler kesildiğinde artık konuşmak zorunda olduğunu anlamış gibi gözlerini bana doğru çevirerek saatler önce sorduğum sorunun cevabını vermeye hazırlandı.

«Evet öyle biri geldi,» dedi. «Ama adı Zafer değil Naci'ydi. Çok kalmadı, bir hafta ya da on gün. Sonra gitti.»

İz yine sürüp gidiyordu. Şehirden şehire, bir adamdan bir başkasına uzanan bağlantıları sanki biri çözüyordu ben peşinden koştukça. Bakışlarımı adamdan alıp tekrar aşağıya, o kıza çevirdim. Ba-

caklarını örtmüş, insanı deli eden beyazlık ortadan kaybolmuştu. Kalabalık da dağılıyordu. Dans bitmiş, az önceki coşku yerini yemek hazırlıklarına, çocuk çığlıklarını avutmaya çalışan annelerin ezik ninnilerine, birazdan tef ve zurnayla başlayacak yeni bir curcunanın telâşına bırakmıştı.

«Bira içer miydiniz?»

Sıçrayarak yana döndüm. Garsondu. Önüme koyduğu kızarmış pilice bakmadan savdım adamı. Öteki, yemeğe başlamıştı bile. Vereceği cevapları yemeğinin sonuna kadar bekletecekti.

Gölgeler daha da koyulaşırken tabaktaki pilicin çoğunu bırakmıştım. Geriye yaslanıp bir sigara yaktım. Artık bekleyemezdim.

«Nereye gittiğini biliyor musunuz?»

Adam yemekle boğuşuyordu. Elindeki pilic tabağa geri koyup cevap verdi:

«Bilmiyorum. 71'deydi. Çok zaman geçti. Üç dört yıl oldu.» Başımı salladım. «Bir ara Kör Abdul diye bir adamdan söz ettiklerini hatırlıyorum. Ama onun kim olduğu hakkında hiçbir bilgim yok. Belki İskenderun'lu.» Sonra devam etmekten vazgeçip yarım bıraktığı pilicine döndü. Dakikalar sonra, yeniden konuşmaya karar verdiğinde, sanki burnu daha da uzamıştı. «Kör Abdul adını hiç duymamıştım. Hepsi bu.»

Yeniden yemeğine dönecekken atıldım:

«Adının Naci olduğuna emin misiniz?»

«Evet.» Yüzü sıkıntıyla buruşmuştu. Yarım kalan butu düşündüğüne bahse girebilirdim. «Naci'ydi. Ya da ağabeyim onu o adla çağırıyordu.» Sonra yemeğine bir an önce kavuşabilmek için acele ederek cümlelerini sürdürdü: «İlk kez geldiğinde yorgun ve telaşlıydı. Tek başınaydı. Sanırım bir arkadaşıyla buluşacaktı, ama onu aradığı yerde bulamamıştı. Arkadaşının adını hatırlıyorum: Selim. Ama buluşamadılar. Ağabeyimin adresini nereden aldığını bilmiyo-

rum. Belki de o aradığı arkadaşından. Ağabeyimin karıştığı olayları biz ailece onaylamazdık, ben de onun işlerine burnumu sokmazdım.» Anlatmaktan vazgeçecekti. Elimle devam etmesini işaret edince sesi sıkıntıyla yeniden yükseldi: «Bir hafta, belki on gün kaldı. İlk gelişinden sözediyorum. Evden hiç çıkmadı. Annemle ben o zaman anladık bir gariplik olduğunu. Sonra bir gün ortadan kayboldu. Ama bir iki gün sonra yine geri geldi. Buluşacakları o arkadaşını aramaya gitti diye düşündüm. Hep ağabeyimin odasındaydı. İkinci gelişinde de daha az kaldı. Üç dört gün. Nereye gittiğini bilmiyorum. Ağabeyim de bilmiyordu; çünkü daha sonra biri gelip Naci'yi sorduğunda bilmiyorum dedi.»

«Naci'yi arayan, o arkadaşı mıydı?» dedim sözlerini keserek.

Butun kalan parçasını dişlemişti. Lokmayı yutuncaya kadar onu bekleyecektim.

«Bilmem.» Aklı karışmıştı, durakladı. «Ama galiba onu arayan buluşacağı arkadaşı değildi. Çünkü Naci ikinci sefer o arkadaşını bulmak için Kör Abdul'un yanına gitmişti. Oysa sonra gelen, sarışın biriydi; kısa boylu. Evet sonra gelen, Naci'yi aylardır görmemiş biriydi. Üç ay sonra Naci yeniden bize geldi. Ama kalmadı. Ağabeyimle evin önünde, mavi, büyük bir Amerikan arabasının içinde konuştular. Ağabeyim ertesi gün ortadan kayboldu. İkisini de bir daha görmedik. İki gün sonra ağabeyimin cesedini getirdiler. Samandağı'nda vurulmuş. Az daha bankadaki işimden olacaktım.»

Onu dinlemekten vazgeçip, düşünmeye koyuldum. Zafer de Samandağı'nda vurulmuş olamazdı, çünkü o olaydan çok sonraları bile o karanlık mahzende bana Zafer'i soruyorlardı. Tedbirli davranmıştı. Sürekli ad değiştiriyor, geride bıraktıklarına nereye gittiğini söylemiyordu. Gaziantep'te Çetin, burada ise Naci. Sonra geride yalnızca Kör Abdul adını bırakarak

kaybolmuştu. Ahmet'in yanında Selim diye birini beklediği anlaşılıyordu. Gittikten bir süre sonra onu biri aramıştı. Polis? Belki. Ya Kör Abdul? Kullandığı ya da kullanacağı bir ad mıydı? Yoksa iriburunun dediği gibi İskenderun'da Selim'le ilişkisi olan birisi miydi? Bir tahmin yürütemiyordum. Bildiğim, haftalar sonra elimde o addan başka bir şeyin kalmadığıydı.

Aşağıdan yükselen sesler bir kez daha düşüncelerimi dağıttı. Becerikli bir çift dudak, zurnayı üflemeye koyulmuştu. Çevredeki öteki seslerin, ağaçların tepelerindeki rüzgârların dindiğini hissettim. Karşımdaki iriburun bile başını tabaktan, bir türlü bitiremediği o buttan kaldırmış, kulaklarını kabartmıştı. Az sonra ortalıkta o melodiden başka ses kalmamıştı. Sanki bütün evren o sesi dinliyordu.

Çalıların arasından fırlayan kızı o anda gördüm. Sanki kıvrılan, bölünen ve parçalanarak uzayan sesi beklemişti. Hızlı, çılgınca dönüşlerle dolu bir oyun başlamıştı aşağıda. Kabuğu soyulmuş bir çift dal, diye düşünmekten kendimi alamadım bakışlarım bacaklarına rastlayınca. O denli ince, o denli kıvraktı. Sanki melodinin her çatlayışında yere basmadan havada dönüyordu. Gözlerimi uzun süre kemiksiz bir şehvet yığınına benzeyen vücuttan ayıramadım. Ses, dakikalar sonra son kez olduğunu hatırlatmak istercesine iyice tiz bir perdeye tırmanıp sustuğunda, kız yere yığılmıştı.

«Arap bunlar,» dedi iriburun, «bahar geldi mi kudururlar.»

Sesi heyecandan boğuklaşmıştı. Cevap vermedim. Oysa kudurmaya alışık bu Arap'lardan biri olmak için neler vermezdi? Beyinleri ve düşünceleri yerine duygularıyla, vücutlarıyla yaşamaya alışmış insanlar. Onlara gıpta ediyordum. İriburun, sessizliğin uzamasından sıkılmış gibi konuşmasını sürdürdü:

«Şimdi ne yapacaksın?» Başımı kaldırıp gözleri-

ni buldum. Nereden aklına gelmişti bu soru? «Yani işine yarayacak pek bir şey anlatamadım.»

Gerisini dinlemedim. Hâlâ o kızı seyrediyordum. İriburun sıkıntıyla kımıldandığında düşünceleri bırakıp ona döndüm. Gözleri garip bir şekilde büzülmüştü. Onu rahatlatmalıydım.

«Bilmiyorum,» dedim, «ama yarın gideceğim. Burada kalmam için bir neden yok.»

Tekrar çalılıklara döndüm. Hafif, ürkek bir ürperti derimi yaladı. Tepelerdeki hışırtılar artık yavaş yavaş köklerdeki gölgelere doğru iniyordu. Daha da soğuyacak diye düşündüm, esintiyle ürperen suya bakarak. Soğuyacak ve içimdeki buz tıpkı kınını parçalayan bir hançer gibi vücudumu delecek.»

«Kalkalım mı?» Başımı salladım. «Bir şey soracağım. Ağabeyimi nasıl buldun?»

Hâlâ korkuyordu. Gülümsemekle yetindim. Ona Fettah'tan söz edemezdim.

On dakika sonra araba rengi maviye çalan asfalt yola çıkmıştı. İki yanda dizili çam ağaçları, pencereden bakıldığında bizimle hareket eden bir duvarı andırıyordu. İkimiz de susuyorduk. Neden sormuştu o soruyu? 'Ne yapacaksın?' Karşımda çözüldükçe uzayan, uzadıkça dolaşan bir düğüm varken ne yapabilirdim?..

Antakya. Saat: 21.30

Saatler sonra, gece koyulaşırken, otelin bulunduğu sokağa doğru ilerliyordum. Harbiye'den dönüşte köprüde indiğimden beri yürüyordum. Dar, ama aydınlık sokakları, geniş bir parkı, sömürge mimarisinin cephelerini biçimlendirdiği binaları geçmiştim. Açıklık duygusu, şimdi karanlıkla birlikte yüreğimde soğuk bir ürpertiyle eziliyordu. Adımlarımı açtım, az sonra otelin merdivenlerindeydim. Dar ve korku-

luksuz merdivene inat, ayrıntıları anlaşılmaz bir abartmayla büyütülmüş salonda kimseler görünmüyordu. Otelcinin bankosunda yarılanmış bir rakı kadehi, birkaç zeytin ve peynirin bulunduğu tepsi ve bu görüntüye eşlik eden Arapça bir müzik beni bekliyordu. Otelci, geniş ve kavisli bir pencerenin altına yerleştirilen sandalyede uyuyakalmıştı.

Sigaramı içinceye kadar salonun ortasına rastgele konulmuş duygusunu uyandıran koltuklardan birinde dinlendim. Başım tatlı tatlı dönüyor, gözlerim günlerdir özlemini çektiği uykuyla kapanıyordu. İzmariti kültablasına bırakıp kalktım. Uykuyu odama kadar kirpiklerimin arasında tutmalıydım. Üçüncü kata tırmanan merdivene yürüdüm.

Ama daha ilk basamakta zayıf bir el yolumu kesti.

«Türk müsün?»

Saçı, uzamış sakalları, benzi bembeyaz bir ihtiyardı önümdeki. Parmakları hızlı bir müziğe tempo tutuyormuş gibi ayrı ayrı oynuyordu. Kısa bir süre birbirimizi süzdük. Sonra ihtiyar, savruk bir adım atarak yaklaştı. Tıpkı bir kuklaya benziyor, her adım atışında kolları, bacakları birbirinden habersiz kımıldıyordu.

«Türk müsün?» dedi adam ikinci kez. Yüzündeki beyazlığa bakmamaya çalışarak başımı salladım. «Gel öyleyse.» Kemikli eliyle, gizlenir gibi durduğu köşeye doğru çekmeye çalışıyordu beni. «Ben de Türk'üm. Yavaş konuş, kimse duymasın.»

Eli hâlâ kolumdaydı. Direnmekten vazgeçip peşinden yürüdüm. Ama hangimizin Türk olduğunun saklı kalması gerektiğini çıkaramamıştım. Adamla karşı karşıya gelince yoğun bir şarap kokusuyla irkildim. Sarhoşun biriydi. Midem sıkıntıyla kabardı. Onu başımdan savmalıydım.

«İhsan Onbaşı, Mevlevî Gönüllü Taburundan.» Şaşkınlığım gözlerindeki bakışa rastlayınca daha da

arttı. İhtiyar, bir yandan künyesini tekrarlıyor, bir yandan da titreyen koluyla selâm vermeye çalışıyordu. «Konya'dan geldik biz. Başımız Veled Çelebi Efendi Hazretleriydi. Çarşamba 1330 Kânunsanide Şam'a vasıl olduk.»

Sözlerine ara verip duvara yaslandı. Düşmemeye çalışıyordu. Birden yaşını merak ettim. Gerçekten de dediği kadar yaşlı mıydı?

«Aşağıdaki deyus, Araptır...» Cümlesinin gerisini getirecek gücü bulamamıştı. Bütün vücudu titriyordu. Sigara, parmaklarından kurtulup yere düştü. Midem bulanıyordu, öğürmekten korkarak yutkundum. «Azıcık para istedim vermedi. Ne olacak Arap. Ama kabahat onun değil, ben Cevdet Bey'e söylemiştim.»

Cevdet Bey! O da kimdi? Osmanlı Ordusundan fırlayıp gelmiş bu ihtiyar ne demek istiyordu? Bir iki basamak çıkıp adamdan uzaklaştım. Ama peşimi bırakmak niyetinde değildi. Düşeceğinden korkup durdum. Adımlarını zorlukla atmasına rağmen yanıma kadar gelmeyi başarmıştı. Yine o iğrenç kokuyla karşı karşıyaydım.

«Cevdet Bey, Antakya İhtiyat Zabitleri Cemiyetinin reisiydi,» dedi ihtiyar, sorumu cevaplandırmak ister gibi. «Birinci Kanal Seferinde yanındaydım. Suriye Cephesi yarılınca beni de alıp Antakya'ya geldi. Sonra?» Hikâyenin gerisini benim bildiğimi sanıyormuş gibi yüzüme bakıyordu. Bilmiyorum diyecekken, devam etti: «Fransız'lar buraya gelip Hükümet Binasına bayrak çekmeye kalkışınca bombayı patlattık.»

Sesi artık iyice incelmişti. Cümleleri ard arda sıralayabilmek için sık sık nefes alıyordu. Anlattıklarını birbirine bağlayamıyordum ama, gözlerindeki tutku, bombayı nasıl patlattıklarını anlatırken duyduğu heyecan, ilgimi çekmişti. Kolumu uzattım. Tutunca, duvara kadar birlikte yürüdük.

«Cevdet Bey beni çok severdi, ama hiç sözümü

dinlemedi. Ona kaç sefer hepsini keselim diye yalvardım...»

Elini havada bir bıçak yapıp boğazına koymuştu. Artık damağından sonra dili de sözcükleri eziyordu. Hikâyesi bir süre alt kattan duyulan müziğin içinde cılız, incelmiş bir sesle sürüp gitti. Sonunda yeniden heyecanlanarak bağırdı:

«Evlâdım. Sen de Türksün, ben de. İhsan Onbaşıya yardım et. Araplar açlıktan geberip gitmemi bekliyorlar. Bak...» Sözlerine ara verip yüzünü yüzüme yaklaştırdı. Gözlerinin altındaki derin kırışıklıklar şakaklarına kadar uzamıştı. «Biz bu savaşı Araplar yüzünden kaybettik. Habire arkamızdan vurdular bizi. 1330'da çölde, 1333'de Antakya'da, 1340'da dağlarda...» Kısa bir an için durup sonra, «Dağlarda,» diye, tekrarladı, «kesecektik. Bak Cemal Paşa. O kesti. Ama geç kalmıştı.»

Birkaç basamak yukarıdaki koridorda açılan bir kapı sesi, cümlesini bitirmesine izin vermedi. Birlikte dönüp gürültünün geldiği yöne baktık. Bir kadın, aşırı boyanmıştı, arkasında yüzünü saklamaya çalışan bir adamla koridora çıkıyordu. İhtiyar Onbaşı, beklenmedik bir hareketle kolumdan kurtulup hızlı adımlarla basamakları çıkarak kadınla adamın önüne dikildi. Hepimiz şaşırmıştık. İhtiyar, bir küfür savurarak adamla kadına doğru yürüyünce peşinden atılıp aralarına girdim. Kadın güzel değildi, ama, gözleri düşündüğümden de korkusuzdu. Sonunda bakışlarını kaçıran ben oldum. Aynı anda arkamda kımıldamadan bekleyen Onbaşı birden ileriye çıkarak kadının kolunu yakaladı. Bir süre, dördümüz de, garip ve gergin bir sessizliğin içinde savruk hareketlerle öne doğru sürüklendik. Önce kadının yanındaki adam kımıldadı; kadın, ihtiyarın kolundan kurtulmak için silkinirken, hızlı adımlarla kaçmaya başlamıştı bile. Şaşkınlıktan kıpırdayamıyordum. Arapça savrulan kısa ama öfkeli cümleden sonra kadın da ihtiyardan

kurtulmayı başardı. Birkaç saniye sonra, merdivenleri inerken, sanki ihtiyarı kızdırmak için inadına neşeli bir şarkı mırıldanıyordu. Şaşkınlığım iyice artmıştı. Açıklama bekleyen bakışlarla yaşlı adama döndüğümde onu az önce olup bitenleri unutmuş devam etmeye hazır buldum.

«Bu İhsan Onbaşı, Piskaya Muharebesinde Fransız Albayını öldüren Deliağa çetesindeydi.» Eli göğsünü yumruklarken iyice incelen sesle yalvarışını sürdürdü: «Fransız kollarını basan bu Onbaşıya para ver de yemek yesin. Eski bir Osmanlı askerine yardım et.»

Buradan çıkar çıkmaz yemek yemeye değil, şarap içmeye gideceğini biliyordum. Cebimden çıkarttığım paralardan elli liralık bir banknotu istedi. Geri geri yürürken, gözlerini elinde tuttuğu paradan ayırmadan, ard arda teşekkürler yağdırıyordu.

Bir süre, bu garip olayı ve kahramanını düşünerek koridorun ortasında hareketsiz bekledim. Her şey çok garipti. Geri dönüp odama çıkmaya karar verdiğimde otelciyle karşılaştım. Soluk soluğaydı, sanki bütün nefesini merdivenler alıp götürmüştü ciğerlerinden. Durmadan özür diliyordu. Telâşlı konuşmasının arasında, adamın 'Deli İhsan' diye bilindiğini söyledi. İhtiyarın anlattıklarının çoğu doğruydu. Konyalı bir Mevleviyken on yedi yaşında Gönüllü Taburla birlikte Şam'a gitmişti. Cevdet Bey de gerçek bir ihtiyat zabitiydi. Ama garip olan, otelcinin daha sonra anlattıklarıydı. Cevdet Bey savaş bittikten sonra İhsan'ı bir kadınla evlendirmişti. Hikâye buraya kadar yine de anlaşılır gibiydi. Anlaşılmaz olanı, İhsan'ın evlendiği kadının Arap oluşuydu. Kadın ölünce, «İhsan Onbaşı delirmiş,» diye devam etmişti otelci. Herkese Arapları kesmeyi öğütlemeye başlamıştı. Hikâyenin en garip kişisi de Onbaşının kızıydı. Söylenildiğine göre kızının orospuluk yapmasına izin veriyor-

du Onbaşı. Otelci, 'Kızının parasıyla şarap içiyor,' diye açıklamıştı.

Ama ben o gece yattığım geniş yatakta, o ihtiyar delinin öç aldığını biliyordum. Çünkü kızı da bir orospuydu. Onu kızı gibi değil, orospu bir Arap kadını olarak gördüğünü biliyordum. Geç vakit dalmama yakın hâlâ düşüncelerimden o ihtiyar deliyi ve o boyalı kadını çıkarıp atamamıştım. Nedense hep o kadının, Onbaşının Arap kızı olduğunu düşünmekten kendimi alamıyordum. Sonunda sabahın ilk ışıklarıyla birlikte gözlerim kapanırken ertesi gün İskenderun'da olacağımı tekrarlıyordum kendi kendime. O geceki olay, beni bekleyen sürprizlerden ilkiydi.

9 NİSAN ÇARŞAMBA

İskenderun. Saat : 13.30

İhtiyar Onbaşıyı düşünerek uyuyakaldığım o sabahtan dört gün sonra İskenderun'da bir otel odasında dışarıya bakıyordum. Cumartesi otele vardığımda geceydi ve resepsiyondaki esmer adam bana kötü bir oyun oynamıştı: Onca belâ ve korkuyla geçen aylardan sonra sabahları denize bakan bir odada uyanmak zorundaydım.

Otelin hemen önünden geçen, iki yanına palmiyeler dikilmiş yol, bir uçta limana, öteki uçta da şehrin göbeğine kadar uzanıyordu. Yolla denizin sınırladığı dar şeritin otelin önüne rastlayan kısmında, eski ve yıkık kabinleriyle Belediye Plajı yer alıyordu. Pencereden bakıldığında sol tarafın pek iyi görünmemesine karşılık sağ taraftaki her şey pencereye asılmış bir tablo gibiydi: Liman, depolar, yol ve sonra pencerenin köşesine batmış uzun çivileri andıran bacalarıyla, fabrika. Görüntünün geriye kalan kısmını, günün her saatinde bir başka renge bürünen, uysal ama dayanılmaz bir deniz dolduruyordu.

İlk dört gün aynı biçimde geçti. Sabahları kalkıyor ve denizle karşılaşıyordum. Sokağa çıktığım anlarda ise sürekli Kör Abdul'u arıyordum. Ama kime sorsam aynı karşılığı alıyordum. Hafif bir baş sallaması, damaktan kurtulan tükrüklü bir 'çıh!' Bazıları daha anlayışlı davranıyor, hayır demeden önce bir süre düşünüyormuş gibi bekleyip sonra cevap

veriyordu. Kör Abdul'u tanıdığını ya da hatırladığını söyleyen tek kişiye rastlamadım o dört gün boyunca. İsmini bile duyan yoktu. Neredeyse öyle birinin yaşamadığına inanacaktım.

Kör Abdul'u ararken önemli bir şey olmadı. Beatrice? Onu bile tanımıyordum o sırada. Oysa Beatrice'in varlığından İskenderun'a geldiğimin ikinci günü haberdar olmuştum. Resepsiyondaki adam akşam geç vakit otele döndüğümde anlatmaya koyulmuştu: «Şuradaki sarışın kadın var ya? İtalyan. Zencinin tekiyle geldi.» Konuşurken gözleri kadının üzerindeydi. «Herif boru hattında çalışıyor. Şu Irak'tan Dörtyol'a döşedikleri hatta. Buraya arada uğrar.» Sonra suratını daha da yaygınlaştıran bir sırıtışla eklemişti: «Bence kadın yalnızlık çekiyor.» Gerçekten yalnız mıydı? Birkaç gece sonra sorduğumda, «Tek başına olmakla yalnızlık ayrı şeylerdir,» demişti. Belki gerçeği söylemiyordu. Yalnızlık çekmek! Hâlâ o Latin şivesini kattığı garip İngilizcesiyle sözcüklerden iğrendiğini belli ederek mırıldanışını hatırlıyorum. Sanki o basmakalıp iki sözcüğün, hayatına yığılan pislikleri anlatmak için yetersiz kaldığını hissetmişti. Çok geçmeden onu unuttum. Oysa sonraki günler ve geceler içinde oldukça önemli roller oynayacaktı. Varlığı, giderek her cümlede rastlanan, önemsiz ama düşünceleri birbirine bağlamakta kullanılan vazgeçilmez sözcüklere dönüştü.

Dördüncü gün, saat bir buçukta aşağıya indim. Vakit öğlendi; belki o nedenle lobi boştu. Örtüsüz ve boyasız masaların, kırık sandalyelerin yığıldığı bahçeyi geçerek asfalt yola çıktım. Gökyüzünde bulut yoktu, ama günü sevimsizleştiren o dayanılmaz ışık her şeye egemendi. Zafer'in izini kovalıyacağım bir gün daha vardı önümde. Sabah saatlerce doğudaki dağların tepesinde oyalanan güneş, birdenbire yuvarlanarak şehrin üstüne asılmış, kıpırtısız duruyordu. Paltomun yakasını kaldırıp hızlanmaya niyetlen-

dim. Tam o anda, görünüşü, savurduğu gürültüyle çelişen küçücük bir araba yanımda durdu. İnen, uzun boylu, kırmızı montgomery giymiş genç bir adamdı.

Onu sonraları hep o haliyle hatırladım. Yüzünü hiç görmedim. Darmadağın olduğu gece bakmayı akıl ettim ama suratı kanla kaplanmıştı. Yüzünün hiçbir ayrıntısı belleğimde kalmadı.

Araba uzaklaşırken genç adam otele girmek üzereydi. Geri dönüp yürümeye koyuldum. Körfezin girintisini izleyen yol o saatte şaşılacak kadar ıssızdı. Palmiye ağaçlarının diplerindeki gölgeler, arada bir esen rüzgârla toplandıkları çukurlarda garip biçimli tırtıllar gibi kıpırdıyorlardı. Yol, başı şehrin göbeğinde ezilmiş rengârenk bir yılanı andırıyordu. Hareketsiz duran her metresi sanki ayrı bir renge boyanmıştı. Durağın yanında sorulara başlamadan önce birkaç dakika dinlenip büfeye doğru ilerledim.

«Kör Abdul'dan haber var mı?»

Büfeci, kısık gözlerini sıkıntıyla benimkilerden kaçırarak çolak elini havaya doğru kaldırdı.

«Tanımıyoruz dedik ya beyim.»

Geriye döndüm. Belki taksilerinin yanlarında bekleyen şoförler... Hayır onlar da bilmiyorlardı. Hangi yüze dönsem gözlerimden kaçan bakışlarla karşılaşıyordum. Yapacak bir şey kalmamıştı. Lokantaya doğru yürüdüm. Yemekten sonra soruları tekrarlayabilirdim.

«Böyle buyrun efendim,» dedi garson. «Denizi seyredersiniz.» Sonra masayla deniz arasına giren kalabalık bir topluluk görünce açıkladı: «Ruslar. Demir Çelik'te çalışıyorlarmış.»

Pencerenin yanındaki masada oturan adamların yüzü, geniş ve enliydi. Gözleri büzülüp burunlarına doğru eğilmişti. Asyalı bir ırk diye düşündüm. Caddedeki küçük alanın ortasındaki heykelin etrafında deniz piyadeleri vardı. Birden iskeletimi, kaslarımı yakan o eski yangını hatırladım. Sanki on sekiz ay

sırtımda taşıdığım o eski üniformayı tekrar giyip o kumsala yanaşan çıkartma gemilerinden denize, ölüme doğru atlayacaktım. Geçmiş, orası burası tutuşmuş film gibi geçti kirpiklerimin arasından.

Garson, damağımı yakacak yemeği önüme koyarken bir şilep kendini hatırlatmak istercesine düdüğünü öttürüyordu. Yemekten ilk lokmayı aldım. Dayanılamayacak kadar acıydı.

Yarım saat sonra yine toprak bahçeden geçerek otele giriyordum. Rüzgârlığın içindeki ikinci kapıyı, çıkarken otele gelen o genç adamı görmek umuduyla açtım. Kalın ve katı bir karanlık vardı içerde. Gözlerimi, karanlığa alışıncaya kadar kısıp lobinin loşluğunda gezdirdim. O genç adam görünürlerde yoktu. Resepsiyondaki esmer adama bakmadan merdivene yürüdüm.

Ama çıkamadım. O kadın daha ilk adımımda onu görebileceğim bir yere oturmuştu. Sanki içerisinin loşluğundan yararlanarak merdivenin dibinde pusuya yatmışa benziyordu. Dudaklarında zoraki bir gülümseme vardı. Eli havaya kalkmıştı ve o hareket hiç kuşkusuz bir içki davetiydi. Damağım günlerdir unuttuğu konyak tadıyla ürperdi. Oturduğu koltuğa yürürken başım dönmeye başlamıştı bile. Yanılmıştım, zoraki değil cam yanmış bir tebessümdü dudaklarındaki. Genç görünmeye niyetlenmemiş, düz sarı saçlarını ensesinde toplamıştı. İnceltilmiş kaşlarındaki kumrallık sarışınlığının aldatıcı olduğunu haber veriyordu. Uzattığı kadehi alıp yudumladım. Az sonra konyak günün sıkıntılarını eriterek mideme yuvarlanıyordu. Güzel miydi? Hayır değildi. Ama vücudunun her çizgisinin ilginç ve çekici olduğunun farkındaydım. Damarlı boynunun üstündeki başı düşecekmiş gibi sallanıyor, yüzünün düzgün ama insanı şaşırtacak kadar ince hatları, keskin bir kavisle çenesinin sivriliğine karışıyordu. Burnu? Uzun ve kemikliydi. Gözlerinin altındaysa iyice derinleşmiş mor hal-

kalar vardı. Gözlerimi dizlerinin üstüne kıvrılmış etekten aşağıya doğru indirdim. Bilekleri de ince ve kemikliydi. Kadın, vücudunda başıboş dolaşan bakışlarımı yakalayınca gülümseyip birden:

«Çin çin!» dedi.

Sesini ilk kez duyuyordum. Beklemeden karşılık verdim:

«Çin çin!»

Gözleri biraz sonra ağlamaya başlayacakmış gibi nemliydi. Nemli gözler! Benzetmenin bayağılığı hoşuma gitti, çabucak neşelendim. Ne tanışmanın garipliğine, ne de konuşmanın böyle birdenbire ve anlamsız bir yerden başlamasına aldırıyordum. Sanki günlerdir birbirimizi tanıyorduk. Kadehi bırakan ellerini izledim. Parmakları kulağındaki küpeyle oynuyordu. Acaba gülümsemesinin nedeni canını yakan o sivri küpelerin batışı mıydı? İkinci kez göz göze gelince söze o başladı.

«Did you pay attention to the man at the reception desk?»[1] İngilizce sürdürülecek bir konuşmayı izleyebileceğime nasıl karar vermişti? Geriye dönüp adama bakmayı düşündüm, ama kadının Latin şivesiyle boğuklaşan sesi izin vermedi. «Sizce, onunla yukarı çıkmak nasıl olur?» Şaşırmama aldırmadan cümlesini sürdürdü: «Sabırsız biri olmalı. Sabırsız erkeklerden iğrenirim.»

Sonra susup konuşmasına ara verdi. Gözbebeklerindeki renkler içkinin buğusunda can çekişiyordu. Sarhoş olmalıydı. Konyağı ondan önce bitirdim.

«Eğer saçlarımı düşünüyorsanız sizi meraktan kurtarayım.» Sol eli ensesindeki topuzdaydı, yine İngilizce konuşuyordu. «Asıl rengi kumraldır.» Cevap vermeden, yüzümdeki aptalca sırıtışla beklemeye koyuldum. «Ne yaparsınız, zenciler sarışınlardan hoşlanıyor.» Hüzünlenmişti. Gözleri o çocukça neşeyle ve-

1. Resepsiyondaki adama dikkat ettiniz mi?

dalaşırken özür dilemek istiyormuş gibi omuzlarını kaldırdı. «Zenciyle muz fıkrasını bilir misiniz? Boş verin, zaten pek komik de sayılmazdı. Yalnızca zencilerin pek ağır olduklarını bilin, yeter. Hatırlayın.»

Hatırlıyordum. Ama hafif, kuğu gibi zenciler de görmüştüm ben; zenci kadınlar. Konyak düşüncelerimi örtmeden kendimi toplamalıydım. Bakışlarımı yüzüne kaldırdım. Gözlerinde iki küçük saydam damla yanıp sönüyordu.

«Hâlâ konuşmadınız.» Kirpikleri biraz önceki parlak damlaları ezmişti. «Beni anlayıp anlamadığınızı bile bilmiyorum. Yalnızca çin çin dediniz.» Yarılanan kadehimi kaldırıp, yeniden,

«Çin çin,» dedim.

«Güzel, demek beni anlıyorsunuz.» Bir an durakladı. Yüzümdeki o aptalca gülümseme onu kuşkuya düşürmüştü. «Yoksa yanılıyor muyum?» Cevap vermediğimi görünce kararsız devam etti: «Biraz da siz konuşun.»

Başımı salladım iki yana. Oysa dilimde sessiz cümleler kımıldıyordu. Dinleyecektim. Bu onun oyunuydu. Sahneyi, rolü, diyalogları o seçmişti. Ben yalnızca seyirciydim.

«Öyleyse sizin yerinize ben konuşurum.» O da ikinci kadehi yarılamıştı. «Sakın buraya sırf içki içmek için gelmiş olmayasınız? Ama hayır, sizin gibi değişik biri. Neyse. Gençlik resmimi görmek ister miydiniz?»

Şaşırmamı ya da gülmemi bekliyordu, ama bir yumruk gibi boğazıma yükselen sıkıntı, kımıldamamı önledi. Kötü bir melodram izleyecektim. Çantasını açıp resmi buluncaya kadar ikinci kadehi de bitirdim. Resmi önüme bırakan parmakları bir yılan kadar kıvraktı. Göz ucuyla baktım. Fotoğraftaki genç kız da aynı uzun çizgilere, kemikli yüz yapısına sahipti.

«Evet!»

Sabırsızlanmıştı. Karşılık vermeden önce onu nasıl bir cevabın memnun edeceğini düşündüm.

«Size pek benzemiyor,» dedim sonunda.

«Ve konuştunuz.» Kuşkuları dağılmış gibi gülümsedi. Ama cevabı beğendiği için sevindiğini hissediyordum. «Teşekkür ederim. Resimdeki o kız tertemizdir.»

Acaba kendisinin temiz olmadığını mı söylemek istemişti? Ne istemiş olursa olsun iyi oynayamamıştı. Bir çadır tiyatrosunun oyuncusu bile daha iyi söylerdi o cümleyi. Sıra artık üçüncü kadehe gelmişti. Şişeye uzanıp bardakları doldurdum. Kadın, sanki biraz önceki cümle dudaklarını yakmış gibi, dilini solup giden rujunda gezdiriyordu. Geriye yaslandım. Günlerdir ilk kez bir yarım saati Kör Abdul'u düşünmeden geçirmiştim. Alkol beynimdeki her şeyi eritiyor, sessizleştiriyordu.

Ama o sessizlik, o baş dönmesi uzun sürmedi. Daha kadehten ikinci yudumu almadan tiz bir kahkaha, binlerce küçük çan sesini aramıza saçarak her şeyi parçaladı. Sanki resepsiyondaki adamın aklını başından almak istiyordu. Arkaya baktım, adam koku alan bir köpek gibi irkilmişti. Kahkaha onu da hazırlıksız yakalamış olmalıydı.

«Bu şehri seviyor musunuz?» Birden onu hafife aldığımı hissettim. Melodram, çadır tiyatrosu, hepsi parlak bir ışığın arkasında kayboldu. Belki de göründüğü kadar sarhoş değildi. Sorusunu tekrarladı: «Seviyor musunuz?»

Sevmek mi? Aylarca süren bir kovalamacanın sonucunda savrulduğum bu şehri sevmek mi?

«Hayır,» dedim. «Sevdiğimi de nereden çıkardınız?»

«Ama her gün saatlerce dolaşıyorsunuz?»

Kadehi dudaklarımdan ayırıp doğruldum. Sorularından bıkmıştım. Bir an konuşmayı kaldığı yerde bırakıp yukarı, odama çıkmayı düşündüm.

«Dolaşıyorum,» dedim, kadını bekletmeden. «Siz de her gece uyuyorsunuz. Belki uyumayı sevmiyorsunuz.» Kadın omuzlarını kaldırıp indirdi. «Ama yine de uyuyorsunuz. Anlayacağınız benimki de sizinki gibi bir zorunluluk.»

«Sizi içine kapanık ve sessiz biri sanmıştım. Yanılmışım. Hiç de öyle değilsiniz.»

Gerçekten de yanıldığını seziyordum. Ama üzülmüş müydü, yoksa memnun mu olmuştu, bilmiyordum. Rahatsız bir hareketle kımıldanıp oturuşunu değiştirdi. Havanın karardığını, arkamdaki lamba yanınca farkettim. Gölgem artık kucağımda olacaktı. Başımı çevirdim. Yan sokağa açılan pencereler kalın bir perdeyle örtülmüştü. Konuşmadan, sanki sessiz bir anlaşmaya uyarak dördüncü kadehleri doldurup yudumladık. Dakikalar sonra birden doğrulup sordu:

«Kimsiniz siz?»

«Ya siz,» diye karşılık verdim.

«Nadia.»

Nadia! İtalyan'dan çok bir Rus adını andırıyordu. Yine gözlerinin derinliklerinde sonbahar sislerini andıran o garip buğuya takıldım. Loşluğun içinde solup gitmiş yüzü gerçeküstü bir tabloyu andırıyordu. Kadehi eline alıp hüzünlü bir melodiye başlasa daha gerçek olacaktı karşımda. Dudakları kımıldadı, ama bu kez ben ondan önce davranacaktım.

«Koşmaktan yorulmuş biri,» dedim yavaşça. «Hasta bir at.»

«At mı?»

«Evet at,» dedim.

Kahkaha atmadı. Gülmedi de. Aksine, yüzü, tokat yemiş bir çocuk suçluluğu ile büzülmüştü. Göründüğünden de garip bir kadındı.

«Atlar yarışırlar.»

«Yarışıyorum,» diye cevap verdim.

«Ama...» duraksadı, sanki cümlesinin sonunu

unutmuştu, «siz kötü bir at olmalısınız. Sizin gibi atlar yarış kazanamazlar. Tökezlerler. Tökezleyince de...»

Yarım kalan soruyu hemen sormadı. Alacağı karşılıktan kuşkuluydu. Sanki korkutucu bir cevaptan çekiniyor, parmaklarıyla dudaklarında başlayan seyirmeyi bastırmaya çalışıyordu. Birden beşinci kadehin özlemini duydum.

«Başınıza kurşun sıktılar sizin.»

Bir soru değildi o kısa cümle. Kafama kurşun sıkıldığını gördüğü anda savurduğu bir haykırıştı sanki. Nasıl bilebilirdi! Gözlerimi kapayıp o sıcak yaz gününü buldum. Ayıldığımda üniformalı biri vardı başımda. Onun doktor olduğunu anlamam için Yüzbaşının, «Binbaşım,» demesi gerekmişti. Askerî doktor. Üniformam, şakağımdan sızan kanla kirlenmişti.

Düşüncelerimi kadının sesi kesti. Kirpiklerimi araladım.

«Se non è verco, ben trovato.» Anlamamıştım, çevirmesini bekliyordum. «Doğru değilse bile iyi uydurulmuş,» dedi kadın, bekledikten sonra. «Ama doğru değil mi?» Sakin olmaya çalışarak bekledim. «Öyleyse hâlâ neden koşuyorsunuz?»

Sessizce düşündüm. Nedenim neydi? Neden hâlâ bulmamın mucize olacağı bir izin peşinde koşuyordum. «Son yarış bu,» dedim sessiz bir mırıltıyla, «kazansam da kaybetsem de sonu belli olan bir yarış.» Konyak istiyordum, o beşinci kadehi içecektim. O anda keskin bir ışık demeti kadının yüzünü aydınlattı. Kapı açılmıştı. Artık güzel değildi. Işık yüzündeki gerçeküstü maskeyi düşürmüştü. Onu karanlıktan seyretmeliydim.

«Bu akşam otelimizde yeni bir misafir var.»

İşaret etmesine kalmadan yana döndüm. Öğlen taksiden inerken gördüğüm gençti. Konuşmayı ona devredebilirdim. Ama delikanlı bize aldırmadan mer-

divenlere yürüyordu. Ne çabuk yerleşip sokağa çıkmıştı? Konyak kadehine eğildim.

«Sizinkiler gelecekler mi?»

Sizinkiler! Kadehi sehpaya bıraktım. Beynimde o mucizenin gerçekleşeceğini haber veren bir zil çalmaya başlamıştı.

«Kimler? Bizimkiler de kim?»

Cevabını, beynimde birbirinin üstüne yığılan düşünceler içinde bekledim. Ses bana kadının beklediğim haberi vereceğini fısıldıyordu.

«Misafirleriniz... Öğlen gelmediler mi? Merdivenlerde, odanızdan çıkarken, rastladım onlara. Sizin geride kaldığınızı sanmıştım.»

Cevap vermeden yerimden fırladım. Sonunda gelmişlerdi. Merdivenleri tırmanırken 'Kör Abdul', diye fısıldıyordum önümdeki karanlığa. Kapıyı hızla itip içeriye girdim. Oda boştu. Yutkundum. Dudaklarıma dikenli bir çığlık yapışmıştı. Yine bir boşluktaydım, soğuk bir ürperti daha şimdiden derime yayılmıştı. Gitmişlerdi. Düşünceler hızla akıp gidiyordu beynimde. Resepsiyondaki o lânet herif. Onları tanıyor... Bacaklarıma gövdemi kıvıran bir burgu tırmanıyordu. Yatağa oturup gözlerimi kapadım.

Kapar kapamaz telefon siyah ve tiz sesler tüküre-rek çalmaya başladı. Kulaklığını kaldırdım. Boğuk, korkutucu bir ses:

«Yarın beşte hazır ol. Seni gelip alacağız,» diyordu.

10 NİSAN PERŞEMBE

İskenderun-Payas. Saat: 17.15

Beni Kör Abdul'a götürecek arabaya bindiğimde saat tam beşti. Payas, 15 km. yazan tabeladan sağa sapalı beş dakika olmuştu, hâlâ tırmanıyorduk. Yanımdaki kalın bıyıklı esmer adam dudaklarını dişleriyle ısırmış, direksiyonu sanki ilk kez eline almış gibi, sık sık, sağa sola döndürüyordu. Telefonla bildirdikleri gibi saat beşte otelin önünde bir araba durmuş, şimdi yanımda oturan esmer adam açıp «Benim adım Said,» demişti. Soru sormama kalmadan yola çıkmıştık bile. O andan beri, dakikalardır, arabanın gürültüsünden başka bir ses işitilmiyordu.

Onu seyretmekten vazgeçerek aşağıdaki körfeze döndüm. Yol bir süredir dik bir meyilde, bir burgunun yivleri gibi döne döne yükseliyor ve yükseldikçe solumuzda denize varan yamaç giderek aşağıya çöküyordu. Otelin penceresinde ezik bir düzleme yapışmış gibi duran çizgiler, artık körfezin sınırlarını belirleyen girintili çıkıntılı br kıyıya dönüşmüştü. Tırmandığımız dağ oldukça yeşil, daha arkadakiler ise boz ve yüksekti. Bir sigara çıkarıp yaktım. Bir yanda yüksek dağlar, öte yanda yüzlerce kilometre ötedeki Ceyhan düzlüklerine doğru eğilmiş, batmaya hazır kızıl bir güneş vardı. Oysa kenarları oynak bir makasın kesiminden çıkmışa benzeyen deniz, hâlâ gümüş bir ışıkla yıkanıyordu.

Araba Payas'ın dağ tarafına doğru içimde örüm-

cek gibi büyüyen bir tedirginliği arttırarak sürekli tırmanıyordu. Sonunda Kör Abdul'u görebilecek ve belki de günler sonra Zafer'in izini yeniden bulacaktım.

Araba derin bir çukurda sendeleyince Said'in sesi öfkeyle yükseldi. Küfür Arapçaydı. Bakışlarımı çevirdim. Gövdesi inanılmayacak kadar iriydi. Bacakları aksine, sanki ortasından kesilmiş gibi kısa ve çelimsizdi. Üzerindeki bol gömleğin altında silah taşıdığından emindim. Belki de benimkiydi. Gece odadaki dolaba baktığımda, bavulumu açılmış, içindekileri yere atılmış bulmuştum. Silahın kılıfıysa boştu.

Garip yolculuğumuz, ben Kör Abdul'un nasıl bir adam olduğunu bulmaya çalışırken, içinde kimsenin yaşamadığı duygusunu uyandıran ıssız bir köyü geçince sona erdi. Bir süre ağaçların arasından yürüdük. Said'in birkaç adım gerisindeydim ve artık meraktan çıldırmak noktasına gelmiştim. Acaba o iriburun, bana yanlış bir izi mi kovalatıyordu? Zafer'in, Said ya da Said gibi birinin patronuyla ne alışverişi olabilirdi? Koyu, gölgeyi andıran yaprakları ezerek yola devam ettik. Henüz ilkbahar bile yeniyken yerde sonbahar yaprakları vardı. Doğaya sessizlik sinmişti. Çevrede, uzaktan dağa çarparak üzerimize bir çan sesi gibi dağılan köpek havlamalarından başka bir ses yoktu. Kör Abdul, ben onu ararken, o beni izlemişti. Karmakarışık düşünceler, yüzünü, davranışlarını biçimlendirmeye çalıştığım görüntüler geçiyordu kafamdan. Son bir haftanın her dakikasında çözmeye çalıştığım o sırra yaklaştığımın farkındaydım. Said o anda, sanki beynimden geçenleri duymuş gibi birden durup geri döndü. Bilinçsizce ellerimi kaldırdım; sanki bir gorilin saldırısına uğramış gibi ürkmüştüm. Oysa eliyle kalın gövdeli ağaçların arasına saklanmış tahta bir kapıyı işaret ediyordu.

Kapıyı açıp içeriye girdik. Ağaçların sıklığı bahçe duvarını gizlemişti. Geniş bir açıklığın ortasında-

dık. Deniz solumuzda yeniden ortaya çıkmıştı. Said yürümeye başlamadan önce aceleyle çevreye bakındım. Göze ilk çarpan, tam karşıdaki alçak tepeye oturtulmuş, sundurmaları sarmaşıklarla kaplı, geniş evdi. Sağ tarafta, bahçe duvarının dibinde, girişten görünmeyen bir dizi kulübe sıralanmıştı. Said yürümeye koyulduğunda bir an için, ince, ağlamaklı bir ses duydum. Ama durup o hüzünlü şarkıyı dinleyecek vakit yoktu; Said yolu yarılamıştı bile. Ardından koşarak ilerledim. Önce Said ve olağanüstü bir görüntü, ardından bir kabilenin yaşadığı bu kaleyi andıran anlaşılmaz yer. Artık şaşırmama bile zamanım yoktu.

«Dur!»

İrkilerek durdum. Evin sundurmasına çıkan merdivene varmıştık. Dur diyen de Said'di. Yana çekilince geniş gövdesinin ardındaki esmer adamı gördüm. Kara şalvarı, yürürken titreyen bacaklarını gizleyemiyordu. Sakallı karanlık yüzünü görünce sinirlerim daha da gerildi.

«Ellerini kaldır!»

Üzerimi arayacaklardı. Kollarımdaki kasları kontrol eden sinirler tek tek kopuyordu. Şalvarlı, alışkın bir çabuklukla üzerimi arayıp geri çekildi.

«Yürü!» dedi Said, adam işini bitirince.

Önce Said, arkamda şalvarlı, ikisinin arasında basamakları çıktım, Kör Abdul her kimse, çok tedbirli olmalıydı. Ama az kalmıştı, biraz sonra günlerdir ucunu bulmaya çalıştığım düğümü çözebilecektim.

Said'in sert sesi düşüncelerimi böldü:

«Öne geç!»

Ben öne geçerken şalvarlı, sanki ona emredilmiş gibi geri dönmüş aşağıya iniyordu. Birkaç basamak sonra sahanlığa vardık. Yanılmıştım. Ev bahçeden göründüğünden çok daha büyük ve gösterişliydi. Ölçülerini güneydeki tepe gizliyordu. Denize bakan cep-

hede uzayan tahta balkonu hızlı adımlarla geçtik. Aşağıya bakınca birden ne kadar yükseğe tırmandığımızın farkına vardım. Körfez, beş ya da altı yüz metre aşağıda kalmıştı; durgun suda demirlemiş birkaç şilep küçük siyah noktaları andırıyordu.

Serin bir rüzgâr, yüzümü yalayıp geçti. Aynı anda Said'in parmaklarını kaburgalarımda hissettim.

«Yürü!»

Dur, yürü, ellerini kaldır, yine yürü... Kaslarımda yorgun bir titreme gezindi. Sakin olmalıydım. Buraya kadar gelmişken, Kör Abdul birkaç saniye ötemdeyken, biraz daha sabır gerekliydi bana. Karşı koymadan yürüdüm, köşeyi dönmeden önce Said tekrar öne geçti.

«Bu yana!»

Köşeyi döner dönmez Kör Abdul'u gördüm. Evet, sedirde oturan, ondan başkası olamazdı. Onu hangi biçime sokmuş olursam olayım, hayal gücüm bu tür bir yaratığı bulup çıkaramazdı. Üstü yemekle dolu bir masanın gerisinde, küçük bir kızla birlikte üzeri halıyla kaplı bir sedirde oturuyordu. Neden Kör Abdul diye çağrıldığı, suratından anlaşılıyordu. Usta bir el, hızlı bir bıçak darbesiyle sol gözünü yuvasından çıkarıp almıştı. Midem ani bir krampla kasıldı. Yine de ona bakmalıydım. Çalı yığınını andıran kısa ve kıvırcık saçları, başından aşağıya sarkmış, şakaklarına batarak, kulaklarının üstünde sona eriyordu. Çenesi kaybolmuş gibiydi. Yanaklarından yuvarlanan gerdanı küçük bir çukurda toplanmış, yüzünün alt yarısını yok etmişti. Gözlerimi kapadım, cıvık bir yarayı andıran gözüne daha fazla dayanamıyacaktım. Ama Said bir kez daha:

«Yürü!» deyip arkamdan itti. Birkaç adım öne fırladım. «Sarı bu.»

Sarı! Demek adım buydu. Şaşkınlığım geçmeden Kör Abdul, gerdanı arasına gizlenmiş dudaklarından, böğürtüye benzer bir kahkahayı koyveri-

yordu. Gülerken yüzü iğrenç, göründüğünden daha da korkutucu bir biçim alıyor, ağzında sapsarı bir ışıltı büyüyordu. Dikkat edince bütün dişlerinin altın olduğunu farkettim. Birkaç saniye sonra midemdeki bulantı delirmiş, takla üstüne takla atıyordu.

«Masaya otur!»

Konuşan yine Said'di. Bir an Kör Abdul'un dilsiz olduğunu düşündüm. Ama öncekinden daha da gürültülü yeni bir kahkaha beni yalanladı. Masaya doğru yürüdüm. Bütün bunların anlamı neydi? Beni korkutmak istiyorlardı! Gösterilen yere oturdum. O bıçak yarası suratının canına okumuş, sanki her duygunun yarısını alarak bütün vücudunu sakat bırakmıştı. Bakışlarımı yanındaki kıza çevirdim. Rakı bardağından yansıyan ışıkta, mor bir sis perdesinin gerisinde oturuyordu. Kör Abdul'un iri vücudunun yanında şaşılacak kadar küçüktü.

«İç!»

Yine o konuşmamıştı. Kulaklarımda Said'in emirleri, gözlerim Kör Abdul'un ittiği rakı bardağında, tepki göstermeden bekledim. Hâlâ Zafer'in bu adamlarla ne ilişkisi olabileceğini düşünüyordum. İçimde yanlış yerde olduğumu haber veren duygu giderek büyüyordu. Bir süre kımıldamadan bekledim. Abdul'un parmakları sabırsızlıkla oynuyordu. Az sonra yanındaki kıza dönüp alçak bir sesle, Arapça bir şeyler söyledi. Sonunda sesini duymuştum.

«Abdul içsin,» dedi. Konuşan küçük kızdı; Abdul'un sözlerini çeviriyordu. «Erik rakısı.» Konuşurken simsiyah gözlerini gözbebeklerime dikmişti. «Abdul, oteldeki Habeş'in sarı kadınının yanında içtiğini biliyor.»

Demek o İtalyan kadınla içki içtiğimi bile biliyordu. Belki de dün biz lobide otururken Said de oradaydı.

Sonunda düşünmekten vazgeçerek kadehi Abdul'un parmaklarının dibinden alıp,

«İçeceğim,» dedim.

Kız cevabı ona aktarırken, kadehi, Abdul'un dişlerindeki sarıya, suratındaki esmerliğe, saçlarındaki beyazlığa bakarak bitirdim. Nefis bir içkiydi. Kör Abdul hoşlanmış, yarım suratıyla sırıtıyordu. Oyalanmadan Zafer'i sormalıydım. Ama karşımdaki garip ve anlaşılmaz adam, yanındaki küçük bir kadına benzeyen kız, tahta çatıda ölen günün son ışıkları, beni konuşmaktan alıkoyuyordu. Düşüncelerim, sorularım, karmakarışık, ama olağanüstü dekorun içinde kaybolmuştu. Kör Abdul'un yanındaki kız kimdi? Ortalıkta başka kadın görünmezken neden böylesine garip bir elbiseyle anlaşılamayacak kadar rahat oturuyordu? Erik rakısı kafama tırmanmadan sormalıydım. Ama nasıl başlamalıydım? Başlayamadım; ben dudaklarımı aralamadan kızın o tekdüze sesi duyuldu:

«Sen polis değilsin dedi Abdul. Polis herkese sormazdı, Abdul'un yerini bilir.» Başımı sallayıp kızın söylediklerini onayladım. Kız bu kez Abdul'u beklemeden devam etti: «Abdul, sarı çok tedbirsiz diyor. İstanbul'dan gelen adamı arıyorsa aramasın dedi.»

Elimi kaldırıp onu susturdum. Gözlerinde kapkara iki yılan vardı sanki. Yavaş yavaş, tane tane konuşmaya koyuldum:

«Abdul'a söyle, birini arıyorum. Ama aradığım adam İstanbul'dan değil Antakya'dan geldi. Anladın değil mi? Antakya'dan.»

Sözlerimi tamamlayınca geriye yaslanıp erik rakısını bitirdim. Anlattıklarımın Abdul'a aktarılıp karşılığının alınmasına kadar zamanım vardı. Canım iyice sigara istemeye başladığında kız hazırdı:

«Abdul soruyor. Sen Hüseyin'in adamı değil misin?»

Başımı salladım. Kız yana döndü. Sanki başımı sallamamı da çevirmesi gerekiyormuş gibi Abdul'a bakıyordu. Kısa ve tek sözcüklük hece hepimizi yerinden fırlatacak kadar sertti. Abdul bağırmıştı. Öf-

kelendi diye düşünmeme kalmadan kız atıldı. Sesi artık o duygusuz tekdüzelikten kurtulmuştu.

«Kimsin?»

Gözlerim Kör Abdul'daydı. Sanki ikimiz de bir yanlışlık yaptığımızı anlamıştık. Ahmet'in kardeşine lânetler yağdırırken çok vaktim kalmadığını hissettim. Abdul'un yüzü yanındaki kızı da korkutmuştu. Said ise arkamdan yaklaşıyordu. Bir an vahşi bir hayvanın saldırısına uğrayacağımı düşünmekten kendimi alamadım. Ensem içgüdüsel bir hareketle, boynuma inecek vuruşu karşılamak üzere kasıldı. Telaşla kızın kara gözlerine dönüp, konuşmaya başladım:

«Bir arkadaşımı arıyorum. Üç dört yıl önce gelmiş Abdul'un yanına. Adı. Adı...» Susup hangi adı kullandığını bulmaya çalıştım. Gergin birkaç saniye kısalarak geçti. Birden dehşet içinde her şeyin bu kızın anlayışına kaldığını hissettim. «Adı Naci'ydi. Belki de Zafer.»

«İki kişi?»

Anlamamıştı. Geri dönüp Said'den yardım istemeye hazırlandım, ama Said düşmanını süzer gibi bakıyordu bana. Yeniden kızı buldum.

«Tek kişi. Ama adı Naci de olabilir, Zafer de.»

Anlamamıştı. Abdul'a yönelttiği sesi anlayamamanın sıkıntısını taşıyordu. Birden izin elimden kurtulup gittiğini, Zafer'i asla bulamayacağımı hissettim. Bakışlarımı yardım istemek için Abdul'a çevirdim. Yanılmıştım. Yüzündeki öfke hiç de yardım değildi, aksine o yara gözlerindeki kızgınlığı daha da abartıyordu. Bakışları kuşku ve aldatılmışlıkla doluydu.

«Bak.»

Sesim, kızın gözlerini Abdul'dan alıp bana çevirdi. Zafer'in yeniden kaybolup gideceği korkusu acı bir sıvı gibi nefes borumdan aşağıya inip gidiyordu. Beni anlamalıydı. Gözlerindeki boş ve anlamsız karanlığa dalarak devam ettim:

«Arkadaşım buraya birini bulmak için Antakya' dan gelmişti. Selim diye...»

«Selim?»

Herkes susmuştu. Bu kez konuşan Abdul'du. İlk kez aracısız katılmıştı konuşmaya. Sonunda onu canlandırmıştım. Ürpererek cümlesini bitirmesini bekledim, ama devam etmedi. Yaralı gözüne bakmamaya çalışarak doldurduğu kadehe uzandım. Abdul kızla konuşmaya başladığında Zafer'i bulduğumdan emindim.

Az sonra kızın gözleri beni çağırıyordu.

«Abdul soruyor, arkadaşın Selim Bey'in dostu mu?»

Başımı sallayıp,

«Evet,» dedim.

Kız Abdul'a döndüğünde kafamda birbirine dolaşmış, karmakarışık düşünceler dolaşıyordu. Her şeye rağmen Zafer'i ya da izini bu kadar çabuk bulmuş olmak beni rahatsız etmişti. Sabırsızlanmama kalmadan kız tekrar bana doğru döndü. Esmer yüzü kararan havaya karışmış, belirsizleşmişti.

«Abdul, öyle bir adam gelmiş dedi.» Yüreğimdeki telaşı zor kontrol ediyordum. «Selim Bey'in arkadaşıymış. Adı Ayhan.»

Adı Ayhan!

Güçlü bir darbeyle öne savruldum. Sanki biri arkamdan bıçaklamıştı beni. Ayhan... Zafer benim adımı almıştı sonunda. Sanki kaderimiz bir kez daha birleşmişti. Birden o nedeni, onu aramamın gerçeğini bulduğumu hissettim: Kaderi nereye vardıysa benimki de oraya varacaktı.

Kızın çığlığı gözlerimi açtı. Masanın üstüne boylu boyunca serilmiştim ve kısık bir sesle, çığlıktan çok bir fısıltıyı andıran haykırışlarla bağırıyordum. Kızı o kısık ses korkutmuştu. Gözlerim Kör Abdul'u aradı. Onun da yüzü bembeyazdı. Sinirlerime engel olamamış, saçmalamıştım. Sâkin olmalıydım. Ama

vücudum beynime boyun eğmiyor, bütün kaslarım ayrı ayrı titriyordu. Kız yeniden çığlık atmadan Said arkamdan yaklaşıp vücudumu doğrulttu. Kör Abdul'un yüzündeki korku, yerini meraka bırakırken yeniden sandalyeye oturmuştum.

Bir sigara yakıp içinceye kadar bekledim. Üçünün de beni merakla süzdüğünü, yılların gerisinde kalan olaylar ve kişilerle ne alışverişim olabileceğini düşündüklerini hissediyordum. Sonunda sesimi kontrol etmeye çalışarak sordum:

«Şimdi nerede?» Bir an için 'Ayhan' demeye korktum, sonra göğsümdeki damarlar parçalanıp beynimde bir çığ devrilirken, «Ayhan,» dedim yavaşça.

Kızın söyleyeceklerine hazır olmalıydım. Bu cevap da ötekiler gibi olacaktı: «Çok kalmadı gitti.» «Nereye?» «Bilmiyor Abdul,» diyecekti kız. Vücudumu doğrulttum. Kızın mırıltılarına şimdi Abdul'un fısıltıları da karışıyordu. Artık Zafer'in onunla ilişkisini merak etmiyordum. Yalnızca gittiği yeri öğrenmeliydim. Arkama döndüm, Said yoktu. Demek Abdul artık benden çekinmiyordu. Sihirli sözcük «Selim» olmalıydı. Selim'den söz edinceye kadar hiç tepki göstermemişti. Masadan doğrulup aşağıyı, güneşin kaybolduğu düzlükleri, küçük bir su birikintisine dönen körfezi seyretmek istiyordum ama Kör Abdul'un bakışlarına tutsak olmuştum. Yerimden kalkamadım. Güneşsiz, kararmaya yüz tutmuş günün sonunda, karşımdaki garip adamın daha da sararmış gibi parıldayan altın dişlerini seyrettim.

Kız sonunda, yeniden konuşmaya başladı:

«Ayhan burada çok kaldı.» İlgiyle doğruldum. Cevap, beklediğimden daha değişikti. «Sonra Selim Bey'le birlikte Hasan Bey'in yanına gitti, dedi Abdul. Abdul, Ayhan'ı tanımazdı. Ayhan, Selim Bey'in Beyrut'tan arkadaşı.»

İz daha da karışıyordu. Sabırsız, çıngıraklı bir kahkaha dilimin ucunda pusuya yatmıştı ve ağzımı

açar açmaz fırlayacaktı. Kız benim sormama kalmadan devam etti:

«Selim, Süreyya Hanım'ın oğludur. Abdul, Süreyya Hanım'ı çok severdi. Fransızlar buradayken hep hanımının yanındaydı. Hasan Bey, Selim Bey'in amcasıdır. Sonra Selim Bey'in babası ölünce, Abdul, Hanımının yanında kaldı. Ama Süreyya Hanım ölünce, Abdul, Hasan Bey'in yanından çıktı. Hasan Bey tüccar çok...» sözcüğü düşünmek için, zorla ezberletilmiş gibi tekrarladığı, birbirinden kopuk açıklamaya ara verdi. Yeniden hazır olduğunda biraz önceki sözlerini bağlamaya çalışıyordum. «Sefinesi, gemisi, vapurları var aşağıda.»

Aynı anlama gelen üç sözcüğü tekrarlarken, eli İskenderun'u işaret ediyordu. Demek yeni bir durak daha vardı önümde. Hem de günlerdir aynı şehirde birlikte olduğumuz biri.

«Abdul, Selim Bey'i çok severmiş. Ayhan, Selim Bey'in arkadaşı. Abdul, Ayhan'ı da sevdi.» Bittiğini düşünürken hızlı kelimelerle sordu: «Sen Selim Bey'i tanır mısın?»

Onu duymamış gibi, beynimde o çığ yeniden düşerken, bu kez ben sordum:

«Ayhan şimdi nerede?»

Kız cevap için Abdul'a muhtaçtı. Yanında küçük mor bir leke gibi durduğu iri adama dönerken garipliğe bu soru için katlandığımı düşündüm. İçki istiyordum. Gece iyice yakınımıza gelmiş, karşıki boz dağları gölgeler sarmıştı. Rakıya uzanıp erik kokusunu buldum. Alkol damarlarımdaki yaraları dağlarken, kız soruyor, Abdul cevap veriyordu.

Sonunda Abdul'un kızgın sesi noktaladı Arapça konuşmayı.

«Abdul bilmiyor. Ama Abdul, Hasan Bey ikisini de öldürmüştür diyor.»

Öldürmüştür! O sözcük kulaklarımda büyüyüp tekrarlandı. Zafer ölmüştü. Birden onu sağ bulursam

şaşıracağımı hissettim. Garip ve rahatsız edici bir duyguydu bu.

Kız devam etti:

«Abdul, Hasan Bey öldürdü onları dedi. Selim'in babasını da Hasan Bey öldürmüş.»

Sonrasını dinlemedim. Kızın kuru sesi sessizliğin içinde ölümü fısıldayarak döne döne uzaklaşıp gitti. Belki birkaç gün içinde bitirmiş olacaktım. Sonra o yerde... Hayır yeri henüz seçmemiştim. Ama, öyle bir yer olacaktı ki sıra kurşuna geldiğinde, zamanı yendiğimi hissedecektim.

Yeniden rakıya döndüğümde ağaçların yapraklarından kurtulabilen kızıl ışıklar Abdul'un yanağına benekler yapıştırıp kayboluyordu. Bir süre öyle bekledim. Kız konuşuyor, Abdul zaman zaman başını sallayarak onaylıyor, bense Zafer'in cesedini nerede bulacağımı düşünüyordum. Sorun yalnızca çoktan çürümüş bir cesede kalmıştı.

«Senin adın ne?» Birkaç dakikadır içinde sürüklendiğim sessizliği dağıtarak başımı kaldırdım. «Abdul soruyor,» diye açıkladı kız.

Verilebilecek bir tek cevap vardı. Böbreklerime giren krampla öne eğilip yavaşça:

«Zafer,» dedim.

Sonunda birbirimizin yerini almış, eskiden olduğu gibi tek kişi olmuştuk.

«Ayhan'ın neyi olursun?»

Ta kendisi dememek için zor tuttum kendimi. Sonra birden aynı soruyu aynı merakla soran doktoru hatırlayarak, yine aynı cevabı verdim.

«Arkadaşımdı.»

Bahçeden kadın sesleri yükseldi. Bir an kapıdan girdiğimde başlayan o hüzünlü kadın sesini o çığlıklardan ayırabileceğimi sandım. Ama o şarkının bittiğini biliyordum. Sesleri dinlemekten vazgeçip içkiye uzandım. Abdul içmek istememden memnunmuş gibi şişeyi uzatıyordu. Gözlerimi kaldırıp yarasına ilk

kez midem bulanmadan baktım. Ne olup bittiğini anlamamış, yüzü, tek gözüyle hayret ediyordu. Şişeyi alıp kadehi doldurdum.

Dakikalar sonra, birbirinin ardından boşalttığım kadehi bıraktığımda, derin, soluksuz bir sessizlik yatıyordu masada. Oysa düşüncelerim hâlâ birbirinin ardından, geçmişe akıp gidiyordu. Zaman zaman Kör Abdul'un mırıltılarını işitiyor, ardından kızın açıklamalarını duyuyordum. Kör Abdul Türkçe bilmemesinin yanısıra, sanki gerçekten kördü ve anlaması için o küçük kızın gözlerine muhtaçtı.

Gece iyice karardığında, geldiğimde üzerimi arayan kara şalvarlı belirdi. Elindeki hırıltılı lüks lambası, sessizliği yırtmış, balkona titrek gölgeler asmıştı. Arkasında Said vardı, elindeki tepsiyi görünce Abdul'la yemek yemek zorunda olduğumu anladım.

Yemek bittiğinde saat sekizi geçiyordu. Yerimden kalkıp inanılmayacak kadar küçülmüş körfezi seyretmek istedim. Ama çevremize, sanki büyük bir akvaryumdaymışız gibi gölgelerden oluşan bir perde geçirilmişti. Kımıldamayı göze almadan kızla Abdul'un konuşmasını dinledim. Genizden gelip damakta ezilen, arada bir garip bir çığlığa dönüşen Arapça, kulaklarımı dolduruyordu. Artık şişe de bitmişti ve başım gittikçe hızını artıran bir tempoyla dönüyordu. Kızın yüzü lambanın ışığıyla aydınlanacağına sanki daha da esmerleşmiş, burnu dudaklarına garip ve iri bir gölge düşürmüştü. Çelimsiz vücuduna bakıp yaşını kestirmeye çalıştım. On bir, belki on iki, en çok on üç'tü.

«Seni de kovalıyorlar mı?»

Başımı bir kez daha, cevabın olumsuz olduğunu belirtmek için salladım. «Abdul, Zafer bu gece burada kalsın dedi. Sana kadın verecek.»

Teklifin şaşırtıcılığından çok kızın konuşmayı birdenbire başlatmasından dolayı irkilmiştim. Bir an düşündüm. Ankara'dan sonra kadınsız geçen onca

gece. Ama Ferda'dan sonra bir kadına katlanamayacağımı biliyordum.

«İstemiyorum,» dedim kıza. «Abdul'a teşekkür et.»

«Zafer kara kadın sevmiyor mu? Abdul'un sarı kadını yok. Sana Fatima'yı verecek.»

«Fatima kim?»

Daha soru bitmeden kızın kara gözlerinde cılız bir ışık yanıp söndü.

«Benim Fatima. Fatima yeni kadın oldu. Abdul, Fatima'nın eti tazedir dedi.»

Rüzgâr durmuştu, havaya fırlayıp yere düşerken kırılan tek tük köpek havlamalarından başka bir ses duyulmuyordu. Bir an için her şeyin çok saçma ve inanılmaz olduğunu düşündüm.

Kız, gözlerindeki o siyah yılanla bana bakıyordu. İnce dudakları, gülümseyişini batmaya hazır kara bir dikene benzetmişti. Yalnızca yüzü kadındı. Evet küçük bir kızın vücuduna zorla sığdırılmış bir kadın rolünü yüklemişlerdi ona. Bakışlarımı çekip mırıldandım:

«Abdul'a söyle tabancamı versin.»

Abdul, kızın irkilmesinden bir gariplik olduğunu sezmişti. Kız titrek bir sesle isteğimi ona aktarmaya koyuldu. Kısa bir an için beyaz saçlarının kabardığını, tek gözünde ödünün koptuğunu hissettim. Bir vahşi hayvan gibi tepki göstermişti. Kızı yeni bir soruyla bana döndürdüğünde hâlâ endişeli olduğunu farkettim.

«Abdul, Zafer, Hasan Bey'i vuracak mı diyor.» Cevap vermedim. «Zafer kimi vuracak?»

Kız artık ürken kendisiymiş gibi bağırıyordu. Dudaklarındaki çığlığı Abdul'un yerine o fırlatmıştı.

«Oteldeki kadının Habeşinden koruyacağım kendimi,» dedim.

Kız cevabı çevirir çevirmez, Abdul'un önce tek gözü, ardından bütün yüzü güldü, sonra iri bir kah-

kaha gerginliği parçalayarak yükseldi.

Biraz sonra kalkıyordum.

«Zafer gitsin dedi Abdul. Tabancayı Said verecek.»

Geri döndüm, Said arkamdaydı. Ne zaman gelmişti!

Birkaç dakika sonra Said'le birlikte geniş ve uzun balkonu geçip bahçeye indik. Duvara yaslanmış evler artık sessizdi, pencerelerden bahçeye soluk ışıklar düşmüştü. Genişliği ortasından bölen ince su, ışıklı bir yılan gibi yerde yatıyordu. Durup o şarkıyı beklemek istedim, ama Said olanca öfkesiyle arkamdaydı. Arabayı bıraktığımız yere kadar konuşmadan yürüdük.

Sonra çıktığımızdan daha hızlı, düşercesine indik dik yokuşu. Ortalığı kalın bir sessizlik kapladığında —artık motorun tekdüze homurtusundan başka bir ses duyulmuyordu— Abdul'un anlattıklarını düşünmeye koyuldum. Antakya'da o iriburunun söyledikleri şimdi anlam kazanıyordu. Zafer'e İskenderun'daki yeri, buluşmak için Antakya'da beklediği arkadaşı Selim bulmuştu. Bir süre Selim'i, annesi Süreyya Hanım'ı, amcası Hasan Bey'i birbirine bağlamaya çalıştım. İlk fırsatta Hasan Bey'i arayacaktım. Ama içimde her şeyin daha da çok karışacağını haber veren bir huzursuzluk vardı. Abdul'un anlattıkları eski bir aile dramına benziyordu. Kötü bir amca, önce babasını sonra Selim'i ve bu arada da Zafer'i öldürtmüştü. Saçma sapan, ama yine de peşinden koşmamı gerektiren bir bilmeceydi bu.

Düşüncelerimi, bir virajın ardından birdenbire beliren şehrin görüntüsü kesti. İskenderun, sanki karanlık bir ormanın içinde yeni açmış ışık çiçekleriyle pırıl pırıldı. O ışıkların arasında insanlar, sıradan insanlar vardı. Araba, düşüncelerime aldırmadan aşağıya doğru bir düşüşü andıran inişini sürdürdü. Şimdi şehir farların işaret ettiği yönde, boynuna ışıklı bir

gerdanlık takıp deniz kıyısına sereserpe uzanmış bir kadın gibi göz kırpıyordu. Bir süre daha indik. Saat dokuzu çeyrek geçe artık sahil asfaltındaydık. Yolun yanında, tepelerindeki lambalardan dökülen ışıklar denizin koyuluğuna bir hançer gibi saplanan direkler bizi otele kadar izledi. Sonra Said arabayı birden durdurdu.

İneceğim yere gelmiştik. Kapıyı açıp ona döndüm.

«Fatima benim kardeşimdir,» dedi ansızın.

Sözleri bitince tabancayı kucağıma fırlattı. Arabadan indim. Bir teşekkür mü, yoksa tehdit miydi o cümle, anlamamıştım? Sormama kalmadan araba hızla hareket edip, birkaç saniye içinde gözden kayboldu.

Gecenin ortasında, otelin önünde kalakalmıştım ve parmaklarım sızlıyordu.

Yavaş adımlarla otele doğru ilerledim. Said'in o gece o kısa cümleyle ne demek istediğini birkaç gece sonra, sabaha karşı bir pavyonda öğrenecektim. Toprak bahçeye yürürken, o geceden sonra beni bekleyen olaylardan, çözmek zorunda kalacağım düğümlerden habersizdim.

İçeri girer girmez onu gördüm. Yine o köşedeydi. Göz göze gelince yavaş adımlarla merdivenlerin yanındaki koltuklara doğru yürüdüm. Otururken şaşkındım. Yukarı çıkabilirdim. Üstelik bu kez beni davet de etmemişti. Ama alçak sehpanın üzerindeki boş bardağı görünce beni beklediğini anladım. Yalnızlıktan sıkılmış olmalıydı. Az sonra, yüzünde kenarları sarkmış yorgun bir tebessümle bardağı dolduruyordu.

«Yarış nasıl geçti?» Bu kez genç görünmek için saçlarını serbest bırakmıştı. Ama iki yana dağılan saçlar yüzünü olduğundan daha da uzun gösteriyordu. Cevap alamayınca ikinci soruyu sordu: «Siz at değil miydiniz?»

Şarabı damağımda ezip gülümsedim. Rakı daha iyiydi; dilim hâlâ Abdul'un yanında bıraktığım tatla ürperiyordu.

«Daha bitmedi,» dedim birinci sorusunu hatırlatarak. «Atlamak zorunda olduğum bir engel daha var. Sonra bitecek.»

Kadın aldığı cevapla yetinmiş gibi sustu. Sanki her şeyi öğrenmek için acelesi olan o değildi. Ona uyarak sustum. Arkamızdan bir telefon çaldı, kadehten birkaç yudum şarap aldım, sonra kirpiklerimi kapadım.

«Kimsiniz siz?»

Konuşmak için gözlerimi yummamı beklemişti. Kirpiklerimi aralayıp unutulmaya mahkûm suratına baktım. Herkes hep bana bu soruyu sormuştu. Okulda Mac. Intosh, Girne'de Doktor, ayrılırken Ferda. Bu kovalamacanın, başıma kurşun sıkmanın, bu soruya doğru bir karşılık verme uğraşı olduğunu biliyor muydu? Kimdim ben? Bu soruya en az beş değişik cevap bulabilirdim. Ancak gerçek ve doğru olan hangisiydi? Omuzlarımı silktim. Kim doğru cevabı biliyordu? Sıkıntıyla gülümsedim. Kadın baştan savma bir cevap vereceğimi anlamış gibi telaşla atıldı:

«Ne olur at demeyin.»

Gözlerine asılan soru işaretlerine aldırmadan sessizliğimi sürdürdüm. Oysa beynimde bir ses avaz avaz bağırıyordu: Katil! Ya da geç kalmış ölü. Kaderini bir ölününkiyle birleştiren bir çılgın! Hangisiydim?

«Hepsinden bir parça,» diye mırıldandım.

«Lütfen Türkçe konuşmayın. Soyadınızın...» hecelemek için durakladı. «İl-yas-oğ-lu olduğunu biliyorum. Ama adınızı yazmamışsınız. Yalnızca A. harfini seçebildim.»

Demek resepsiyondaki o budaladan öğrenmişti. Aldırmadan gülümsedim. Yanılıyordu. Adım artık Ayhan değil, Zafer'di.

«Adım Zafer,» dedim kadına.

Sonunda sevinecek bir şey bulmuştu. Yeni adımı birkaç kez ard arda tekrarladı. Hem Zafer'i, hem de İlyasoğlu'nu birlikte heceleyebildiğinde yüzü bir başarı kazanmış gibi parıldıyordu.

«Bu şehirdeki en garip kişi sizsiniz mutlaka.»

Nedenini sormamı bekliyordu, ama sormadım. Garip değildim. O askeri doktorun dediği gibi, her çılgınlığımın ince, anlaşılması zor olsa da bir tutarlığı vardı. Bir an insanım demeyi düşündüm. Yenik, inancını yitirmiş bir dönek... Hayır, dönek değildim. Yalnızca yıllarca inançla sürüp gidecek bir kavgayı göze alamayan bir korkaktım. Oysa Tanrıyla yapılacak bir savaşı, onunla boy ölçüşmeyi göze almıştım.

Kadının gözlerinin altındaki uykusuz morluklara bakarak, sonunda cevap verdim:

«Şehrin en garip kişisi olduğumu nasıl söyleyebilirsiniz? Geldiğinizden beri otelden dışarıya çıkmadığınıza eminim.»

«Farketmez,» diye atıldı kadın. Aceleciliğine yeniden kavuşmuştu. «Bu şehirde, bu havada siyah bir paltoyla dolaşan tek kişi siz olmalısınız. Sonra çok zayıf ve sarışınsınız.»

Durup kısık sesiyle noktaladığı cümlesini anlayıp anlamadığımı ölçtü. Parmaklarını bir yılan esnekliğiyle kahverengi süeterinin boynunda sallanan kolyenin zincirlerine dolamıştı. Aslında düşünmek için durakladığını biliyordum.

«Nereden ve neden geldiniz bu şehre?»

Nereden? Cehennemden gelmiştim. Neden? Bir başka cehenneme gitmek için. Düşünceler beynimde yırtılarak dudaklarıma düşüyordu, ama yine de sustum. Konuşmanın böyle sürüp gitmesini göze alamazdım. Soruları kendisine sorması gerektiğini söylemek istiyordum ona.

«Belki hiçbir yerden,» diye savdım sorusunu.

Kadın aldırmadan devam etti:

«Siz,» dedi, «güneşli bir şehirden gelmiş olmalı-

sınız. Buralı değilsiniz, çünkü otelde kalıyorsunuz.» Sonra sözlerinin saçmalığına, şarap şişesinin açıldığında ortaya sıçrattığı gürültüye benzer bir sesle güldü. «Bu şehirden olamazsınız, çünkü esmer değilsiniz.» Bu kabul edilebilir bir varsayımdı. «Sonra...» durup resepsiyondaki adama baka baka ekledi: «Bakışlarınız onlarınkine hiç benzemiyor. Gözlerinizdeki ilgisizlik karşınızdaki kadına çirkin olduğunu düşündürecek kadar belirgin.»

Bu kez gülme sırası bendeydi. Çirkin olmadığını söylemekten kaçınarak, ama rüşvet verir gibi bir sırıtış olduğunu bilerek, güldüm. Ona nereden geldiğimi söylemeliydim.

«Berbat bir şehirden geldim,» dedim gülmeye ara vermeden. «Tepesindeki gökyüzünde bir tek yıldızın bile parlamadığı, barınamadığı bir şehirden.»

Yüzü kararmıştı. Saçları görünmese, artık hiç kimse ona sarışın diyemezdi. Cevap hoşuna gitmemişti. Bir an karşı koymayı düşündüğünü hissettim, ama vazgeçmesi çok zaman almadı. Kadehleri yeniden doldururken yavaş sesle, neredeyse mırıldanarak, konuşmaya başlamıştı:

«Çok karamsarsınız. İnsan sarışın olduğunuza bakıp aldanmamalı. İçiniz kapkara.»

«Evet,» dedim, «biri yüzümün ne anlama geldiğini ancak karamsar olduğu zaman anlayabilir. Aynaya bakmış gibi irkilenleri hatırlarım.»

Bir süre gergin, garip bir sessizliği soluduk. Sonunda dayanamadı:

«Şimdiye kadar hep ben sordum. Şimdi sıra sizde.» Beni taklit ederek kadehi kaldırdı. Dikkatli olmalıydım. Katlanmak zorunda kalacağım bir yenilik atabilirdi ortaya. «Neyi öğrenmek istiyorsanız onu sorun.»

Haklıydım. Bir oldu bitti karşısında bırakılmış, zorla katılmak zorunda bırakıldığım bir oyunun ortasına itilmiştim. Kadehi masaya bıraktım. Kadın öf-

kelendiğimi hissetmiş, zafer kazanmış gibi gülümsüyordu.

«İsterseniz neden bu kadar çok içtiğimi sorarak başlayabilirsiniz.»

Günah çıkartacaktı. Birden ürperdim. Yanlış adam seçmişti; onu dinlemeyecektim. Kulak memelerine batan parmaklarını izleyerek sustum. Buraya hiç oturmamalıydım. Ben Zafer'i arıyordum ve bu kadının Zafer'le ilişkisi yoktu. Bir süre kendimi uzun bir sessizliğin içine hapsettim. Ama kadın peşimi bırakmayacaktı.

«Evet sizi bekliyorum.»

«Bugün tek başınızaydınız herhalde? Yalnızdınız.»

«İşte oldu.» Sonra sorunun sonunda gizlenen alayı farketmiş gibi, «Tek başına olmakla yalnızlık aynı şey değildir,» dedi. «Hem tek başıma da değildim. Otele dün gelen delikanlının bir arkadaşı vardı; bir kız. Onlarla konuştum. Şimdi ikisi de yukarıda.»

Şarabı, kalkmak üzere olduğumu hissettirecek kadar hızlı içtim. Yorulmuştum. Gözlerinde yine damlamaya hazır o ağlama vardı. Benim yerime Zafer olsaydı onu yukarı çıkarırdı. Ama ben... Hayır, o öfkeme dayanamıyacak kadar ince bir kadındı. Ferda... Kasıklarımda büyüyen gerilme avucuma yükseldi. Onu tokatlamak istiyordum. Parmaklarımı sıkıp o krampı hapsettim.

«Yarın sıçrayacaksınız.» Başımı salladım. «İyice dinlenmelisiniz,» diye ekledi. «Kötü atlar güçlenmeli son yarıştan önce.» Ayağa kalkmış paltomun önünü ilikliyordum. «Ben kalıp o kızı bekleyeceğim.» Susup omzumu silktim. «Aşağıya indiğinde mutlu olduğunu görmek istiyorum.» Hesap pusulasına oda numaramı yazıp imzaladım. Kadın hâlâ devam ediyordu: «Son bir soru.» Hayır dememe kalmadan cümlesini tamamladı: «Neden her gece sanki biri sizi bekliyormuş gibi çıkıyorsunuz odanıza?» Kaskatı kesilmiştim. Nasıl olur da kâbuslarımdan, peşimdeki ha-

yaletlerden haberdar olabilirdi? «Oysa benim hiç bekleyenim yok.»

«Kendinize başka birini bulun,» dedim öfkeyle. «Şu resepsiyondaki, pekâlâ işinizi görür.»

«Kabalaşmayın,» dedi kadın. Ardından sözlerini unutmuş gibi sordu: «Otelde Demir Çelikte çalışan üç mühendis kalıyor. Onlara hiç rastladınız mı?» Omuzlarımı silktim. «Sizden önce buradaydılar. Resepsiyondaki adamla tartıştılar. O canavar onlardan ne istemiş olabilir?» Yüzüne bakakaldım. Her şeyle ilgilenmesi yalnızlığının sonucu muydu? «Sorar mısınız?»

Resepsiyona gidip sordum. Adam kötü kötü bakarak açıkladı:

«Üçü de solcu. Otelden çıkıp gitmeleri için bizi de tehdit ettiler. Eğer gitmezlerse ötekiler otele bomba koyacaklar.»

Bunu Beatrice'e söylemem gerekmiyordu. Dönüp cevap alamamış gibi elimi kaldırdım. Sonra merdivene yürüdüm.

Odama girdiğimde içkiyle kısaltmaya çalıştığım uzun ve kapkara bir gece önümde duruyordu. Doktor, Zafer, belki de Ferda, biri beni bekliyordu. Ama yatar yatmaz kadının buğulu gözleri, damarlı boynu, beyaz kulakları kapladı gözlerimi. Elimi sallayıp o görüntüyü kovmaya çalıştım. Yeni bir hayalet istemiyordum.

O gece ancak güneşin doğuşunu izledikten sonra daldım. Uyumadan az önceki merdivende telaşlı ayak seslerini duydum. Kadının beklediği kız aşağıya iniyordu. Sonraları onun kim olduğunu anladığımda çoktan katılmak istemediğim bir serüvenin içindeydim.

11 NİSAN CUMA

İskenderun. Saat: 18.30

Kör Abdul'un aksine Hasan Bey'i kolayca bulmuştum. Abdul'u ele vermemeye çalışan büfeci daha ilk soruşumda onun kim olduğunu ve nerede bulabileceğimi söylemişti. Hasan Bey'in bürosuna geldiğimde saat bire gelmek üzereydi. Kapıyı açan kâtibe Hasan Bey'i görmem gerektiğini söyledim. Ama Hasan Bey yerinde yoktu, ya da kâtip beni anlatmak için o yolu seçmişti. Akşam üstü tekrar geleceğimi, önemli ve özel bir konuyu onunla görüşmek zorunda olduğumu söyledim. Kâtip, saat altı buçuktan önce Hasan Bey'in yazıhaneye uğramayacağını, görüşme konusunda da söz veremeyeceğini tekrarladı. Cevap vermeden sokağa çıktım. Kâtibin özel konuyu merak ettiğini biliyordum.

Saat altı buçukta aynı yolu geriye doğru yürüyerek Hasan Bey'e gidiyordum. Yine yoldaydım. Soruların, isteklerin, korkuların düğümlenip bir girdabın içindeymişçesine kaybolduğu yollardan birinde. Az sonra Abdul'un anlattıklarının gerçek olup olmadığını öğrenecektim. Adımlarımı hızlandırdım. Havada birazdan bastıracağını haber veren bir yağmur rüzgârı vardı, dakikalardır o esintiyi yırta yırta yürüyordum. Acele etmeliydim, ıslanmak ve üşümek korkusu midemi yakıyordu. Şafakta, ufku çatlatıp alevden bir top gibi şehrin üstüne yuvarlanan güneş, şimdi karşıda, denizin ötesindeki ovaların tepesinde ince ve sarı bir tüle sarınmış, havada asılı duruyordu.

Henüz ortalıkta kimseler yoktu. Ama kalabalığın, deniz piyadelerinin, ayakkabı boyacılarının, küçük gövdelerinin neresine sıkıştırdıklarını bir türlü çözemediğim gürültücü küçük arabaların, şilep düdüklerinin, bisikletli çocukların, birdenbire ortaya çıkacağını biliyordum.

Arada yemek yediğim lokantanın geniş camlı cephesini geçtim. Orduevinden sonra sahile dik inen ilk sokağa saptım. Bu kez şaşırmayacaktım. Sokaktan çok dar bir koridora benzeyen aralıkta iri akşam gölgeleri vardı. Büronun kapısına, köklü bir ağaç kadar kalınlaşmış sarmaşığın önüne kadar ilerledim. Karşıdaki balıkçı, tezgâhını topluyordu. Ağır tahta kapıyı itip içeriye girdim. Zil ikinci kapıdaydı. İçeride biri bağırıyordu. Zili çaldım. Paslı, demirimsi bir ses içerdekini susturdu.

Az sonra kapı açılmış, kâtip karşımda duruyordu.

«Siz miydiniz?» Yana çekildi. «Buyrun.»

İçeri girdim. Kâtibin işaret ettiği koltuğa yürürken az önceki sesin sahibiyle karşılaştım. İhtiyar bir adamdı, gözlerinde hiç de korkutucu olmayan bir öfkeyle —sözünü kesmiş olmamdan dolayı— bana bakıyordu. Beni ilgilendirmeyen bir tartışmanın içine düştüğümü farkettim. Koltuğa oturduğumda yaşlı adamın gözleri hâlâ üzerimdeydi. Giydiği lâcivert üniformaya bakılırsa kaptan olmalıydı. Kâtip yerine dolaşıp, tahta sandalyeye oturur oturmaz konuşmasını zil çaldığında dudaklarının arasında kalan kelimelerden boğulmak üzereymiş gibi aynı tonda —yanılmamıştım şikâyet ediyordu— sürdürdü.

«Bak aslanım, Tevfik Bey, İshak Kaptan pek ses etmez diye habire bana yükleniyor. Ona daha buradan demir almadan söyledim vaktinde varamıyacağız diye. Dediğim çıkmadı mı? Ben onun yerinde olsam gemi geri geldi der, Allaha şükrederdim. Sen buradan kalk, ta Baltık'a kadar git, sonra da dön. Bu

iş Sadat gibi saatte zorla altı mil vuran bir salapuryanın yapacağı iş değildi. Ama evvelallah, Allahın izniyle götürüp getirdik işte.»

Kâtip yaşlı adamın sözünü kesmeseydi daha devam edecekti.

«İshak Kaptan,» sıkılmış gibi davranmasına karşılık sesinden eğlendiği hissediliyordu, «ne diye bana anlatıyorsun? Git Tevfik Bey'e anlat.»

Kâtip onu biraz daha öfkelendirmeyi başarmıştı. Yaşlı kaptan elini kızgınlıkla —ama ne kadar kızgın olmaya çalışırsa çalışsın daha da komik oluyordu— kâtibe doğru sallayıp konuşmasına devam etti:

«Geçen sefer anlattım da ne oldu? Hasan Bey'le görüşeyim dedim ama Tevfik Bey bırakmadı. Hadi Ayşa gemilerin kralıçası, Hasan Bey onu böyle boktan seferlere göndermez. Ama bırakın tayfalarımı ben seçeyim. Geçen ay kaç kişiyle çıktık?» Susup gözlerini kâtipten bana çevirdi. Sanki cevabı ben biliyordum. Bir süre birbirimizi süzdük. Dumanı, sigarası ikide birde sönüyormuş gibi aceleci soluklarla ciğerlerine çekiyordu. Sonunda benim tayfalardan habersiz olduğuma karar verip yeniden kâtibe döndü: «On. Biri Marsilya'da, öteki ikisi de, şu kardeş olanlar, onlar da Hamburg'da tüydüler. Kaldı mı yedi. Bu memlekette şu gemiyi,» eliyle duvara asılı bir gemi fotoğrafını işaret ediyordu. «Yedi kişiyle getirebilecek başka babayiğit var mı?» Bu kez cevabı biliyordu, kendisi verdi: «Yoktur. Evet geri getirebilecek benden başka kaptan yoktur, ama benden daha enayisi de yoktur. Anladık Hasan Bey de, Tevfik Bey de Arap. Ama tayfaların da daha ilk denizi yediklerinde kusan, curcunaya düştüklerinde ödü patlayan Arap mı olması lâzım? Tüyenler kim? Yine onlar.» Ardından duyulmasından çekiniyormuş gibi sesini alçalttı: «Hasan Bey Arapmış, Ermenilerin mallarını almış, Araplarla, Ermenilere iş verirmiş, bu lâflar beni alâkadar etmez. Ben parama bakarım. Ama haber ver-

medi demeyin, bu tayfalar yüzünden başımız belâya girecek. Hamburg'a gelmeden önce ambarda manifestoda yazılı olmayan çuvallar buldum. İyi ki açmışım. O çuvalları denize atmasaydım, Hamburg'daki gümrükçüler anamı bellerdi benim.» Durup hepimizi yoran konuşmasına ara verdi. Sigarası bu kez gerçekten sönmüştü. Yakmaya çalışırken pantolonunun dizlerindeki geniş tuz lekelerini silkmeye çalışıyordu. «O malları kim koydu diye sormuyorum, çünkü gemi limandan ayrılmadan önce binip çıkanların haddi hesabı yok. Şimdi gitsen, yine o yüzü yaralı adamın, adı neydi o cenabetin?» Hatırlamak için durakladığı birkaç kısa saniye boyunca gözlerimin önüne Kör Abdul geldi. «Neyse, işte o herifin ayı gibi bir adamı var ya, işte o serseri yine ambardadır. Hasan Bey'in bundan haberi var mı? Gemilerinde ondan habersiz bal gibi kaçakçılık yapılıyor.» Sigarasını öfkeyle yere atıp söylenmeye devam etti: «Allah bilir haberi vardır.»

O anda yandaki kapılardan biri açıldı. Eşikteki karanlıkta bir adam belirmişti. Yüzü seçilmiyordu.

«Vay, İshak Kaptan gelmiş! Gel Kaptan, seni özledik.»

İshak Kaptan, çağrıyı tekrarlatmadan koşar adım, adamın aralık bıraktığı kapıya doğru ilerledi. Kapı kapanırken dipten gelen sandalye gıcırtısına döndüm. İri bir adam tam köşede, iki büklüm oturuyordu. Yüzü neredeyse dizlerine değecekti. Hasan Bey'in Said'i olmalıydı. İnsanı korkutacak kadar iriydi. Sanki upuzun bir direk oturuyordu sandalyede. Gözlerimi kâtibe döndürdüm. Elindeki kibrit kutusuyla oynuyordu.

«Kaptanı çağıran Hasan Bey miydi?»

Başını kaldırdı. Yüzünde nasıl olup da konuştuğuma hayret etmiş bir şaşkınlık vardı.

«Hayır, Tevfik Bey'di.» Sonra bu kadar kısa bir açıklamanın yetmeyeceğini anlamış gibi, yanağından başlayan ve dudaklarını çenesine doğru iterek yüzü-

nü ihtiyar bir adama çeviren tiki savuşturup devam etti: «Şirketin müdürü. Hasan Bey'in uzaktan akrabası olur.»

Yeniden elindeki kibrit kutusuna döndü. Cümlesini bitirmemiş, sanki konuşma isteğini ve neşesini içeriye giren kaptanla yitirmişti. Kafamda biriken soruları oldukları yerde tutup gözlerimi odada dolaştırdım. Üçüncü kapı Hasan Bey'in bürosunu antreye bağlıyordu. Kâtibin masası iki kapının arasında, içerideki karanlığı hafifletmek için açılan tek pencerenin önüne konmuştu. Tozlu camdan görünen ince ağaç, sokak duvarlarının arkasında bir bahçe olduğunu hatırlatıyordu.

«İş mi isteyecektiniz?» Kâtibin yüzünde yine o tik vardı. Soruyu o sırada aklına gelmiş gibi, kısa sürecek bir heyecanla sormuştu. Başımı salladım. «Hasan Bey, iş istiyorsa Tevfik Bey'le konuşsun dedi de.» Kımıldamadan yüzüne bakmaya devam ettim. «Sizinle özel olarak konuşmak istiyor dedim.»

Sonra gözlerini kaçırıp, görevini yapmış olmanın rahatlığıyla kibrit kutusuna döndü. Tekrar derin bir sessizliğin dibine çöküyordu her şey. Gözucuyla duvarın yanında oturan deve baktım, kımıldamamış, o eski oturuşunu bozmadan bekliyordu. Bir süre gözlerimi kapadım. Kâtip gibi ben de Kaptanı özlemiştim. Sadat! Duvardaki eski fotoğrafta duran şilebe bakmak için gözlerimi araladım. Kaptan haklıydı, eski bir gemiydi. Sadat. Bir addı bu. Kâtibe döndüm.

«Sadat kimdir?»

Uykudan yeni uyanmış gibi kısılmış gözlerini çevirdi. Neredeyse kibrit kutusunu yere düşürecekti. Bir an Sadat'ın kim olduğunu sorduğuma mı, yoksa sorunun rastgele ve birden sorulmuş olmasına mı şaşırdığını düşündüm. Ama bakışlarından bir ip ucu bulmak zordu.

«Hasan Bey'in kardeşi,» dedi neden sonra. «Öleli epeyce olmuş.»

Sesi sıkıntılıydı ve sormamam için uyarıyordu. Ama aldırmayacaktım. Kör Abdul'un yanında Fatima'nın dudaklarından kopan o suçlamayı hatırladım. Sadat, Abdul'un, Hasan Bey'in öldürttüğünü söylediği kardeşi, Selim'in babası olmalıydı. Derin bir soluk alıp meraktan çok geçmişte olup bitenleri bildiğimi hissettirecek bir biçimde sordum:

«Selim'in ölen babası?»

Kâtibin parmakları kaskatı kesildi. Demek bu söylenti, Kör Abdul'un uydurmasından öte bir suçlamaydı ve kâtibi telaşlandıracak kadar da korkutucuydu. Dudakları seyirmeye başladığında yüzü farkedilecek kadar ihtiyarlamıştı. Sonunda kısa, fısıltıya benzer bir cevap kopup geldi dudaklarından:

«Evet.»

Evet. Bu sözcüğün bir karşılıktan çok, sormamam için bana yöneltilen açık bir uyarı olduğunu anlamıştım. Gözleri dakikalardır sürüp giden hareketsizliğini bırakmış, duvarın dibinde duran deve gidip geliyordu. Gülüp onu rahatlattım. Ama daha sorulara cevap vermek zorundaydı.

«Selim burada mı?»

Karşılık verip vermemekte kararsızdı. Ama gülümsememin sürdüğünü görünce biraz önceki konuşmayı unutmaya karar verdiğimi hissedip parmaklarını yeniden kutuya götürdü.

«Bilmiyorum. Fransa'ya gittiğini söylüyorlar. Belki bir başka memlekete.» Fransa'ya! Kâtip yüzümün değişen ifadesinden telaşlanarak atıldı. Daha fazla soru sormamı engellemek istiyordu. «Bir şey mi oldu?»

«Ayhan da gitti mi Fransa'ya?»

İkimiz de şaşırmıştık. Ben korkmamasından, o ise ilk kez duyduğu bir addan. Bir an Zafer'in, İskendurun'da yeni bir ad kullandığını düşündüm. Hayır, kaderimizin ayrılması demek olurdu bu.

Soruyu tekrarladım:

«Selim'in arkadaşı. Buraya birlikte gelmişlerdi.

Üç dört yıl önce. Uzun boylu genç biri.» Gözleri merakla açılmıştı. «Benden daha gençti. Belki de öteki adını kullanıyordu. Naci. Hatırlıyor musunuz?»

«Naci?» Evet dememek için zor tuttum kendimi. Midemden bir alev kopup boğazıma sıçradı. «Evet, hatırlıyorum. 1971'deydi. O, ama adının Ayhan mı, Naci mi olduğunu bilmiyorum. Selim Bey'le birlikte gelmişlerdi. Tarifinize uyuyor. Çok yakışıklı bir gençti.»

Evet Zafer'i anlatıyordu. Titremesini önlemek için ellerimi paltomun cebine soktum. Kâtip biraz önceki tedirginliğini unutmuş gibiydi, konuşacaktı. Ama karşı köşeden yükselen bir gıcırtı onu durdurdu. Arkaya döndüm, o dev, ayağa kalkmış yaklaşıyordu. Yanımıza kadar kontrol etmekte zorluk çektiğim bir tedirginlikle adamı izledim. Elini kaldırınca, kâtiple birlikte döndük. O üçüncü kapının üstündeki lâmba yanıyordu. Sonunda Hasan Bey'i görecektim.

On dakika sonra yalnızca kâtip çıktı kapıdan. O iri dev, ben Hasan Bey'le konuşurken yanımızda olacaktı. Sigarayı masadaki kültablasına bastırıp kâtibin araladığı kapıya doğru ilerledim. Dik durmalı, omuzlarımın düşmesine engel olmalıydım.

Ama daha içeriye girer girmez, ilk adımda sendeledim. Antredeki o kör ampul bir aldatmacaydı. Tavandan dökülen ışıklar camdan dökülmüş ince mızraklar gibi göze saldırıyordu. Kirpiklerimi yumdum. Arkamdaki kapı kapandı. Geriye dönüp bakmadım. O iri devin orada olduğunu biliyordum.

Şaşkınlığımı yumuşak bir ses kesti:

«Beni görmek istemişsiniz?»

Kirpiklerimi aralayıp sese döndüm. Demek Hasan Bey karşımdaki adamdı? Birden Kör Abdul'un beni yanılttığını düşündüm. Abdul'dan sonra, akvaryumun önünde pembe balıkların arasındaymış gibi ayakta duran adamın, katil olmak bir yana, bir soylu olmadığına inanmak çok zordu. Elli yaşlarındaydı, za-

yıf, ancak dinç bir görünüşü vardı, saçları yer yer kırlaşmıştı.

Adama doğru yürüdüm. Dudaklarının ucundaki kıvrık gülümseme belirginleşti. Üzerindeki koyu takım elbise seçkin bir zevki yansıtıyordu. Gözlerini farkedince garip bir önseziyle durdum: Gri ve içine dönüktü gözleri. Akvaryumun önünde duvardaki fotoğrafa bakıyormuş gibi duruyordu. Fotoğrafa döndüm. 'Ayşa.' Bu İshak Kaptanın sözünü ettiği şilep olmalıydı.

«Evet!»

Oturmam için yer göstermemiş, aksine acele etmemi isteyen bir emre benzeyen sözcükle yetinmişti. Her şey çok hızlı olup bitiyordu. Bir adım atıp tam önüne geldim. Ben de o hıza uyacaktım.

«Adım,» hiç duraklamadan, «Zafer,» dedim. «Bir arkadaşımı arıyorum.»

«Eğer şileplerin birisinde çalışıyorsa sizi bir başkasına göndereceğim. Adamlarımın hepsini tanımama imkân yok.»

Kimi aradığımı bildiği halde —kâtibin dışarıdaki konuşmayı ona aktardığından emindim— bilmezlikten gelmeyi seçmişti. Yüzümü buruşturdum. Hasan Bey ne demek istediğimi anlamıştı.

«Doğru, unutmuştum. Sekreterime benimle hususi bir meseleyi konuşmak istediğinizi söylemiştiniz, değil mi? Eğer arkadaşınızın nerede olduğunu bilseydiniz bana gelmezdiniz.» Akvaryumun önünden ayrılıp, masadaki ışığı yakarak koltuğa oturdu. «Pekâlâ, oturun.» Masanın önündeki koltuklardan birine iliştim. Işık aramızda kalmıştı. «Birazdan bir gemim limandan demir alacak. Saat yedi buçukta. Şimdi lütfen çabuk olun!»

«Adı Ayhan.» Hasan Bey'in tepkisini göremedim. Masadaki ışık aramıza ince, ama onu izlememi engelleyecek kadar geçirimsiz bir perde örmüştü. «Bel-

ki de Selim'le birlikte yanınıza geldiklerinde, başka ad kullanıyordu.»

Sonra sustum. Sıra ondaydı. Titreyen bacaklarımı yere bastırdım. Önce ışık söndü, ardından güven verici sesini duydum:

«Buraya geldiklerini nereden öğrendiniz?»

Demek geldiklerini saklamayacaktı. Gözlerimi akvaryumun camında birbiri ardından patlayan hava kabarcıklarından aldım. Işık perdesi sönmüştü, Hasan Bey'e bakabilirdim.

«Kör Abdul.»

Sözlerimi arkamdaki iri adamın öfkeli homurtusu izledi. Kör Abdul'dan hoşlanmıyor olacaktı. Hasan Bey onu duymamış gibi o yatıştırıcı sesiyle tekrar sordu:

«Demek Selim'le Ayhan'ın bize geldiğini Abdul söyledi?»

Artık Zafer'in burada da Ayhan adını kullandığını öğrenmiştim. Farkettirmemeye çalışarak yüzünü incelemeye koyuldum. Telâşlanmış mıydı? Hayır. Gözleri? Belki biraz daha küçülmüş, beni karşılarken dudaklarına yerleştirdiği o gülümseme tersyüz olmuş, kıvrımları sinirli bir gerilmeyle yassılmıştı.

«Puro mu, sigara mı?» Elimi sallayarak istemediğimi belirttim. «Abdul başka neler anlattı?»

Purosunu yakarken gözlerini yüzümden ayırmamıştı. Birden usta bir kumarbazın karşısında, elindeki kozlardan kuşkuya düşen acemi bir oyuncu gibi irkildim. Abdul'un söylediklerini ona anlatmalı mıydım? Kararsızdım. Ama her koz çabuk ve açık oynanıyordu. Bakışlarımı adamın parlak taşlı yüzüğüne dikip sorusuna seçkin bir sesle karşılık verdim:

«Onları öldürdüğünüzü söyledi. Ayhan'ı ve Selim'i. «Devam etmemi anî bir titreme, yüzünü dalgalandıran öfke önledi. Şaşırmıştım. Neden onun gibi bir beyefendi kolayca telâşlanmıştı? Artık öteki ha-

beri de verebilirdim: «Dediğine göre Selim'in babasını da siz öldürmüşsünüz.»

Sivri bir ses —Arapça'ydı— önce adamın boğazını, sonra odadaki gergin havayı yırtarak kayboldu. Gözlerinde konuşmanın nasıl olup da böyle bir noktaya geldiğine hayret eden bir bakış vardı.

«Ya-ya-ya-lan!»

Sinirlendiğinde kekeliyordu. Artık az önceki yumuşak ve kendine güvenen adamdan hiçbir iz kalmamıştı geriye. Elbisesini çıkarsa çöldeki Araplardan farksız birini bulacaktım karşımda. Gözleri içeriye dönmüş, iyice küçülmüştü. Onca griliğin içinde sanki kum tanecikleri yanıp sönüyordu. Yine bağıracakken araya girdim:

«Doğru ya da yalan. Beni ilgilendiren Ayhan'ın nerede olduğu.»

Dikkatini toplayabilmesi için bir iki dakikaya ihtiyacı vardı. Cesedi bile olsa yeter demeliydim. Purosuna atıldığında sorumu tekrarladım. Kazanmak istediği vakti ona vermeyecektim.

«Ayhan ya da cesedi. Nerede?»

Gözlerimi yüzüne dikip bekledim. Cesedi deme şaşırmıştı. Birden adamın her şeyi bildiğini, kovalamacaya dönen bu anlamsız koşuyu sona erdirebileceğini düşündüm. Öyleyse neden direniyordu?

«Şim-di git-git-mem gereki-gere-gerekiyor.»

Zorlukla ve kekeliyerek konuşuyordu, ama yine de yeterince çabuktu. Masanın üzerindeki ışık yandı. Yeniden o aydınlık perdenin arkasına gizlenmişti.

«Onu bulmam gerekiyor,» dedim, sesimdeki öfkeyi serbest bırakarak.

«Arka-arka-arkadaşınız, bu-buradan gi-git-gitti.»

Gitti! Kimse bunca haftadan sonra bu söze inanmamı bekleyemezdi. Her durakta bu karşılığı ala ala gelmiştim buraya. Işığı kapatmak için masaya doğru atıldım.

«Ken-kendinize gel-gelin.»

Elini havaya kaldırmış, arkamda atılmak için bir işaret bekleyen deve doğru uzatmıştı. Birden çaresiz olduğumu hissettim. Az sonra ışık söndü. Ayaktaydı, yüzü eski güvenine kavuşmuştu. Ama gözlerinin büzüldüğünü, şakaklarında ter damlacıklarının oluştuğunu görebiliyordum. Korkuyordu.

«Sakın,» elimi ona doğru uzattım, «bu kadar kısa bir açıklamanın bana yeteceğini düşünmeyin.»

«Dışarı çıkın!»

Kekelemesi geçmişti. Kapıya doğru yürüdüm. Kapıdaki devin yanakları öfkeyle kasılmıştı. Hasan Bey bıraksa beni birkaç parçaya ayıracağı gözlerinden okunuyordu. Aldırmadığımı anlatmak için gülümseyerek geri döndüm.

«Ayhan'ı bulacağım,» dedim, Hasan Bey'i görmeden. Oda artık silik bir görüntüydü gözbebeklerimde. «Ne pahasına olursa olsun.»

Koridoru geçip sokağa çıktım. Şaşkındım. Hasan Bey gibi biri, böylesine katlanılması zor bir meydan okumaya neden izin vermişti? Belki de o devi de şaşırtan ve öfkeden çıldırtan bu duyguydu.

Ayak seslerimi peşimden sürükleyerek yürümeye koyuldum. Yağmur henüz başlamamıştı. Havada arada bir bastıran, garip, şeffaf bir serinlik vardı ve az sonra geceyi doğuracak karanlığı sokağın üstüne taşıyordu. Yıldızlar sokağa düşecekmiş kadar yakındaydılar; başımı kaldırıp yukarıya baktıkça maviden siyaha dönüşen gökyüzünde birbiri ardından beliriyorlardı. Bir an durup gökyüzünü seyretmeyi düşündüm. Aylar sonra yeniden ilk kez yıldızlara rastlamıştım. Ama yağmur yağmaya başlamadan önce otelde olmalıydım. Palmiyeli caddeye varınca sigara yakmak için kısa bir süre duraklayıp geriye baktım. İlk çağlardan kalma bir canavara benzeyen o uzun boylu adam peşimdeydi. Kibriti yere fırlattım. Haklıydım, benden çekinmeleri için bir neden vardı ve

o neden ortaya çıktığında Zafer'i bulacağımdan emindim.

Otele vardığımda hava daha da serinlemişti. Kapıyı itip içeriye girdim. Lobide, Demir Çelik inşaatında çalışan birkaç mühendis içki içiyordu. O sarışın İtalyan kadın? Hayır, bu gecelik ondan kurtulmuştum. Resepsiyona doğru yürüdüm. Resepsiyoncu, bankonun arkasında uyukluyormuş gibi kımıldamadan duruyordu.

«Hasan Bey'in yanından geliyorum,» dedim, duraklamadan. Gözlerini açtı. «Abdul'a anlatmak istersin diye düşündüm.» Şaşırmamıştı. Gözlerini kaçırırken vereceği cevabı bulmaya çalışıyordu. Düşünmesine fırsat vermeden atıldım: «Hasan Bey'in yanında birine rastladım. Uzun boylu, dev gibi bir adam.» Bu kez olmuştu. Esmer yüzü beyazlaşırken devam ettim: «Birazdan buraya gelecek. Peşimdeydi. Ona senin Kör Abdul'un adamı olduğunu söyleyeceğim.»

Dudakları titremeye başladığında geri dönüp merdivenlere yürüdüm.

Oda karanlıktı, yine de, ışığı perdeleri kapattıktan sonra açtım. Denizin karşımda uzanmasına dayanamazdım. Önümde yağmurun yağacağı, bitirilmesi gereken bir gece vardı. Yatağa oturdum.

Notu o anda gördüm. Kapının altından atılmış, yatağın dibine kadar gelmişti. Açıp okudum:

«Bu gece bir ata ihtiyacım var.»

O yazmış olmalıydı. Kâğıdı avucumda buruşturup yatağa uzandım. Gitmeyecektim. Kâğıdı yeniden açtım. İmza yoktu.

Otel. Saat: 23.45

Yağmur gecikmişti. Parmaklarımdaki sızıyı avuçlarıma saplayıp, elimi kaldırdım. İri ve kaba iki si-

yah üç, yan yana, kapının üstüne iliştirilmişti. Beklemeden vurdum.

«Si.»[1]

Kapı açıktı, itip içeriye girdim. Oda cılız ışıklarla aydınlatılmıştı. Kadın, denizi çerçeveleyen pencerenin önündeki yataktaydı.

«Artık umudumu kesmem gerektiğini düşünüyordum. Çünkü otele gelişinizin üzerinden saatler geçti.»

«Gelmeyecektim,» diye mırıldandım.

İlerledim. İki yatağın arasındaki dar boşluktaydım. Üzerindeki dar elbise vücudunun bütün hatlarını meydana çıkartıyor, sanki çıplakmış duygusunu uyandırıyordu. Gözlerim, kendi başına, dizlerinden başlayan görüntüyü boğazına kadar izlemeye koyuldu. Her yeri kemikle örtülmüştü. Hele boynu? Bir çift kemik omuzlarından fırlamış, âdeta boğazına saplanmıştı.

«Konyak kalmamış,» dedi kadın. Konuşmayı gereksiz ayrıntılardan kurtarmak niyetindeydi. «Şarap verdiler.»

Elini izledim. Yatakların arasındaki formika komodinin üstünde iki şişe vardı. Birisi çoktan boşalmıştı. Yeniden, ama bu kez vücuduna değdirmeden, bakışlarımı kadına çevirdim. Dudaklarında uzun bir ağızlık vardı. Duman ve karanlık yüzünü ince bir sis perdesinin arkasına gizlemişti. Yine de gözlerinin altındaki o mor halkaların yüzünün simetrisini bozduğunu farkedebiliyordum.

«Gelin!» Sesi birazdan salıvereceği kahkahaya bulaşmıştı. «Gelin ve bu gece yarısında benimle şarap için!»

Eli havada titrek bir hat çizip öteki yatağı işaret etti. İsteğine uyarak karşısına oturdum. Şarap ha-

---

1. Evet.

zırdı, ekşi ve buruk tadı dudaklarıma yasladım. İlk yudum her zamanki gibi aldatıcıydı.

«Paltonuzu çıkarmayacak mısınız?»

«Hayır,» dedim kadehi kadına doğru kaldırırken. «Birazdan yağmur yağacak.»

Canlı bir kahkaha ortalığı kapladı.

«Aman Tanrım, kendimi çılgın sanırdım, ama sizinle boy ölçüşmek...»

Cümlesinin sonu yeni bir kahkahanın içinde kaybolup gitti. Gözleri gülümsemesine yardım ediyordu. O gözlerin ağlaması gerekir diye mırıldandım. Acaba yanılmış mıydım? Ayaklarımı toplayıp yatağın üzerine aldım. Ağızlığın sapındaki dişleri iri ve şekilsizdi ama güldüğünde garip durmuyordu. Yine de bir fahişeyi hatırlatıyordu. Geriye kaykıldım, bir an düşüncelerim Hasan Bey'e kaydı. Ama kadın izin vermedi. Sanki niyetimi anlamış, beni suçüstü yakalamıştı.

«Neden geldiniz?»

Çağrıldığım için, demeyi düşündüm. Hayır gerçek bu değildi. Doğruyu söylesem sinirlenir miydi?

«Merak,» diyerek baştan savma bir cevabı seçtim. «Dün akşamki kızın aşağıya indiğinde mutlu olup olmadığını öğreneyim dedim.»

Kahkaha bekliyordum ama sıkıntılı bir itiraz yükseldi dudaklarından:

«Yalancılıktan vazgeçin. O kızı umursamadığınızı biliyorum. İnsanların mutlu, mutsuz olmaları sizi hiç ilgilendirmiyor.» Doğruydu. İnsanları uzun süredir mutlu, mutsuz diye sınıflandırarak değerlendirmiyordum. «Mutsuzdu, öğrenmek istiyorsanız,» dedi birdenbire. Sanki her şey bir anda önemini yitirmişti. «Aşağıya indiğinde yalnızdı ve ağlıyordu.»

Sesi tizdi. Şarabı yudumladım. O kıza neden bu kadar ilgi gösteriyordu? Belki de insanları önemsiyordu. İnsanlara ihtiyacı olan bir insan! Birden o kıza öfkelendim.

«Mutsuz olacaksa neden geldi?»

Doğrulup bana döndü. Gözlerinde söylediklerime inanmıyormuş gibi bir bakış vardı. Dişlerinin arasındaki ağızlığı çıkartmadan konuştu:

«Mutluluk peşinden koşulmadan yakalanamaz. Siz? Neden buraya geldiğinizi açıklayabilir misiniz?»

Günah benden gitmişti. Sinirlenmesine aldırmadan ona neden geldiğimi söyleyecektim:

«Tam dört saattir yatağımda oturuyordum, kafamda kurtulmayı beceremediğim bir sürü düşünce vardı. Sonra nasıl olsa gecenin boşa harcanmış olacağını düşünüp yukarıya çıktım.»

Cevap vermeyi göze alamamış gibi susmayı seçti. Sanki karşı karşıya kaldığı kabalık zayıf vücudunun kaldıramayacağı kadar ağırdı. İkimiz de şaraba döndük. Karşıdaki aynanın içinde cılız ışıklar can çekişiyordu. Neden uzatıyordu? Eğer istediği bir erkekse, hangi nedenle gelmiş olmasının ne önemi vardı? Bir süre çizgilerinin belirsizliğine daldım. Zayıf bacakları, sarı saçları, vücudu, yatakta ince uzun bir leke gibi duruyordu. Boşa harcanmış bir gece olsa bile, neden gelmiştim. Oysa gözlerinin mavi olmadığını, Ferda'ya hiç benzemediğini, etinin kusacağım acılara dayanamayacak kadar güçsüz olduğunu biliyordum.

«Sıçradınız mı?»

Sessiz bir lânet savurdum. Konuşmaya başlayacağı, karşısındakini hazırlıksız yakalayacağı anı seçmekte üstüne yoktu.

«Evet,» dedim.

«Öyleyse yarış bitti?»

«Hayır.» Bir an Hasan Bey'i düşündüm. «Daha bitmedi.»

«Bitmedi mi?»

Sözleri bir soru değil, bir sevinç çığlığıydı. Yuvarlak iki madenî para gibi pırıl pırıl yanan gözleri öç alıyordu. Şimdi az önceki kahkahalarında oynadı-

ğı o rolden daha fahişeydi. Komodinin üzerinden yeni bir sigara alıp ağızlığa yerleştirinceye kadar konuşmadı. Sonra ilk nefesi göğsüne, ikincisini ise suratıma üfledi.

«Sıçradınız, ama yarış bitmedi. Öyle mi?»

Cevap vermemeyi düşündüm. Ama kaşları, sorusunu hatırlatmak istercesine hâlâ kaldırdığı yerde, alnının ortasında, cevap bekliyordu.

«Evet, sıçradım, ama yarış bitmedi. Anlayacağınız engelin üstünde kaldım.»

«Desenize,» hâlâ gülüyordu, «desenize, şimdi uçan bir at oldunuz.»

Sağ eliyle ağızlığını, sol eliyle de şişeyi tutuyordu. Bu çürümüş neşeyi bitirmeliydim.

«Yanılıyorsunuz. Uçan at değil.» Susup bana bakmasını bekledim. «Bir katilim ben.» İrkilmişti. Gözlerindeki mor, düşmanca bakışa karşı koyarak devam ettim: «Evet, yanlış duymadınız, bir katil.»

Uzanıp elindeki şişeyi aldım. Bir süre konuşmayacaktı, biliyordum. Gözlerimi kaçırdım. Şifonyerin üzerindeki saç fırçası, yassı kutular, tahta saplı bir anahtar, çorap, yan yatmış, kapağı açık çanta, dağınıklığını ele veriyordu.

«Her katilin bir kurbanı olur, sizinki kim?»

'Benim' diye fısıldamayı düşündüm, ama hemen vazgeçtim. Kadın yataktan doğrulmuş, sanki boğazına batan o sivri kemiklerin acısını silmek ister gibi derisini oğuşturuyordu.

«Size inanıyorum,» dedi. «Niyetiniz neşemi söndürmek, nefretinizi kusmak. Böylesine bir geceyi...» Konuşmayı heyecanla sürdürdü: «Hayır geceyi öldürmenize izin vermeyeceğim.» Cümlesini, karşılık vermem için yarım bırakmıştı. Neden sonra konuşmayacağımı anladığında, yeniden söze başladı: «Her şeyiniz gibi katil olduğunuz da yalan. Belki hayal gücünüz geniş.»

«Ne farkeder,» dedim elimi kaldırıp sözünü keser-

ken. «Bu gece beni çağırdınız, ben de geldim.»

«Çok kadın tanımışa benziyorsunuz!» Sesi alaycıydı. «Haydi söyleyin, kaç kadın tanıdınız?»

«Ne oldu size? Neden birdenbire sıradan bir kadının merakına kapıldınız?»

Doğrulma sırası bana gelmişti, ayaklarımı yataktan aşağıya indirdim.

«Üç? Beş? On?» Sayarken, küçümseyen bir tavırla gülüyordu.

«Tam bir düzine,» dedim aynı neşeli sesle.

«Demek on iki tane? Sizin gibi biri için hiç de kötü değil.» 'Sizin gibi biri' ile ne demek istemişti? Sormama kalmadan devam etti. «Bayan on iki numara nasıl biriydi? Sonuncusunu soruyorum?»

Bağırmamak için kendimi zor tuttum. Neden Ferda'yı seçmişti? Tırtıllı bir sızı ağır bir taş gibi mideme çöktü. Ankara'dan ayrıldığım son gün! Onu unutabilir miydim? Onu bırakmak için nedenim vardı: Zafer vardı. Başımdaki yara vardı. Geceleri uykularımı bölen hayaller vardı.

Başımı kaldırıp,

«Onu sevmiyordum,» dedim.

«Çok ilginç.» Yüzüme bakıyordu. Sesimin beni ele verdiğini hissettim. «Neden sevmiyordum dediniz?» Cevap vermedim. Ama o devam etmek için bir karşılık beklemiyordu. «Yoksa gerçek söylediğinizin tam tersi mi? Bazı sözler taşıdıkları anlamın tersi için de kullanılabilirler. Ne dersiniz?» Önceliği eline aldığını hissetmişti. «Yoksa onu sonuncu olduğu için mi unutamadınız?»

«Sonuncuları...» durup bekledim, sonra dişlerine baka baka devam ettim: «Sonuncuları hep unuturum ben. On üçüncüyü de unutacağım.»

Şarap kadehini dudaklarından aldıktan sonra gülmeye başladı. Göründüğünden de sarhoştu. Kahkahaları birbirinin ardından, sanki sonsuz bir kaynaktan fışkırıyordu. Birden bir tuzağın içine doğru

ilerlediğimi hissettim. Bir süre sonra, gülüşünü zorlukla tuttuğunu belli eden bir gerilmeyle söze başladı:

«Sizinle yatacağımı düşünüyorsunuz, değil mi?» Başımı salladım. «Nereden çıkardınız bunu?»

«Hep böyle olmaz mı?» dedim karanlıkta daha da uzamış gibi duran vücudunu işaret ederek. «Bu her seferinde yeniden, bir başka şekilde oynanan bir oyundur. Ama sonunun hep aynı biçimde bittiğini biliyorum.»

«Her şey bir oyun sizin için. Gündüzleri dışarıya çıkıp saatlerce dolaşmak, hiç bitmeyecek bir yarışı koşmak, sonra gece odanıza çıkıp sizi bekleyenlere kavuşmak. Hepsi bir oyun, öyle mi?»

«Bir oyun,» dedim üzerine basa basa.

«Demek, çevrenizi esrarlı bir perdeyle örttüğünüz ve kendinize katil rolü biçtiğiniz bir oyun bütün bunlar. Peki ama neden bitmiyor bu oyun? Böylesine yorgunken? Yoksa uygun bir son mu bulamadınız?»

«Bulmuştum. Yalnızca birkaç güne ihtiyacım vardı. Sonra. Sonra...»

«Sonra bir mezar bulup kendimi gömeceğim.»

Kadın şarabı uzatıyordu. Sözlerimi duymamıştı. Kadehi aldım. İçinde kızıl alevler dalgalanıyordu. Parmaklarını omuzuma değdirince geri çekildim. Bu kez sesi son derece yumuşak, neredeyse müşfikti.

«İkimiz de zayıf ve sarışınız, keşke tek benzerlik bu olsaydı.» Şarabı mideme yolladım. «Ne yazık değil mi?» Sonra hayıflandığı şeyi açıkladı: «İçimiz kapkara. Gerçekten yazık.»

Yazık! Hayır bu kadar şaşırtıcı bir rastlantı değildi. Hayatta neyle karşılaştıysam, neyin altında ezildiysem, hepsini hakettiğimi biliyordum. Artık hayatın benim için bir sürpriz olmadığını bilmeliydi.

İçkiyi kaldırdım.

«Benim bir deli olduğumu bilin.» Sesimde aylardır duymadığım bir neşe vardı. Sarhoş oluyordum.

Ama az kalmıştı, biraz daha dayanabilirdim. «Siz onüçüncü olacaksınız ve bir deli bulacaksınız karşınızda.»

«Nefret ettiğiniz nedir?» diye sordu ansızın.

«Hayat,» dedim. Sesim, kendimi kontrol etmek istememe rağmen hâlâ çok neşeliydi. «Geride bıraktığım yenilgiler.»

Kadın ayağa kalkmıştı. Altı iyice mor gözler, hatları kaybolup giden kemikli bir vücut; hayal gücümü zorlasam da güç olacaktı. Kadın derin bir solukla bana döndü. Birden uzun bir konuşmanın başlangıcında olduğumuzu hissettim.

«On üçüncüyü ne zaman istersiniz? Şimdi mi, sonra mı?» Sesi neşemi çalmıştı. Beni o tuzağa itmeye hazırlandığını biliyordum. Dolaşmaya başladığında sözcükler kolaylıkla dudaklarından dökülüyordu. «Gözlerinizi kapatın. Ama kulaklarınız açık olsun. Hem konuşacağım, hem de yürüyeceğim. Açıklamalar beni hep ayağa sürükler.» Yandaki paketten bir sigara bulup yaktım. «Annem beni omuzlarımdan tutmuş bağırıyordu, neden on üç yaşında değilsin diye. Babam karanlık bir duvarın dibine sığınmıştı. Aylardan hangisiydi? Şimdi hatırlamıyorum ama, veba da, müttefikler de yeniydi Napoli'de. Annemin gözlerindeki hıncın nedenini bir türlü çözemiyordum. O ağladığı için ağlıyordum.»

Bir an için sustu. Meraklanıp meraklanmadığımı ölçmek için değil, belleğinden o günleri bulup çıkarmak için beklediğini hissediyordum. Sonra yine devam etti. Ancak, sanki bundan böyle anlatacaklarının akılda kalmaması için izlemekte güçlük çektiğim bir hızla konuşuyordu.

«Eğer 1944'te sekiz değil de on üç yaşında olsaydım, beni o zenciye satacaklardı. Size yalan söyledim. Adım Nadia değil benim. Beatrice. Nadia ablamınkiydi. O da öteki Napoli'liler gibi vebadan öldü. Babam onu Amerika'lıların cesetleri zorla yaktığı mezarlı-

ğa götürdüğünde daha on dört yaşındaydı. Evet tokatı yediğim o gün Nadia ölmüştü, biz de aç kalmıştık. Artık zenci bulamayacaktık. Öteki şehirlerin nâlet kadınları! Hepsi Napoli'ye gelmişlerdi. Artık bir zenci avlamak kolay değildi. Zenci avlayamamak ise, o sıralarda Napoli'de aç kalmak, ölüm demekti. Nadia olsaydı kolaydı, çünkü o hiçbir zencinin dayanamayacağı kadar beyazdı. Anlayacağınız, Napoli 1944'te kızlarının beyazlığında buluyordu yiyeceğini.»

Kadının sinsi bir rüzgâr gibi esen sesini kesmeye çalıştım. Ama beni duymuyordu.

«...Nadia ölmüştü, ben sekiz yaşındaydım, annemse çok yaşlı, otuz ikisindeydi. Otuz iki yaşında bir kadın, yalnızca o çıkartma günlerinde, Napoli'de, yaşlı sayılırdı. Oysa zenciler on, on bir, en çok on beş yaşlarındaki bakireleri istiyorlardı. Ben satılamayacak kadar küçük, annemse hiçbir zencinin isteyemeyeceği kadar yaşlıydı. Babam artık Via Toledo'ya gidip zenci avlayamayacaktı. Ekmek, süt ve çikolataya veda ediyorduk.»

Sözlerini birdenbire kesip sanki artık devam edemeyecekmiş gibi komodine yürüdü. Biraz daha içecekti. Sesinin aksine şarabı dolduran elleri olabildiğince sakindi. Oysa cümleleri, arkasında patlamaya hazır bombalar gibi düştükleri yerde duruyordu. Kadehi boşalınca doğru aynanın önüne gitti. Yeniden anlatmaya başladığında, sanki aynanın içinde o günü, Napoli'yi seyrediyordu.

«Ama aç kalamazdık. Annemle babam saatlerce tartıştılar. O gece uyandığımda babam eve bir zenci getirmişti. Beni soydular, annem de soyunuktu, sırtüstü yatağa uzanmıştı. Zenci çok iri, siyah ve terliydi. Annemin kasıkları arasına yerleşirken dili benim kasıklarımdaydı.»

Artık susmalıydı. Anlattıklarından çok giderek sakinleşmesi korkutucuydu. Ayağa kalkarak yanına yürüdüm. Beni görmüyordu. Gözleri aynanın ortası-

na saplanmış, İtalyanca sayıklıyordu. Omuzlarını tutup sarstım. Yüzünü çevirip sesimi yükselttim:

«Bu da senin oyunun. Kendine, annene, Nadia'ya, bütün Napoli'lilere uydurma bir rol biçtiğin oyun.» Gece gibi sessizdi. «Yalan, kitaplardan çalınmış bayat bir Napoli trajedisi bu. Maleparte'yi okudum ben.»

Silkinip ellerimden kurtuldu. Tokat atmaktan kurtulmuştum. Gözlerini aynaya çevirdi. Ağlamaya hazırdı.

«Yatağa git ve dinle. Daha bitti sayılmaz.»

Yapabileceğim başka bir şey yoktu. Belki kaçabilirdim. Ama odadan çıkıp gitmedim. Yatağa oturduğumu görür görmez başladı:

«Savaş bittiğinde, babamın bana bakabileceğini anlar anlamaz, annem kaçtı. Çok aradım onu. Haberi aylar sonra komşumuzun kızı Stefana verdi. Sokaktaydık, yağmur yağıyordu. «Annen orospu olmuş,» dedi. Cezayir'e kaçmış. O olayın üstünden yirmi yıl geçtikten sonra, 1965'te Afrika'da bir kafeteryada yeniden aklıma geldi o cümle: 'Annen orospu olmuş.' Sanki savaş sırasında Napoli'de orospu olmayan kadın kalmıştı. Saatlerce güldüm. Sonunda hastaneye kaldırdılar beni.» Birden durdu. Yavaş adımlarla yatağa yaklaştı. «Abraham'ı tanımıyorsun değil mi?» Abdul'un Habeş diye tanımladığı zenci. Yüzünde sararıp giden renklere bakarak başımı salladım. «Abraham benim iri zencimdir. Tanıştığımızda şirketi Afrika'daydı. Şimdi ise Irak sınırında bir yerde petrol borusu döşüyorlar.» Anlattığı ayrıntıların beni ilgilendirmediğini anlamış gibi sustu. Bir başkasının itiraflarını dinlemek! Zor olan buydu. «Adı ne komik değil mi? Doğduğunda büyükannesi istemiş Abraham olmasını. Amerikalı zencilerin büyük bir kısmının Başkanlarına hayran olduğunu biliyor muydun? İnan zencilerden hiçbir zaman nefret etmedim.» Sesine, söylediklerine inanmamı isteyen bir yakarış ekle-

mişti. «Ama zenciler kendilerinden nefret etmeyen beyazları anlamazlar.»

Ve sonunda, hiç susmayacağını düşündüğüm bir sırada sustu. Gözlerinde ilk kez öfkeli, düşmanca bir bakış vardı. Birden tuzağın ucunda olduğumu hissettim. Ayağa kalkmaya davranırken önüme geçti.

«İşte sizinim. On üç numaranız. Beni hâlâ istiyor musunuz?»

Kahkahalarla gülüyordu. Yataktan kalktım. Kapıyı kapatıp sahanlığa çıktığımda gülmesi sürüyordu.

Odama vardığımda lavaboya koştum. Dilim boğazıma yapışan, kusmak istediğim bir balgamdı sanki; ard arda öğürürken tırtıllı, iğrenç bir tad geziniyordu.

O gece ondan korkmuştum. Ama ne kadar güçsüz olduğunu, nasıl bir yol ayrımında beklediğini öğrendiğimde, ondan nefret etmiyor, ona acıyordum.

12 NİSAN CUMARTESİ

İskenderun. Saat: 17.45

Ertesi gün odadaki telefonun zili çaldığında saat on ikiye gelmek üzereydi. Kulaklığı, o kadını duymak korkusuyla kaldırdım. Beatrice değildi. Tanımadığım bir ses beni soruyordu. Adını söylemedi, Zafer Bey'i bulduğu için saklayamadığı bir sevinçle konuşuyordu. Hızlı hızlı, Hasan Bey'in beni yemeğe çağırdığını, akşama, saat beş buçuğa doğru beni almaya bir adam göndereceklerini söyledi. Kimdi o sesin sahibi? Bilmiyordum. Hâlâ da bilmiyorum. Belki İbrahim Bey'di. Ama birkaç gün sonra onunla karşılaştığımda beni daha önceden tanıdığını ya da konuştuğunu ele veren hiçbir davranışta bulunmadı.

Şimdi Fuad'ın yaptığı en önemli yanlışın, beni o gün yemeğe çağırmak olduğunu biliyordum. Oysa o sabah yapacağım bir şey kalmamıştı; Hasan Bey'i bir daha nasıl göreceğimi kestiremiyordum. O geceden sonra gelişen bütün olaylar Beatrice'den bağımsızdı. Ona, yalnızca zaman zaman oyuna katılmak kaldı. O cumartesi akşamından sonra olup bitenlerin sorumlusu, baş oyuncusu Fuad'dı. O içinde binlerce hile saklı gülümsemesi hâlâ gözlerimin önünde. Garip ama, düşüncelerim yoğun bir sıvının altında ezilirken Fuad'la ilgili bütün ayrıntılar beynimde açık seçik; sanki az önce olmuşlarcasına belirgin. Eğer kendimi bir katil diye adlandırıyorsam, onun gibi birini öldürmüş olmam gerekirdi. Ama

katilliği ben seçmedim. O bir maskeydi ve yüzüme zorla geçirilmişti.

Fuad o anlaşılmaz ailenin en küçük erkeği olmasına rağmen candamarı, iskeleti, düşünen beyniydi. Ben ne kadar soyut kavramların peşinden koşturuyorsam, o tersine, salt gerçeklerin içindeydi: Güç, zenginlik, sınıfının bilinci ve iktidar.

Gerçek serüven, eğer geride kalan on günü serüven diye adlandırmak doğru olursa, Beatrice in yanından ayrıldığım gecenin ertesinde, Hasan Bey'in evine çağrıldığım o akşamüstü başladı. On uzun gün... Atlar süren kovalamacanın içine yeni kişilerin, orospuların katıldığı o gergin gündüz ve geceler. Bu serüvenin aldatıcı yanı, kahramanlarının hemen hemen hepsinin ilk göründüklerinden çok değişik bir kişilik taşımalarıydı. Hasan Bey, onca gücün temsilcisi o etkileyici ve yakışıklı adam, yeğeni Fuad'ın ustaca kullandığı bir kukladan başka bir şey değildi. Ya Gülsüm? Onu ilk gördüğümde, umursamaz, her şeyi alaya alan biri sanmıştım. Oysa içinde düğüm üstüne düğüm sarılıydı. Zeynep! O tutku ve kin yumağı kadın. O gece onun için her şeyi yapacağımdan emindim. Ama ne denli şaşırtıcı bir sürprizin beni beklediğini bilemezdim. Ve Beatrice. Beni korkuttuğu gecenin aksine son derece güçsüz ve kararsızdı. Yalnızca Fuad, evet yalnızca o, göründüğü, elini ilk kez sıktığımda tüylerimi ürperten duyguyu uyandırdığı andaki gibi; derin bir kuyu kadar korkutucu ve esrarengizdi.

O gün, on iki Nisan cumartesi, saat beşte aşağıya indim. Beatrice ortalıkta görünmüyordu. Bir şeyler yemeğe çalıştım. Yemek boyunca resepsiyondaki adam sürekli beni gözledi. Benden, daha doğrusu Hasan Bey'in o iri adamından korkuyordu. Belki o yüzden Hasan Bey'le ilgili sorularıma fazla güçlük çıkartmadan karşılık verdi:

«Çok zengindiler,» diye başladı, «herkes gemile-

rinden ötürü sanır, ama asıl zenginlikleri topraklarından gelirmiş. Fransız işgalinden önce Türklerin, Fransızlar giderken de Ermenilerin mallarını çok ucuza satın almışlar. Amik ovasında pamuk tarlaları varmış; gezmekle bitmezmiş.» Gözlerini kaçırarak devam etti: «Payas'ta Demir Çelik Fabrikaları kurulduğundan beri gemileri Rusya'dan malzeme taşıyor, bazı müteahhitlik işleri de var.»

Sonra sözü fazla uzatmasına izin vermeden Hasan Bey'in ağabeyini sordum. Önce karşılık vermek istemedi, ama zorlayınca:

«Kimse Sadat Bey'in nasıl öldüğünü bilmiyor,» dedi. «Bir sürü söylenti var. Güya Hasan Bey ağabeyini öldürtüp mallara ve Arsuz yolunda bir Ermeni'den aldıkları eve tek başına sahip olmak istemiş.»

Öldürmüş ya da öldürtmüş müydü? Hâlâ bilmiyorum, bildiğim, Sadat Bey'in ölümü hakettiği. Zeynep sonları öyle demişti: «Ölümü hak etmişti.»

O konuşmanın ardından artık Zafer'in neden Selim'le birlikte İskenderun'a geldiğini çözmüştüm. Kimsenin onu Hasan Bey gibi birinin yanında aramak aklına gelmezdi. Sürekli saklanmadan, hem de rahatça hareket edebileceği bir sığınak bulmuştu. Ama sonra neler olmuştu? Bilmiyordum. Saat beş buçukta otelin önünde duran arabaya doğru yürürken bunları düşünüyordum.

On beş dakika sonra, saat altıya çeyrek kala, şoförün ensesinde yorulan bakışlarını dışarıda akıp giden görüntüye çevirdim. Araba oldukça yavaş yol alıyor, kilometreler uzadıkça şoför sanki düşünmem için gereken zamanı bana bıraktığını anlatmak istercesine yavaşlıyordu. Oysa artık düşünmeye ihtiyacım yoktu, Hasan Bey'le ilgili çok şey —en azından bana yetecek kadarını— öğrenmiştim. Adana - Antakya karayolundan ayrılmış, şehrin içinden denizi izleyerek ilerliyorduk. Araba, güneybatıya doğru yol alıyordu. Sağ tarafımızda o her zamanki güneş var-

dı ve çok geçmeden karşıda uzanan Yumurtalık düzlüklerinin içine batacaktı. Havadaki ince sis denizin ötesindeki görüntüleri belirsizleştirmişti. Bir kavşakta yavaşladık. Soğukoluk! öteki yönü, tabelâda Arsuz'a 17 km. yazanı seçtik. Birkaç kilometre sonra, denizden başlayan düzlüğün sona erdiği bir yerde, demir korkulukları sarmaşıklarla kaplı bir bahçeye varıyorduk. Sonunda Hasan Bey'in evine gelmiştik.

Arabanın tekerlekleri çakıltaşlarını ezerken düşüncelerimi düzeltiyordum. Hasan Bey'in köşkü demeliydim. Hasan Bey'in sahip olmak için kardeşi Sadat Bey'i öldürtmeyi göze aldığı köşk, demek buydu? Krem renkli bina iki katlıydı, uzun bir dikdörtgen kutuya benziyordu. Kim yaptıysa çarpıcılığı ortaya çıksın diye cepheyi hafifçe yükseltmişti. Teras yoktu, ama binanın bütün alt katı boyunca mermer bir korkuluk uzatılmıştı. Üst kattaki pencereler alt kattakilerin aksine küçüktüler. Aşağıdaki iri, kapıyı andıran pencerelerin ardında, geniş salonların olduğu farkediliyordu.

Araba durunca şoförün açtığı kapıdan indim. Bahçede, girişte rastladığımız sarmaşığı andıran bitkilerden basılacak yer kalmamıştı. Binanın açık rengiyle yerdeki bu yeşilin çatışması gergin bir sessizlik doğurmuştu.

Kısa süre sonra içerdeydim. Ancak ne kadar hazırlıklı olursam olayım yine de çevremdeki gösteriş ve zenginliğin altında ezilmiştim. Buradan çıktığımda beynimde büyüyen yumağa kaç düğüm daha atılmış olacaktı? Tavan çok yüksekti; dışarıdaki korkuluk içeride maun kaplamaya dönüşmüştü. Tam karşımda üst kata çıkan merdiven vardı. Sol tarafta ise, camlı bir dizi kapı ile ayrılmış en geniş salonlar yer alıyordu.

Hasan Bey yukarıda, iki katı birleştiren büyük dairesel boşlukta, trabzana dayanmış, şaşkınlığımı seyrediyordu. Paltomu arkamda bekleyen uşağa ve-

rip merdivene yürüdüm. Az sonra yanındaydım.

«Buyrun.»

Dudaklarındaki gülümseme kıvrılmamış, gözleri de henüz küçülmemişti. Üstelik neşeliydi ya da neşeli gibi görünmeyi iyi beceriyordu. Gerektiğinden daha anlamsız bir karşılaşmaydı. Elini sıktım. Birkaç saniye sonra deniz tarafına doğru yürüyorduk. Odaya varınca oturmam için yer gösterdi.

«Buyrun.»

Oturdum. Ancak hazırlıklıydım ve şaşırmayacaktım. Yine de odanın büyüklüğünü, yüzlerce kitabın sıralandığı ceviz kitaplığı, mermer şömineyi, üstündeki büyük arslan başını, iki yanını kuşatan silahları, yerdeki ayı postlarını, bir kuzey şehrinden çalınmış görüntüleri bir süre ürkek bir yabancılıkla izledim. Oysa bu şehir çöle yakındı ve günlerdir üstüme örtülen de çöl büyüsüydü. Karşımdaki adam da, beyaz süeteri, boynundaki o soluk fularıyla, uzun yıllarını sömürgelerde tüketmiş emekli bir İngiliz subayını andırıyordu.

«Nasılsınız?»

Ne kadar tetikte olursam olayım yine de sorunun basitliği ve rastgele soruluşu kulaklarıma bir şaşkınlık çiviledi. Onu duymamış gibi bir süre yüzüne bakakaldım.

Sonunda heceleri kopuk sözcükler döküldü dudaklarımdan.

«İyi-yim sanırım.»

Cevabımı duymamıştı. Yüzüklü parmakları pipoyla meşguldü, tepki göstermedi. Az sonra altın bir çakmaktan fırlayan alev, konuşmayı yeniden başlattı.

«Havanın böyle olması bir mucize.» Nefis bir şarap kokusunu iri bir dumanla havaya üfledi. «Dün geceden sonra. Farkettiniz mi, sabaha karşı neredeyse yağacaktı.»

Biliyor, diye düşündüm: Gece kadının yanında

olduğumu, ne zaman aşağıya indiğimi, ışığı saat kaçta kapattığımı. Hatta yağmurdan korktuğumu bile öğrenmiş olabilirdi.

«Eviniz çok güzel.»

En az onunki kadar aptalca bir başlangıçtı. Hasan Bey yapmacık bir alçakgönüllülüğe gizlemeye çalıştığı memnuniyetini belirtmeye hazırdı.

«Evet güzeldir. Hattâ eşsizdir diyebilirim. Biliyor musunuz, bu ev bir şakadır. Bağdat Demiryolu yapılırken Almanlar İskenderun'a bir hat uzatmaya karar vermişler. İşte o sırada buraya gelen bir Alman mimar yapmış binayı. Ama asıl ilginç olan, evin İngiliz mimarisi...» Sesi hoşlandığı bir konuyu bulmuş olmaktan iyice keyifli, bir soruyla konuşmasını sürdürdü: «Sizce mimar ne anlatmak istemiş?»

Olabildiğince masum bir soruydu. Ama nedense birden vakit geçirmeye çalıştığını hissettim. Sanki birini bekliyordu ve bu gösterişli karşılama, mimari ekol tartışması, hepsi önceden düşünülmüştü. Kolundaki saate baktığını görünce, yanılmadığımı anladım.

«İngiliz ve Alman mimarisi arasındaki farkı pek bilmem. Siz bu soruyu çok önceden, evi elinden aldığınız o Ermeniye sormalıydınız.»

Kızıl bir öfke dalgası, alnından fışkıran bir ter gibi hemen yüzüne yayıldı. Dudaklarının ucundaki o kıvrımı yine kontrol edemeyecekti. Kısık bir sesle itiraz etmeye çalıştı:

«Ya-ya-yal-yalan.»

Geriye yaslandım. Artık biraz önceki o sömürge subayının sıradan bir Arap'a dönüşmesini izleyebilirdim. Bu tür suçlamalara alışık değildi. Konuşmayı aynı tonda sürdürdüm:

«Demek yalan. Tıpkı Kör Abdul'un anlattıkları gibi. Garip değil mi! Hoşunuza gitmeyen her şeyi aynı kelimeyle cevaplıyorsunuz? Yalan. Kim ina...»

Devam etmemi masanın altından yükselen bir hı-

rıltı önledi. Ayaklarının dibinde iri bir kurt köpeği belirmişti. Dişlerini boğazıma saplamaya hazırlandığına yemin edebilirdim.

«Ha-Habib.»

Köpek gözlerini üzerimden ayırmadan kuyruğunu sallamaya başladı. Ama saldırmaktan vazgeçmediğini hissediyordum. Koltuğa büzülürken Hasan Bey telaşlı bir Arapça'yla köpeği yatıştırmaya çalışıyordu.

Az sonra köpek hiçbir şey olmamış gibi masanın arkasına, eski yerine dolandığında, Hasan Bey'in alnında ter damlacıkları vardı.

«Habib bi-bir sinir-lendi-mi çok kötü o-lur.» Sonunda kekelemesini durdurdu. «Ama artık yerinden kalkmayacak.» Sıkıntıyla devam etti: «Bakın sizinle dost olmak istiyorum anlamıyor musunuz?» Sonra bunun ne kadar önemli olduğunu anlamam için bir süre sustu. «Eğer faydası olacaksa işitin: Sık sık dost olmak istemem ben. Ekseriyetle karşımdakiler benimle dost olmak isterler. Çünkü her zaman bir şeylere ihtiyacı olanlar onlardır.»

«Bu mantık doğruysa bu kez sizin bir şeylere ihtiyacınız var,» diye araya girdim. «Nedir?»

Gözleri yine ufalmıştı, elinde tuttuğu pipoyu hırsla sıktığını farkediyordum. Konuşmaya zorlukla katlandığını belli eden sıkıntılı bir öfke yüzünü yalayıp kayboldu. Peki ama neden bu oyunu sürdürüyordu? Daha dün, yaklaşık yirmi dört saat önce, bürosundan ayrıldığımda, onunla bir daha konuşmayı başarıp başaramıyacağımdan emin değildim. Gözlerim adamın bakışlarını izleyerek kapıya kadar uzandı. Kesinlikle birini bekliyordu ve o beklediği her kimse, birazdan kapıyı açıp içeri girecekti.

Hasan Bey bir süre daha bekledi, ama kapı açılmayınca tekrar bana döndü. Soruma cevap vermek zorundaydı.

«Sizden istediğim, bana inanmanız.»

Kötü bir cevaptı. Bunca aydan sonra beni yeni-

den batağa, labirentlere iten bir karşılığa inanmamı istiyordu.

«İnansam ya da inanmasam,» durup adamın piposunu yakmasını bekledim, «siz bana inanın, hiçbir şey değişmeyecek. Bana Ayhan'a ne oldu onu söyleyin, kaybolacağım.»

«Kaybolmak mı?»

«Gideceğim,» diye düzelttim.

Ayağa kalktı. Belki sevinmişti, belki de konuşmayı uzatmak istiyordu. Pencereye doğru yürüdü. Bir an bahçeden duyulan araba gürültüsüne bakmaya gittiğini düşündüm. Belki de beklediği —her kimse— gelmişti. Bakışlarımı bahçeye doğru döndürdüm. Hayır, araba gidiyordu. Kırmızı ve spor bir modeldi; bahçe kapısından ardından kovalanıyormuşcasına hızla fırlayıp gözden kayboldu. Artık dışarısını seyretmek için bir nedeni kalmamıştı. Geriye dönüp masaya doğru ilerledi. Oturunca bir süre, kâğıt açmakta kullanılan ucu kıvrık hançeri, sonra tombul mürekkep hokkalarını okşadı. Ne yaparsa yapsın konuşmak zorundaydı ve konuşmayı başlatıp ona yardımcı olmayacaktım. Sonunda tekrar ayağa kalkarak pencereye yürüdü.

«Her şeyi anlatacağım size.»

«O cümleyle başlayan konuşmaların hiçbir şeyi açıklamayacağını bilirim.»

Hasan Bey bu kez sözlerime aldırmadı. Kaşlarını kaldırıp konuşmasını sürdürdü:

«Önce bir kere daha Kör Abdul'un anlattıklarının yalan olduğunu söyleyeceğim. Ne Selim'i, ne kardeşimi, ne de arkadaşınızı öldürdüm ya da öldürttüm. Anlamsız, saçma sapan bir iddia bu. Sonra Ermeni'lerin mallarına el koyduğumuz rivayeti çok yaygın olmasına rağmen, katiyetle doğru değildir. Bütün toprakları ve bu evi Ermenilerden aldık; ama parasını vererek.»

«Aldınız?» diye sordum, o çoğul takısının üstüne basa basa,

«Ağabeyimle beraber. Hatay'ın müstakil bir devlet olması katileşince bu evin sahibi olan Kapıcıyan, paniğe kapıldı ve Beyrut'a göçe karar verdi. Şerikimizdi, mallarını da bize devretti. Edindiğimiz mülkü değeri pahasına aldığımızı söyleyemem, ama para vererek aldık. Sonra da Kapıcıyan'ı, ailesi ve yanında götürmek istediği her şeyle beraber Beyrut'a nakletik. Arkadaşınız bahsine gelince. En sonunda nakledeceğimi şimdi söyleyeyim: Gitti. Evet yeğenim Selim'le beraber gittiler. Nereye gittiklerini de bilmiyoruz. Kör Abdul mazide kalan bir hesaplaşmanın kinini kusmak için sizi tahrik etti. Şimdi o meselenin muhasebesini yapmayacağım; ama ağabeyim ölünce onu işten çıkardığım için bana muğberdir.»

Artık onu dinlemek istemiyordum. Onca yolu, gitti demesi için mi bitirmiştim? Beynimde bir sancı buz kesiyordu. Ne yapacaktım? Zafer'i ya da cesedini bulmadan bağları koparıp atamazdım.

Hasan Bey'in sesi düşüncelerimin arasına girdi.

«Selim, Ayhan'ı bize getirdiğinde akşam yemeğindeydik. Arkadaşınızın daha önce mevcudiyetinden bile haberimiz olmamıştı. Geldiğinde hastaydı. Doktor ülser olduğunu söyledi. Burada kaldıkları müddet zarfında onları pek gördüğümü söyleyemem. O altı, yedi ay çok meşguldüm; vaktimin azamisini Beyrut'ta geçiriyordum. Burada ve,» eliyle duvarın arkasındaki dağları işaret etti, «Hemşiremin evinde kaldılar. Hep beraberdiler. Selim'in onu bize neden getirdiğini hâlâ anlamış değilim. Çünkü Selim, arkadaşınızın karıştığı cinsten işlere karışacak biri değildi.»

Daha devam edecekti, ama elimle sözünü kestim. Başımdaki sancı mideme inmişti.

«Peki Selim tehlikeyi neden göze aldı?»

Adam, yeğeninden daha fazla söz etmek istemi-

yormuş gibi sustu. Yüzünde belirgin bir iğrenme vardı.

«Selim'i tanımadığınız için vereceğim cevap sizi tatmin etmeyecektir. Rabıtalı biri değildi; çocukluğundan beri. Onun hangi sebeple hareket edeceğini tahmin etmek çok zordur. Hatta mümkün değildir. Ama arkadaşınızın bir sığınağa, Selim'in de himaye edilmeye ihtiyacı vardı.»

«Himaye mi?»

Sözünü kesmeme rağmen duraklamadan devam etti:

«Selim'in bazı fikri sabitleri vardı.» Ben sormadan söyledi: «Her ne hikmetse hep öldürüleceğinden korkardı. Evham.» Neden diye sormadım. Bir aile trajedisinin içine gömüldüğümü hissediyordum. «Evet, hepsi vehimdi.»

Vehim! Belki de. Ama bu yalnızca Selim'in davranışlarını açıklamaya yeterdi. Ya onlar?

«Ya siz, böyle bir tehlikeyi neden göze aldınız?»

Cevap vermeden önce masaya geri döndü. Yüzündeki gülümseme hazırlıklı olduğunu haber veriyordu. Birden bu soruyu sormamam gerektiğini düşündüm. Ona haketmediği bir şans vermiştim.

«Evet, haklısınız.» Doğru tahmin etmiştim. Hep önceden hazırlanmış karşılıklardı bunlar. Hattâ mimiklerinin bile prova edildiğini söyleyebilirdim. «Biz neden böyle bir tehlikeye hayır demedik? Birkaç sebebi vardı. Evvelâ bu evin benim olduğu kadar Selim'in de evi olması. Selim, ağabeyimin tek vârisidir. İkincisi ve daha mühimi, bize sığınan kim olursa olsun, sığınana ihanet etmeyi düşünmeyiz. Ailem bu vasfını malik olduğu kıymetli bir miras olarak sürdürür.»

Cümlesi bittiğinde boyun damarlarını kan basmıştı. En azından cevabın son kısmının doğru olduğuna inanabilirdim. Gözleri artık iyice küçülmüştü ve sanki içinde kumlu fırtınalar esiyordu. Irkının tut-

kusal yanıyla karşı karşıyaydım. Gözlerini benimkilerden ayırmadan konuşmasını yeniden başlattı:

«O anda ikisi de birbirine muhtaçtı. Beraberliklerinin en açıklanabilir tarafı bu.» Demek beraberliklerinin açıklanması zor olan tarafları da vardı. Bir an sormayı düşündüm, ama hemen vazgeçtim. Hasan Bey'e bir şans daha vermeyecektim. «Ayhan bizdeyken birkaç günlüğüne iki defa İskenderun'dan ayrılmış. Ancak ikisinde de hemen avdet etmiş. Neredeyse tam onlara alışacaktık ki, Ayhan bir sabah gelip gideceğini söyledi.» Piposunu, belki onuncu kez yeniden yakarak devam etti: «Ve gittiler. Nereye gittiklerini bilmediğimi söylemiştim.»

Cümlesi kulaklarımdan kaybolmaya yüz tuttuğunda aklımı kurcalayan ayrıntıyı düşünüyordum. Zafer o sabah —hangi sabahsa— Hasan Bey'e gelip gideceğini söylemiş, fakat Selim'in de onunla birlikte gideceğinden bahsetmemişti. Ama birlikte gitmişlerdi. Üstelik Hasan Bey, 'tam onlara alışacaktık' demişti. Anlattıklarının çelişkili olduğunu seziyor, ancak Zafer'in gidişinde ya da kayboluşundaki garipliği eleveren bir iz bulamıyordum.

Hasan Bey susmuştu. Ne sessizliğin uzayıp gitmesi, ne de odaya garip bir suskunluğun çökmesi, onu bir daha konuşmaya zorlayamayacaktı. Bir süre oturduğum yerde düşündüm. Yine boşluktaydım. Ayağa kalkıp pencereye doğru yürüdüm. Hem adamın, hem de köpeğin, hareketlerimi dikkatle izlediğini hissediyordum.

Dışarıda bahçeye salınarak inen bir karanlık vardı. Aynı karanlık, yolun öteki yanında güneşi de denizin derinliklerine itmişti. Ama en ilginç görüntü ağaçlardı; dalları gövdelerini saran koyuluktan ürkmüş gibi, iç içe geçmiş, kurtuluşu birbirlerine sarılmakta bulmuşlardı. Düşüncelerimi toplamaya çalıştım. Ancak söylemek, sormak istediğim her şey birbirinden kopuktu. Bu şehirde kocaman bir tuzağa

düşürülmüştüm. Çölden sonra anlamsız bir çöl büyüsüne kapılmak! pencerenin önündeyim, dışarıda karanlık geziniyordu ve ben alnımı cama yaslamış, susuyordum.

Beş, belki on dakika sonra arkamdan yükselen bir sesle kirpiklerimi araladım. Kapı açılmıştı. Köpek, uzun süren sessizlik asabını bozmuş gibi inlemeye benzer sesler çıkararak kapıya doğru atıldı. Geriye dönmedim, kendimi bahçedeki karanlığın içinde kaybolmuş hissediyordum. Gelen Hasan Bey'in sabırsızlıkla beklediği kişi olmalıydı.

«Oldu dayı. Başardılar.»

Demek gelen yeğeniydi. Geri döndüm.

«Fuad.»

Bir tanıştırmaydı bu. Orta boylu, tıknaz, sıradan biriydi karşımdaki. Onun basit biri olmadığını çok geçmeden öğreneceğimden habersiz, uzattığı elini sıktım. Derisi sıcak ve nemliydi, ama yine de üşümüşüm gibi ürperdim. Gençti, etindeki tombulluk esmer derisini germiş, sanki dışarıya fırlamıştı. Elini bırakırken, kıvırcık saçlarına, etli dudaklarına bakarak gözlerimi kaçırdım.

On beş dakika sonra aşağıya iniyorduk. Hâlâ yukarıdaki ölçülü sözlerin arkasına ustalıkla gizlenen ipuçlarını bulmaya çalışıyordum. Ama içinde yürüdüğümüz dekorun göz alıcı gösterişi, düşüncelerimin sürekliliğinin arasına girerek olayları birbirine bağlamama engel oluyordu. Belki de beynimdeki o sisin nedeni, yukarıda üstüme çöken duyguydu: Çölü çölün içinde değil de, bu evde, bu insanların arasında hissetmek.

Renkli vitrayların süslediği kapıdan, oyunun ikinci perdesinin oynanacağı büyük sahneye girdik. Gözlerim önce metrelerce uzayıp giden pencerelerde dolaştı, sonra dipteki köşeye yakın bir yerde kurulan masayı gördüm. Altı tabak? Üç yeni kişi demekti bu. O anda Fuad ve Hasan Bey, sanki düşünmeme fırsat

vermek istemiyorlarmış gibi yürümeye başladılar. Salonun insanı şaşırtacak genişliği sanki garip bir şakaydı: Dipte, yemek masasının simetriğinde büyük ağaç bir masa, bahçeye bakan sayısız geniş pencere, çevreye dağılmış ve birbirinden değişik en az üç köşe, eşyaları ayıran geniş yapraklı iri saksı çiçekleri. Tavan? Çok yüksekti ve süslemelerin arasına asılan avizeler kristaldiler. Bir süre Kapıcıyan'ın deli olduğunu düşündüm. Hasan Bey ve kardeşi, bu saray yavrusu köşkü alacak parayı nasıl ve nereden bulmuşlardı?

Gözlerimi tavandan indirdiğimde Hasan Bey'i önümde beni beklerken buldum. Eliyle yan tarafı işaret ediyordu. Birden bir tehlike önsezisiyle durakladım. Fuad'ın yanında beyaz elbiseli, başı önünde, örgüyle meşgul bir genç kadın vardı. Bakışlarım bir an için saçlarındaki olağanüstü siyahlıkta dondu. Yürümeye başladığımızda kadın kalkmak üzereymiş gibi kımıldıyordu. Vücudu ince ve bir yay gibi gergindi. Ayağa kalksa boyunun uzun olduğunu görebilecektim. Fuad bizden tarafa dönerek:

«Zeynep,» dedi.

Gülümsüyordu; sesi bir sürprizi haber veren bir çocuk kadar keyifliydi. Önce kadının uzun kirpiklerini gördüm; siyah ve uçlara doğru kıvrıktı. Sonra içinde yeşilin binlerce tonunun kaynaştığı kuyuya düştüm. Gözleri inanılmayacak kadar yeşildi. Kadın etkilendiğimin farkındaydı, kirpiklerini kımıldatmadan beni süzüyordu. Bakışlarında sanki avcı bir hayvanın açlığı vardı. Fuad:

«Zeynep,» diye tekrarladı.

Elimi kadının avucuna bıraktım. Parmaklarımı yakan temas bir tuzağı ele veriyordu. Uzun yüzünde olağanüstü bir beyazlık, saçlarında olağanüstü bir siyahlık, gözlerinde ise olağanüstü bir yeşillik, iç içeydi.

«Oturalım.»

Geri çekildim. Kadın belli belirsiz bir gülümsemeyle elimi bıraktı. Artık oturabilirdik.

Birkaç dakika sonra, uşak içkileri getirdiğinde, Fuad'ın incelemesi sona ermişe benziyordu. Nitekim, daha içkileri içmeye hazırlanırken, birdenbire konuya girdi. Hasan Bey'in rolünü o devralmıştı.

«Ayhan'ı daha önce aramak neden aklınıza gelmedi?»

Cevap vermeden başımı kaldırıp karşımdakileri süzdüm. Hasan Bey sorunun cevabını merakla bekliyordu. Sanki bu soruyu, daha önce kendisinin sorması gerektiğini hatırlamış, unutkanlığına içerlemiş gibi yüzünü buruşturmuştu. Fuad, dayısının aksine gülümsüyordu. Zeynep ise ürkmüştü. Gözleri açılmış, yeşil bir renk yanaklarına süzülmüştü. Bir an sorunun benden çok ona yöneltildiğini düşündüm. Şaşkınlığı kısa sürdü, yeniden elindeki örgüye döndüğünde vereceğim cevabı merak etmiyormuş gibi ilgisizdi.

«Onu en son ne zaman görmüştünüz?»

Sinirlenmeye başlamaktan korkuyordum. Sorularını hep böyle bağırarak mı soracaktı? Bakışlarını aradım. Hâlâ gülümsüyordu. Öfke ince bir diken gibi acıyla damarlarıma battı. İçkiyi sehpaya bıraktım. Artık başrolde onun olduğunu unutmamalıydım. Sessizlik uzamıştı ve üçünün de cevabı beklediğini hissediyordum. Ne zaman? Yılları geri çevirip saydım. 1971 Mart'ından hemen sonra, askere gitmeden tam iki buçuk yıl önce.

«Dört yıl kadar önce,» dedim.

Kimse tepki göstermedi. Sanki bu cevap her şeyi açıklamaya yetmişti. Sehpadan kadehi alıp dudaklarıma götürdüm.

«Peki bu kadar yıl onu neden aramadınız?»

Yine bağırarak sorulmuş bir soruydu. Artık sinirlerimi kontrol edemezdim. Ona gereken cevabı, ge-

rektiği biçimde verecektim. Gözlerimi Zeynep'e çevirip,

«Vaktim yoktu,» dedim yavaşça.

Zeynep bir an için gözlerini kaldırdı. Sanki o da Fuad gibi cevabı pek baştan savma bulmuştu. Hasan Bey ise konuyla ilgisi kalmamış gibi gözlerinden kolayca okunan bir hayranlıkla Zeynep'i süzüyordu.

«Meşguldünüz demek?»

Hasan Bey'in bakışlarının ne anlama geldiğini bulmaya çalışırken başımı salladım. Bundan sonraki soruya vereceğim cevap dudaklarımda hazır bekliyordu.

«Nasıl bir meşguliyetti bu?»

«Adam öldürüyordum,» dedim olabildiğince sakin bir sesle.

Önce Fuad'ı seyrettim. Yüzü dağılmış, cevabın taşıdığı tehdidi anlamıştı. Sonra Zeynep'e döndüm. Elindeki örgü yere düşmüş, gözlerindeki o yeşilin yerini kızıl bir ışık almıştı. Yanılmıştım. Demek bizi dinliyordu. Bakışları karşılaştığımızdan beri ilk kez çok şeyler vaadeden bir merakla üzerime çevrilmişti. Bundan böyle beni daha değişik bir ilgiyle değerlendireceğini hissediyordum. Yeniden Fuad'a döndüm, sözcükler dudaklarında donup kalmıştı. Böyle anlarda yüzümün nasıl göründüğünü bilerek, keyifle gülümsedim.

«Çok şakacısınız.»

Yardım ister gibi, Hasan Bey'e dönmüştü. Artık beni hafife alamazdı. Meydan okuduğu zaman nasıl tepki gösterdiğimi öğrenmişti.

«Evet, şakaydı. Tıpkı eviniz gibi,» dedim, Hasan Bey doğrulmaya niyetlenirken.

Sözlerim bittiğinde Hasan Bey yerine Zeynep kalkmıştı. Gözlerinde, bana yönelttiği, yeşile sarılmış bir istek vardı. Yeniden o duyguyla ürperdim: O gözlerde bir kadın tuzağı beni bekliyordu.

«Zeynep bize sigara getirecek.» Kadın, bakışlarını

önüne çevirip yürüdü. Birden yaşını merak ettim. En çok Fuad'ın yaşındaydı. «Zeynep akrabamızdır.»

Hasan Bey, Fuad için zaman kazanıyordu. Akraba? Oysa Hasan Bey'in az önceki bakışları bir akrabadan çok hayran olunan bir kadına sunulmuşa benziyordu.

«Fuad'ın da, Selim'in de akrabasıdır.» Sonra konuşmayı biraz daha uzatmak için gülümseyerek öne eğildi, «Gülsüm'ün de tabii.»

«Ben, Gülsüm ve Selim, hepimiz kardeş çocuklarıyız.»

Bu kez Fuad konuşmuştu. Gözlerinde hâlâ ölçülü bir şaşkınlık geziniyordu. Biraz önceki konuşmayı unutmuş gibi meraklı görünmeye çalışarak ona döndüm. Gülsüm! O da masaya açılan tabaklardan biri olmalıydı. Belki beşinci, belki de altıncı.

«Dayımla, Selim'in babası olan büyük dayım, ailenin erkek kardeşleri, annemle, Gülsüm'ün annesi ise kızkardeşleri. Anlıyacağınız, hepsi dört kardeş. İkisi erkek, ikisi kız. Soğukoluk'ta oturuyuz. Gülsüm'ün annesi ise İstanbul'dadır.»

Eğer Zeynep kaybolduğu gibi birden aramızda belirmeseydi, Fuad'ın saçma ve birbirinden kopuk cümleleri sürüp gidecekti. Bakışlarımı esmer, tombul yüzünden kaçırıp Zeynep'e çevirdim. Bu kez yanılmıyordum, gözlerinin içindeki gülümseme apaçık bir davetti. Birden her şeyin karıştığını ve önemini yitirdiğini hissettim. Adam öldürdüğümü öğrendiği andan sonra benimle ilgilenmeye karar vermişti. Neden? Nedenini bilmiyordum. Daha fazla düşünmeden uzattığı kutuya eğildim.

«Buyrun.»

İkram Hasan Bey'den gelmişti. Bir an için Zeynep'in de Abdul gibi Türkçe bilmediğini düşündüm. Ama konuşmayı dinlemiş ve anlamıştı. Ancak hâlâ tek söz bile etmemişti. Gözlerimi kaldırdım. O yeşil bakışlar yine beni bekliyordu. Sigara alıp yaktım.

«Recai Bey geldiler efendim.»

Eve girdiğimde kapıda paltomu alan uşaktı. Hasan Bey özür dileyen bir tavırla gülümseyerek ayağa kalktı.

Dumanın arkasına gizlenip gözlerimi kapadım. Zafer'in bu evde geçirdiği aylar içinde neler olmuştu? Hep Selim'le birlikteymiş! Hasan Bey'in dudaklarından dökülen o küçümseyici sözlerin ardında ne gizliydi? Ya Zeynep? Onunla Zafer'in arasında bazı şeyler mi olmuştu?

«Bir içki daha alır mısınız?»

Fuad'a bakmadan başımı salladım. Bir süre konuşmadan bekledik. Birkaç dakika sonra Hasan Bey, yanında kısa boylu şişman bir adamla yaklaşıyordu. Fuad'ı izleyerek ayağa kalktım. Recai Bey, bu beyaz, yüzü terden sırılsıklam olmuş adamdı demek. Göğsü, bütün yolu koşarak gelmiş gibi inip kalkıyordu.

«Geldiğinizi farketmedik Recai Bey.»

Adam, Fuad'ın elini sıkarken gülümsemeye çalıştı, ama nefesi yetmeyecekti. Ancak bir süre dinlendikten sonra cevap verdi:

«Arka kapıdan girdim bahçeye.»

Alnında çok güç harcamışçasına terler birikmişti. Otururken telâşlı parmaklarıyla damlaları ezmeye çalışıyordu. Oysa ben ayaktaydım ve onu bekliyordum. Hasan Bey durumu farkedip atıldı:

«Zafer Bey.» Sonra, «Bir ahbap,» diyerek Recai Bey'i uyardı.

Adam âdeta inler gibi bir ses çıkararak doğruldu ve elimi sıktıktan sonra yeniden, bu kez düşer gibi kendini koltuğa bıraktı. Şimdi elinde bir mendil vardı. Yüzünü silip mendili cebine koyar koymaz biraz önceki yorgunluğundan umulmayacak kadar canlı ve yüksek bir sesle konuşmaya başladı:

«Gözünüz aydın beyefendi. Mesainiz boşa gitmedi.» Hasan Bey, onu uyarmak ister gibi ölçülü bir hareket yaptı. Ama adam, başarının —neyse— çekicili-

ğine kapılmıştı. «Ama yine de müsaadenizle bir hususta size sitem edeceğim. Eğer o beceriksizin yerine ben seçilmiş olsaydım bu kadar korkmamız için hiçbir sebep kalmayacaktı. Son ana kadar nasıl rey vereceğini bilemedik.»

«Olsun, istediğimiz gibi davrandı ya, siz ona bakın.»

Araya giren Fuad'dı. Bir süre üçünü de ayrı ayrı süzdüm. Hepsi sevinçliydi. Zeynep ise yine önündeki örgüye dalmış görünüyordu. Neden söz ettiklerini anlamamıştım. Belki de Fuad'ın yukarıda odaya girdiğinde, başardılar, diyerek haber verdiği olayla ilgiliydi. Recai Bey susmaya niyeti yokmuş gibi Fuad'a cevap veriyordu:

«Doğrusu sizin nikbinliğinizi paylaşmıyordum, beyefendi. Çok önemli bir hadiseydi ve hiçbir rey tesadüfe ve bir ihtimale bağlı kalmamalıydı.»

«Haydi Recai Bey kimse sizin başarınızı küçümsemiyor, ama benim gibi düşünenler de dediklerinin çıkacağından emindiler.»

Yalan söylüyordu. Yüzündeki gülümsemeden Recai Bey'i küçümsediği açıkça belli oluyordu. O anda Hasan Bey söze karıştı:

«Kaç kişi güvenoyu vermiş?»

Güvenoyu! Çevremdeki telaş ve sevinci, Fuad'ın yukarıda dayısına ilettiği müjdeyi, hepsini anlıyordum şimdi. Birkaç gün önce gazete manşetlerinde rastladığım haber! Milliyetçi Cephe Hükümeti. Demek güvenoyu almıştı. Aynı anda her şeyden ne kadar koptuğumu farkettim. Oysa birçok kişi için sonu belirsiz serüvenin başladığını hissediyordum. Arkaya çekilip akıp giden zamanı hissettim. Olaylar nedenli çabuk ve kendi yasalarına uygun olarak değişiyordu. Kendimi zamanın her şeyi unutturan kollarına bıraksam beynimdeki sorulardan kurtulabilir miydim?

«Yemeğe buyrun.»

Dördü de ayağa kalkmış beni bekliyordu. Doğruldum. Artık çevremi saran dekorun içinde yabancı olduğumu hissediyordum. Ne işim vardı burada benim? Yenildiğimi kabullenmek mi, sonu geciktirmek mi, yoksa Zafer'in geride bıraktığı ayları bir daha yaşamak tutkusu mu beni buraya sürüklemişti? Gözlerim Zeynep'e rastladı. Avını gözden kaçırmayan bir pars gibi tetikteydi. Masaya otururken Recai Bey ötekilere Gülsüm'ü soruyordu.

Yemek, Recai Bey'in gevezeliği ile sürdü. Hasan Bey'in arada adamı uyarmak için sözünü kesmesi, benim varlığımı hatırlatarak konuyu değiştirmeye çalışması faydasızdı. Recai Bey'in kimseye aldıracak sabrı yoktu. Sanki güvenoyunun alınması onun başarısıydı ve bu başarıyla başı dönmüştü.

«Bakın efendim,» diye başlıyordu her seferinde, «Hükümetin ilk icraatı kararnameler konusu olmalı. Bunu,» Fuad'a dönerek gülümsüyordu, «sizin o reyini lütfeden sevgili arkadaşınıza da hatırlatmalıyız. Pamuk ihracatı ve demir ithalatı için mutlaka kararname lüzumlu.» Yemeğin tadını alamıyordum. Zeynep de yine beni unutmuştu. Recai Bey bu kez de konuşmayı Demir Çelik Fabrikası'yla ilgili konulara sıçrattı. Sesi, dikkati çekecek kadar tizleşmiş, şişman yüzüne yakışmayacak bir biçimde öfkeyle titriyordu. «Hemen o herifleri temizlemeli. Hatırlayın beyefendi, Allahın köylülerini siz işçisiniz diye iğfal edip ayaklandıran onlardı. Şimdi hepsinin canına okumalıyız. Dünyanın neresinde görülmüş, sen hem devletin memuru ol, hem de benim işçilerimi bana karşı teşkilâtlandıran adamlara akıl öğret.» Aklına gelmiş gibi birden cümlesini yarıda kesip önemli saydığı haberi verdi: «Birini buldum bile. Daha önce saha amirliği yapmış. İşçilerin lisanından anlıyor. Yanına güvendiği birkaç kişiyi almasına izin verdik mi, başımızın ağrımayacağından emin olabiliriz. Bence çok münasip, isterseniz bu işte, isterseniz öteki işte kullanalım.

Eskiden komiser yardımcısıymış, ayrılmış. Nedenini sormadım, bizi ilgilendirmez.» Sonra iyice keyiflenmiş gibi bir kahkaha atıp sözlerini tamamladı: «Bundan sonra işler iyiye gidecek. Ama Fuad Beyefendi...» Dudaklarını kıskançlıkla kıvırdı. «O arkadaşınıza kararnameleri hatırlatmalısınız. Hem o kararnameleri sadece biz beklemiyoruz ki. Geçen gün Adana'da oda toplantısında vergi kaçakçılığı meselesi konuşuldu.» Kahkahayla güldü. «Bizim gibiler neden vergi kaçırsın? Bizim istediğimiz kararname. Devlet bizim yerimize...»

«Tamam Recai Bey.» Fuad, sonunda adamın sözünü kesmişti. «Bunlar misafirimizi ilgilendiren konular değil. Hem bakın, galiba Gülsüm geliyor.»

Hep birlikte işaret ettiği tarafa baktık; bahçede bir çift far karanlığı deşiyordu. O zaman masada hâlâ boş bir tabağın olduğunu hatırladım. Hasan Bey'in işaretiyle ayağa kalktık. Yemek ve Recai Bey'in gevezeliği bitmişti; artık yeniden o koltuklara dönebilirdik.»

Uşağın getirdiği kahveyi aldım. Küçük fincanlara konmuştu. İçer içmez dilime binlerce bıçak saplandı.

«Evet, Beyefendi, Hükümet bizi vergi hususunda zorlamamalı. Kararnameyi çıkardı mı yasaları çiğnenmekten kurtarır, o fonlar da yeniden yatırıma...»

Fuad bir kez daha adamın sözünü kesti:

«Gözünüz aydın, nihayet Gülsüm'ünüz geldi.»

Recai Bey ayağa kalktı. Alnında iri terler belirmişti. Yine soluğu kesilmiş gibi derin derin nefes alıyor, başı buruşturulmuş bir süngeri andırıyordu. Ağzında geveledeği boğuk seslerle birkaç adım öne fırladı. Gözlerimi yaklaşan silüete çevirdim. Demek Gülsüm bu kadındı. Blucinli, üzerine bol gelen süeterini beline sokmuş, uzun boylu kumral bir kadın! Birden ailenin olağandışı özelliği olmayan bir üyesiyle karşılaştığımı düşündüm. Ötekilerin —Hasan Bey, Fu-

ad ve Zeynep'in— aksine, her yerde rastlanabilecek birine benziyordu. Ama o sanki beni yalanlamak istercesine, hızını hiç kesmeden, yüzündeki hayranlık ve terle, onu bekleyen Recai Bey'in yanından geçip kendini koltuğa fırlattı. Hepimiz ayakta kalmıştık. Kadın bizimle eğlenme fırsatını kaçırmamak istiyormuş gibi alaylı bir sesle koltukları işaret etti:

«Rica ederim, lütfen oturun.»

Recai Bey'in dışında hepimiz oturduk. Fuad'ın yüzü asılmıştı. Gülsüm bize aldırmadan sanki çevreyi görmekte zorluk çekiyormuş gibi hızlı hareketlerle kemerine iliştirdiği muhafazadan gözlüğünü çıkarıp taktı. Artık daha da sıradan bir kadındı. Yalnızca etli dudakları dikkat çekiciydi. Sigarasını yakmaya hazırlanırken, gözlerim Zeynep'e takıldı; bakışları öfkeyle Gülsüm'e çevrilmişti.

«Nasılsınız damat bey? Hükümeti kurdunuz mu?» Recai Bey kıpkırmızıydı. Zorlukla eğilip kadının eline gürültülü bir öpücük kondurdu. «Yapmayın, yine elimi yaladınız.»

Demek Recai Bey'le evleneceklerdi. Aralarında en az on beş yıl vardı. Gülsüm! Sahnede yeniydi ama şimdilik oyuncuların en iyisiydi. Yüzüne dikkatle baktım. Kumraldı, üstelik ötekilerle hiçbir benzerlik taşımıyordu. Sağa doğru dönünce birden garip bir duyguyla ürperdim. Sanki onu tanıyordum. Bir kez daha merakla yüzünü inceledim. Evet bu açıdan onun eski bir tanıdık olduğuna yemin edebilirdim. Kime benziyordu? Kadın daha fazla düşünmeme izin vermedi.

«Artık tamam Recai Bey. Yerinize oturabilirsiniz. İsterseniz son bir haftadır Ankara'da ne yaptığınızı anlatın.» Sigarasını sinirli bir hareketle yanındaki kültablasında söndürdü. «Herhalde telefonda anlattığınız gibi uslu davranmadınız. O Sanayi Odasındakileri iyi tanıyorum.»

«Yemin ederim hanımefendi,» Recai Bey, gülü-

necek kadar telaşlanmıştı, «bütün zamanımız milletvekili kovalamakla geçti.»

«Yemeğe geç kaldın.»

Hepimiz Fuad'a baktık. Recai Bey fırsattan yararlanarak koltuğa çöktü. Gülsüm de gözlüğünü çıkartmış, Fuad'a dönmüştü. Ne kadar gülerek söylenirse söylensin, Fuad'ın cümlesinin kendisine yöneltilen bir uyarı, belki de bir tehdit olduğunu anlamıştı. Yeniden gözlüğünü taktı. Sinirlenmişti, ama Fuad'la çatışmayı göze alamadığını hissediyordum.

«Evet,» dedi sıkıntılı, ama ciddi bir sesle, «ne yapalım beni kaçırmaya kalktılar.»

Yerinden ilk fırlayan Recai Bey'di. Dudaklarında ıslak çığlıklar uçuşuyordu. Hasan Bey heyecanlanmış gibi doğrulmuştu. Tepki göstermeyen, hâlâ gülümseyen tek kişi ise Fuad'dı.

«Korkmayın Recai Bey, Gülsüm şaka yapıyor.» Sonra gözlerini Recai Bey'den ayırmadan sordu: «Öyle değil mi? Yine eskisi gibi bizleri kandırmaya çalışıyorsun.»

Gülsüm bir süre Fuad'ın meydan okuyan bakışlarına karşı koymaya çalıştı, ama yeni sigarasını yakarken Fuad'ın istediği cevabı verdi:

«Evet, şaka yaptım.» Sonra durup kahkahalarla gülmeye koyuldu. «Tabii şakaydı. Hasan Bey'in kırmızı arabalı yeğenini kaçırmaya kim cesaret edebilir?»

«Hiç kimse.» Konuşan Fuad'dı. Gülsüm'ün sözlerinin bir soru olmamasına rağmen araya girmişti. «Bunu göze alanın başına çok şey gelir.»

Gülsüm'e bakmıyordu ama bu konuşmanın, ikisinin arasındaki bir çekişmeyle ilgili olduğu açıktı.

«Misafirlerimiz var.»

Fuad, sahneye beni sürmeye karar vermişti. Bakışlarımı kadına çevirdim. Recai Bey aramızdan çekilmişti. Artık kahverengi gözleriyle karşı karşıyaydım. Kime benziyordu?

«Makina Mühendisi misiniz?»

Birden sarsıldım. Yoksa o da beni mi tanıyordu. Makina mühendisi olduğumu, ben unutmuşken, o nasıl bilebilirdi? Sesimi kontrol etmeye çalışarak cevap verdim :

«Evet.»

Cevap, Gülsüm'ü değil Fuad'ı şaşırtmıştı. Dudakları şaşkınlıkla kımıldadı. Ama Gülsüm daha önce davrandı :

«Gemilerden birinde çarkçı aranıyordu değil mi?»

Kimse ona cevap vermeyi düşünmüyordu. Hasan Bey'le Fuad birbirlerini süzdüler. Zeynep ise yine tepki göstermemişti. Gülsüm yeniden konuşmaya hazırlanırken, Fuad bu saçma rastlantının konuşmayı daha da uzatmasını önlemek istiyormuş gibi araya girdi :

«Demek makina mühendisiydiniz?» Başımı salladım, «neden önce söylemediniz?»

«Sormadınız ki,» dedim. «Hem mühendis olarak hiç çalışmadım.»

Fuad'ın gözleri Hasan Bey'deydi, karşılık vermedi. Sanki aklına bir şey gelmişti ve dayısından izin istiyordu. Koltuğa iyice gömüldüm. İçimdeki o yabancılık duygusu giderek büyüyordu.

«Yoksa fabrikadaki montaj işlerinde mi çalışacaksınız?»

Gülsüm'dü. Yüzünde Fuad'ın biraz önceki küçümsemesinin bir eşi vardı. Giyinişimi ve halimi garipsemişti. Cevabı benim yerime Fuad verdi :

«Hayır, Zafer Bey bir arkadaşını arıyor.» Sonra bir süre bekleyip Gülsüm'ü süzdü. «Ayhan'ı.»

Sıra şimdi Gülsüm'deydi. Ona döndüm. Yüzü küçülmüş, dişlerinin arasında fırlamaya hazır bekleyen çığlığı tutmaya çalışıyordu. O da aynı tepkiyi göstermişti : Şaşkınlık ve inanmayan bakışlar.

«Recai Bey.»

Ayağa kalkmış, kendini kontrol etmek için büyük çaba harcıyordu.

«Buyrun hanımefendi.»

«Kalkın, biraz bahçede gezinelim. Belki aya rastlarız.» Recai Bey mutluluktan kızararak elindeki mendili telaşla cebine sokup doğruldu. «Dün Zeynep anlatırken duydum; aileden kalma değerli mücevherleriniz varmış; birkaçını isterim, haberiniz olsun.» Sözlerine ara vermeden Recai Bey'e yaklaşıp adamın koluna girdi. «Ne yapalım, bir Arap ailesinden kız alıyorsunuz. İsteklere hazırlamalısınız kendinizi.» Recai Bey izin isteyen bakışlarla Hasan Bey'e dönmüştü. «Gelin canım, dayım size istediğiniz izni verdi. Beni öpmeye kalkışmayacağınızdan emin olabilir.» Birkaç adım attıktan sonra yeniden sesini duyduk: «Bana kalırsa siz gerçek bir Arap kızı bulmalıydınız. Zeynep gibi. Ben melez sayılırım.»

Kapıya doğru yürüyerek uzaklaştılar. Zeynep öfkeyle titriyordu. Gözleri, kınından çekip Gülsüm'ü sırtından bıçaklayacağı bir çift yeşil hançere benziyordu. Şaşırtıcı olan Hasan Bey'in tepkisiydi. Kıpkırmızı kesilmiş, sık sık, kızgın olduğunu belli eden bir nöbetle nefes alıyordu. Birden ailedeki herkesin Gülsüm'den nefret ettiğini düşündüm. Herkes? Fuad da mı?

Fuad hâlâ gülümsüyordu.

«Deli kız,» dedi arkalarından bakarak. Sonra dayısına dönüp onu yatıştırmak istiyormuş gibi, «Deli kız,» diye aynı sözleri tekrarladı.

Zafer'in bu evde tükettiği o ayların bu tür olaylarla içiçe olduğundan eminim. Onun arkadaşı olmama değişik de olsa, hepsi tepki göstermişlerdi. Belki de Zafer'in sonu da buradaki insanlarca kararlaştırılmıştı. Fuad o zaman da başrolde miydi? Ona döndüm, esmer dudakları aralanmış beni bekliyordu.

«Kör Abdul'la konuştuğunuzda, gözlüğü var mıydı?»

Sorusunu tamamladığında bütün akşam boyu süren şaşkınlığıma bir yenisi eklenmişti. Sorusunun ar-

kasına neyin gizlendiğini çıkarmaya çalıştım, ama neşeyle bakan gözleri kendini ele vermiyordu. Yalnızca Zeynep'in karşısındaki koltukta rahatsız bir şekilde kımıldadığını farketmiştim.

«Hayır,» diyerek bekledim. Sorunun devamı da olmalıydı.

Evet vardı. Fuad gözlerini yere eğip —sanki bakışlarını Zeynep'in yakalayamayacağı kadar uzağa kaçırmak istiyordu— aynı neşeli sesle devam etti:

«Demek yoktu? Tahmin etmiştim. Abdul, karşısındakini etkilemek istediğinde hep o gözlüğü çıkarır.» Çok kısa bir an için gözlerini Zeynep'e döndürüp baktı. «O gözün hikâyesini biliyor musunuz?» Tabii ki bilmiyordum. O da beklemeden anlatmaya koyuldu. Yine bağıra bağıra konuşuyordu: «Vaktiyle Kör Abdul, Fransız işgali döneminde, Antakya'dan Dörtyol'daki karargâha haber götüren Türk milliyetçilerini pusuya düşürüp öldürmüş. Belki Fransızlar,» durup düşünür gibi bekledi, «belki de Araplar hesabına. Katiyetle bilinmiyor, çünkü Abdul para için her şeyi yapar. O sıralarda, anlattığım olaylar 1930'larda olmuş, Hatay'ın istiklâli için, Dörtyol'da Tayfur Sökmen Bey'in kurduğu Hatay Erginlik Cemiyeti varmış.» Cümlesini kesip aklına gelen önemli bir haberi verdi: «Biliyor musunuz, Recai Bey'in babası o cemiyetin önde gelenlerinden biriydi. Neyse, size Kör Abdul'un gözünü anlatıyordum. Evet sonunda cemiyet, atlılarını Payas yakınlarında pusuya düşürüp öldüren bu katilden öç almaya karar vermiş. Günün birinde onu dağlarda sıkıştırmışlar. Ertesi sabah bulduklarında gözü yerinde yokmuş. Kimi, kargalar oydu diyor, kimi ise Türk çetecileri ibreti âlem için süngüyle çıkardı, der. Kendisi ise hiç bahsetmez. Anlayacağınız; bir muamma o göz. Ama Abdul onu da kullanmayı öğrendi...»

Sözlerini, Hasan Bey'in kısa ama kızgın bir cümlesi kesti. Arapçaydı, anlamamı istemiyordu, yine de

Hasan Bey'in öfkeden delirmiş gibi Fuad'a bakan Zeynep'i korumak istediğini hissetmiştim. Az sonra Zeynep oturduğu yerden kalkarak Hasan Bey'den aldığı izinle salondan çıktı. Neden kızmıştı? Bu da öteki bütün sorular gibi cevapsızdı kafamda. Fuad dayısına cevap verirken yine Arapça konuşuyordu, ama Hasan Bey'in aksine son derece sakindi.

Bir süre sonra Recai Bey koşarak içeriye girdi. Gidecekti, ama sanki Gülsüm'ü kaybetmiş gibi telâşlıydı. Hasan Bey'in doğrulmasını fırsat bilip izin istedim. Fuad da ayağa kalkmıştı, beni o götürecekti. Ama onu beklemem gerekiyordu.

Salondakilerden kurtulup kapıdan bahçedeki karanlığa çıktım. Fuad'ı orada bekleyecektim. Araba mermer merdivenlerin önünde hazırdı.

Az sonra karanlığa karışmıştım. Geceyle aramda sanki ince bir zar vardı ve ben o şeffaf örtüyü yırta yırta yürüyordum. Köşkten bahçeye düşen ışıklardan uzaklaşarak çakıllı yolda ilerledim. Akşamın anlamsızlığı gözlerime geçirilen bir maske gibiydi, beynimdeki sorular önümde yatan gecenin içindeki nesneler gibi belirsizleşiyordu. Gökyüzünü binlerce yıldız sarmıştı. Sanki tepede sayısız mumlu kandil asılıydı. Gerçekten de Hasan Bey'in dediği gibi olağanüstü bir gün yine olağanüstü bir geceye dönüşmüştü. Ama yolculuğun birdenbire gelip böylesine garip insanların arasına sıkışması, anlaşılmaz olaylarla uzayıp gitmesi aklımı karıştırıyordu. Olup bitenler bir rastlantı mıydı? Zafer biraz önceki kadınlarla ilişki kurmuş muydu? Çaresizlik, bir çığlık gibi neredeyse dudaklarımdan taşacaktı. Bu serüvende yer alan kişilerin arasında gizlenen sırları çözmeden Zafer'i bulamayacağımı hissediyordum. Gördüklerim, olaylar, beni yer almak istemediğim bir serüvenin içine itiyordu. Bir serüveni iki kere yaşamak? Kaderimse yaşayacaktım. Ama yine de bu oyunun sonunu hiç unutmamalıydım. Geçen kez aptalca bir korkaklık

engellemişti parmağımı. Ama bu kez bu kovalamacanın sonu nasıl biterse bitsin, yine de o son bekliyor olacaktı beni. Düşüncelerimi mırıldanarak tekrarladım: Nasıl biterse bitsin? Öyleyse neden uzatıyordum? Zafer'i ya da geçmişi bulmak neyi değiştirecekti? Belki de yaşama refleksim, bilinçaltım daha güçlüydü. Durdum. Cevap vermekten korkuyordum. Cebimde sigarayı aradım. Bu soruyu bir daha sormamalıydım.

Geriden, kapının önündeki arabadan yükselen korna sesine kadar, hasretini çektiğim yalnızlığın içinde yürüdüm. Sonunda durdum. Dönmeye hazırlandım, ancak önce ışıkları bulmalıydım. Geri döndüm.

Karşımda bir karartı vardı.

«Korkmayın.» Gülsüm'dü. «Çok dalgınsınız, dakikalardır peşinizden yürüyorum beni farketmediniz. Şarkı mı söylüyordunuz?» Sayıklar gibi kendi kendime konuştuğumu duymuştu. Sonra sözlerinin anlamsızlığını farketmiş gibi sustu. Yeniden konuşmaya hazırlanırken geceye rağmen gözlüklerini takmış olduğunu gördüm. «Ayhan nerede?»

Dudaklarımın ucuna kadar gelen itirazı, sorunun içtenliği, sesinin titremesi susturdu. Arabanın kornası yeniden çaldı. Ardından güçlü bir çift far ışık bombası gibi ortalığı aydınlattı.

«Aylardır o sorunun peşindeyim,» dedim, «hep soruyorum. Hem de önüme çıkan herkese.»

Sigarayı yere attım. Az önce benim savurmadığım küfür şimdi onun dudaklarındaydı ve neredeyse çıngıraklı bir ses olup fırlayacaktı. Ellerini kaldırıp yakamı tutmak istiyormuş gibi anlaşılmaz bir hareket yaptı.

«Nerede olduğunu bilmem gerekiyor, anladınız mı?»

Binanın önünden yeni bir gürültü yükseldi. Fuad arabayı çalıştırmıştı. Bu kadın, bu karşılaşma, hepsi onun oyunu diye düşündüm birden. Sıkıntılı bir

öfke boğazıma yükseldi. Bunu da o planlamıştı.

«Ne yaparsanız yapın,» dedim Gülsüm'e. Sesim öfkeyle titriyordu. «Onu arayacağım ve bulacağım.»

Köpeği o anda gördüm. Çoktandır arkamda olmalıydı, ama yine sesimi yükseltmemi beklemişti. Üzerime atılacakken Gülsüm bağırdı:

«La Habib!» yere eğilmişti. Köpek birden durdu. Gülsüm hâlâ hayvanı teskin ediyordu. «La Habib! La Habib!»

Artık beklemem için bir neden yoktu. Geri dönüp Fuad'a doğru yürüdüm. Az ötede arabanın farları geceyi delmiş beni bekliyordu. Işığın aydınlattığı bölgeye gelmeden önce arkamdan Gülsüm'ün telâşlı sesi yükseldi:

«Durun!» Çakılları sıçratarak durdum. Gölgenin sınırındaydı. Işığın içine girmeye cesareti yoktu. «Nerede olduklarını bilmiyorum,» diyerek aynı telâşla devam etti: «Nerede olduklarını inanın bilmiyorum. Gittiklerinde ben İstanbul'daydım.»

Sesi özür diler gibi incelmişti. Köpeğin yanında olup olmadığına aldırmadan,

«Ya da öldüklerinde,» dedim.

«Evet, ya da öldüklerinde.» Sesi bu kez ensemin dibinden geliyordu. Bir adım atıp ışığın içine girdim. Korna üçüncü kez çaldı. Şimdi ben aydınlıkta o ise gecenin içindeydi. «Sakın onlara inanmayın, hiçbirine. Ne olur inanmayın.»

Birkaç adım geriye çekildi, sonra koşarak karanlıkta kayboldu. Bahçenin bir başka yerinden köpek havlamaları yükseldiğinde arabaya doğru yürüdüm. Acaba Fuad, Gülsüm'ü farketmiş miydi? Kapıyı açıp arabaya bindim. Fuad henüz görünürlerde yoktu. Birkaç dakika sonra kapıda göründü. Yanıma oturduğunda gülümsüyordu. Sanki korna çalan, arabanın farlarını üzerimize salan o değildi. Konuşmadan otele vardık. İnerken ona döndüm; hayır, söyleyeceği bir şey yoktu.

Yarım saat sonra buldum o notu. Paltomun cebine, dikkati çeksin diye sigara paketiyle jelatinin arasına konulmuştu; bahçede hava karanlık olduğu için görmemiş olmalıydım. Bir çocuğun elyazısını andıran harflerle yazılmıştı. 'Paç Meydanı'nda yarın seni bekleyecekler.' Ne bir imza, ne de kimin yazdığını belli eden bir işaret vardı kâğıtta. Kim koymuş olabilirdi? Gülsüm? Yazan o olsaydı bahçede beni gördüğünde söyleyebilirdi. Belki de bahçeye çıkacağımı bilmediği için daha önceden yazıp bırakmıştı. Ama yine de öyle bir niyeti olanın ilk yapacağı şey o pusuladan bahsetmek olmaz mıydı? Başka kimin koymuş olabileceğini düşündükçe hep Zeynep aklıma geliyordu. Çözümü gittikçe zorlaşan bir bilmecenin ortasında olduğum açıktı.

13 NİSAN PAZAR

İskenderun - Paç Meydanı. Saat: 10.30

Ertesi gün sabahın ilk saatlerinde, zamanı ve kişileri belli olmayan bir buluşmanın içinde bir aşağı bir yukarı dolaşıyordum. Paç Meydanı! Sorduğum ihtiyar eliyle geniş bir hat çizip, 'İşte burası,' demişti. İşte burası dediği, ortasında üç dört yolun kesiştiği ve bir meydandan çok büyük bir kavşağı andıran, en azından elli metre uzayıp giden geniş bir bulvardı.

Hâlâ kimlerle karşılaşacağımı bilmiyordum. Bir yandan adımlarımı sayıyor, bir yandan da dün akşam paltomun cebine bırakılan o nottaki kelimeleri tekrarlıyordum. '...seni bekleyecekler,' diye yazılmıştı. Demek bir değil, en azından iki kişiyle karşılaşacaktım.

Sigarayı yere attım. Dakikalardır yalnızca bu küçük ayrıntıyı çözebilmiştim. Yeni bir sigara yaktım. Gelmekle aptallık etmiştim. Bu da Fuad'ın amacını kestiremediğim bir tertibi olabilirdi. Pazar olmasına rağmen bulvarın iki yanını kaplayan alçak çatılı dükkânların, araya sıkışmış dar kahvelerin önü dikkati çekecek kadar kalabalıktı. Gazeteler yeni hükümetin güvenoyu aldığını iri manşetlerle haber veriyordu. Yararsızdı, çevrede tanıdığım hiç kimse yoktu. O kâğıtta, 'bekleyecekler,' denildiğine göre benimle buluşacak olanlarla, konuşmak isteyen ya da isteyenler aynı kişiler değildi.

Sonunda oturmaya karar verdim. Güneşin ortasında bırakılan boş bir sandalyeyi gözüme kestirip köşedeki kahveye yöneldim.

Çocuklar oturur oturmaz yanıma geldiler. İkisi de esmer, ikisi de on yaşlarındaydı. Uzun boylu, kısasını dürtünceye kadar birbirimizi süzdük. Birden nottaki çoğul takısını hatırladım. Bu ikisi olabilir miydi? Sormama kalmadan kızgın bir erkek sesi çocukları kovaladı. Geriye döndüm. Belindeki bozuk para çantasını şangırdatarak koşar adım yaklaşan kahveciydi; küfürleri ard arda savuruyordu. Yaklaşınca:

«Kusura bakmayın beyim,» diye özür dilemeye koyuldu, «bu veletler para isteyecekler.» Sonra beni beklemeden sordu: «Kahve?» Başımı sallayıp onayladım. «Sade? Mazbut? Maaskür?»

«Sade,» dedim uzaklaşan çocuklara bakarak.

Adam sade kahveyi dükkânın içine doğru bağırarak tekrarladı. Çocuklar şimdi karşı kaldırımda, kararsız bir hareketsizliğin içinde bekliyorlardı. Az sonra kahve geldiğinde onları kaybettim. İkisi de yok olmuştu. Kahve berbattı. Yarım bırakıp kalkmaya davrandım.

Bu kez de unutmadığım, hiçbir zaman da unutamayacağım o ses yolumu kesti:

«Türk müsün?» Daha yana dönmeden kolumu tutan adamın Antakya'daki o otelde karşılaştığım İhsan Onbaşı olduğunu biliyordum. «Ben de Türküm evlâdım. Kimse duymasın.»

Şaşkınlıktan donup kalmıştım. Bir an beni o meçhul kişiye götürecek olan aracının o olduğunu düşündüm. Ama yanıldığımı biliyordum. İhsan Onbaşı ağzındaki dayanılmaz kokuyla yalnızca şarap parası peşindeydi.

«Bu eski Mevlevî gönüllüsüne, eski Osmanlı askerine yardım et. Başımız Veled Çelebi Hazretleriydi.»

Sözlerini, Arapların kesilmesine getirmeden cebimden elli liralık bir banknot buldum. Parayı hemen aldı. Yüzü sanki birkaç gün öncesine göre daha da buruşmuştu. Şansını yan masada denemeye kalkıştığında kahveciye yakalandı. İhtiyar Onbaşı'nın sonu da o iki çocuğa benzeyecekti. Nitekim adam, ihtiyarın sızlanmalarına aldırmadan onu karşı kaldırıma kadar itip geri döndü.

«Delinin biridir,» diye açıkladı, yanımdan geçerken. «Antakya'lı, arada buraya şarap parası dilenmeye gelir.» Konuşurken kendi hükümranlık sınırlarından sürüp attığı bir düşmanı gözlüyormuş gibi karşı kaldırıma bakıyordu. «Kızına dua etsin. Yoksa kimse gözünün yaşına bakmaz.» Kahve parasını verdim. «Öğlene kalmaz, kızı onu almaya gelir.»

Kahveci anlatmaya devam ederken kalktım. Sabahı boşu boşuna tüketmiştim. Bulvarı geçip şehri ikiye ayırarak denize uzanan anacadde boyunca yürümeye koyuldum. Çevrede izinli denizciler, şalgam suyu satan seyyar satıcılar, amaçsızca dolaşan bir kalabalık vardı. Gelmekle aptallık etmiştim. Birisi bana oyun oynamıştı. Bir sigara daha buldum cebimden. Ama yakamadım. Arkamdan uzanan bir el beni durdurdu. Geri döndüm. Yine o çocuklardı. Bu kez oyalanmadılar. Kısasının elindeki kâğıdı aldım. «Seni getirecekler.» Yine imza yoktu. Kâğıdı buruşturup cebime attığımda çocuklar sanki aceleleri varmış gibi hızlı adımlarla yürümeye başlamışlardı bile.

Aynı caddeyi üçüncü kez yürüyerek karayoluna çıktık. Yanımızdan çoğu Arap plakalı yabancı arabalar, büyük yük kamyonları, askerî cemseler geçiyordu. Karşıda Soğukoluk yaylası ve Belen'e doğru kıvrılarak yükselen Antakya Karayolu vardı. On dakika sonra şehrin dışına çıkmıştık. Önce terkedilmiş eski demiryolu hattıyla, kullanılmayan havaalanını geçtik, sonra bir süre boş bir sel yatağından yürüdük. Çocuklar hiç duraklamadan, sanki soru sorma-

mı önlemek ister gibi aramızda sürekli bir uzaklık bırakarak yürüyorlardı. Yirmi dakika sonra adımlarım yavaşladığında, önünde incir ağacının bulunduğu bir bahçe duvarının dibinde duruyorlardı. Sonunda gelmiştik. Az sonra o pusulaları yazanla karşılaşacaktım.

Nefes alışım normale döndükten sonra kapıyı itip içeriye girdim. Bahçede tekdüze bir su sesi bekliyordu beni. Gözlerimi çevrede dolaştırdım: Açık bir çeşmeden başlayıp bütün bahçeyi geçen kirli bir su izi, kırık bir araba tekerleği, eski bir eğer, boş ve paslı gaz tenekeleri, ortada içinde çamaşırların yığıldığı plastik bir leğen... Beyaz badanalı ev tam karşımdaydı. Birkaç adım atıp ilerledim. Sanki her şey Payas'taki o yamaca kurulmuş eve, Kör Abdul'un kalesindeki dekorun küçültürmüş bir modeline benziyordu. O sırada yan taraftan yükselen gürültü, su sesini böldü. O yöne dönünce, çok kısa bir an için, yarı aralık bir kapıdan bakan mor elbiseli bir kızla karşılaştım. Fatima diye düşünmeme kalmadan kapı kapandı. Yanılmış mıydım? Her şey giderek daha da karışıyordu. Düşüncelerimi o an'a kadar hiç duymadığım bir ses kesti:

«Buyrun!»

Bakışlarımı kapıdan çevirip sesin sahibini aradım. Karşıdaki evin sundurmasının altındaki kapının önünde, sarı bir elbisenin içinde ince ve uzun bir siluet duruyordu. Zeynep! Demek oydu? Birden bütün vücudum titredi. Beynimdeki düğüme sarılı sinirler tel tel geriliyordu. Böyle bir yerde başka kim olabilirdi ki? Gece o notu paltomun cebinde bulduğum andan beri o esrarengiz kişinin hep Zeynep olmasını dilememiş miydim? Bir süre kımıldamadan ona baktım. Sonra Zeynep o tek sözcükten oluşan davet kararsızlığımı yenmem için yeterliymiş gibi içeriye girdi. Bense avlunun ortasında, kafamda sorulardan oluşmuş bir kargaşayla başbaşaydım.

Birkaç dakika sonra, alçak tavanlı, çıplak duvarları beyaza boyandığından boşmuş hissini veren tahta döşemeli sevimsiz bir odada Zeynep'in gösterdiği sedirde oturuyordum. Gözlerimi kaldırıp ona bakmaktan, teninin, saçının, gözlerinin oluşturduğu renk armonisi içinde kaybolmaktan korkuyordum. Birden, karşılaştığımızda söylediği o tek sözcük bir yana, ilk kez sesini duyacağımı hatırladım.

«Gerçekten Ayhan'ın arkadaşı mısınız?»

Yavaş, uygun kelimeler bulamamaktan korkarak, sesli harfleri genizden zorlukla çıkartıp damakta ezerek konuşuyordu.

«Evet.»

«Ayhan, Zafer adında bir arkadaşından hiç bahsetmedi?»

Cümlesi biterken gözleri derin bir tuzak gibi kapanıyordu. Uzun ve siyah kirpiklerinin gözlerindeki yeşilin önüne sık sık örülmüş bir kafes gibi örtülmesini izledim. Dikkatli olmalıydım. Karşımdaki kadının en az Fuad kadar tehlikeli olduğunu unutmamam gerektiğini fısıldayan garip bir önsezi vardı içimde.

«Ayhan size hangi arkadaşlarından söz etmişti,» dedim gözlerine bakmadan.

Bir an için dudaklarına ince bir gülümseme yayıldı. Sonra onu izlediğimi hissetmiş gibi toparlanıp yeniden etkileyici kadınlığına büründü.

«Haklısınız. Ayhan hiç geçmişinden bahsetmezdi. Arkadaşlarını tanımıyoruz.»

Kullandığı o çoğul ekinde, Fuad, Gülsüm ve Hasan Bey'in de Zafer'in arkadaşlarını tanımadıklarını haber veren bir vurgu gizliydi.

«Onu on üç yıl önce tanıdım,» dedim yavaşça. Karlı kışları, okulu hatırlıyordum. «Buradan çok uzak, çok daha soğuk bir şehirde.»

Onu seyretmeme yetecek kadar sustu. Vücudu-

nun alımlı hatları sarı bol elbiseyle bir genç kız görüntüsünün ardına gizlenmişti. Yine de kalçalarını kabartan, göğüslerini yuvarlaklaştıran kıvrımlar insanı sarhoş edecek kadar kesin ve dikkat çekiciydi. Birden beni etkilemeyi tasarladığını düşündüm. Gözlerine rastlayınca düşüncem daha da güçlendi. Kirpiklerinin ardındaki yeşillik, bir okyanus gibi beni yutmaya hazırdı. Neden çağırmıştı? Bu buluşmadan Fuad'ın haberi var mıydı?

«Demek on üç sene? Artık Ayhan'ı bir daha göremeyeceksiniz. Biliyor musunuz?» Cevap vermemi beklemeden, yine o ağır, sözcüklerini seçe seçe sürdürdüğü konuşmasını bu kez daha yüksek bir tonda devam ettirdi: «İkisini de öldürdüler.» Şaşırdım ve şaşırdığımı bir aptal gibi de belli ettim. Zeynep uyandırdığı etkiden memnun, «Evet öldürdüler,» diye sözlerini tekrarladı.

«Öldürdüler?»

Sorudaki vurgudan, öldürülmüş olmalarına değil de Zafer'le Selim'in katillerinin birden çok olmasına şaşırdığımı anlamıştı. Yüzü soluk bir alevle kızarırken karşılık verdi:

«Hasan Bey, Fuad.»

Önce Kör Abdul, sonra Gülsüm, şimdi de daha dün akşam Hasan Bey'e ne denli yakın olduğunu gördüğüm bu kadın? Birden uçları birbirine dolaşmış ve her biri bir başka kişi tarafından çekilen bir kördüğüme sıkıştığımı hissettim. Zeynep sıkıntımı ve çaresizliğimi daha da arttıran bir inatla devam etti:

«İkisi bir olup onları öldürdüler.»

«Nereden biliyorsunuz?»

Karşı koymamı beklemiyormuş gibi irkildi. Gözlerinin ilk kez renk değiştirdiğini; öfkenin onca yeşilliği neredeyse kırmızıya boyadığını farkettim. Sanki ona inanmamakla canını yakmıştım. Bir süre konuşmadan bekledi. Öfkesine Türkçe karşılık arıyordu. Nitekim biraz sonra hırsla, birbiri ardına sırala-

mak istediği cümleleri yavaş ve tane tane dudaklarından salıyordu:

«Eğer Selim gidecek olsaydı bana haber verecekti.» Selim'le yakınlıklarını sormamdan korkuyormuş gibi gözlerini kapamıştı. «Hasan Bey, Selim'i öldürmeye karar vermişti. Sadat Bey'i de öldürdü eskiden. Fuad, Ayhan'ı, Selim'i Soğukoluk'taki evine çağırdı. Orada öldürdüler.»

Eğer ben de gözlerimi kapasaydım Kör Abdul'un yanında oturup sözlerini çeviren o kız konuşuyor sanacaktım. Fatima? Az önce gördüğüm kız gerçekten o muydu? Belki de hayal gücüm her zamanki gibi beni aldatıyordu. Elimi başıma götürdüm. Kulaklarım, beynime sızan ve birer arıymış gibi vızıldayan sözcüklerle doluydu. Artık olayları, kişileri birbirine bağlayamıyordum. Kör Abdul'un hıncı, Hasan Bey'in anlattıkları doğruysa, açıklanabilirdi. Ama ya Gülsüm ve Zeynep'in kini?

«Yirmi beş sene evvel —ben doğduktan bir sene sonra— Hasan Bey, Selim'in babasını pamuk ambarında öldürttü.» Olaya tanık olmuş gibi kesin yargıya dayanan bir tonla anlatıyordu. Ancak cümlelerindeki sağlamlık ve düzen kaybolmaya yüz tutmuştu. Artık öfkesi ve tutkularıyla tam bir Arap kadınıydı. «Sadat Bey o gün evde yemek yiyordu. Ambara telefonla çağırmışlar. Üstüne sandık ittiler.» Neden, diye sormamı beklemeden gözlerini başımın arkasındaki bir noktaya dikip yirmi beş yıl öncesini aktarmaya devam etti: «Sadat Bey hemen öldü. Karısına...» Yüzü tiksintiyle buruşmuştu. Kimden iğrendiğini merak ettim. Sadat Bey'den mi, yoksa karısından mı? (Ancak günler sonra, gerçekler birer birer aydınlanınca, ikisinden de nefret ettiğini öğrenecektim.) «Sadat Bey ölünce, şirket Hasan Bey'e kaldı.»

«Ya Ayhan,» dedim sözünü keserek.

«Ayhan, Selim'in arkadaşıydı.»

Sonra bu denli kısa ve anlamsız bir cümlenin Ayhan'ın Selim'le birlikte ölümünü açıklamak için yeterli bir neden olduğunu belirtmek istercesine sustu. Oysa düşündüğünün aksine, yalnızca arkadaş olmaları birlikte ölmelerini gerektirmezdi. Karşı koymaya hazırlanırken kapı açıldı. O kızı görmek umuduyla başımı çevirdim. Yaşlı bir kadındı.

«Kahve?»

«Sade,» dedim.

Kadın geldiği gibi, sessizce dışarıya çıktı. İki duvara yaslanan yüksek sedirlerin dışında eşyasız sayılabilecek odada yine yalnızdık. Ama şimdi, onunla ilk karşılaştığımızda kanımı tutuşturan ürperti yerini tedirginliğe bırakmıştı. Amacının ne olduğunu bilememek yüreğimi daraltıyordu. Ama artık sormam gerektiğini biliyordum. Bakışlarımı duvara asılmış Kuran'dan Zeynep'e çevirdim.

«Bana söylemek istediğiniz nedir? Neden çağırdınız?»

Gece kadar siyah saçlarıyla süslenmiş o nefes kesen profilini sert bir hareketle döndürüp bana baktı. Gözleri, birazdan kınından çekip karşısındakine saplayacağı yeşil kabzalı bir çift hançeri andırıyordu.

«İkisini de öldürdüler.»

«Bu haberi daha önce Kör Abdul'un verdiğini biliyorsunuz,» dedim. Bakışları o hançerlerden damlayan kanla boyanmış gibi birden kızardı. Vücudu ince ama güçlü bir yay gibi gerilmişti. Şimdi deneme sırası bendeydi. «Dışarıda Fatima'yı gördüm,» dedim. Cevap vermedi. Oysa oyunu benim gibi, açıkça oynamasını istiyordum. Onu bulmaya çalıştığı açıklamadan kurtararak sordum: «Benden ne istiyorsunuz?»

Gözlerinde bana yöneltilmediğini bildiğim hınç

vardı. Daha dudaklarını aralamadan bir katili çağırdığını, benden ölüm istediğini biliyordum.

«Onları öldür. Arkadaşının kanının öcünü al.» Artık birbirimize yabancı değildik. Birden yüzünün çirkinleştiğini, tenindeki o olağanüstü beyazlığın soluk, garip bir sarıya dönüştüğünü, gözlerinin bir çift çürük ete benzediğini farkettim. «İkisi de ölmeli. İkisi de ölümü hakettiler.» Bakışlarında, bir gece önce o geniş salonda otururken Fuad'ın anlamsız sorularına karşılık olarak adam öldürdüğümü söylediğimde yanan ışık parıldıyordu. «Öldür onları. Öcünü al.»

«Öcünü al,» diye bağırırken almamı istediği öcün onunki olduğunu hissediyordum. Ama kimin kanının bedelini istiyordu? Zafer'in mi, yoksa Selim'in mi, bu belirsizdi. Yanında yaşadığı akrabalarından nasıl olur da bu denli nefret edebilirdi? Dudaklarıma kadar yükselen soruları sormamı birdenbire açılan kapı önledi. Yine o kadındı, içeriye girmeden tepsiyi Zeynep'e uzattı.

Birkaç dakika sonra kahveyi bitirip göz göze gelince bu kez bakışlarımı kaçırmadım. Oysa hâlâ karışık ve ikircikli duygularla boğuşuyordum. Daha dün gece onun, uğrunda her şeyin yapılabileceği kadınlardan biri olduğunu düşünmüştüm. Oysa şimdi, yüzünü gizleyen o güzel maskenin altındakiler beni korkutuyordu. Ona bir öcün peşinde olmadığımı, yalnızca Zafer'in izini bulup yıllarca önce birbirine bağlanan kaderlerimizin sonuna kavuşmak istediğimi anlatmalıydım. Beni neden ilkel bir kan tutkusuna âlet etmek istiyordu?

«O ikisinden,» diye söze başladım, «Hasan Bey ve Fuad'dan neden nefret ediyorsun?»

Daha sözlerim bitmeden yüzü gerilmişti. Gözleri, içinde yeşil alevlerin çatladığı dipsiz kuyular gibi derinleşiyordu. Konuşmaya başlamadan önce, bakışlarını birbirinin içine ince bıçaklar gibi geçirdiği parmaklarına çevirdi.

«Selim'le evlenecektik. Küçüklüğümüzde böyle kararlaştırmıştık. Ona annem baktı. O doğar doğmaz Sadat Bey'i öldürdüler, Hasan Bey onu annesinden alıp benim anneme verdi. Tek başına kaldı Selim. Sadece Kör Abdul bazan Hasan Bey'den gizli görmeye gelirdi. Ama annesi, ölünceye kadar onu aramadı. On iki yaşında onu Beyrut'taki Amerikan mektebine gönderdiler. Ölsün istediler; hastaydı. Bir yeri açıldı mı hep kanar, hiç durmazdı. Her yaz buraya gelirdi. O sene geldiğinde evlenmeye karar verdik.» Birden yeteri kadar gevezelik ettiğini farketmiş gibi sustu. Yüzündeki heyecan ve öfke kaybolmuş, gözlerini yine başımın arkasındaki bir noktaya dikmişti. «Fuad bizi kıskandı.»

Sözlerini bitirince yeniden sustu. Kulaklarımı kapatıp düşünebileceğim birkaç dakikaya ihtiyacım vardı. Başımı göğsüme bıraktım. Kör Abdul, Sadat Bey, Hasan Bey, Fuad, Gülsüm, sonra da bu kadın? Zafer'in sonuyla, bu kişilerin arasındaki eski hesapların, ölçülerin ve düşmanlıkların ne ilişkisi vardı? Bu sorulara verilecek cevabım yoktu. Üstelik de, onların öldürüldüğünü söyleyen ve öclerini almamı isteyen güzel, güzel olduğu kadar da tehlikeli bir kadınla karşı karşıyaydım. Gülsüm'ün dün gece inanmamamı istediği kişilerin arasında Zeynep de var mıydı? Gerçekten Selim'in nişanlısı mıydı? Ya annesi?

«Annen Selim'in sütannesi miydi?» Anlamamıştı; açıkladım: «Annen Selim'in dadısı mıydı?»

Daha sorumu bitirmeden aptallık ettiğimi anladım. Zeynep'in beyaz ve ince yüzü aniden karardı. Budalalık etmiştim, Hasan Bey'in davranışları, onun bir hizmetçinin kızı olmadığını anlatacak kadar açıktı. Düşüncelerimi çığlığa benzeyen tiz bir ses böldü:

«Annem Sultan'dı benim! Dedem de Şeyh!» Başımı sallayıp aptallığımı bağışlatmaya çalıştım. «Onların sülâlesi her zaman bizim uşağımızdı.»

Onlar dediği Hasan Bey'in ailesi olmalıydı. Öfke-

sinin derinliği, söylediklerinin doğru olduğunu kanıtlıyordu. Gözlerimi kapadım. Bir Şeyh, Şeyh'in torunu ve kenar mahallede eski bir evde önüme sürülen garip bir istek. Bakışlarımı pencereye çevirdim. Ev zeminden sonra yükseldiğinden duvarın arkasında kalan incir ağacının boğumlu gövdesini görebiliyordum. Anlaşılmaz olan bir sultanın ya da prensesin kızının böyle bir evde ne aradığıydı. Kendime sorduğum sorunun cevabını alacakmışım gibi Zeynep'e döndüm. Gözlerini açmış beni seyrediyordu. Belki doğru söylüyordu? Ya Gülsüm?

«Ayhan'la Selim kaybolduklarında Gülsüm neredeydi?»

«Dün gece senin yolunu kesti,» diye atıldı. Heyecanlanmıştı. Ama bu benim soruma cevap değildi. «Gördüm, balkondaydım, arkandan yürüdü. Takip etti.» Bir süre ikimiz de alamadığımız cevapları düşündük, sonra yine o sordu: «Sana ne anlattı?»

«Ayhan'dan sözettik,» dedim, «O gittiğin...»

«Yalan! Ayhan ona bakmadı bile.» Şaşkınlığımı farketmemişti. Gülsüm'den nefret ettiğini belirten bir hareketle devam etti: «Onun peşinden çok dolaştı ama...»

Demek Gülsüm?.. Yeni bir iz bulmanın heyecanı düşüncelerimi sardı. Belki Gülsüm'den bazı şeyler öğrenebilirdim. Belki de dün geceki olayla Fuad'ın bir ilgisi yoktu.

Zeynep beni inandırmak ister gibi aynı heyecanlı sesle anlatmaya devam ediyordu:

«Ayhan ona aldırmadı. Soğukoluk'a çıkınca Fuad ona yazıhanenin arkasındaki pavyondan kadın bile getirtti.»

Başımı kaldırıp yüzüne bakınca kızararak durakladı: Pavyondan kadın! Bu benim tanıdığım Zafer'in yapacağı bir şey değildi. Canı kadın istemiş olsa bile, kaçan, gizlenmek zorunda olan birinin böyle bir budalalık yapması mümkün müydü?

Bakışlarını yakalayınca sordum:

«Ona kadın götürüldüğünü nereden biliyorsun?»

«Kâtip söyledi. İçki içip kadın istiyormuş.»

Demek kâtip, Zeynep için bir bilgi kaynağıydı. Bunu unutmamalıydım. Gitmek üzere olduğumu hissettirerek doğruldum. Zeynep avını elinden kaçırmak üzere olan bir kartal gibi irkilmişti.

«Onları öldürmek zorundasın. Senden korkuyorlar, dün sen gelmeden önce hep senden konuştular.» Yavaşça döndüm. «Tabancanla vur onları.»

Tabancam! Tabancamın olduğunu nereden bilebilirdi? Kâtip! Hayır o bilmiyordu. Birden durakladım. Yanılmamıştım. İçeriye girdiğimde gördüğüm kız oydu ve tabancam olduğunu ondan başkası söylemiş olamazdı.

«Fatima'yı istiyorum,» dedim. Gözlerinin dibinde ince kuşku kıvılcımları yanınca üsteledim: «Konuşacağım.»

Bir süre beni süzdü. Sonra gözlerini geldiğimden beri ilk kez bakışlarımdan kaçırdı. İnkâr etmekten, öyle birini tanımadığını söylemekten vazgeçmişti. Ayağa kalkıp yürüdü. Kapıyı açarken son kez geri döndü.

«Onları öldür. Senden korkuyorlar.»

Sonra benden korkmaları onları öldürmem için yeterli bir nedenmiş gibi başka bir şey söylemeden dışarıya çıktı. (Onu ancak iki gün sonra görecektim. Ama o anda bana hiç bakmayacaktı.)

Kafamda cevaplandırılmayı bekleyen sorularla yalnız kaldım. Eğer öldürüldüyseler, Zafer'in şanssızlığı Selim'in yanında olmak mıydı? Kime inanmalıydım? Gözlerimi kapadım: İnsanda, çöreklenmiş bir yılanla karşılaştığı duygusunu uyandıran Fuad'a mı, Şeyh torunu bu garip ve çekici kadına mı, yoksa yüzü geceye karışmış bir durumda yardım isteyen çığlıklarla konuşan Gülsüm'e mi? İkinci sigarayı yakıp ar-

kama yaslandım. Yine o soru, ağır bir taştan farksız, beynime çöküyordu : Ne işim vardı burada? Geç kalmıyor muydum? Yoksa korkuyor, o gün yaklaştıkça bilinçsiz bir refleksle sonu erteliyor muydum?

Birden kahkahalarla gülmek isteği güçlü bir yumruk gibi boğazıma yükseldi.

Ve güldüm; delirmiş gibi, gözlerimden fışkırarak yanaklarıma dökülen yaşlarla, ölümden, ölmekten korkmadığımı, sonunda zamanı yeneceğimi, parmağımın küçük bir hareketiyle kendimi Tanrı yerine koyacağımı haykırarak güldüm. Dakikalar sonra gözbebeklerimde yaşlar, dudaklarımda kahkahalar kuruduğunda şakaklarımı patlatacak kadar güçlü bir öksürük nöbetine tutulmuştum. Yine o soğuk tırmanıyordu sırtıma. Daha paltoma sarılmama kalmadan, korkunç bir darbe beni yere seriyordu. Üşüyordum. O nâlet nöbet! Dişlerimi dudaklarıma geçirip içimde çırpınıp duran dalganın dinmesini bekledim.

Kirpiklerimi araladığımda Fatima karşımda duruyordu. Gözbebekleri iki kara yılan başı gibi kıpır kıpırdı. Şakaklarımdan süzülen terleri silip doğruldum. Üzerinde onu gördüğüm akşamüstü giydiği o mor elbise vardı.

«Fatima geldi.» Elini uzatmış alnımdaki ter damlacıklarını eziyordu. «Zafer hasta mı?»

Elim acıyordu. Parmaklarımı açıp avucumda sönen sigarayı silkeledim. Tam ortada geniş bir yanık vardı ve kanıyordu. Acıya aldırmadan bir sigara daha yakıp dudaklarımdaki tuz tadını dilimle sildim. Artık toparlanmalı, karşımda şaşkın gözlerle beni seyreden küçük kıza Zafer'i sormalıydım.

«Fatima, bana Ayhan'ı anlatır mısın?»

Küçük başı öne eğildi. Şimdi o kara gözlerinin yerine, yine kara ama dağınık saçları vardı karşımda. Sorumu anlamıştı.

«Fuad'la Hasan Bey, Selim'i, Ayhan'ı öldürdü.»

Yeniden başını kaldırmış, bakışlarını gözlerime dikmişti. «Selim'le Ayhan, Soğukoluk'a çıktı, orada...»

Elimi kaldırıp onu susturdum. Söyleyeceği her şeyi Zeynep ezberletmişti ona.

«Fatima, Zeynep'i tanıyor mu?» Hemen başını salladı. «Zeynep kim?»

«Zeynep Hatun,» gözleri korkuyla yere çevrilmişti, «bizim köyün Sultanı... Dedesi Şeyh efendimiz...»

Korkmuş gibi sustu. Sigarayı söndürüp elimi uzattım. Konuşurken bana bakmalıydı.

«Ya Abdul? O da sizin köyden mi?»

«Abdul, Said, herkes Şeyh efendinin uşağı.»

Saçma olmasına karşılık gerçekti duyduklarım. Demek Abdul'la Zeynep arasındaki bağ buydu ve Fuad dün gece Abdul'u alaya alınca Zeynep bu nedenle kızmıştı. Hâlâ korkmuş gibi bakan kıza gülümseyip yeniden sordum:

«Şimdi bana anlat. Ayhan, Kör Abdul'a ne zaman geldi? Yanında ne yaptı?»

Kızın gözleri bir an için açılıp kapandı. Sonunda kendi beynini kullanacaktı.

«Ayhan, Kör Abdul'un yanına Fatima küçükken geldi.» Sonra aklına gelmiş ve unutmaktan korkuyormuş gibi heyecanla devam etti: «Ayhan hep boğma içti. Gece uykusunda bağırıp ağladı.»

Bu ne demekti? Kız yüzümdeki ifadeden ürkmüş ve susmuştu. Onu korkutmaktan çekinerek sordum:

«Fatima, nereden biliyorsun Ayhan'ın gece uykusunda bağırdığını?»

«Cihan söyledi.»

«Cihan da kim?»

«Said'in kadını şimdi. Eskiden Ayhan'a verdi onu Abdul. Ayhan onu kadın yaptı.»

Ayhan onu kadın yaptı! Midemdeki bulantı artıyordu. Doğruldum. Artık beklemem için bir neden kalmamıştı. Ayağa kalktım. Kızın bir erkekle bir ka-

dının arasındaki ilişkileri anlatmak için seçtiği sözcüklerin ilkelliği sinirlerimi tutuşturmuştu.

«Fuad, Hasan Bey, Selim'i, Ayhan'ı öldürdü.»

Onu dinlemeden kapıya doğru yürüdüm.

Yol. Saat. 12.00

Evden kurtulup kendimi dışarıya attığımda, haftalar süren uzun yolculuk boyunca ilk kez aradığım Zafer'den daha değişik birisinin, bir başkasının peşinde iz sürdüğümü düşünüyordum. Beni ona götürebilecek kişilerin çoğunu tanımama karşılık çok şey öğrenememiştim. Ayrıntılar, geçmişle ilgili olaylar, kişiler... Hepsi mozaik bir tablonun bir türlü birleştiremediğim parçaları gibi beynimde yüzüyordu. Kör Abdul, Zeynep ve Fatima onların öldürüldüğünü, Fuad ve Hasan Bey ise kaybolduklarını söylüyorlardı. Gülsüm? Gülsüm ise hiçbirine inanmamamı salık vermişti. Yoksulluk ve pislikle yoğrulmuş mahallelerden geçerek otele geri döndüğümde, dağları ince bir sis bastırıyordu. İskenderun'a geleli dokuz gün olmuştu ve hâlâ Zafer'le ilgili kesin bir ipucu yoktu. Zeynep'in anlattıklarından çıkarabildiğim ise yalnızca garip bir ailenin geçmişiydi. Bunun da işime yarayıp yaramayacağını kestiremiyordum. Bildiklerim; benden korktukları, Zafer'le Gülsüm'ün arasında bir ilişki olduğu, Zafer'e Soğukoluk'ta kaldığı sürece Hasan Bey'in yazıhanesinin arkasındaki pavyondan kadın getirildiğiydi.

Bu durumda, ya kâtibi bulup konuşmalı, ya da Gülsüm'den kime inanmam gerektiğini öğrenmeliydim. Sigara yakarken aklıma deneyebileceğim üçüncü yol geldi.

Adımlarımı hızlandırarak anacaddeye çıktım. Artık beynimde o sorunun büyüdüğünü biliyordum. Zafer'i, kaderlerimizi birbirinden koparıp ayırmak için

arıyor olamaz mıydım? O anda o soruya hazır değildim. Düşünceleri kafamdan kovup yürüdüm.

Caddenin, kıyıdaki bulvarla kesiştiği köşede parka bakan işhanının önünde bağıran bir kalabalık vardı. Karşı kaldırımda toplanan meraklı birkaç kişinin arasına karıştım. Topluluk, pencerelerinde işçi resimleri bulunan binaya doğru bağırıyor, sıkılmış yumruklar, sanki fırlatılıp atılacak el bombaları gibi başlar üzerinde dolaşıyordu.

Recai Bey'in dönemi başlamıştı.

14 NİSAN PAZARTESİ

Pavyon. Saat. 00.15

Geceyarısından önce otelden çıkmış, Hasan Bey' in yazıhanesinin bulunduğu yöne doğru yürüyordum. Zeynep'ten geri dönerken kâtibi bulmak amacıyla yine aynı sokağa gitmiş, ancak belki de pazar olduğundan, büroyu kapalı bulmuştum. Gülsüm'le konuşmak için şansımı deneyerek Hasan Bey'in evini telefonla aramam ise kalın sesli bir uşak tarafından geri çevrilmişti. Geceyarısından sonra kafamdaki o kuşkuyla yalnız kalamayacağımı anladığımda, üçüncü yolu denemeye, Zeynep'in sözünü ettiği pavyona gitmeye karar vermiştim.

Saat on ikiyi çeyrek geçe manavın işaret ettiği köşeyi dönüyordum. Pavyon bu sokakta olmalıydı. Havada yine soğuk, sinsi bir nem vardı; her adım atışımda öğlenki nöbeti hatırlayarak üşüyordum. Neon ışıklarıyla aydınlanan gölgeye girince durdum. Bir pavyondan çok Fransız sömürge idaresi zamanından kalmış resmî bir binayı hatırlatan, çift merdivenli, yuvarlak verandalı bir yapının önündeydim. Merdivenlerin iki tarafı kadın fotoğraflarıyla süslenmişti. İlk basamakta, kızıl saçlarının arasına beyaz gül yerleştirilmiş, işaret parmağı ile etli dudaklarından kopardığı öpücüğü üfleyen son derece güzel bir kadın vardı. Afişi okudum : Lale Ozan. Bakışları poz vermekten sıkılmış gibi soğuktu. Merdivenlerden çıkmaya koyuldum. Yukarıdan boğuk bir davul gürül-

tüsü dökülüyordu. İkinci afişteki kadın gülüyordu. Öteki kadar çarpıcı olmamasına karşılık genç ve neşeliydi: Bahar Sinem.

«Buyrun beyim.» Ses yukarıdan gelmişti. Başımı kaldırıp baktım. Kırmızı üniformalı bir teşrifatçıydı. İki adımda yanına çıktım. «Bu taraftan paşam.» Merdivenleri birbirine bağlayan dar sahanlıkta durmuş soldaki kapıyı işaret ediyordu. «Öteki taraf yazlıktır.» Sonra yılışık bir sırıtışla dişlerini göstererek, önüne gelene tekrarladığı esprisini yaptı: «Daha yaz gelmedi. Ama Bahar'ımız ve Lale'miz içerde.»

Gösterdiği kapı mavi gölgelerle kaplıydı. Dar ve sonsuz bir dehlize girecekmişim gibi ürperdim. Kısa bir yürüyüş beni geniş ve aydınlık bir antreye çıkardı. Az önceki davul sesi susmuştu, şimdi acıyla yuğrulmuş bir kadın sesinin içindeydim. Kadını görmek için kapıya yürüdüm.

İçeriye girer girmez çığlığa çarptım. Kesinlikle bir şarkıdan çok bir çığlıktı o ses. Bir süre bekledim. Kadın içerideki karanlığı bir gökkuşağı gibi saran renkli ışıkların altındaydı. Yaşı geçkindi, terden ıslanmış elbisesi dolgun vücuduna, tıpkı dar gelen bir kılıf gibi, sanki zorla geçirilmişti. Sesi gırtlağından kopup tizleşirken tüylerim bir bıçak olmuş derime saplanıyordu.

«Kendim ettim, kendim buldum.»
Gül gibi sararıp soldum
Eyvah, eyvah, eyvah...»

İrkildim. Bir an için kadının pişmanlık ve kahırla dolu o çığlıklarla kendi hayatını dile getirdiğini düşündüm. Eyvahlar, bir şarapnel güllesi gibi karanlığın üstünde dağılıyordu.

Loşluğun içinden bir adam çıkıp yanıma gelinceye kadar masaları farketmedim. Kadının çığlıkları boğazından yırtılan hıçkırıklara dönüşürken şarkı coşkulu bir alkış tufanıyla sona erdi. Garsonun peşine takılmadan kadına baktım. Yarı aydınlık sahnede

terden sırılsıklam olmuş kocaman bir eyvahtı sanki.

Sahneden iyice uzaktaki köşede unutulmuş gibi boş duran masaya oturur oturmaz,

«Konyak,» deyip garsonu savdım.

Pavyon büyük bir dikdörtgenin içine sığdırılmıştı. Girdiğim kapı boyunca uzayan sağır duvar, tam karşıda, içinde sahnenin yer aldığı ve dikdörtgenin dar kenarını oluşturan duvara saplanıyordu. Sahnenin önünde, yerden yirmi otuz santim yükseltilmiş, kenarlarında cırtlak renklerin yanıp söndüğü ve iki yanı masalarla kaplı bir pist vardı. Öteki duvar ise boydan boya perdelerle kaplıydı; oturduğum masanın yanında sona eriyordu. Arkamdaki ikinci kısa duvar localarla ayrılmıştı.

Salonun ortası ise masalarla doldurulmuştu; kalın kadife perdelerden yansıyan garip bir ışık kalabalığı kızıl bir nemin buğusuyla yakıyordu. Müziği dinleyen yoktu. Birkaç masa ötede, piste yakın bir yerde, beş ya da altı Fransız gemicisi oturmuş, yüksek sesle ayrı bir şarkıyı sürdürmeye çabalıyordu. Aralarındaki kadınlardan birinin enfes bir sırtı olduğunu görebiliyordum. Birden karşıki duvarın dibindeki masalara sıralanan kadınlardan biri sivri bir çığlık savurdu. O tarafa döndüm, en az beş çift avcı göz beni bekliyordu. Gözlerimi kaçırıp önüme döndüm.

Beş dakika sonra garson geldi. Masaya ısmarladığım konyağı bırakırken, tepside yeni açılmış bir sigara paketini göstererek sırıttı.

«Gül abla gönderdi.» Garson kararsızlığımı sezmişti. «Abi eğer paketten sigara alıp yakarsan davet etmiş olursun.»

Beni bir orospu tuzağına çekmek için önüme atılmış oltaya benzeyen pakete baktım. Önce Gül'ün kim olduğunu öğrenmem gerekmez miydi? Pakete uzandım, nasılsa birine sormam gerekecekti.

Sigarayı yakar yakmaz masadaki kadınlardan

biri ayağa kalktı. O olmalıydı. Öteki kadınlara zafer kazanmış gibi baktıktan sonra yürümeye başladı. Eteği oldukça kısaydı. Masaların arasından zikzaklı yola dalıp, arada kalçasını okşayan ellere sahte bir kızgınlıkla vurarak yaklaştı.

Birkaç saniye sonra önümdeydi. Yüzü uzun bir yolu yürümüşçesine yorgundu.

«Merhaba.»

Yolunup inceltilmiş kaşlar, koyu kahverengiye boyanmış kalın dudaklar, gözlerinin altındaki kırışıklıklar, daha da kısalsın diye beline doğru çekilmiş bir etek. Sıradan bir kadındı. Ayağa kalkıp oturun demem gerekiyordu, ama kadın doğrulmama kalmadan, sanki daha fazla ayakta duramayacakmış gibi karşımdaki sandalyeye oturdu.

«Ben Gül.»

Gülerek uzattığı elini sıktım. Gülümsedikçe yorgunluğu kayboluyordu.

«Zafer.»

Yüzünde birdenbire yeşeren gençliğe şaşırmıştım. Kadın gözlerini yanımızda beklemekte olan garsona çevirip çabucak,

«Bol,» dedi.

Sonra yüzüne tekrar o gülümsemeyi asarak yeni yüzüyle bana döndü. İşte karşı karşıyaydık. Önce beni tartacak, sonra da, bütün bir gece içkiyle sürüp gidecek ve belki de bir otel odasının pis, nemli çarşafları arasında sona erecek bir sürek avını başlatacaktı.

«Nasılsınız?»

Bir hanımefendi gibi kibar olmaya çalışıyordu. Gülümsemesine karşılık verdim. Nasıl olsa konuşmasının bir yerinde istese de istemese de, orospulukla hanımefendiliği birbirinden ayıran o sınırı geçecekti.

«İyiyim.»

«Nerelisiniz?» Sarı bir ışık yanıyordu gözbebeklerinde. «Sizi daha önce hiç görmemiştim.»

«Bu şehirden, yani buralı değilim,» diye karşılık verdim.

Devam etmedik. Garson geri gelmişti. Kadın içkinin önüne konmasını bekledikten sonra kadehini kaldırıp,

«Şerefe,» dedi. Ona katıldım. Güldükçe balmumu renkli yüzünde yeşerip gençleşen yüzü ilgimi çekmişti. Kadehi masaya bırakırken sordu: «Gaziantep, Mersin, Adana, İstanbul?»

«Adanalıyım,» dedim.

«Yalancı.» Havaya fırlattığı tiz kahkaha bir süre üzerimize yağdı. Sonra, «Hiç senin gibi sarı ve kötü giyinen Adanalı görmedim,» diyerek gülmeye devam etti.

Hanımefendilikten gerçeğe geri dönmüştü. Ama yüzü düşüncelerimi yalanlamak istercesine, küçük ve şakacı bir genç kız tebessümü ile maskelenmişti. Artık daha rahat konuşabilirdik.

«Ben sarışın ve kötü giyinen bir Adanalıyım,» dedim.

Yine güldü. Gülerken bol kadehini masanın kenarına doğru itiyordu. Bunun garsona verilen bir işaret olduğunu hissettim. Nitekim sorudan önce yanımızda garson belirdi. Bir bol, bir de konyak söyleyip kadına döndüm. Şimdi avını yakalamak üzere olduğunu hisseden bir hayvanın bakışları parlıyordu gözlerinde.

«Öteki Adanalılar gibi pamuk tarlaların var mı?»

Gülümseyerek başımı salladım. Garson yine vakit kaybetmeden içkileri getirdi. Gülümsedim. Kadın kadehini uzatıp benimkine değdirdi. Karar vermekte zorluk çektiğini hissediyordum. Gözlerini kısmış, peşime düşmeye değip değmeyeceğini tartıyordu. Ama avcılığını bir başkasında deneme fırsatını bulma umu-

du yoktu. Sonunda sandalyesini benimkine doğru yanaştırdı.

«Sen çok yalancı bir Adanalısın, ama senden hoşlandım.»

Öyleyse devam edecektik. İçine, ışığın, renklerin yüzlerce tonunun, terin, yarı çıplak kadın vücutlarının, ucuz şehvetin, ayağa dikilmiş arzuların hapsolduğu iri bir su damlasına benzeyen ve her şeyi gerçeklerden ayırıp sarı bir sisin göbeğine iten bu yerde, o bir orospunun, bense Zafer'in rolünü sürdürecektik. Konyağı bulup yudumladım. Bir ara elini uzatıp bileğimi kavradı. Ona, Zafer'in buradaki serüvenini —eğer Zeynep'in dedikleri doğruysa— öğreninceye kadar katlanmak zorundaydım. Ne zaman sormaya başlamalıydım? Hâlâ elimi çekiyordu. Karşı koymadan kolumu gevşettim. Acaba Zafer'i hatırlayacak mıydı? Gözlerinde o yaşlı yüze ait, aramızda, sarı, bulanık bir sessizlik geren bir bakış vardı. Her adımını tasarladığı tuzağı hazırlamış olmalıydı. Artık saldıracaktı.

«Arkadaş olmamızı ister misin?» Dizini, vereceğim cevabı kolaylaştırmak ister gibi bacağıma yaslamıştı. Hafifçe başımı salladım. «Burada ne kadar kalacaksın?» Omuzlarımı silktim. O anda usta ve hızlı bir hareketle elimi apış arasına çekip sıkıştırdı. Avucumdaki yanığın acıdığını söylemeyi düşündüm. Ama gözleri beni vazgeçirdi. Elimi geri çekmeyeceğimi anladığında, kulağıma eğilip, «Geceleri de beraber olabiliriz,» diye fısıldadı.

Cevap vermeden sustum. Gül, dudaklarını kulağıma yaklaştırmış, bacaklarını aralamadan hafif hafif kımıldatıyordu. Parmaklarımın apış arasındaki tere battığını, uçlarında garip duyguların büyüdüğünü hissettim. İyice usta olduğu bir oyunu seçmişti. Şimdi elbisesinin öteki kadınların aksine neden bu denli kısa olduğunu biliyordum. Avını tuzağa bu numarayla düşürüyordu. Gözlerimi bakışlarından kaçı-

rıp ortaya çevirdim. Fransızlar masadan kalkıyorlardı. İçlerinden biri o nefis sırtı öpmekle meşguldü. O anda sahnede çingene suratlı biri avaz avaz bir gazele başladı. Gül bakışlarımın başıboşluğuna izin vermeyeceğini hissettirmek istercesine boğuk, basmakalıp bir şehvetle süslediği fısıltıyı kulağıma üflüyordu:

«Paltonu çıkarsana.» Yüzü küsmüş gibi büzülmüştü. «Hadi ne olur, lütfen.»

Parmakları kasıklarıma giden yolu açmak için paltomun düğmelerindeydi. Birden acı ve ağır bir bulantı mideme çöktü.

«Üşüyorum,» dedim.

«Öyleyse locaya gidelim.» Küçük bir çocuğun sesiyle nazlanıp hâlâ paltomun düğmelerini açmaya çalışıyordu. «Hadi kalk.»

Elini itip hayır dememi masaya düşen iri bir gölge önledi. İkimiz de doğrulduk. Bakışlarım önce derisi patlayacakmış gibi gerilmiş şişman bir adama, sonra yanındaki o iri gorile rastladı.

«Merhaba.»

Said'di. Kör Abdul'un adamı. Elimi kadının bacaklarından çekip toparlandım. Ancak Said, yanında dudaklarında patlamaya hazır bir kahkaha ile zorlukla kendini tutan adamın koluna girerek belirdiği gibi çabucak uzaklaştı.

«Onları tanıyor musun?»

Cevap vermeden ikisini izledim. Karşıda bir masa seçmişlerdi. Said arkasını duvara dönerek oturdu. Garsonların telâşından, itibarlı ya da korkutucu bir müşteri olduğu belli oluyordu.

«Onları tanıyor musun?»

Ancak ikinci kez sorduğunda Gül'e bakmayı akıl ettim. Gözlerindeki o gülümseme azraille karşılaşmış gibi kasılıp kalmıştı. Artık genç değildi. Sanki biri, görünmeyen biri, onu arkasından bıçaklamıştı.

«Demek Said'in adamısın?»

Hâlâ kaybolmayan, etkisini yitirmemiş kramp

vardı yüzünde. Neden bu kadar korkmuştu? Birden gülmeyi, onunkine benzer kahkahaları atarak bu saçmasapan oyuna son vermeyi düşündüm.

«Neden söylemedin?»

Cevap vermeme kalmadan, o garson üçüncü içkiyi getirdi. Gül bu kez bol yerine konyağa uzandı. Bolü ben içecektim. İçkiyi dudaklarıma götürdüm. Kadehteki suydu. Aldırmadan yudumladım. Artık gözlerinde avını yakalayamayacağını hisseden yorgun bir avcının bakışı vardı. Vazgeçtiğini, birkaç dakika önce apış arasına sıkıştırdığını düşündüğü o Adanalının elinden kaçıp kurtulduğunu farkettiğini biliyordum. Ama geri dönüp uzaklaşmasına, meydanı kendinden daha güçlü bir hayvana bırakıp kaçan sırtlana benzemesine izin vermeyecektim. Hiç olmazsa Zafer'le ilgili birkaç soru soruncaya kadar yanımda kalmalıydı.

«Adanalı sayılmam, ama Said'in adamı da değilim.»

Said'den neden bu kadar korkuyordu? Nedenini bulmaktan vazgeçip gülümsedim, Said'i birdenbire karşısında gören birisinin korkması çok olağandı.

«Yemin et.»

Ettim. Ama küskünlüğü geçmemiş gibi, elini kucağımdan geri çekti. Korkusunu hâlâ yenmiş sayılmazdı. Yüzünü en az on yıl gençleştiren o gülümsemeyi bulmayı bir türlü başaramadığını hissediyordum.

«Vallahi de billahi de,» diye üsteledi.

«Vallahi billahi.»

«Vallahi billahi, ekmek kuran çarpsın ki onlardan değilim, de.» Aynı cümleyi onun ardından heceleye heceleye, aynı vurgularla tekrarladım. Ama istekleri henüz bitmemişti. «Bu akşam beni çıkaracak mısın?» Durakladım. Hemen ilk gece mi? Fazla zamanım yoktu, neden olmasındı. Gül sessizliğimi be-

ğenmemiş, yeniden sızlanmaya başlamıştı: «Gördün mü, yalan söyledin işte.»

«Peki,» dedim sözünü keserek.

Daha sözlerim bitmeden gözlerinden iri bir alev koptu. Her şeyi kaybettiğini düşündüğü bir anda yeniden umutlanarak, yorgunluğunu yüzünden söküp atacaktı.

«Sana bu gece hiç yemediğin bir ziyafet çekeceğim.» Gülümsedim. «Bak göreceksin,» diye devam etti. «Gidip Remzi'yi bulayım.» Sonra kaşlarımın bir soru için kımıldadığını farketmiş gibi açıkladı: «Çıkacak karıların pazarlığını o yapar. Sakın sekiz yüzden fazla verme.» Ardından önemli bir hata yapmış gibi telaşla atıldı: «Aslında binden aşağıya çıkmam, ama seni sevdim. Remzi sorunca razı olduğumu söyleyeceğim.»

Elini kucağımdan çekip doğruldu. Birini arıyordu. Kalabalık kırmızı donuk bir küreye sıkıştırılmış gibi pistin etrafındaki masalarda toplanmıştı. Sahnede hâlâ o çingene vardı, yüzünü daha da karartan ışıkların altında avaz avaz bağırmaya devam ediyordu. Sabah garip ve tedirgin edici bir sessizliğin içindeydim, oysa geceyle birlikte gürültünün göbeğine düşmüştüm.

Gül'ün kalkacağını haber veren sesi düşüncelerimi böldü:

«Gidip Remzi'yi bulayım. Seni Safiye ablaya emanet edeceğim. İçki ısmarla sevinir.»

İşaret parmağının ucunda, şişman, omuzları çökük bir kadın masaya doğru ilerliyordu. Demek Remzi'yi değil, bu kadını arıyordu.

«Gel Safiye abla.» Ayağa kalkmış ve öpmesi için kadına yanağını uzatmıştı. Safiye onu öpüp oturduğunda beni işaret ederek, «Sana emanet,» dedi.

Birkaç saniye içinde devir teslim bitirilmiş, Gül uzaklaşmış, kadınla yalnız kalmıştım.

«Oturun,» dedim kadına. «Ne içersiniz?»

«Viski.»

Sesini duyunca onu tanıdım. İçeriye girdiğim sırada o tüylerimi ayaklandıran şarkıyı söyleyen kadındı. O soru dilimin ucunda bekliyordu. Ama sormadım. Çünkü o çığlığın içinde, kendisi için yaktığı ağıt, hayatını özetleyen kahpe sonuç, orospuluğun yeryüzündeki iki bin yıllık kaderine razı oluş vardı. Cevabı her gece eyvah diyerek vermiyor muydu?

Garson gecikmeden kadının arkasında belirdi. Elindeki tepside bir viski kadehi duruyordu. Demek hep viski içiyordu. Kadın zaman kaybetmeden önüne konan içkiyi çok susuzmuş gibi hırsla boğazına devirdi.

«Seni başkasının arkalamasından korktuğu için beni çağırdı,» diye başladı konuşmaya. «Buradaki karılardan hiçbiri benim masamda oturan herife asılamaz.» Arkadaki dişlerinin en az yarım düzinesi altındı. İçmek için ağzını araladıkça boğazında, sapsarı, gerçeküstü bir görüntü beliriyordu. «İşemeye gitti. Hasta. Kaç kere söyledim, böbrekleri boku yedi.» İçkiyi bitirmiş, kadehi masaya bırakıyordu. «Orospu takımının midesiyle böbreği erken su koyverir.» Sözlerine garsonun getirdiği ikinci kadehi alırken ara verdi, sonra beklemeden sordu: «Paran var mı?» Başımı salladım. «Nereden buldun?»

Haftalar önce bir kadından aldım, dememek için kendimi zor tuttum.

«Her zaman param vardır benim.»

İnanmıyormuş gibi yüzüme baktı. Ama sormaya değmeyeceğini düşünmüş olacak ki sustu. Onun gibi yaşlı ve çirkin biri nasıl olur da burada, orospu rekabeti gibi bir acımasızlığın içinde, bir pavyonda barınabilirdi? O kafamdaki sorulardan habersiz, sahnede de üzerinde olan o terli elbiseyi çekiştirip çoktan bir monologa dönüşen konuşmasını sürdürdü:

«Habire tuvalete gidiyor. Sonra süt içiyor ve tek-

rar tuvalete gidiyor. Gören onu dana sanır. Her gece iki güğüm sütü deviriyor garanti.»

Sonra başladığı gibi birden sustu. İkinci kadehi bitirinceye kadar serbest kalan elini koltuk altındaki tuz lekesini silmek için elbisesinde gezdirdi. Kadehi boşalınca sordum:

«Bir tane daha?»

Bakışlarını yavaşça üzerime çevirdi. İlk kez göz göze geldik. Suratında dayak yemiş gibi yer yer mor karartılar vardı. Kızmış mıydı? Bir yılan ıslığını andıran fısıltıyı duyunca sinirlendiğini anladım.

«Bana bak ulan sıska. Safiye hiçbir masada iki kadehten fazla içmez. Ben o ciğeri beş para etmez orospulardan arta kalan leşlere tüneyecek kargaya benziyor muyum?»

«Şarkını beğendim.» Yüzündeki öfkenin yerini şaşkınlık alırken devam ettim: «Her gece söylüyor musun?»

Şarkıya dayanamayacağını biliyordum. Yanaklarını şişirip derisindeki kırışıkları düzeltmek istiyormuş gibi bir süre nefesini tuttu. Bir dost kazanmıştım. Az sonra boğazına saplanan sarı bir gülümseme belirdi dudaklarında.

«On dört aydır her gece. Şarkının modası çoktan geçti, eğer sıkılırlarsa hiç durmazlar siktir ederler beni.» O parıltılı gülümsemesinin bir özür dileme olduğunu biliyordum. Elini kaldırıp yeni bir içki için salladı. Önüne döndüğünde artık gözlerimin içine bakıyordu. «Bu karıya dikkat et. Şıllık, film artisti gibi önüne çıkana aşık olur. Ya da olmuş görünür, orasını bilmem.» Sesini alçaltıp devam etti: «Böbreklerinden hasta. Orospu kısmı eskiyip hastalanınca kendini kurtaracak adam aramaya başlar.» Artık onu zorlukla duyabiliyordum. «Sanki ben aramadım mı? Aradım.» Sözlerini bitirince aldırma dercesine elini bir taş gibi havaya fırlattı. «Beni buradan kaçır dedi mi sana? Demediyse yakında der. Buradaki karılar ba-

na doğruyu söylediğim için bozulurlar.» Yeniden susup asıl konuya döndü: «Onu götürecek misin?»

Hiç beklemeden,

«Hayır,» dedim.

Deminden beri havada tuttuğu elini yere bırakti. Birden bütün gerçekçiliğine karşılık yine de Gül'ü götüreceğimi söylememi istediğini hissettim. Ona baktım: Gözleri bir çift kan çanağını andırıyordu.

«Sen götürürüm de. Sözünü tutmasan da farketmez. Bu cenabetler aldatılmaya alışıktırlar.» Birden tüyler ürperten bir kahkaha savurdu. Bakışlarımı gözlerine çevirdim. Neden böyle bir numaraya başvurmuştu? Belki de bir orospu refleksiydi o kahkaha. «Hepsi salaktır, en akıllısı enayinin ta kendisidir. Dünyanın herifini üstlerinde görürler yine akılları başlarına gelmez.» Durup boğuk bir sesle güldü. «İlk herif hikâyesini bilir misin?» Sesi birazdan sönecekmiş gibi iyice alçalmıştı. Tekrar mırıldanmaya başladığında yine o konuya dönmüştü. «Bence bal gibi hasta. Yakında süt içmekten ya karnı yarılacak ya da içkiden kan işeyecek. Şimdi uyuz bir beygir gibi ayaklarını açmış böbreklerini boşaltıyordur. Var mısın iddiaya?»

«Bir kadeh daha içer misin?»

Bu kez karşı koymayacaktı. Elini kaldırdı. Ama indiremedi, garson için salladığı kolunu, birdenbire arkasında beliren mavi elbiseli bir kadın yakalamıştı. İkimiz de şaşırmıştık. Mavili kadın, Safiye'nin dönmesine kalmadan masaya oturmuştu bile. Aynı hızla konuşmaya başladı:

«Oh ablacığım, hâlâ gelmedi.» Bana doğru bakıp baştan savma bir selâm savurdu. «Ne yapacağım? Şimdi İboş beni isterse? O hâlâ ortalıkta yok.» Küçük, şımartılmış bir çocuk gibi sesini hafifçe pelteleştirerek konuşuyordu: «İboş bu akşam garanti beni çıkarır. Can da gelir ve beni bulamaz...»

Onu merdivenlerde, aydınlık bir tebessümle gü-

len o afişte gördüğümü hatırladım. Bahar Sinem'di. Biçimli vücuduna dalmışken Safiye'nin kısılmış sesi öfkeyle yükseldi:

«Höst kız. Orospu, biraz yavaş olsana. Görmüyor musun beyefendiyle oturuyorum.» Sesindeki öfkeye hiç uymayan bir yumuşaklıkla parmaklarını genç kadının yanağına uzattı. «Daha saat bir. Herif ta Urfa'dan geliyor. Cehennemin dibi sayılır.» Bahar bakışlarımdaki şaşkınlık ve merağa aldırmadan başını eğmiş, yüzünü Safiye'nin kısa ve kalın parmaklarına bırakmıştı. Birden garip bir duyguyla ürperdim. Safiye, Bahar'a cevap yerleştirirken kıskanç bir erkek gibi gözlerini yüzünden ayırmıyordu. «Hem İboş'un gözü bu akşam Lale'den başkasını görmez.»

Bahar cevaptan memnun olmamıştı. Yüzüne yapmacık olduğunu belli eden bir öfke asarak geri çekildi.

«Aşkolsun abla, benim Lale'den ne eksiğim var?» Pembe ve biçimli kolu hâlâ Safiye'nin parmakları arasındaydı. «İboş bensiz yapamaz. İstemiyorum ama bak göreceksin birazdan nasıl yanına çağıracak.»

Garson yanımızdan hiç ayrılmamış gibi yine araya girerek konuşmayı bir kez daha kesti. Adam masaya eğilirken üçümüz de elindeki buzlu kovaya bakıyorduk. En çabuk tepki gösteren Bahar oldu.

«Şampanya!»

Garson onu doğruladı:

«İbrahim Bey gönderdi.»

Safiye sinirlenmiş, gözlerini kısmıştı. Kısa sessizliği Bahar dağıttı. Çığlığını yenilerken şişeye atılmıştı bile.

«Demedim mi?» Safiye'ye çevirdiği bakışlarında saldırgan bir zafer sevinci yanıyordu. «İşte. Gördün mü?»

Ama sürpriz bitmemişti. Garson genç kadının düzensiz bir rüzgârı andıran neşesini söndürmekten

memnunmuş gibi gülümseyerek kovayı önüme doğru itti.

«Zafer Bey'e.»

Daha garsonun sözleri sona ermeden ikisinin de irkildiğini hissettim. Şaşırmıştım. Kovayı yana çekip sordum:'

«İbrahim Bey kim?»

Garson soruya hazırlıklıydı. İşaret ettiği tarafa baktım. Az önce Said'in yanında gördüğüm o şişman adamı gösteriyordu. İboş ya da İbrahim Bey, Said'le, biraz önce şarkı söyleyen Fransız gemicilerinin masasında oturan o kadının arasındaydı. Üçü de ateşli bir konuşmanın içindeydiler; çevrelerinde olup bitenlerle ilgilerini kesmişlerdi. O sırtı çıplak kadını nereden tanıyordum? Sorunun cevabını aramama kalmadan Bahar'ın elini hissettim. Sonunda masada olduğumu hatırlamış, yüzüne iliştirdiği yapmacık bir tebessümle bu kez de bana doğru eğilmişti.

«Hadi açsana.»

Cevabı benim yerime Safiye verdi:

«Siktir git orospu!..» Tepkinin aşırılığı Bahar'ı da en az benim kadar şaşırtmıştı. Safiye ikinci kez bağırıncaya kadar yardım isteyen gözlerini benim üzerimden ayırmadı. «Sana defol dedim, kancık. Hem Urfa'dan herif ayartırsın, hem başkasına kuyruk sallarsın.»

Bahar, direnemeyecekti. Safiye'nin öfkesinden yılmış gibi onu üçüncü kez bağırtmadan masadan kalktı. Kısa bir süre biçimli vücudunu, ince belini izledim. Safiye'nin hâlâ öfke kokan sesi beni geri çağırdı:

«Güzel karıdır, ama Lale'yle boy ölçüşemez.» Sonra sormama kalmadan başını yana devirip garip bir işaret yaptı. «Said'le İboş'un masasındaki karı. İnsanın iliklerini yakar.» Sesinde hem Bahar'ın, hem de Lale'nin tadına bakmış bir erkek zevki sallanıyordu. «Bahar seni ikinci sınıf mal sandı. Salak karı.»

«İkinci sınıf mal mı?»

«Lale'yle, Bahar, İboş gibi birinci sınıfları yerler. Seni ikinci sınıf sanıp yüz vermedi. Ama şampanya...» Sesinin artık sahnedeki o tüyler ürperten çığlıkla bir benzerliği kalmamıştı. Dudaklarından ard arda boğuk kahkahalar yükseliyordu. «Said'i tanıyorsun değil mi?» Suratında midesi bulanan birinin bakışı vardı. «O karı alıp satan godoşlarla ne işin var senin?»

«Bir rastlantı,» dedim.

«Sakın karı alıştıran pezevenklerden olmayasın?» Bu kez ben güldüm. «Gül, Said'i tanıdığını biliyor mu?»

Gözlerinde de Gül'ün Said'i gördüğünde yüzünde beliren o korku vardı. Birden Said'in Gül'e ne yaptığını öğrenmek için dayanılmaz bir istek duydum. Ama Safiye, karşı masadan yükselen çığlıklarla meşguldü. Yana döndüm; gülen Lale Ozan'dı. Safiye boğazına takılan bir balgamı tükürür gibi öfkeyle titreyen bir sesle atıldı:

«Orospu! Aygır görmüş kısrak gibi kişnemeyi de ne iyi becerir. Seyret bak, kaltak İboş'u nasıl yolacak.»

Gözlerimi kalabalığın üstüne kızıl bir şal gibi örtülen o buğuya daldırarak Lale'yi aradım. Hâlâ gülüyordu.

«Eski numara.»

En az yirmi çift göz Safiye'nin eski diye nitelendirdiği numarayı seyrediyordu. O şişman adam, önündeki şampanya kovasından aldığı buzu, büyük bir dikkatle kadının çıplak sırtında dolaştırıyor, sonra kadının birbiri ardından savurduğu kahkahaları duymuyormuş gibi, masanın üstüne yığdığı kâğıt paraları göğsüne sıkıştırırken, diliyle ıslattığı sırtı kuruluyordu.

«Sürtük.» Ona döndüm. Gözleri küçülmüş, sanki iki küçük noktanın içine sığmıştı. Biraz sonra böb-

reklerine vurulmuş gibi sıçrayarak doğruldu. «Anam avradım olsun üçü de aynı yatağa giriyorlar. Sonunda Said'in...» Cümlesinin ardını getirmeden sustu. Uzattığım sigarayı yüzüme bakmadan aldı. «Öf, nerede kaldı bu Gül orospusu?»

«Arkanda,» diye karşılık verdim. «Geliyor.»

Bekçilik görevinin sona erdiğini hissedip rahatlamış gibi derin bir nefes alarak doğruldu. Gözleri toplandığı o küçük noktalardan dışarıya taşmıştı. Yeniden konuşmaya başlamadan önce sahnede oynayan dansöze küfredip kulağıma doğru eğildi.

«Said'den bahsetme ona.» Ayağa kalktı. «Şampanyayı senin için getirttim de.» Gül yanımıza gelince geriye dönüp gülümsedi. «Al kız. Nah adamın, bıraktığın gibi sapasağlam. Hem bak sana ne ısmarladı.»

Gül önce durakladı, sonra —masanın üstünde duran kova ısmarlanan şeyin ne olduğunu açıklıyordu— yalnızca tecrübeli bir orospunun atabileceği bir çığlıkla şişeye uzandı. Safiye'nin gözlerinde belli belirsiz bir sevinç parıltısı vardı. Şampanyayı ısmarladığımı söyleyeceğime inanmamış, haberi kendisi vermişti.

«Abla ne olur sen de bizle iç.»

Safiye, gözlerini benimkilerden ayırmamıştı; sanki birden vazgeçeceğimi, oyunbozanlık edeceğimi düşünüyordu. Bakışlarımızı Gül'ün bir işaret fişeği gibi havaya savrulan eli kopardı birbirinden. Garsonu çağıracaktık.

Az sonra her şey hazırdı; şişe törenle yere indirilmiş, mantarı tutan tel ise koparılmak üzereydi. Gül'ün işaretini boğuk bir patlama sesi izledi. Safiye'nin çığlığı ile birlikte mantar tavana, köpükler ise masaya sıçradı. Birden çevredeki bütün bakışların üzerimize çevrildiğini hissettim. Said karşıdaki masada kadehini kaldırmış selam veriyordu. Gözlerimi yanındaki kadına, Lale Ozan'a çevirdim. Ba-

kışlarında bütün bunlar Gül için değer mi diyen kocaman bir şaşkınlık vardı. Onun da kaçıncı sınıf bir mal olduğuma karar veremediğini farkedebiliyordum.

«Sağol sevgilim.»

Elime tutuşturulan şampanyayı bir solukta içtim. Said bana, Gül gibi ikinci sınıf bir orospuya, birinci sınıf bir hanımefendi gibi davranma fırsatı vermişti. Ama bu davranışın bir dostluk belirtisinden çok, Kör Abdul'un yanında kız kardeşini geri çevirdiğim için etmekte geç kaldığı bir teşekkür olduğunu biliyordum.

Elime dolu bir kadeh daha iliştirilince bekletmeden boşaltıp geri verdim. Üçüncü kadehi alırken artık aylar önce adam öldürdüğüm o kumsala yakın evde, Violet'le olduğum kadar sarhoştum.

«For your health,»[1] deyip kadehi kaldırdım. Bakışlarım Gül'ün etli dudaklarına rastladı. Çağrıyı Türkçe olarak yeniledim: «Sağlığınıza.»

İkisi de şaşırmıştı. Safiye kadehi masaya bırakıp kalkarken,

«Demek Fransızca da biliyorsun,» diyerek gülümsedi. Hoş bir sürprizle karşılaşmışçasına memnundu. «Bahar'a söylersem sevinir.»

Sonra İngilizce diye düzeltmeme, Bahar'ın neden sevineceğini sormama kalmadan, tıknaz vücudundan umulmayacak kadar hızlı adımlarla uzaklaştı. Onu izlerken başımın döndüğünü hissettim. Sarhoş oluyordum.

«Bahar masaya geldi mi?» Gül'e döndüm. Yüzünü boyamıştı; gülmediği anlarda yorgun bir kadından farkı yoktu. Bunu ona söylemeliydim. Öfkeliydi: «İçki ısmarladın mı o şıllığa?» Cevap vermediğimi görünce küfürü bastı: «Pis karı, Safiye'nin kıçının dibinden ayrılmaz.» Ona ikinci sınıf bir mal olduğumu, Bahar'ın benimle ilgilenmeyeceğini haber

1. Sağlığınıza (İngilizce).

vermeliydim. Ama beni dinlemeyecek kadar sinirliydi. Nitekim konuşmama izin vermeden, birden Bahar'ın canına okuyacak bir sırrı verecekmiş gibi bana doğru eğildi; kulağımı arıyordu. «Safiye var ya, o Bahar şıllığıyla...» Gözlerimi şaşırmış gibi açtım. «Vallahi. Otelden çekip evine aldı onu. Kime istersen sor. Zaten herkes, Safiye'nin Bahar gelmeden önce Lale'yle kaldığını biliyordu. Ben gözümle gördüm.» Bu kez anlattıklarını ilgiyle dinlemeye niyetliydim. «Ama Lale bir herif bulur bulmaz Safiye'ye yol verdi. Birkaç yıl önce. Safiye az kalsın bıçaklıyacaktı onu. O olaydan hemen önce, her gece dışarıya çıkıyor diye Remzi'ye etmediğini bırakmadı. Zaten Lale de erkekleri sevmez, ama paralarını iç etmeyi iyi bilir.»

Sonunda yüzüme çöken gölgeleri farkedip heyecanla sürdürdüğü konuşmayı başlattığı gibi sinirli bir el hareketiyle bitirdi.

Elindeki kadehi alıp boğazıma boşalttım.

«Remzi nerede?»

Daha sorum bitmeden yüzü aydınlanmış ve gençleşmişti. Birden böbreklerinin hasta olup olmadığını sormayı düşündüm. Gözbebeklerindeki gülümseme, yüzünden yılları sile sile büyüyordu.

«Birazdan gelecek.» Ara vermeden Remzi'yi anlatmaya koyuldu: «Eskiden bu pavyonun sahibiymiş, Safiye'nin de dostu. Sonra kumarda hem Safiye'yi, hem de pavyonu Abduş diye kör adamın birine kaptırmış.» Artık Said'in neden efendi olduğunu anlayabiliyordum. «Şimdi başgarson. Gece çıkacak kızların da pazarlığını o yapar.»

Tombul bir zenciye benzeyen dansöz o berbat dansı ve parıltıyı bitirmişti. Işıklar yanınca bakışlarımı Said'in masasına çevirdim. İboş'un eli şimdi Lale Ozan'ın göğsündeydi. Gül avucuma yeni bir kadeh tutuşturunca karşı koymadan içtim. Karşıda Lale Ozan, bayılmak üzereymiş gibi başını geriye at-

mıştı. O dev adamın parmakları, göremiyordum ama, belki de göğüslerinin uçlarını eziyordu. Az ötede kalabalığın içinde Bahar'a rastladım. Terli ve sarı suratların arasında bir tutam gökyüzü gibi masmaviydi. Aynı anda ışıklar yavaşça karardı. Gözucuyla Said'in masasına baktım. Lale Ozan can çekişiyordu. Titredim. Kirpiklerim kapanıyordu, sanki Ferda ile birlikteydim, çırılçıplaktı ve parmaklarım o nefis göğsünü parçalıyordu.

«On iki yaşında bir kızı var. Remzi'den mi bilmem!»

Artık onu dinlemiyordum. Yavaş yavaş sönen ışıkta Lale Ozan'ı seyrediyordum. Karanlık çok geçmeden onu kirpiklerimin ucunda titreşen solgun zerreciklerden silip attı. Neden sonra sahnedeki ışığın Said'in masasına döndüğünde, Lale Ozan'ın o adamın parmaklarından kurtularak pistte iri bir damla gibi kıpırdayan ışığa doğru yürüdüğünü farkettim. Baterist mikrofona eğilmiş bağırıyordu:

«Sayın seyirciler, şimdi Güneyin ve programımızın büyük yıldızı, ses ve beyaz perde sanatçısı, pavyonumuzun güneşi...» sesini uzatıp son kez haykırdı: «Biricik Lale Ozan'ımız!»

«Hıh,» dedi Gül, «perde sanatçısıymış. Bir tek filmdeki üç saniyelik rolle sanatçı olunur mu?»

Lale Ozan'a döndüm. Onu ilk kez gördüğümde düşündüğüm her şeyin doğru olduğuna yemin edebilirdim. İçten pazarlıklı, kurnaz ve güzel bir kadın. Caz bu kez başladığı parçada son derece dikkatliydi. Saçlarının kızılına uyan, son derece dar, leylak rengindeki elbisesinin askısını düzeltip kalabalığı, alkışlara alışık bir tebessümle süzdükten sonra şarkıya başladı. Hayal kırıklığına uğramıştım. Sıradan, özelliği olmayan, hafif boğuk bir sesi vardı. Üstelik de kötü bir parça seçmişti. Az sonra müzik birdenbire hızlandığında yanıldığımı farkettim. Sesi sıradan bir sesti, ama ya vücudu? Kıvrak hareketlerle bir

yılan gibi bükülüp eğiliyordu. En küçük adımın bile hesaplandığını hissediyordum. Geriye doğru kaykılınca vücudunu saran ince kumaşın altında başka bir şey olmadığı anlaşılıyordu, yana dönüp ayaklarını birbirinden ayırdığında elbisesindeki uzun yırtmacın, bacağını beline kadar açığa çıkaracağını biliyordu. Boynundan başlayıp elbisesine sızan ince teri eliyle silmek istediğinde göğüslerinin diriliğini farkediyorduk. Güzelliğini basitliğinin ardına gizlediği sürprizlerle çarpıcı hale getirmeyi öğrenmişti.

Çok geçmeden sahnenin iki yanından birbirini izleyen küçük patlamalar yükseldi. Şampanya. Bütün kadınların kahrolduğunu hissediyordum. Gül düşüncelerimi okumuş gibi kolunu çekti. Ona döndüm, küskün bir sesle:

«Remzi geliyor,» diye mırıldandı.

Lale Ozan'a dalıp ondan uzaklaşmama alınmış, sönmüş, solgun bakışlarla karşı karşıyaydım. Özür dilememe masaya yaklaşan adam engel oldu. Remzi, kısa boylu, duglas bıyıklı, topal bir adamdı.

Hepimizden önce Gül başladı söze:

«Remzi ağabey...» Gözlerimi Lale Ozan'a çevirmemek için zor tutuyordum kendimi. «Bu akşam...» yavaş ve sakin bir sesle, elinden geldiğince kibar olmaya çalışarak konuşuyordu. Tekrar hanımefendi rolüne dönmüştü, «bu bay, bu gece benimle olmak istiyor. Seni...»

Remzi bu numarayı yutmadığını göstermek istercesine kaba ve sert bir biçimde Gül'ün sözünü kesip bana döndü:

«Bin iki yüz; taksi ve otel sana ait.»

«Kabul,» dedim. İkisi de şaşırmıştı. Gül sekiz yüz lirayı hatırlatmak için dizini bacağıma uzatmaya davrandı. Remzi'nin suskunluğunu farketmemiş gibi Gül'e baktım. «Anlaştık seni yarım saat sonra kapıdan alırım.» Ona aynı gecede ikinci kez birinci sı-

nıf orospu gibi davranılması aklını başından almıştı. «Haydi git, üstünü değiştir.»

Gülerek, on yaş gençleşmiş bir yüzle uzaklaştı. Sıra Remzi'deydi. Hesabı isteyip başımdan savdım onu. Uzaklaşırken budala diye düşündüğüne emindim.

Şimdi Lale Ozan'la geçecek yarım saatim ve bitirilmeyi bekleyen yarım şişe şampanyam vardı.

Remzi ikinci kadehin sonuna yetişti. Şaşkındı. Attığını sandığı, ama tadını çıkaramadığı o dört yüz liralık kazığı düşündüğünü biliyordum. Bu kez saygılıydı.

«Hesabı Said Bey ödemiş paşam,» dedi.

Budalalığına gülmemek için zor tuttum kendimi...

Saat : 2.20

On beş dakika sonra şişenin dibindeki şampanyayı da bitirip kalktım. Gül'ü, başım iri daireler çizerek dönerken, aşağıdaki serinliğin içinde bekleyecektim. Masaların arasına çizilmiş kesik bir çizgiyi andıran geçitten antreye, sonra da merdivenleri inerek sokağa çıktım. On dakikam daha vardı. Ve o on dakika, bir sigara yakıp karanlık sokağı adımlamama yetecek kadar uzun bir süreydi. Sigarayı aleve uzatıp yürüdüm. Saatler sonra yeniden sessizlikle başbaşaydım. Gül, Safiye, Bahar, Lale Ozan? Bu kadınlar Zafer'i bulmama yardım edebilecekler miydi? Yoksa her şey buradaki gibi sürecek ve yarına başımda bir şişe şampanya ağrısıyla mı girecektim? Kişileri çoğaldıkça bilinmeyeni artan ve çözülmez bir biçimde dolaşan bir oyunla karşı karşıya olduğumu hissediyordum. Birden okuldaki başmuavin Mac. Intosh'u hatırladım, 'Kaderini Zafer'inkinden ayır,' derken. Ayıracaktım, ka-

derim bu şehirdeki düğümün çözülmesiyle birlikte Zafer'den kurtulacaktı. Sonra...

Yan sokaklardan birinden başıboş bir nara yükseldi. Saate baktım. İkiyi yirmi beş geçiyordu. Geri dönmeliydim. Bir labirente benzeyen dar sokağa saptım. Sabaha kadar Gül'e katlanmak...

«Dur!»

Durduğumda belimde bir basınç vardı ve duvara savrulmuştum. Bıçaktı. Biri belime bıçak dayamıştı. Sinsi bir panik hızla bacaklarıma indi. Bağırmamak için dudaklarımı ısırdım. Aynı ses ikinci kez emretti:

«Dön!»

Yavaşça, arkamdaki sinirli sesin sahibini telâşlandırmamaya çalışarak döndüm. Oyunun ve gecenin son kahramanı karşımdaydı. Caddeden kıvrılarak karşımdaki yüze kadar ulaşmayı başaran cılız ışıkta adama baktım. İnce, uzun, son derece yakışıklı bir surattı gördüğüm. Arap olduğuna yemin edebilirdim. Adam onu seyretmemi önlemek ister gibi bıçağı boğazımı kaldırdı.

«Git buradan! Eğer gitmezsen seni öldüreceğim.» Dediğini yapmayacağımı söylemişim gibi, gözlerini ince bir öfke yakıyordu. İnanılmayacak kadar tutkulu gözleri vardı. Bozuk şivesiyle tekrar uyardı: «Git!» Araya birkaç Arapça kelime sıkıştı. «Git!»

Ardından bıçağın ucu derime girdi. Bakışlarımı gözlerinden ayıramıyordum. Sanki bir çift kara mıknatıs beni gözbebeklerinin içine hapsetmişti. Boğazımdaki acı artınca kirpiklerimi kapadım. Ona korkmadığımı, ölüme aldırmadığımı söylemeliydim.

«Zafer nerede?» diye fısıldadım.

Yan taraftan bir ses yükseldi. Şaşırmıştı. Bir an bıçağı boğazımdan çekeceğini düşündüm. Az önceki sarhoşun narası bu kez daha yakından gelmişti.

«Zafer sen değil misin?»

Sonra tek söz etmeden geriye dönüp, onu kova-

lamanın boşuna bir çaba olacağını göstermek istercesine hızlı adımlarla uzaklaştı.

Ayak sesleri işitilmez olduğunda gecenin ortasındaydım ve sanki hâlâ o bıçak batıyordu boğazıma.

Dar sokaktan çıkıp pavyonun önündeki aydınlığa vardığımda Gül'ü beni beklerken buldum. Yüzünde onu gençleştirmeye yarayan tebessümün yerini korku almıştı. Beni görmesine rağmen, karşısına geçip elimi uzatıncaya kadar gülümsemedi. Sanki bir an fikir değiştirdiğimi ve onunla bir geceyi bitirmeyi göze alamayacağımı sanmıştı.

Koluna astığı bavula benzeyen çantasıyla arabaya binip otele doğru yola çıktık. Başım zonkluyor, şampanya ağrısı gözlerimi yokluyordu. Şehir, karanlığın her şeye gebe olduğu o esrarlı saatte, ince ve arada bir; araba gürültüleri, şilep naraları ve Payas'tan yükselen ani düdük sesleri ile dalgalanan bir sessizliği örtmüştü üzerine. Otelin önünde durduğumuzda saat üçe çeyrek vardı. Kimseye rastlamadan odaya çıktık.

Açılan kapının arkasında bir mezar karanlığı bekliyordu bizi. Beklemeden içeriye girdim. Gül, sanki korkmuştu ve çığ ışığı bir yağmur gibi üzerimize boşaltacak düğmeyi arıyordu. Yatağa uzanıp gözlerimi yumdum. Artık şakaklarımdaki o hafif vuruşların yanısıra, büyüyen ve büyüdükçe dal budak salan bir sıkıntı vardı yüreğimde. Ferda'dan sonra bir kadına katlanacak olmam garip, garip olduğu kadar da ikircikli bir tedirginliğe itiyordu beni.

Vakit çoktan gece yarısını geçmişti ve Gül yatağın ucunda beni seyrediyordu. Derin bir nefes alıp kirpiklerimi araladım. Işık sönmüş, perdeler aralanmıştı. Dışardaki sokak lambasından yansıyan cılız ışıkta birbirimizi seçebiliyor, ama gözlerimize kazınan umudu ya da hesaplılığı göremiyorduk. O soyunmuş ve çıplaktı, bense kımıldamadan yatıyordum.

Her şeyi ona bıraktım. Beni soymasına, üzerimdekileri çıkarmasına izin verdim. Birkaç dakika sonra yanıma oturduğunda yatakta bir ceset gibi hareketsizdim.

«Göreceksin,» dedi. «Sana şimdi öyle bir ziyafet çekeceğim ki.»

Ziyafeti görmek istemiyordum. Ankara'dan ayrıldığımdan beri geçen onca geceden sonra, ilk kez Ferda'nın sıcaklığını arıyor, etlerimize damgaladığımız o acıları özlüyordum. Özlemi, uzaktan uzağa duyulan, kahredici bir sıla şarkısı gibi içime çöküyor ve ben kendime neden onunla kalmadığımı sormaktan korkuyordum.

Gül, düşüncelerimden habersiz elini uzattı. Oysa ben gözkapaklarımın arasında titreşen karanlıkta hâlâ Ferda'yı görmek için yanıp tutuşuyordum. Ama ne içtiğim onca içkinin, ne de karanlığın yararı olmadı. Yanımdaki kadın Gül'dü ve o anda bütün hayatı boyunca önünde hep gergin ve geçirimsiz bir duvar gibi uzanan çaresizliğinden kurtuluşunu, kasıklarımla apış arasına attığı düğümde aradığını biliyordum. Sanki hasta ve umutsuz bir orospu değil de, yalnızca o gece için bir bakireydi.

Dakikalar sonra tiz bir çığlık kirpiklerimdeki bağı koparıp attı. Gözlerimi açtım. Gül'dü. Gövdesini dayadığı kolları şiddetli bir fırtınada kırılan iki uzun direk gibi dirseklerinden bükülmüş, göğsüme yığılmıştı. Gözbebeklerinde inanamadığını haykıran bir şaşkınlık vardı. İnanmasa da o andaki gerçek bakışlarında yansıyan o garip düşünceydi: Peşinden koştuğu zevke çabucak ulaşan müşteri o, orospuysa bendim. Birden utandım. Bakışlarımı omuzlarından, gölgelerle kaplı göğüslerine süzülen ter izlerine kaçırdım.

Sonunda,

«Beğendin mi?» diye umutsuz bir fısıltıyla konuşmayı denedi.

Kirpiklerimi açıp kapadım. Ama onu aldattığımı, müşterisini memnun etmek isteyen bir orospu gibi yalan söylediğimi gizlemeyecek kadar yakınındaydım. Yine de inanmak zorundaydı. Safiye'nin ertesi geceyarısı söylediği gibi o inanmaya mahkûm bir orospuydu. Üzerine ince bir gelinlik gibi geçirdiği kurtuluş umudunu parçalamıştım. Sigarayı uzattım. Gözlerinde küçük bir damla belirip kaybolurken dudaklarından çaresizliğini ele veren sessiz bir inilti döküldü. Bir an için onun da kurtulmayı bekleyen, herhangi bir kadından farksız olduğunu düşündüm. Çok yakınımdaydı. Gülmesini, gençleşmesini istiyordum. Elimi kaldırıp saçlarına dokundum. Orospu da olsa o da bir kadındı ve bu gece benim gibi onun da bir yalana ihtiyacı vardı. Hele gözleri; beni aldat diye haykırıyordu.

Yarım saat sonra gözlerimi açtığımda yatakta yalnızdım. Hâlâ başım dönüyor ve ağır bir pişmanlığın altında eziliyordum. Giyinip pencereye doğru yürüdüm. Gökyüzündeki yıldızlar insanı korkutacak kadar çoktu. Bir sigara buldum. Kibritin alevi camı delip —körfezin kıyısında demirleyen şileplerden dökülen ışıklarla sınırlanmış— denizin karanlığında ikinci kez yansıdı. Bakışlarımı dağa doğru çevirdim. Kör Abdul'un gökyüzüne asılmış gibi duran o ışıkların birinin içinde olduğunu biliyordum. Gece, o akşamüstünden beri hiçbir şeyin değişmediğini hatırlatıyordu. Zafer hâlâ kaybolmuş bir gölgeydi, bense, beni gerçeğe götürecek yalanlarla boğuşuyordum. Geriye döndüm. Gül elindeki bardakla banyodan çıkıyordu. Suçüstü yakalanmış gibi ürperdim. Giyinmişti, elindeki bardakta süt vardı. Safiye'nin sözlerini hatırladım.

«Süt?»

Yüzü sararmış, sanki daha da küçülmüştü.

«Evet,» diye gülümsedi, «ister miydin?»

Safiye'nin sesi, 'Hasta, yakında kan işeyecek,'

diye tekrarlıyordu kulağıma. Orospuluğu ile hastalığını uzlaştırmayı başarmıştı. Böbreklerindeki ağrı ona güldüğünde güzelliğini ortaya çıkaran bir yüz bağışlamıştı. Titrek adımlarla ona doğru yürüdüm.

Ona sarılmama şampanya ve birkaç kadeh konyakla büyüyüp beynimi uyuşturan o duygusallık mı neden olmuştu? Bilmiyordum? Ama aynı gecede, gerçekle iki kez karşılaşmış ve üst üste iki kez çarpılmıştım. Hem boğazıma bıçağı dayayan Arap, hem de Gül, ikisi de birer gerçekti.

Küçük bir kıza sarılır gibi kucakladım onu. Omuzları çıplak ve terliydi. Şaşırmıştı. Ama birkaç saat önce avlamaya çalıştığı adamdan farklı birisiyle karşı karşıya olduğunu anlaması için çok kısa bir süreye ihtiyacı vardı. Nitekim daha dudaklarımı kımıldatmadan bardağı bırakıp kollarını belime kelepçeledi. Hastalığını, Said'in ona ne yaptığını sormamak için dilimi ısırdım. Bakışları gözlerimi bulunca belki de birkaç hafta sonra sunacağı daveti hiç beklemeden önüme sürdü:

«Beni götür buradan.» Karşılık vermeden yatağa oturdum. Hastaydı, koyu ve acımasız gölgeler, gözlerinin altına derin çukurlar oymuştu. Yaşını bulmaya çalıştım. Yirmi beş? Hayır en az otuzunda vardı. «Gidelim buradan, kocam ol benim. İkimize de yetecek kadar param var.» Cevap beklemeden çantasına doğru koştu. Geri döndüğünde elinde kırmızı, küçük bir defter vardı. «Bak bankadaki paralarım. Manisa'da bir dairem, İstanbul'da bir dükkânım var.»

Olur dememi beklediğini biliyor, soluk almadan yüzünde dalga dalga esen korku fırtınasını izliyordum. Sanki geleceği, o kırmızı defterle, dudaklarımdan dökülecek sözlere bağlıydı.

Ellerine baktım. Göğsümdeki parmakları soğukta unutulmuş bir kedi gibi kesik kesik titriyor, yüreğimdeki acımaya açılan kapıyı arıyordu. Banka cüzdanını alıp,

«Olur,» dedim.

Vücudu şiddetli bir kasılmayla titredi. Gözlerinden fışkıran gülümseme, korkusunu, yaşının on yılını silerek genç bir kadın çehresi yaydı gözlerimin önüne.

«Zamanı gelince sana haber veririm. Sen yalnızca sağlam bir taksi bul.»

Kalın üst dudağı heyecanla gerilmiş, dar, terli burnunu yukarıya doğru itmişti. Yanakları sanki teninin içinden yayılan bir ışıkla aydınlanıyor, ince mavi damarları garip bir şeffaflığın içinde şakaklarına doğru uzanıyordu. Soluk almak için durakladıktan sonra yeniden söze başladığında önemli bir sırrı açıklıyormuş gibi Manisalı olduğunu söyledi.

«Manisa'da iki ay kalırız, sonra ver elini İstanbul. Bizi Manisa'da aramak kimsenin aklına gelmez.»

Hayat hikâyesini anlatmaya başladığında sütünü bitirmişti. Banka cüzdanının sayfaları arasına sıkıştırılmış reçetelere baktım. Gerçekten hastaydı. Yatağa oturduk, ikimiz de tükenmek üzere olan mumlar gibi yorgunluktan titriyorduk. Ama onu dinlemek zorundaydım.

«Manisa'dan kaçırdılar beni. Amerika Başkanı Kenedi'yi öldürdükleri gün.» Ona inanmıyordum, gözlerindeki parıltı kendi isteği ile kaçtığını ele veriyordu. «On altı yaşındaydım.» Yeniden süt içmek ister gibi biraz önce boşalttığı bardağı almıştı eline. «Gaziantep'te kart bir herif bozdu beni. İki yıl orada kaldım, arkasından Kuveyt'e gittim. Çok güzeldim. Araplar bana bayıldılar. 1968'de Beyrut'a, Lido kulübe geçtim. İstanbul'daki dükkânla, Manisa'daki evi orada tanıdığım biri aldı. Ne günlerdi, o adamla İstanbul'a gitmeyi düşünmüştük.»

Sonra sustu. Beyrut'tan İskenderun'daki bu batakhaneye nasıl düştüğünü anlatmak istemediğini hissettim. Ayağa kalktı. O anda sordum Said'in ona

ne yaptığını. Titreyerek geri döndü. Yüzüme sanki olanları biliyormuşum gibi hınçla bakıyordu. Sonra saçlarını toplayıp kulağının arkasındaki derin ve çirkin bıçak yarasını gösterdi.

«Kulağımı keseceklerdi, kaçmak istedim diye.»

Zafer'le ilgili sorulara başlamak için sinir krizini atlatmasını beklemem gerekti. Onu tanımıyordu. Tanımı ayrıntılarla genişlettikçe başını sallıyor,

«Böyle bir adam gelseydi mutlaka hatırlardım,» diye cevap veriyordu.

Adının Ayhan olduğunu, bana burada olduğunu yazdığını söyleyince bir an kuşkuyla durakladı. Sanki kendisinin dışındaki bir olayın içinde, önemsiz bir rolü oynadığını fark etmiş gibi telâşlanmıştı. Pavyondaki kadınlardan birinin üç, üç buçuk yıl önce bir ara, Haziran ayında Soğukoluk'a gidip gitmediğini sordum. Gülerek cevap verdi:

«Gece çıkan kadınların yarısı Soğukoluk'a, öteki yarısı da Arsus'a gider.»

Sabah pelerine benzeyen uzun ve bol kumaşı omuzlarına yerleştirmesine yardım ederken çoktan pişman olmuştum. Başımın ağrısı geçmişti ama omuzlarım anlamsız bir gecenin ağırlığını yüklenmişti. Merdivenlerden inerken neşeliydi, sık sık, anlamlı anlamsız gülüyordu.

Onu kapıya kadar geçirdim. Caddeye çıkıp onu beklemekte olan arabaya bindi. Geri döndüm. Beatrice karşımdaydı.

«Here it is, tired flying horse.»[1] Elini, bileğindeki bileziklerin şıngırtısıyla birlikte uzatmıştı. «Gelin; iki gündür neredeydiniz?»

Onu unutmuştum. Elini sıktım. Saçları ensesinde toplanmıştı. Yine o ağlamaya hazır gözleri, zayıf ve köşeli yüzü, abartılarak boyanmış ince dudaklarıyla karşımdaydı.

---

1. İşte yorgun uçan at. (İngilizce)

«O gece anlatacaklarımı bitirmemiştim.» Konuşurken gülümsüyordu, elimi bırakmadan masaya yürüdü. «Kahvaltıya davetlisiniz.»

Karşı koymadan, her zamanki masada karşısına oturdum. Neden bu kadınla birlikteyken hep garip bir duyguyla ürperiyordum?

«Sigara ister misiniz?» Aldım. «On dördüncü nasıldı?» Açıklamama kalmadan, kahkahasını başıboş bir nara gibi ortalığa salmıştı. «Listeye onu da eklemeniz gerekecek. Tabii beni on üçüncü saydıysanız.»

«Bir konsomatristi o,» dedim.

«Erkeğin arzularını yerine getiren her kadın bir konsomatristir.» Düşüncesinin doğruluğundan cesaret almış gibi sesini yükselterek ekledi: «Bütün kadınlar orospudur. Erkekle yatan her kadın gerçekte bir orospudur.»

«Yalnızlık sizi yoruyor.»

Sözlerime aldırmamıştı; gülümseyerek cevap verdi:

«Hayır, sizden birkaç saat önce Abraham geldi.»

«Abraham,» dedim şaşkınlıkla.

«Evet. Abraham. Benim iri, kara zencim. Birazdan aşağıya inecek.»

Sonra garson masaya kahvaltı servisini koymak için yaklaşınca söylediklerinin doğruluğunu kanıtlamak ister gibi parmaklarını açıp adama üç kişilik servis istediğini işaret etti. Garson uzaklaşırken yine bana dönmüştü.

«Neden getirdiniz onu?» Anlamamış gibi yüzüne bakınca, «O konsomatris dediğiniz kadını,» dedi. Omuzlarımı silktim. Ona Zafer'den söz edemezdim. «Yoksa yorgun at birden fikir değiştirip bir kadın mı istedi?» Cevap vermeden önümde duran sigaraya uzandım. «Belki de istediniz. Tıpkı benim bir dil istediğim gibi.» Sigarayı yakıp dumanın arkasına sığındım. «Hangisini hatırlamak istediniz?» Üç gün önce, o gece sorduğu gibi, kararlı ve karşılık isteyen

bir soruydu. «Bakın on iki numara olduğuna eminim.» Bakışlarım dumanı aralayıp onunkileri buldu. Öç alan biri kadar keyifliydi. «Şimdi nerede?» Başımı sallayıp cevap vermeyeceğimi anlatmaya çalıştım. «Ona dönün. Geç olmadan dönün.»

«Geç kaldım.»

«İstiyorsanız sizi bekler.»

İkimizi de korkutacak kadar gürültülü bir kahkaha fırladı dudaklarımdan. Kadın sıçrar gibi geri çekildi. Ona ölüme geç kaldığımı nasıl söyleyecektim. Ölüm. Sözcük, yankılanarak beynimi doldurdu. Bakışları yine yenikti. Gülerek kadına baktım. Gözleri Napolili o çocuğun, sekiz yaşındaki bir kızın, korkusuyla doluydu.

«Bekleyecek,» dedim. «Bekleyeceğinden eminim.»

«Öyleyse onu arayın.»

«Bütün hayatım boyunca aradım.»

«Again, you answered in Turkish.»[1]

Sigarayı söndürüp gülümsedim. Saate baktım: On biri geçmişti.

«Abraham geç kaldı,» dedim. Sözü değiştirmemden hoşlanmamıştı. Yüzünü astı. «Gece uyumamış olmalı.»

Gülümsedi. Garson üçüncü servisi ve çayı masaya koyarken pes etmiş gibi omuzlarını silkiyordu. Çaydan ilk yudumunu alırken cevap verdi:

«Aslında gece boyunca o kızla delikanlının hikâyesini anlattım ona. Siz geldiğinizde içmeye başlamıştım. Sonra sabaha kadar devam ettim.»

«Ya o?»

«Abraham boşalan kadeh ve şişelerle ilgilendi.»

Çayı bitirmek üzereydi.

«Onu beklemeyecek miyiz?» dedim, kahvaltıyı işaret ederek.

«Gerek yok.»

---

1. Yine Türkçe cevap verdiniz. (İngilizce)

Bir süre konuşmadan kahvaltıyla oyalandık. Aralanan pencereden dışarıya baktım. Yandaki saksının yapraklarında soluk bir yeşille parlayan güneş, karşıda, apartmanın tepesinde masmavi bir gökyüzünü aydınlatıyordu. Rahatlamıştım, sıcak ve yağmursuz bir gün olacaktı. Üşümek ve ıslanmak korkusundan uzak bir gün büyüyordu çevremizde. Doğru olan daha fazla geç kalmadan bu kovalamacayı bırakıp uygun bir yere gitmek değil miydi? O anda Beatrice'nin sözleri bir tabanca mermisi gibi şakağıma çarpıp düşüncelerimi parçaladı:

«Aman Tanrım.» Elindeki çay fincanını bırakmıştı. «Neredeyse gerçekten hayaletlerle konuştuğunuza inanacağım.» Öfke, damarlarımı yırta yırta beynime yükseldi. «Şimdi de bir katil olduğunuza yemin edebilirim. Bakışlarınızı bir görseniz.»

Kendi kendime konuşmuş olmalıydım. Gözlerimi yere indirdim. Kalkıp gitmeliydim. Nereye? Kovalanacak iz kalmadığı için gidecek bir yer yoktu artık.

«Bana kızmayın. O kızın çaresizliğine üzüldüm.» Hangi kızın diye sormamama rağmen açıkladı: «Bizim otelde kalan delikanlıya gelen kız. Bence o kız bizim delikanlıyı sevmiyor.» Sustum; o bana aldırmadan devam etti: «Nereden mi çıkardım? Onlarla konuştum dün akşam. Abraham gelmeden birkaç saat önce, ikisi de lobideydi. Kız beş ay önce buradaki akrabalarının yanına gelmiş. Oğlan da birkaç gün önce. Hatırlayın, o akşam birlikteydik, içki içiyorduk. O kızın bizim delikanlıyı sevmediğine eminim. Oğlan konuşurken, parmağındaki iri taşlı yüzüğe dalıp gidiyordu. İkisiyle de arkadaş oldum. Ama bana öyle geliyor ki, sanki bir şeyden korkuyorlar. Resepsiyondaki o budala dik dik bakınca heyecanlandılar ve aralarında Türkçe konuştular. Sanırım kız bir daha otele gelmeyecek.»

Elimi kaldırdım; sustu. Sözlerinin kesilmiş olma-

sına kızmadan, aksine dakikalar sonra ilk kez tepki göstermememe neredeyse sevinmiş gibi, dudaklarına iliştirdiği gülümsemeyle söyleyeceklerimi bekliyordu.

«Korkan ve korkak olan sizsiniz,» dedim. «O ikisinden fayda yok size. Yatakta erkek ya da kadınla tek başına kalmaya cesaret edemeyen korkaklardansınız. Orospu olmayı ya da kadınları bir orospu gibi kucaklamayı hiç beceremeyeceksiniz. Sizin sorununuz bu.»

Susup sigarasını yaktım. Bakışlarında kocaman bir soru vardı. Bir süre sonra parmakları eski kıvraklığını kazanınca hafif bir sesle:

«Teşekkür ederim,» dedi.

Bir teşekkür! Kendi kendine itiraf etmekten kaçındığı o gerçeği hatırlattığım için mi, yoksa sigarasını yaktığım için miydi, çıkaramadım. Garson ikinci çayları getirmişti; kımıldamadan, ağır ve sinirli bir sessizliğin içinde oturduk. Kalkmayı ya da özür dilemeyi seçmem gerektiğini düşünürken, Beatrice alçak bir sesle Abraham'ın gelişini haber verdi:

«Here is my man.»[1]

Gözlerini izleyerek merdivenlerden yana döndüm. Abraham, gövdesi bir dev kadar iri, ancak kafası komik denecek kadar küçük bir zenciydi. Yere basarken, sanki bir sonraki adımını havaya sıçrayacakmış gibi yaylanıyordu. Bizi görür görmez, bütün dişlerini ortaya çıkaran bembeyaz bir gülümseme yayıldı yüzüne. Beatrice'in kolunu izleyerek ellerini kırmızı naylon rüzgârlığın cebinden çıkartıp hızlı adımlarla, dalgalara batıp çıkan bir gemi gibi masaya geldi.

«Otur Abraham,» dedi Beatrice. Adam, kadının sözünü dinleyip önüne bakarak sandalyeye çöktü. Kadın, «İşte benim kara, sadık ve büyük köpeğim,» diye devam etti. Birden adamın öfkelenirse neler yapabileceğini düşündüm. Beatrice, «Bak Abraham,»

1. İşte benim adamım. (İngilizce)

dedi. «Kahvaltıya katılan misafirimize merhaba desene.»

Adam ancak izin verildikten sonra bana döndü. Neredeyse avuç içi büyüklüğünde iki et parçası vardı dudaklarının yerinde. Özür dileyen bir bakışla gözlerini Beatrice'e döndürüp üzerindeki rüzgârlığı çıkardı. Çizgili mavi gömleğini yırtacakmış gibi duran geniş omuzları sanki kaçmak ister gibi birbirinden iyice uzaktaydı.

«Abraham, merhaba demeyi unutmadın mı?» diye tekrarladı Beatrice.

Adamın gözleri korkuyla açılıp kapandı. Ardından iriliğinin aksine son derece yumuşak bir ses, güneyli zenci aksanıyla beni selamladı:

«Hello Mister!»[1]

Konuşma bitince, uysal bir çocuğu ödüllendiriyormuş gibi omuzlarına aferin anlamında küçük darbeler indiren kadına döndü. Davranışları gerçekten iri ve sadık bir köpeği hatırlatıyordu. Beatrice:

«Abraham şofördür,» diye açıklamalarını sürdürdü. «Büyük kamyonları sürer.» Sonra ellerini masaya bırakıp uçuk gözleriyle onu dinleyen deve dönerek sordu: «Abraham misafirimize kamyonunuzun markasını söylesen?»

Adam siyah yüzünü aydınlatan bir sevinçle toparlandı. Sözlerine hayatının en önemli işini yapacakmış gibi son derece ciddi bir ifade yerleşmişti.

«Miss Grimani,» Beatrice eliyle kendini işaret etti, «her zaman şaşırır bayım. Ben bir kamyon sürücüsü değil, bir DJB-D550 binicisiyim. D550, 55 tonluk bir fil gibidir.» Hata yapmış gibi telâşlanıp, «55 Amerikan tonu 50 Avrupa tonu eder,» diye açıkladı. «Cat. 3408 turbo ateşli, 450 FWHP motoru vardı.»

Beatrice her zamanki oyunu oynuyorlarmış gibi ona dönmüş, yeni bir soruyla, Abraham'a, önemli ko-

---

1. Merhaba bayım. (İngilizce)

nu D550 hakkında, bilgi vermeye devam etmesi için yardım ediyordu:

«Abraham, sen boru taşımıyor musun?»

Zenci, bir kez daha minnetle gülümsedi. Soruyu Beatrice'in sormasına karşılık cevabı bana bakarak veriyordu:

«Evet, D550-DBJ'nin birkaç modeli vardır.» Gözlerini unutmaktan korkuyormuş gibi kapayarak saymaya koyuldu: «Standart damperli kamyon, alçak profilli damperli kamyon, bozuk arazi kamyonu, çift direksiyonlu damperli kamyon, boru taşıyıcısı, kütük taşıyıcısı,» sonra en önemli noktayı belirtiyormuş gibi sesini yükselterek ekledi: «Hepsi Cat. 3408 motorludur.»

Gözlerini açınca DJB-D550 hakkında öğrendiklerime teşekkür etmek istediğimi belirterek dostça gülümsedim. Beatrice:

«Abraham o fil kadar güçlü kamyonları,» uzanıp adamın genç bir ağaç gövdesini andıran pazısını okşadı, «bunlarla dize getirir.»

Abraham kelimeleri uzata uzata, araya zenci argosu sıkıştırarak, birkaç metre uzağındakinde bir ninni dinliyormuş duygusu uyandıran o yumuşak sesiyle, D550'nin öteki ve önemli ayrıntılarını anlatmaya devam etti. Beatrice yürümeyi yeni öğrenen ve ilk kez uzun cümlelerle konuşmaya çalışan bir çocuğun çabasını izler gibi, saklamaya gerek görmediği bir hoşgörüyle Abraham'ı seyrediyordu. Gözlerinde bu oyunu Abraham için oynadığını anlatmak isteyen bir bakış vardı.

Abraham birkaç dakika sonra geçen hafta şantiyede çıkan bir olayı anlatarak bitirdi DBJ'lerin hikâyesini. Son sözlerinin ardından, gözlerini beklediği aferini almak istercesine Beatrice'e çevirmişti.

«Oldu Abraham,» dedi kadın. «Öyle güzel anlatıyorsun ki sana kahvaltı söylemeyi bile unuttuk.»

Elini kaldırıp garsonu çağırdı.

«Ben Miss Grimani'yi 1963'de Senegal'de bir kafeteryada tanıdım, bayım,» dedi dev adam. Sesi sanki onu elinden alacakmışım gibi birdenbire beliren bir telâşla titriyordu. Kısa bir duraklamadan sonra tarihleri ancak kamyon tipleri ile bulabiliyormuş gibi devam etti: «Evet bayım, 1963'te bana D330 vermeleri gerekirken D275 vermişlerdi. Çok üzüldüm bayım, ben Porto Riko'lunun kullandığı 330'u istiyordum. İşi bırakıp kafeteryaya gittim. Niyetim birkaç bira içmekti.»

Kadın, kendisi izin vermeden daha fazla konuşmayacağını hatırlatan bir tonla devin sözünü kesti:

«Abraham!»

«Bay Abraham, çok ilginç bir olayı anlatıyordu Miss Grimani,» dedim, kadına dönerek. «Dinlemek isterdim.»

«Abraham kahvaltısını edip bir an önce şirketin irtibat bürosuna gitmeli.» Beatrice, adamın kolunu affetmiş gibi okşayıp sordu: «Öyle değil mi Abraham? Götüreceğin boruların hazır olup olmadığını sormayacak mıydın?»

Siyah dev, yenik bir gladyatör gibi toparlandı.

«Evet Miss Grimani,» derken bakışlarını parmaklarının arasına sıkıştırmıştı.

Abraham kahvaltısını bitirip gidinceye kadar birkaç anlamsız sözün dışında sustuk. Adam kapıdan çıkıp gözden kaybolunca bakışlarımı kadına çevirdim.

«Hayatının en değerli şeyi siz olmalısınız Miss Grimani, tabii bir de DJB-500 var.»

«D550,» diye düzeltti Beatrice.

«Anlattığı olayı hâlâ merak ediyorum,» sigarasını yaktım, «Senegal'deki o kafeteryayı.»

Kirpikleri kuşkuyla açılıp kapandı. Kararsızdı. Sonunda bakışlarını Abraham gibi ellerine çevirip, adamın kaldığı yerden anlatmaya koyuldu.

«Dediği gibi 1963'teydi. O sırada Dakar'daki bir kafeteryada çalışıyordum. Sıcağı ve nemi hatırlıyo-

rum. Haftalardır geciken yağmurları bekliyorduk. Terden sırılsıklamdım. Bira isteyen Porto-Riko'luyu gözlerimle izleyince gördüm onu. Kapıdan uzakta, hasır duvarlarla kapanan bir köşede tek başına oturuyordu. Terli siyah bir deve benziyordu. Önce onu gölgeden ayıramadım. Porto Riko'lu adam da onu farkedince masasına yürüdü sonra, yanında duran sandalyeyi kapıp ansızın Abraham'ın başına vurdu. Denizciler, yerliler, oradaki herkes, kavgaya alışkındı, ama yine de şaşırtıcı bir döğüştü. Abraham olduğu yerde kımıldamadan duruyor, öteki adam küfür ederek, sandalyeleri tek tek Abraham'ın kafasında kırıyordu.» Sigarasından uzun bir duman çekip, o günkü nemi hatırlamış gibi şakaklarını sildi. «Sonunda Porto Riko'lu arka cebinden bir sustalı çıkardı. Herkesten önce ben bağırdım. Abraham başını kaldırdı. Suratına bakıp, 'kendini koru, vur ona!' diye haykırdım.»

«Vurdu mu?»

«Hayır. Yalnızca itti. Ama öyle bir itişti ki, en az bir doksan boyundaki o Porto Riko'luyu dört, beş metre uzağa fırlattı.»

«Sonra?»

«Sonra her akşamüstü gelip, tam karşımdaki masaya oturdu ve işim bitinceye kadar beni seyretti. Haftalarca sürdü bu. İlk zamanlar ondan zenci olduğu için nefret ettiğimi düşündüm. Bir köpek gibi peşimden ayrılmıyordu. Öylesine garipti ki. Ama bana yararı da oldu bekçiliğinin. Sataşmayı âdet haline getiren denizciler bile bana bulaşmaktan çekinir oldular. Günlerce bir tek söz bile etmedik. Sonra, yağmurların başladığı bir akşam...»

Bu kez devam etmeyeceğini belli eden kesin bir biçimde susup, konuşmanın nereye gideceğini sezdiğimi anlamış gibi telâşla gözlerini benimkilerden kaçırdı.

«O akşam?» Gözleri, beni duymuyormuş gibi ba-

şımın üstünden sekip arkadaki devetabanının iri yapraklarına saplanmıştı. Sesimi incelterek bir bıçak gibi ona doğru ittim: «Onun yanına gittiniz ve o iri, kara dev, size birini buldu değil mi?»

«Çamurlu sokaklarda ağlayarak eve döndüm o gece. Ertesi gün...» Cevap vermişti. Aslında cevaptan çok, yarım kalan bir itiraftı, «Kadın, zayıf bir Endonezya'lıydı. Abraham hiçbir şey anlamadı.» Gözlerini kapayıp o yağmurlu geceye döndü. «21 Şubat 1963. O gece 1944'tekinden tam on dokuz sene sonra yeniden bir yatakta mutlu olmuştum.»

Sigaralarımızı bitirinceye kadar sustuk. Dışarda çöle yakın doğu güneşi, sabahki o olağanüstü renkleri eritmiş, şimdi perdenin ardına saklanmıştı. Beatrice sigarasını söndürmek için kımıldandığında ona döndüm. Gözleri ıslaktı, ışıkta parlıyordu. Artık ancak karanlık ve yağışlı bir geceye yakışan itiraflarını sürdürecekti:

«O geceden sonra iki yıl boyunca birlikte yaşadık. Ve bir gün yıllarca önce Napoli'deki komşumuzun kızı Stefana'nın, 'Annen orospu olmuş,' deyişi geldi aklıma. Gülmeye başladım. Akşam, Abraham gelinceye kadar hiç durmadan güldüm. Onun kapıdan içeriye girdiğini görünce de düştüm; bayılmıştım; hastaneye kaldırdılar.» Susup sıkılmış gibi kımıldandı. «Konyak için erken mi dersiniz?»

«Erken,» dedim.

«Neyse, kaldığımız yer... Evet, doktorlar tüberkülozsun, dediler. Kuru ve yüksek bir yere gitmeliydim. Ama Afrika'da çölden başka kuru yer yoktu. Dakar'da hastanede kaldığım o üç hafta boyunca Abraham yatağımın başucundan ayrılmadı. Ona sadık kara köpeğim demeye hastalandığım zaman başladım.» Yine birden susup, «Emin misiniz?» diye üsteledi.

«Şarap için bile erken bir saat,» diyerek teklifi ikinci kez geri çevirdim.

«Pekâlâ. Afrika'ya ayak bastıktan on yıl sonra

İtalya'ya geri döndüm. Kuzey'deki bir sanatoryuma...» Sesi susuzluktan kurumuş gibi garip çatırtılarla bölünmüştü. «Abraham birikmiş bütün dolarlarını bana verdi. Önce geri çevirdim, inanın.» İnanmamı isteyen gözlerle bakıyordu yüzüme. «Bir çocuk gibi ağladı, almam için. O parayla on dört aya yakın bir süre o dağın başında kaldım. Her hafta bana mektup yazdı. Hepsi Miss Grimani ile başlıyor ve DJB kamyon tipleriyle ilgili havsalanızın alamayacağı kadar çok bilgiyle sürüyordu. O yıl D330 verdiler ona. Mektubun sonunda hep aynı cümleler ve özür dileyen bir ürkeklikle beni sevdiğini, iyileşir iyileşmez beni almak için yanıma geleceğini yazardı. Postacılar grev yapınca tam üç hafta ondan mektup alamadım. O zaman benim için ne kadar önemli biri olduğunu anladım. Saantoryumdan çıkınca birlikte Pakistan'a gittik. Sonra Tayland ve Türkiye. Afrika'ya dönmedim bir daha.»

«Afrika,» diye sözünü kestim. Durdu. «Demek 1955'te Afrika'ya geçtiniz.»

«Ya da elli altıda. Massimo'yla evlenir evlenmez.» Kaşlarımın soru sorar gibi kalktığını farketmişti. «İlk ve tek kocam. Abraham'la evlenmedik. Yirmi bir yaşındaydım. Beni Cezayir'e götürecek ilk adamla evlendim. Sanırım yıllarca önce evden kaçan annemi aramaya gitmiştim oraya. Kocamla ancak beş yıl birbirimize katlanabildik. Kocam, soğukluğumdan çabuk bıktı. Ben de birliğinden kaçan bir Fransız askerinin peşinden Dakar'a gittim. Sonra ondan da ayrıldım. Bir kafeteryada iş buldum.» Aklına gelmiş gibi ekledi: «Saçımı ilk kez işe başlayacağım gün sarıya boyattım.»

Cümlesi bittiğinde derin bir sessizlik kuşatmıştı çevremizi. Artık konyağı vakti gelmemiş olsa da, içecektik.

«İki konyak,» dedim bekleyen garsona.

«Sizce ne yapmalıyım?»

Gülümsedim. Ona yıllardır bu sorunun peşinden sürüklendiğimi nasıl anlatabilirdim?

«Belki neyi istediğinize karar vermeniz gerekiyor,» dedim. «Sizinki karmaşık, çözülmesi gereken bir durum.»

Bir süre sözlerimde gizlenen teklifi düşündü. Sonra konyağa uzandı.

«Evet karmaşık bir durum ve Abraham da böyle karmaşık bir durumda kullanılmayacak kadar basit bir alet.» Sinirli bir hareketle konyağı dudaklarına dikti. «Ama Abraham'ı bırakamam. Ona borcumu ödemiş olsam bile onu bırakamam.» Son sözcüğü ard arda birkaç kez tekrarladı. «Bakın.» Dikkatimi topladığıma emin olunca, «Bana Abraham gittiğinde birini bulabilir misiniz?» dedi. Ardından kahkahalarla gülmeye başladı. Ben de içecektim. Sorusu kadehin sonunda yakaladı beni. «Ya bayan on iki numara, o nasıl bir aletti?»

Karşılık vermeden ona baktım.

Onunla aynı günün akşamı, Gül gelince odama çıkarken karşılaşacaktık. Ancak ne konyak içtiğimiz o sabah, ne de o akşam birisi, ertesi gece sabaha karşı odasını çalacağımı ve ona bir kadın getireceğimi söyleseydi, katılıncaya kadar gülerdim.

Saat: 13.00

Dakikalar sonra dışardaydım. Tepedeki güneş tırmanışını bitirmiş, artık akşama kadar sürecek uzun inişe hazırlanıyordu. Yolun deniz ve yüksek apartmanlarla kaplı iki yanındaki renkler silinmiş, ortalıkta, yalnızca ışık ve gölgeler vardı. O sırada gördüm Fuad'ı.

Birdenbire yanımda belirdi. Birkaç metre geride kapısı açık bırakılmış arabadan inmiş olmalıydı. Hemen konuşmadı. Sanki yüzünü belleğimin kıvrımla-

rından bulup çıkarmam için bana zaman tanıyordu. Uzattığı eli sıktım. Derisi soğuk ve nemliydi.

«Gezinti için enfes bir gün.» Üzerinde krem rengi şık bir kostüm vardı. Sonra eski dostluklara yakışan bir içtenlikle karşı koymama fırsat vermeden devam etti: «Beraberce bitirmeye ne dersiniz?»

«Postaneye gidecektim.»

«Sadece kısa bir gezinti. Sonra sizi postaneye bırakırım.»

Arabaya bindik. Önde daha önce görmediğim iki kişi vardı. Fuad, işaret edince hareket ettik. Araba az sonra, ıssız sayılabilecek yolda gittikçe artan bir hızla yol alıyordu. Kısa bir gezinti demişti. Gezinti kısa sürse bile konuşmanın uzayacağını hissediyordum.

Yirmi dakika sonra şehrin güneydoğusuna uzanan asfalta çıkmıştık. Yol boyunca sanki birazdan başlayacak savaşa kadar, kararlaştırılmamış ama uygulanan bir ateşkesin içindeymişiz gibi konuşmadık. Dakikalar sonra dar bir yola saparak geniş bir bahçeye girdik. Lastiklerin çakıl taşlarında çıkardığı sesler dinince Fuad'ı izleyerek indim. Önümüzde griye boyanmış, geniş cepheli, iki kanatlı, ahşap bir bina vardı. Deniz görünmüyordu ama dalgaların sesini duyabiliyordum.

Binanın derinliği de en az cephesi kadar uzundu. Fuad garsonla konuşurken çevreyi incelemeye koyuldum. Ölçülerindeki oransızlığı doğrulamak isteyen garip bir yapıydı. Ayakta durduğumuz geniş salon, antre görevini görüyor, karşıdaki büyük ve camekânlı kapı, pencerelerinden denizin göründüğü lokantaya açılıyordu. Desenleri ortaya doğru toplanan mermer döşemenin üzerine halı ya da başka bir şey konmamıştı. Ama yine de ayakta duran biri, çıplak ve boş duygusunu uyandıran bir salonda bulunduğunu aklına getirmiyordu.

On dakika sonra, üst katta denize karşı ve özel

amaçlarla kullanıldığı anlaşılan bir odada karşı karşıya duruyorduk. Balkona açılan pencereler Nisan'da bile sıcaktan bunalanlar için rüzgâr umuduyla kapatılmamıştı. Fuad yüzündeki teri sildikten sonra kendini, açıklama yapmak zorunda hissettiğini ele veren bir sabırsızlıkla konuşmaya başladı:

«Enteresan bir yer, değil mi? Sadece özel ve belli müşterilere açıktır.» Eline kendinin de seçkin biri olduğunu belirtmek fırsatı geçtiğini hatırlamış gibiydi. «Sık sık gelirim.»

Bizimki, birazdan başlayacak özel bir konuşmaydı. Beni, Zafer'le Selim'in gittiğine inandırmaya çalışacağını biliyordum.

«Saat iki buçuk. Bir şeyler yemek ister misiniz?» Başımı sallayınca, «Öyleyse içki,» dedi. «Tam konyak saati.»

Otelde Beatrice'le içtiğimi biliyordu.

«Yalnız sizin için çalışmıyor,» dedim. «Kör Abdul'e de anlatıyor.»

Resepsiyondaki adamı kasdettiğimi anlamıştı.

«Kızmayın canım. Sadece basit ve zararı olmayan bir tedbirdi. Bakın Abdul de aynı şekilde hareket etmiş.»

«Konyak içerim,» dedim sözünü keserek.

Ayağa kalkıp komodinin üstündeki zili çaldı. O sessizlik boyunca odayı gözden geçirdim.

Yanda, kapısı duvar kağıdıyla gizlenmiş başka bir oda daha vardı. Ortadaki yuvarlak ceviz masa gerektiğinde büyütülerek, daha çok kişinin oturmasını sağlayacak biçimde yapılmıştı. Duvarlar, canlı bir natürmortun dışında hep kağıtla kaplanmıştı. Tavan burada da aşağıdaki kadar yüksekti. Yerdeki halı eski, ama eski olduğu kadar da değerli görünüyordu. Denize baktım. Cephe, buzlu camla öteki odalardan ayrılan bir balkonla sınırlanmıştı. Sağda düz bir çizgi üzerinde, kuş uçuşu, dört ya da beş mil ötedeki

şehir ince ve beyaz bir siluet halinde görülebiliyordu.

Fuad, birkaç dakika sonra garsonun getirdiği konyağı yudumlayıp dik güneş ışınlarıyla solan denizi seyrederken konuşmayı başlattı:

«Evvelsi gün dayım size Selim ve Ayhan'ı anlatırken bazı şeylerin eksik kaldığını düşündüm. Üç dört sene geride kalan bir olayı aktarırken sözünü ettiğiniz kişileri tek başına ele alamazsınız. Onları anlatmak biraz bizleri anlatmak, onları aramak biraz da bizleri aramak değil midir?»

Gözlerimi aşağıdaki kıpırtısız, soluk denizden kaldırıp ona çevirdim. Garip bir başlangıçtı. İçten miydi? Çıkaramadım.

«Dedem, dayımın babası, asırlardır hep burada yaşadığımızı anlatırmış, ama tıpkı Sadat dayım gibi, ailemizin en kısa ömürlü reisi oldu; 1930'da, otuz beş yaşındayken öldüğünde, büyük dayım, yani Selim'in babası, henüz on beş yaşındaymış. Hasan dayım ise on üç. Yine dedem öldüğünde Fransızlar on iki senedir İskenderun'dalardı ve ailenin bütün mülkü bir anda büyük dayımın tecrübesiz ellerine kalmıştı. Servetimizi, gemilerimizi, dedemin eski bir dostu kurtardı: Kapıcıyan.» Gözlerimi yeniden ona çevirdim. Önündeki içki şişesi neredeyse yarılanmıştı. «Evet sonradan dayımın Beyrut'a gitmesine yardım ettiği ve mallarını satın aldığımız o Ermeni tüccar. Dayımı, o yıllarda Araplar, Türkler ve Fransızlar arasında sürüp giden Hatay mücadelesinin dışında tutan da Kapıcıyan'dı. Dayım, o sayede, Suriye ile irtibatlı Arap milliyetçileriyle de, Tayfur Sökmen Bey'in kurduğu Erginlik Cemiyetine aza olan Türkler'le de, işgalci Fransızlarla da dost geçindi. Kapıcıyan bununla da kalmadı. Fransızlar sömürge idaresini sertleştirince bu denge politikasını daha da ileriye götürüp dayımı Fransız Komutanlığında görevli bir yüzbaşının kızıyla evlenmesi için zorladı. Aslında Sadat

dayım, kızı, o da Kapıcıyan'ların evinde, ancak bir defa görmüştü. Kız güzel bile sayılmazdı, üstelik zayıf ve hastalıklıydı. Ama yine de 1934 senesinde, henüz on dokuz yaşındayken, o Fransız kızıyla alelacele evlendi. Hasan dayım düğünün şimdi kendisinin oturduğu, eskiden Kapıcıyan'a ait olan evde yapıldığını anlatır. Muhteşem bir geceymiş. Düğün bir tarafa, Arap şeyhlerinden hiçbiri bu evliliği tasvip etmedi. Hem davasına, hem de dinine ihanet etti saydılar dayımı. Çünkü ailenin yeni gelini Fransız'dı ve Müslüman olmayı reddetmişti. Nitekim ölümüne kadar da kiliseye gitti. Söylendiğine göre dayım bir süre sonra— öteki Arap aileleri tarafından aşağılanınca— içine düştüğü çıkmazı anlamış ve Kapıcıyan'ın suratına kendisini o Fransız kızıyla evlenmeye zorladığı için onu öldüreceğini haykırmış. Şimdi dayımın o öfkesiyle Kapıcıyan'a haksızlık ettiğini biliyoruz. Gerçekten Kapıcıyan, ailemize çok büyük bir yardımda bulunmuştu. Çünkü beş sene sonra Hatay'ın Türkiye'ye ilhak kararı alındığında, Türkler karşılarında diğer Araplar tarafından sevilmeyen, zengin bir Arap ailesi bulmuş ve bize yanaşmışlardı.» Başımı kaldırdım. Sözlerini bardağa dökülen bir sıvı sesi kesmişti. «Neyse, evlilik iyi yürümüyordu ama Kapıcıyan Fransızlar' dan —hem kendisi, hem de bizim için— oldukça çok şeyi koparmayı başarmıştı. Türkler İskenderun'a geldiklerinde Kapıcıyan çok zengindi; hem de kimsenin düşünemeyeceği kadar. Sadat dayım ise hâlâ o eski öfkeyle yanıp tutuşuyor ve fırsattan yararlanıp onu öldürmeyi düşünüyordu. Hasan dayım kurtardı Kapıcıyan'ı. Mülkünü ucuza bırakmaya ikna ederek. 1938'den sonra ailemizin reisi Sadat dayım olmasına rağmen, her şeyi Hasan dayım idare etti. Bu arada Sadat dayım karısından bıkmıştı. 1949 yılına, yani Selim doğuncaya kadar o hastalıklı kadınla pek ilgilenmedi.» Konyağı bırakıp doğruldum. Demek Selim'in annesi o Fransız kadındı. «Adı Nicole'du. İşte böyle,

gerekince Fransızlara, gerekince Türklere dayanarak geldik bugüne. Türkler'in buraya sahip olacağı, Hamidiye zırhlısının Payas'ı ziyaret ettiği zaman anlaşılmıştı. 1918'deki gibi Faysal'ın yeşil bayrağı ardından ayaklanarak Antakya Hükümet Konağını işgal etme hayalleri kuranlar yanıldıklarını çabuk anladılar. Dayılarım daha ilhaktan önceki o bir senelik Cumhuriyet İdaresi zamanında Türk Konsolosluğuyla dostluk kurmuşlardı bile. Recai Bey'i hatırlıyor musunuz?» Onu nasıl unutabilirdim. Başımı salladım. «Babası Türk Bağımsızlık hareketinde önemli biriydi, dayılarım külliyetli miktarda borç vermişlerdi.» Gülerek ekledi: «Garip değil mi? Şimdi de Recai Bey'e veriyoruz. Ama ben size Kapıcıyan'ı anlatıyordum. Evet, Kapıcıyan olacakları çok önceden görmüştü. Hatay konusundaki referandum için yapılan oylama sırasında ayaklanan ve Türklere saldıran ötekilere katılmamıştı, ama yine de bir Ermeniydi ve korkuyordu...»

Gözlerinde belirsiz bir ışık vardı. Birden Kapıcıyan'ın sonuna sevindiğini düşündüm.

«Ya siz, Gülsüm'le ikiniz?»

«Biz?» Başımı salladım. «Ne olmuş bize?»

«O gece üçünüzün de kardeş çocuğu olduğunu söylemiştiniz.»

«Evet, ailemizin kadınlarından da bahsetmeliyim. Arzu ederseniz, önce annemden başlayayım. Annem, dedemin, doğduktan sonra ölmeyip hayatta kalan ilk çocuğuydu. Rivayete bakılırsa dedem on beşinden itibaren baba olmaya başlamış. Annem, Sadat dayımdan iki yaş büyüktür. Gülsüm'ün annesi ise en küçük çocuk; dedem öldükten kısa bir süre sonra doğmuş. Aslında dedem öldüğünde bütün mülk ailenin erkek çocuklarına kaldı. O bakımdan annem ve teyzem hiç zengin olamadılar.» Birden durakladı. gözlerinde yine o hınç vardı. «Gülsüm'ün annesi ise aile geleneğini bozan ilk kişidir. Sadat dayımın ölümün-

den birkaç ay önce bir subayla kaçtı. Şimdi İstanbul'da.»

«Peki Selim'in annesine ne oldu?»

«Sonunda öldü tabii. Dayım onu Fransızlar İskenderun'dan çekildiği gece döverek işe başlamış, çok geçmeden de evden uzaklaştırmış. Senelerce birbirlerinden uzak yaşadılar. Hasan dayımın söylediğine göre bazı geceler onu ziyaret edermiş. Selim 1949'da, evlendiklerinden tam on beş sene sonra doğdu. Benden iki sene sonra, Sadat dayımın ölümünden ise yaklaşık bir yıl evvel.» Sustuğunda bakışları elindeki içkiye damlayacak iki kan damlası gibi titriyordu. «Onu şimdi bile hatırlıyorum. Zayıf ve renksizdi. Hasan dayımın oturduğu evde oturuyordu. Çevresinde hep Abdul vardı. Sadat dayım doğar doğmaz Selim'i alıp Zeynep'in annesine verdi.» Aklına gelmiş gibi birden durakladı: «Selim'le Zeynep hem yaşıt, hem de sütkardeştirler. Önce Sadat dayım, iki sene sonra da yengem öldü. Hasan dayım, büyük dayım ölür ölmez yengeme aldırmadan Kör Abdul'u evden kovdu ve şimdiki eve kendisi yerleşti.» Sesi boğuklaşmıştı. Yengesi hakkındaki yargısını o kısık sesle verecekti: «Ailemize batan dikendi ve battığı yere hep cerahat bulaştırdı. Gülsüm'ün annesini iğfal edip ailemize kara leke sürdüren de oydu. Leyla teyzem küçüklüğünden beri hep Selim'in annesinin yanında kalmış, Fransızca, alafranga âdetler... Ama hiçbir şey cezasız kalmaz.»

Sonra, yan odalardan birinden yükselen neşeli kadın sesini daha iyi duymak istiyormuş gibi sustu. Bir an cezasız kalmaması gerekenin kim olduğunu düşündüm. Gözlerindeki hınç, hem yengesine hem de teyzesine yetecek kadar yoğundu. Bakışlarımız karşılaşınca gözbebeklerini kaçırdı. Başımı dışarıya çevirdim. Güneş artık birkaç saat önceki kadar tepede ve sıcak değildi. Deniz ise eski rengini bulmuş, üzerindeki o soluk kılıfı çıkarmıştı. Şişeden ikinci kadehi

doldurdum. Bu garip odada, gösterişli ve esrarlı bir dekorla süslenen bu konuşmayı elden geldiğince çabucak bitirmem gerekiyordu. Düşüncelerimi ezen durgunluğu silkeleyip beynimi karşımdaki kurnaz ve hesaplı adama ayırmalıydım.

Fuad, hâlâ ara vermeden içiyordu. Böylesine içmek? Ardından cevabını istemediğim soruyu açıkladı:

«Kusma noktasına kadar içmek. Araplar içilecek her şeyi çölde buldukları suymuş gibi içerler.» Konuşmasını birden keserek gülümsedi. «Benden iğreniyorsunuz. Bizi küçümsememelisiniz.» Sonra neden küçümsememem gerektiğini arka arkaya sıraladığı sözcüklerle anlattı: «Araplar cesur insanlardır. Çöle onlar gibi tahammül edebilmiş bir başka ırk gösterebilir misiniz? Hiç düşünmeyin bulamazsınız. Oysa çöldeki insanlar yapayalnızdır; yeryüzündeki bütün insanlardan daha çok birine muhtaçtır. Arap ırkı binlerce sene böylesine bir yalnızlığa dayanmıştır.»

Onu tanıdığımdan beri ilk kez, göründüğü kadar sıradan biri olmadığını düşündüm.

«Bütün dinler Arap Yarımadası'ndan doğmuştur. Sebebini hiç düşündünüz mü?» Düşünüp düşünmediğime aldırmadan, sanki yıllardır süren bir çaba sonucunda keşfedilmiş bir sırrı açıklarmış gibi ekledi: «Çünkü insan hiçbir yerde çöldeki kadar kurtarılmaya muhtaç değildir. İşte gerçek. Araplar hiçbir zaman bir millet olamadılar, ama peygamberleriyle insanlığın ve bir çok milletin geleceğini çizdiler. Babilliler, Mısırlılar, Grekler, Romalılar, Osmanlılar gibi, büyük şehirler, büyük mabetler yapmadılar ama konuşulan dillerin en mükemmelini yarattılar.» Aradığı sözcükleri bulmakta zorluk çeke çeke devam etti: «Dostum, Arap kültürü muşahhas olmaktan çok, mücerrettir.»

Sözlerini tamamladıktan sonra kadehi kaldırıp içkisini tek yudumda bitirdi. Artık onu birkaç gün ön-

ce dayısının yanında gördüğüm andaki duygularla tartamayacağımı biliyordum.

Pencerenin yanındaki koltuktan kalkarak masaya, karşısına oturdum.

«Sıra Ayhan'a geldi. Anlatın, hem de ailenizin konusunda olduğu gibi bütün ayrıntılarıyla.»

«Haziran sonu ya da Temmuzdu,» diyerek söze başladı. Sanki söyleyeceği her sözcüğü önceden hazırlamış ve ezberlemişti. «Yaklaşık dört sene evvel; Selim'i bekliyorduk; Beyrut'tan gelecekti. Amerikan Üniversitesi'nde okuyordu o zamanlar. Akşam yemeğine yeni başlamıştık ki içeriye girdiler. Selim Ayhan'ı bize tanıştırdı, Gülsüm'le Zeynep dışarıya çıkınca da, ilk fırsatta arkadaşınızın kimliğini açıkladı. Ayhan'ın tehlikede olduğunu anlatırken gülümsüyordu.» Birden durdu, sanki yıllar sonra önemli bir gerçeği keşfetmişti. «Bence tehlikeyi bütün aileye bulaştırmak için getirdi Ayhan'ı. Evet, gülümsemesinde fitilini yakıp ortamıza attığı bir bombanın sevinci vardı. Bana inanın, Selim, bizi korkutabileceği, varlığıyla bizi avucuna alabileceği bir silah gibi kullandı onu.»

«Silah mı?» Susunca yeniden sordum: «Neden sizi korkutmak istesin?»

«Selim'i tanımadan anlayamazsınız.»

«Dayınızın sözlerini tekrarlıyorsunuz,» dedim. «Siz de Selim'den nefret ediyorsunuz.»

Doğruyu söylediğimi biliyordum. Yüzündeki bakış, gözleri, tombul ve gergin cildini titreten tik, haklı olduğumu kanıtlıyordu.

«Evet, ondan her zaman nefret ettim. Annesi gibi soğuk ve haindi. Çocukluğumda onu dövmem yasaklanmıştı. Hastalıklıydı: Hemofil. Kanı hiç durmazdı; o da, ona vuramayacağımı bilerek benim olan her şeye saldırır, her şeyi kırar, güzel olan her şeyi benden çalardı.» Sert bir hareketle başını kaldırınca bir an için bakışlarıyla karşı karşıya kaldım. Korkutucuy-

du. «Evet onu öldürmek istediğim anların ne kadar çok olduğunu şimdi bile hatırlıyorum.»

Bu hem çok açık bir itiraf, hem de Zeynep ve Gülsüm'ün söylediklerinden sonra göze alınamayacak kadar tehlikeli bir davranıştı. Şaşırmıştım.

«Demek çocukluğunuzdan başlayan bir nefret.»

«Nefretim hep büyüktü. Dayım onu Beyrut'a Amerikan Koleji'ne gönderince ondan kurtulduğumu sandım, ama Selim bizleri hiç unutmadı.» Sözleri anlamsız, ancak içinde yıllar öncesine ait sırları gizleyen garip bir cümleydi. «Aile geleneklerimizi bozdu: Ailenin en büyüğüne saygı geleneğini. Bozmakla da kalmadı, alay etti. Arkadaşını ele vermeyeceğimizi, misafirimize ihanet etmenin dayım için ölüm olduğunu bile bile, onu ateşlediği bir mermi gibi içimize saldı. Dayımın hiçbir teklifini kabul etmedi.»

Etmedi dediği anda Zafer ve Selim'in sonundan, o sonun ne olduğunu bilmeme rağmen, karşımdaki esmer ve şaşırtıcı adamın sorumlu olduğuna inandım. Yine de oyunu böylesine, bütün kuşkuları doğrulayacak kadar açık oynuyor olması, yüreğimde sinsi bir suçluluk, ancak haksızlık edenlerin hissedebileceği bir eziklik uyandırıyordu.

«Selim'in ortadan kalkması en çok Hasan Bey'e yaramaz mı? Geleneklere ters düşse de, gerçek bu.»

«Hayır.» İlk kez sinirlenmişti. «Selim'in ortadan kalkmasının benim de işime geleceğini unutmayın. Dayımın ve ailemin tek erkek mirasçısı benim şu anda.»

Sonra birden sustu. Bir süre sessizliği dinledik. Az önceki kadın, uzakta şarkı söyler gibi gülüyordu. Ona döndüm.

«Onları öldürdünüz mü?»

Dudağının yanında seyiren tiki görür görmez hata ettiğimi anladım.

«Hayır. Ne öldürdük, ne de öldürttük.»

Beni, ustaca sergilediği, içtenlikle oynuyor gö-

ründüğü, kısa ama basit bir oyunla tuzağa düşürmüştü.

Doğrulup balkona yürüdüm. Güneş karşıdaki ufuğa doğru alçalmış, denizi gölgeler, yer yer yosun yeşili bir renge terketmişti. İnce ve yüklü bir şilep, körfezin ağzına doğru ilerliyordu. Bir süre gözlerimi önümde bir tablo gibi uzanan görüntüde gezdirdim, sonra döndüm.

«Peki, ya dün geceyarısı boğazıma bıçağı dayayan o adam? Onu gönderen siz değil miydiniz?»

«Bıçak mı?» Yüzü genişlemiş, anlamını yitirmişti. «Hayır.» Birden şaşkınlığının gerçek olduğunu düşündüm. «Biri, dün gece!..» Sonra kendisini toparlayıp merakla sordu: «O adamı bana tarif edebilir misiniz?»

Uzaktaki kadının kahkahası artık duyulmuyordu. İsteğine uyarak o ince ve yakışıklı yüzü, tutkulu gözlerini anlattım. Bitirince adamı tanıyıp tanımadığı, peşime takıp takmadığı konusunda tek söz bile etmeden, ama bir gün önce geceyarısı başıma gelen o garip olayla ilgisi olduğunu hissettirmek istercesine sordu:

«Zeynep size neler anlattı?» Yerinden doğrulmuştu. Karşılık beklemeden, «Onlara aldırmamalısınız,» diye devam etti. Neden çoğul eki kullandığını da az sonra anlayacaktım. «Gülsüm'e de, biliyorsunuz Recai Bey'le evlenecek.» Yürüyüp eski yerime oturdum. Bu birbirinden kopuk cümlelerin aslında kendi kendine, sessiz düşüncelerle yürüttüğü bir konuşma olduğunu biliyordum. «Onlara pek ehemmiyet vermeyin,» diyerek sözlerini bitirdi.

Saat dörtte odadan çıkarken deniz artık iyice maviydi. Merdivenlerde aşağıya inen bir çifte rastladık. Kadını çok kısa bir süre görebildim: Bahar'dı. Fuad duraklamamdan onu tanıdığımı anlamıştı.

«Güzel kadın,» dedi. «İnsan seçme durumunda kalırsa onu seçmeli bence.» Göz göze geldik. Biliyor-

du; Zeynep'e gittiğimi, geceyi, pavyonu, Gül'le otele döndüğümü. «Yarın sabah uğrayıp, o bıçaklı adam konusunda yanıldığınızı ispatlayacağım size. Haydi gelin sizi postaneye bırakayım.» Şaşkınlıkla açılmış gözlerimi görünce merakla sordu: «Postaneye gitmeyecek miydiniz?»

«Hayır.» Birden Ferda'yı özlediğimi, sesini duymak istediğimi de bildiğini düşündüm. Telâşımı bastırmaya çalışarak, «Artık gitmeyeceğim,» dedim.

Araba bizi bekliyordu. Şehre kadar konuşmadan yol aldık. Saat dört buçukta, otelin toprak bahçesinde açılan kapının önünde arabadan inerken, son kez konuştu:

«Unutmayın, yarın sizi arayacağım.»

Oyalanmadan odama çıktım. Bir süre bıçaklı o genç adamı düşündüm. Yatağa uzandığımda onu peşime takanın Fuad olduğuna emindim.

Oysa yanılmıştım. Yanıldığımı Velid'i o olayın üstünden daha yirmi dört saat bile geçmeden, değişik bir dekor ve inanılmaz ilişkiler içinde, onu geçmişe, canlı tuttuğu bir öce tutsak olmuşken gördüğümde anlayacaktım. Onu bıçağı boğazıma dayamaya iten duygu, sevdiği kadına sahip olmak için gösterdiği içtenlik ve tutku, suratıma çarpılan bir gerçekti. Evet Velid, nemli gecenin karanlığında öfkesi ve tutkularıyla alev alev yanan bir gerçekti. Bense gittikçe belirsizleşen, bilinci ve yaşama içgüdüleri kaybolmuş bir hayaldim. Eğer sarhoş naralarının birbiri ardına patladığı anda bıçağı boğazıma itseydi, bir hayali bıçaklamış olacaktı.

Saat altıya kadar, düşüncelerimi Ferda'dan uzak tutmaya çalışarak, yatakta kımıldamadan yattım Uçsuz bucaksız bir karanlığa devrilirken üst kattan kadın sesleri geliyordu.

15 NİSAN SALI

İskenderun. Saat: 01.30

Gözlerimi kalın bir karanlığa açtığımda kapı hâlâ vuruluyordu. Elyordamıyla doğrulup fosforlu kadrana eğildim. Vakit geceyarısını geçmişti.

Bir süre odanın ortasında durup gözlerimin karanlığa alışmasını bekledikten sonra kapıyı açtım. Eşikteki siluet Gül'dü.

«Tavuk bile bu kadar erken yatmaz.» Yana çekilip bir küfür savurdum. Görmeyi düşündüğüm kimselerden sonuncusu bile değildi. «Ne olur ışığı yak, içerisi zifir gibi karanlık.»

Yatağın yanındaki abajuru yaktım. Üzerinde dünkü elbise vardı.

«Ne arıyorsun burada?»

Gözlerinde zafer kazandığını hissettiği anlarda yanan ışık vardı. Yüzü şimdilik genç ve alımlıydı, ama sabaha karşı dudaklarının yanındaki çizgiler büyüyecek, gözlerinin altına küçük şişikler asılacaktı.

«Sen gelmeyince, ben geldim.» Parmaklarını uzattı. «Şoför ayarladın mı?»

Şoför! Birden ona birlikte kaçmak üzere söz verdiğimi hatırladım.

«Hayır. Başka fikrim var.»

«Başka fikir mi?»

Aklıma ilk gelen yalanı anlatmaya koyuldum:

«Eğer arabayla kaçarsak nerede olursak olalım önümüzü kestirirler. Ama gemiyle gidersek...» Başar-

mıştım. Gözleri gene o ışıkla parlıyordu. Hızla devam ettim: «Kuşadası'nda ya da İzmir'de iner, Manisa'ya geçeriz...»

Sözlerimi caddeden yükselen ve inatla sürdürülen düdük sesi kesti. Gül, kaçışımız engellenmişcesine kızmıştı. Hareketlerinden kornanın onun için çalındığı anlaşılıyordu. Ayağa kalkıp kolumu tuttu.

«Sabırsız cadı. Hadi kalksana, duymadın mı, bizi çağırıyorlar.»

«Kim çağırıyor?»

«Bahar, Safiye abla, bir de o gavur. Biliyorum, şaşırdın. Gavur arada bir belirip Bahar'ı çıkarır. Güya evleneceklermiş. Buz gibi yalan. Yutar mıyım? Daha dilinden anlamadan evlenmek istediğini nasıl çaktı?» Sorunun cevabını bilmediğimi hatırlayınca elini uzattı. «Kalk inelim, yoksa karı ortalığı ayağa kaldıracak.»

«Bana ne bundan?»

«Ayol anlamadın mı? Safiye abla Bahar'a senin Fransızca bildiğini söylemiş, Bahar da gelip bana rica etti. Ben de belki seni kandırırım dedim. Adam üçümüzü de çıkardı.» Birden gülmeye başlamaktan korktum. Bir orospu tarafından bir başka orospu ile dostu arasında çevirmenlik yapmak üzere kandırılıyordum. Gül, açıklamalarını sürdürdü: «Safiye ablanın ne işi var diyeceksin. Güya onlara şarkı söylermiş.» Sonra hâlâ ayağa kalkmadığımı farkedince, telâşla sordu: «Ne bekliyorsun?»

«Gitmeyeceğim.»

Yüzü birdenbire yaşlandı. Onu, bütün bir gece sürdürmeyi düşlediği, belki de bir daha eline geçiremiyeceği bir rolden ettiğimi farkettim: Bahar ona borçlu kalacaktı. Ve ben, gitmemekle, onu, zevkle tahsil etmeyi düşündüğü bu alacağından yoksun bırakıyordum.

Kesik düdük sesleri, sürekli bir naraya dönüştüğünde merdivenlerden lobiye iniyorduk. Esmer adam

bankoya uyur gibi yaslanmıştı. Kapıyı açıp dışarıya çıktık. Serin bir geceydi. Gökyüzüne milyonlarca titrek ve renksiz yıldız batırılmıştı. Yola inmeden, Gül'e beklemesini söyleyerek hızlı adımlarla geri döndüm. Resepsiyoncu iç kapı açılınca gürültüye döndü. Elinde, konuşmaya hazırlandığı kulaklık vardı. Fuad'ı mı, yoksa Abdul'u mu arıyordu? Tekrar dışarıya çıktım. Gül, kaldırıma park etmiş büyük bir Amerikan arabasının penceresinden el sallıyordu. Beatrice ve Abraham'la başlayıp orospuların peşine takılmış bir yabancıyla bitecek olan günün sonuna hazırlanmalıydım.

Gül'ün yanına ilişip kapıyı çektim. Bahar, önde ufak tefek gözlüklü bir adamın yanında oturuyordu. Safiye, Gül'ün öteki tarafında, bizimle birlikte arkadaydı. Konuşmayı Safiye başlattı:

«Geç kaldınız. Yoksa bu kart kısrak kişneyip bacaklarını mı açtı?»

Daha şimdiden sarhoştu. Gülerken, sol elini sanki vücudunun kırılıp ikiye ayrılmasını önlemek ister gibi üzerine kıvrıldığı beline bastırıyor, öteki eliyle de Bahar'ın çıplak sırtına vuruyordu. Yüzü geceden daha mordu. Can çekişerek yavaş yavaş çürüyen bir vücutla karşı karşıyaymışım gibi ürperdim.

«Gördün mü?» dudaklarından dökülen sesler kahkahadan çok bir çığlığı andırıyordu. «Bu kart orospu girmiş herifin altına.»

Sonra yeni bir dizi kahkaha, cümlesini yarım bırakarak patladı. Gül'ün orospuluktan çok Safiye'nin ona üst üste iki kez kart demesine sinirlendiğini biliyordum. Dudakları hırsla gerildi. O sırada Bahar, vücudunu öne kaydırıp Safiye'nin vuruşlarından kurtularak söze başladı:

«Sizi Jean'la...» Soyadını anlamamıştım. Ama sorsam da Bahar'ın aynı adı aynı biçimde tekrarlıyamayacağını biliyordum. «Neyse, biz ona Can diyoruz; söylemesi daha kolay.»

«Oui chèrie?»[1]

«Çok kibardır, hep hayatım der bana.» Sonra Safiye'nin elini itip bana döndü. «Haydi onunla konuş.»

Onunla konuşmak! Üçü de susmuş, dudaklarımdan dökülecek sihirli sözleri bekliyordu. Adama baktım, şaşkın ve sinirli olsa da sevimli bir yüzü vardı. Tel çerçeveli gözlüğü, ancak şişman ve sarhoş suratlara yakışacak kadar iri bir burna oturtulmuştu. Sarı bıyıkları, dudaklarını sanki burnunun daha da aşağıya sarkabilecek bir saldırısından koruyordu.

«I can't speak French. If we can communicate, lets speak in English.»[2]

«Burada,» adam gözlerini Bahar'a çevirip sorusunu tamamladı: «Ne arıyorsunuz?»

«Size çevirmenlik yapacağım,» dedim.

«Çevirmenlik mi?»

«Evet; çevirmenlik. Size ve Bahar'a.»

Bahar, adı geçer geçmez, aşkı kanıtlanmış gibi adamın yanağından bir öpücük çaldı. Ancak Jean hâlâ şaşkındı.

«Peki ya yanınızdaki kadınlar? Bahar onları neden aldırttı?»

«Sağımdaki bana verilen bir rüşvet, öteki de şarkıcı.»

«Şarkıcı mı?» Yüzündeki gerginlik yumuşamıştı. «Yoksa biz karıları becerirken şarkı mı söyleyecek?»

Kahkahalara önce o başladı. Birkaç saniye sonra ben de ona katıldım.

«Puşt gülüşü bu,» dedi Safiye.

Sabrı taşmıştı. Gerginliğin büyümesini Gül önlemeye çalıştı:

«Kız Bahar, nereye gideceksek gidelim artık.»

---

1. «Evet tatlım.» (Fransızca)
2. «Fransızca bilmiyorum. Anlaşabilirsek, İngilizce konuşalım.»

Bahar'ın söylediklerini önümde hâlâ kesik kesik gülen adama aktardım.

Kıyıyı izleyen dar asfalt yola çıkınca Jean gaza basıp arabayı hızlandırdı. Sonra ilk dakikalarda sorması gereken soruyu sordu:

«Çevirmen dostum, hâlâ adını bilmiyorum.»

«Zafer,» dedim yavaşça.

Ve ardına gizlendiğim o adla başlayan sessizlik motele kadar, arada öndeki adamın neşeli ıslıklarıyla kesilerek, sürdü.

Araba durunca aşağıya indim. Gece burada serin ve sessizdi. Gökyüzü sanki ufalmış ve milyarlarca küçük parçaya bölünmüştü. Birden evrenin dehşetini, gecenin sonsuzluğuna gizlenen ürpertiyi hissettim. Sanki bütün gezegeni çiğneyip yutan kapkara bir korkunun sınırında duruyor, gökyüzünün altında eziliyordum. Her şey! Tanrı? Ya kendimi anlamsız bir nesne, sıradan, çaresiz biri olarak hissettiğim o duygu? Ölüm!...

Öfkesini kontrol etmeye çalışan bir sesle kendime geldim. Gül ve adam motelin önündeki kapıdan içeri girmek üzereydiler; sinirlenip sesini yükselten Bahar'dı.

«Hadi ablacığım, ne olur in artık.»

Arabanın kapısını açmış, Safiye'yi aşağıya indirmeye çalışıyordu. Hatlarını ortaya çıkaran dar ve uzun elbisesinin üstüne hiçbir şey almamıştı. Çıplak sırtı, esnek bir metal gibi büküktü. Yaklaştığımı farkedince geriye döndü. Yüzü gecenin karanlığını dağıtacak kadar aydınlıktı.

«Arabadan inmiyor.»

Yana çekilmesini işaret ettim. Safiye arka koltukta kendi kendine söyleniyordu.

«Senin için geldim,» dedim yavaşça, «şarkı söyleyeceğini bildiğim için.»

Hayatındaki tek güzelliği nasıl reddedebilirdi? Bir iki saniye sonra Bahar'ın şaşkınlıkla açılan gözle-

ri önünde arabadan inmesine yardım ediyordum. Ağzı dağılmış bir yana savrulmuştu. Yere basar basmaz sendeledi. Bahar'la aynı anda koluna uzandık.

«Bırak beni!» diyerek Bahar'dan kurtulmak için sarhoşluğundan umulmayacak bir güçle silkindi. «Bana ilişme.»

Bahar üzülmek bir yana, büyük bir dertten kurtulmuş gibi geriye dönüp az önce Gül'le Jean'ın kaybolduğu kapıya doğru yürümeye koyuldu. Kolumda sarhoş ve kart bir orospuyla, gecenin ortasındaki karanlığın sınırında içimdeki ürpertiyle tek başıma kalakalmıştım.

Sessizliği Safiye'nin sesi bozdu:

«Aşağılık sürtük!» Elimdeki sigarayı ona verdim. «Buraya geldiğinde her şeyden ben korurdum onu. Bebek gibi baktım ona.» Gözleri ıslanmış, gerçek bir kahırla parlıyordu. «Geceleri koynumda ağlardı. Arkasında ben olmasaydım çoktan kurda kuşa yem olmuştu.»

Vücudu göründüğünden de ağırdı. Onu ilk gördüğümdeki gibi kalın bir ter tabakasıyla örtülmüştü. Dudaklarını araladığı zaman yüzünü altın dişlerinin sarılığı kaplıyordu. Arabalar için park yeri olarak yaklaşık kırk metrelik bir yolu birlikte yürüdük. İçeri girdiğimizde, küfretmekten vazgeçmişti. İki üç adım daha atınca Bahar'ı gördük. Girişte dar bir masada oturan yaşlı bir adamla konuşuyordu.

«218'e çıkmışlar. Ben de 219'u aldım. Arada açılan bir kapı var.»

Küs olduğunu belirtmek istercesine gözlerini Safiye'den kaçırarak bana baka baka konuşuyordu. Üst kata çıkmak için karanlıkta belli belirsiz bir gölge halinde uzanan binanın arka cephesi boyunca yürüyüp merdivenlerin bulunduğu yan tarafa geçmemiz gerekiyordu. Bahar'ın arkasından ilerledik. Safiye daha da ağırlaşmıştı.

Odaya girdiğimizde ışıkları açmak üzereydi. Serbest elimle, beklemesini işaret ettim. Safiye sızmıştı. Arkadan vuran ışığın yardımıyla onu balkona açılan pencerelere paralel olarak yerleştirilen yataklardan birine uzatıp döndüm. Bahar beni bekliyordu.

«Seninki, benim adamı ayartmaya çalışıyor.» Sözleri şikâyet ya da öfkeden çok, Gül'ün kendisiyle boy ölçüşemeyeceğini belirten küçümsemeyle doluydu. Gül aynı anda Bahar'ı doğrulamak istermiş gibi yandaki odadan, henüz yıpranmamış kahkahalardan birini savurdu. Bahar'ın uzattığı anahtarı alarak kilide soktum.

«Vaktimiz olsaydı ben de sizi ayartmaya çalışırdım. Kırk yılın orospusu birini kendine saklamayı düşünürse.»

Göz göze geldik. Eğer istersem bir şart olarak ileri sürdüğü o vakti bulacağını biliyordum. Gülmüyordu, ama yüzü hâlâ geceyi aydınlatacakmış gibi ışıklıydı. Yüzündeki o şehvet, hem kandırılmış bir kadının çaresizliği, hem de ırzına geçilecek bir genç kızın ürkekliği, hem de her şeye razı olduğunu anlatan bir orospunun bakışlarıyla yoğrulmuştu. Şehvetle saflık arasındaki o eşsiz denge; çekiciliğinin sırrı bu olmalıydı.

Bir süre donmuş gibi onu seyrettim. Anahtara uzanıp kapıyı açan o oldu. Öteki odaya geçtik. Işık yakılmıştı, ama Gül ve Jean ortalıkta görünmüyordu. Bahar;

«Can!» diye bağırdı.

Dalga sesleriyle çalkalanan denizin üstüne uzanan balkonun karanlığındaydılar. Ortaya önce Gül çıktı, içeriye girerken eliyle göğsünü kapamaya çalışıyordu.

Jean beni görmekten memnun olmuş gibi gülümsedi.

Dostum, size verilen rüşvetin memeleri.» Eliyle işaret ediyordu. «Tam üç öğünlük. Bir gününüzü ko-

laylıkla onlarla geçirebilirsiniz. Bahar'dan sonra bunu da denemek isterim; siz de Bahar'ı alırsınız.»

«Ne dedi?»

İkisi birden sormuştu. Gül'e dönüp,

«Bahar'dan sonra seninle yatmak istiyormuş,» dedim, teklifin öteki yarısını çevirmeden.

«Tövbe tövbe.» Jean'ın isteğinin, onu bayıltacak kadar hoşuna gittiğini biliyordum; sanki Bahar'ı yenmişti. «Ayol o gâvura sana ait olduğumu söylesene.»

Söylemedim, zaten Bahar da teklifi beğenmemişti. Gül adamdan uzaklaşırken yine sesini duyduk:

«Dostum, bizim şarkıcıya ne oldu?»

«Dinleniyor,» dedim. «İkinci perdede sahneye çıkacak.»

«Şu Fransızca ne hoş lisan.»

Bahar, Jean'ın koluna girmiş, Fransızca gibi ince bir zevkin tadına vardığını belirtmek istercesine gözlerini kapamıştı. Adam elini kadının beline indirirken,

«Öyleyse yemeğe müzik eşlik etmeyecek,» dedi neşeyle.

On dakika sonra içkiler gelmişti. Üçümüz de 218 numaralı odadaydık. Safiye ise bitişikte uyuyordu. Oda zevksizce döşenmişti. Solda uzun ve açılabilir kapıya, paralel bir konumda iki yatak konmuştu. Her şey, akşam üstü Fuad'la gittiğimiz o gösterişli moteldan sonra sıkıntılı görünüyordu. Yan duvarlar ve tavan odayı göründüğünden de büyük gösteren açık bir renkle boyanmıştı. Ancak o kaba hacmi çevreleyen bir genişlik duygusu, balkona varır varmaz koyu bir karanlık kesiliyor, odayı sanki bir ucu koparılmış bir kutuya dönüştürüyordu.

Yine konyak içiyor ve arada Bahar'ın ya da Jean'ın sorularına cevap verirken, neden geldiğimi düşünüyordum. Vücudunu ortaya çıkaran elbisesiyle yatağa uzanmış Bahar'ın yanında, kaba ama iç bulandıracak kadar gerçek görünen bir orospuya acı-

dığım için mi gelmiştim? Artık bilmiyordum, üstelik de o soruyu kovalamaktan, sona yaklaştıkça bulacağım gerçekten kaçıyordum.

Odadaki iki eski koltuktan birinde oturuyordum. Gül balkondaydı, gecenin onun istediği gibi sürmediğini hissettikçe sinirleniyordu. Aramızda en az içen oydu. Yine de yorgunluğun izleri yüzünde şimdiden bir diken gibi açmıştı.

Bahar bir süre sonra uzanır gibi oturduğu yataktan doğrulup ışığı söndürdü. Artık nereden geldiği belli olmayan, yalnızca içki şişelerinde parıldayan soluk bir ışığın dışında başka bir aydınlık yoktu; karanlık, ağır ve kalın bir tül gibi üzerimize seriliyordu. Gözlerimi kapadım. Adam öteki yataktan kalkarak Bahar'ın yanına oturdu.

«Dostum, ben bununla başlıyorum.»

Sözlerini Bahar'ın gıdıklanmış gibi kopardığı hafif çığlık kesti.

Karşılık vermedim. Bu kez Bahar görevimi hatırlatmak ister gibi mırıldandı:

«Ah Fransızca bilseydim.»

«Jean seni beğeniyormuş,» dedim yavaşça.

Sonra koltuğu çekip Gül'ün yanına, balkona çıktım. Şimdi yan yanaydık. Bir süre iki eski dost gibi, pek konuşmadan, içkilerimizi yudumladık. Arkamızda mırıltılar boğuklaşırken Gül birdenbire bana döndü.

«Bilet alacak paran var mı?» Konuşmanın böyle geceyle ilişkisi olmayan bir yerden başlaması şaşırtmıştı beni. «Birinci mevki al, kamaradan hiç çıkmayalım.»

«Var,» diye cevap verdim.

Sonra sessizliğe, daha doğrusu Bahar'ın fısıltıyı andıran tekdüze iniltilerine geri döndüm. Saat iki buçuğa gelmek üzereydi ve önümdeki pencereden gecenin o sonsuz ufkunu seyrediyordum. İçkiyi yutkundum. Dilim bıçaklanmış gibi kesik kesikti.

«Onunla İngilizce konuşuyorsunuz, değil mi?» Bu da bir soruydu. «Ben anladım.» Sonra birden geceyi bir cam gibi kırıp binlerce tiz karanlığa bölen sessiz bir kahkaha savurdu. «Salak, güya lise birden ayrılmış.» Fısıltıyla konuşmaya dayanamıyormuş gibi kulağıma eğildi. «Varsan baksan ilkokulu bile bitirmemiştir. Bir de benim enstitüden ayrıldığıma inanmaz.»

«Dostum, seninki korkunç gülüyor,» dedi Jean odadan. «Ama benimkini de görmelisin. Tenine bayıldığımı söyler misin ona. Hey baksana!»

«Duymak yeterli, görmem gerekmez.» İçkiden birkaç yudum alıncaya kadar bekleyip Bahar'a seslendim: «Teninin güzel olduğunu söylüyor.»

Bahar, adamı baştan çıkarmak için yeni bir yol bulmuş gibi ara vermeden kikirdiyordu. Kulağımın dibinde fısıltılara gizlediği bir sesle konuşan ise Gül' dü.

«Lale bundan on kat daha güzeldir.»

Gülümseyip, konyağı kaldırdım. O içip içmemekte kararsızdı. Eğer yüzünü aydınlatacak ışık olsaydı, gözlerinin yavaş yavaş solduğunu, yüzündeki o gülümsemenin kaybolmaya yüz tuttuğunu göreceğimi biliyordum.

«Orospuları seviyorum.» Yine Jean'dı. Bu kez titrek bir sesle konuşuyordu. «Çok orospu gördüm ama orospuluğu ve orospuları bu kadar güzelleştiren başka bir yer görmedim. Her şey şehvetle iç içe burada. Kadınların, denizin, gecenin, hatta toprağın...» Durup söyleyeceklerine önceden gülmek istiyormuş gibi bir kahkaha attı. «Evet hatta toprağın bile ırzına geçmek geliyor içimden.»

Ayağa kalktım. Şişe elimdeydi, balkonun ucuna yürüdüm. Sağır karanlığa binlerce yıldız batmıştı. Birden, tekrar o boşluk duygusuyla ürperdim. Sonsuzluğu dünyanın üzerine yıkan yıldızlar korkutucuydu.

«Manisa'ya varır varmaz sana bir vekâletnâme veririm.» Gül, yanıma gelmişti. Onu dinlemek istemiyordum. Yıldızlardan kurtulmaktan başka bir düşüncem yoktu o anda. «İstersen Manisa'daki katı satar İzmir'e yerleşiriz.» Şişeyi boğazıma devirdim. «Hey, ciğerini mi kavuracaksın?» Elimi tutmuştu. Üşüyor ve titriyordum. «İstersen içeriye girelim.»

İçeriye girince Safiye ile karşılaştık. Uyanmıştı. Karanlığa rağmen gölgeli yüzünün bembeyaz olduğu farkediliyordu.

Çoktandır bizi bekliyormuş gibi konuşmaya başladı:

«Ne o, bula bula burasını mı buldun?» Kısık sesle, balkon kapısında bekleyen Gül'e bakarak konuşuyordu. «Ne bakıyorsun sidikli, başka yer bulamadın mı?» Gül cevap vermedi ama ellerinin titremesinden sabrının taştığını hissediyordum. «Git başka bir yer bul kendine,» yine o kelimeyi ekledi: «Sidikli!»

Gül, artık dayanamayacaktı.

«Gidemem çünkü yan tarafta o maymun suratlı herif Bahar'ı düzüyor.» Sonra bir hançer gibi sivriltiği kelimeleri kadının çürümüş etine sapladı. «O kaltak da hayatından memnun.»

Elimdeki şişeyi bırakıp kopacak fırtınayı bekledim. Ama kopmadı; Safiye sanki taş kesilmişti. Gül'e döndüm, o da şaşırmıştı. Safiye ancak birkaç dakika sonra konuşabildi:

«İkinizin de sonu kerhane olacak.»

O kısa cümle sanki Gül'e iade edilen bir bıçak darbesiydi. Üçümüz de sustuk; birkaç dakika boyunca bir öfke çığlığından çok bedduaya benzeyen o lânetin altında ezildik.

Sessizlik uzayınca Gül dışarıya çıktı. Balkonda korkuyla titreyeceğini, geleceğin dehşetiyle ürpereceğini biliyordum. Safiye kımıldamamıştı. Sigaradan emdiği dumanı üfledikçe altın dişlerinde çiğ bir sarı yanıp sönüyordu. Bir sigara da ben yaktım; alev, ka-

ranlık yüzünü aydınlattı. Yanakları ıslaktı. Terlemiş miydi, yoksa ağlıyor muydu?

«Lale'ye de böyle dedim o zaman,» diye mırıldandı, «seneler önce. Herkes Lale'nin evden o adam için çıktığını sanıyor, ama yalan.» Ona inanıyormuş gibi başımı sallıyordum. «Deyyusun biri dünyanın parasını verdi. Lale, herîflerle karı-düzen-kuşun altındaki yatağa girsin diye o deyyus para verdi.» Bir an karı-düzen-kuşun ne olduğunu sormaya niyetlendim. Vazgeçtim. Hâlâ sarhoştu. Sesi mırıltılar arasında birbirinden kopuk cümlelerle anlatmaya çalıştığı o saçma sapan hikâyede kayboluyordu. «Parayı sever kaltak.»

Sonra sözü yeniden Lale'ye getirerek anlatmaya koyuldu. Artık onu dinlemiyordum.

On beş ya da yirmi dakika sonra sustu. Şişeyi neredeyse yarılamıştım. Bu kez fırsatı kaçırmadım.

«Sana sormak istediğim bir şey var.» Meraklanmamıştı. «Çoktandır buradasın, sana birini sorsam.» Yine ilgilenmemişti. Cesaretimi kaybetmeden devam ettim: «Üç ya da dört yıl önce buraya gelmiş bir arkadaşı arıyorum.» Balkonda kıpırdayan bir gölge sözlerimi kesti. Gül olmalıydı. Yeniden Safiye'ye döndüm. «Adı Ayhan'dı. Benden daha uzun boylu, esmer...»

Zafer'i anlatmaya koyuldum. Yaklaşık altı ya da yedi ay bu şehirde, Soğukoluk'ta bir evde kaldığını, sık sık onların pavyonundan kadınlarla birlikte olduğunu, aklıma gelen her şeyi ard arda sıraladım. Ancak birkaç dakika sonra sağır bir duvara karşı konuşuyormuşum gibi umutsuzluk içindeydim.

«Onu bulmam gerek,» diye bitirdim sözlerimi.

«Onu neden arıyorsun?»

Camın ötesinde, karanlığın içinde Gül'ün de cevabı aynı merakla beklediğini biliyordum. Bakışlarımı Safiye'nin gözlerinden kaçırdım. Onlara kendimi aradığımı, geçmişimi kurtarıp geleceğimi önüme ko-

yarak biçimlendirmek istediğimi anlatamazdım. Sustum. Safiye canlılığını kaybeden sesiyle sorusunu unutmuş gibi konuşmaya başladı. Ayhan diye birini hiç tanımamıştı. Tanımış olsa bile aradan bu kadar zaman geçtikten sonra unuturdu. Öyle bir yabancıya giden kadın da hatırlamıyordu. Hiç de söz edildiğini duymamıştı.

Az sonra da anlatacakları varmış da gücü tükenmiş gibi sesini alçaltarak sustu. Saat üçü çeyrek geçiyordu; artık gözlerimi açık tutamıyordum. Konyaktan birkaç yudum daha alıp arkaüstü uzandım. Sıradan bir geceydi ve böyle bir gecede Zafer'i bulmak düşüncesi yavaş yavaş önemini yitiriyordu. Sanki ben de onlardan biriydim ve korkularımla, umutlarımla, hesaplarımla en az onlar kadar gerçektim.

Derinlerden gelen tiz bir sesle uyandım. Saate baktım: Dörde on vardı. Her tarafım buz gibi soğuk bir ter tabakasıyla ıslanmıştı. Bir süre çevreyi dinledim: Yanılmıştım, ortalık sessizdi. Paltoya sarılarak doğruldum, Gül yanımda uyuyakalmıştı. Gürültü etmeden balkona yürüdüm. Dışarı çıkar çıkmaz gece kapkara ve ağır bir tokat gibi çarptı suratıma. Uzaktan dalgaların kıyıya yuvarladıkları sesleri duyabiliyordum.

Geri döndüm. Odayı geçip bu kez koridora çıktım. Dağ tarafındaki gece de sessizdi. Ancak daha düşüncelerim sönmeden keskin bir kadın çığlığı, karanlığı boydan boya yırttı. Korkuyla irkildim. Bakışlarımla bütün arka cepheyi, arabaların durduğu beton alanı taradım. Hiçbir şey kımıldamıyordu. Sanki gece, çığlığı ve sahibini yutmuştu. Aşağıya, motelin girişine doğru uzanan çiçekli dar yola inip araba parkına doğru yürüdüm. Sanki aynı rüyayı iki kez görmüştüm. Yandaki kısa ağaçlarda gece böcekleri ötüyordu. Beton düzlüğe varınca Jean'ın kullandı-

ğı arabayı aradım. Küçük arabaların gerisindeydi. Bizden sonra gelenler de olmuştu. Kapıyı çektim; kilitliydi. Gözlerimi kapatıp kaputun üzerine yaslandım. Sonra...

Sonra her şey çok çabuk olup bitti. Önce gece böcekleri sustu ve birdenbire kulaklarımı dolduran sessizlikle ürperdim. Kirpiklerimi aralar aralamaz gördüm onları. Güçlü bir çift farın önündeydiler. Tehlike önsezisiyle doğrulduğumda, bir kadın çığlığı üçüncü kez karanlığa saplanıyordu. Kurtulmak için çırpınan kadın Gülsüm, boğuştuğu erkekse Hasan Bey'in kâtibiydi. Bir süre şaşkınlıkla olduğum yerde kımıldamadan bekledim, sonra yavaş adımlarla ikisine doğru yürüdüm. Adamla göz göze geldik. 'Bırak onu,' demeye hazırlanırken güçlü bir el omuzlarımı kavradı. Ayaklarımın yerden kesildiğini, yana savrulduğumu hissettim. Daha yere düşmeden arkamdaki adamın Hasan Bey'in o uzun boylu devi olduğunu biliyordum.

Ancak farlar üzerimden çekildikten sonra düştüğüm yerden doğrulabildim. Gece, hızla uzaklaşan bir arabanın saçtığı gürültünün dışında, eski sessizliğine kavuşmuştu. Boynum ve başım koparılmış gibi ağrıyordu. Sallanmamaya çalışarak birkaç adım attım. Boynumdaki ağrıdan çok olanlar şaşırtmıştı beni. Cebimdeki paketi aradım. Sürprizler ard arda geliyordu.

Ama sürprizler daha sona ermemişti. Birkaç adım sonra sonuncusuyla karşılaştım. Yerde, ayaklarımın dibinde, biri yatıyordu. Kibriti yakıp yere eğildim; uzun boylu bir erkekti; alev, kırmızı montgomerisini aydınlatıp söndü. Kırmızı montgomeri! Yerde yatan, otelde Beatrice'nin konuştuğu o genç kadınla buluşan delikanlıydı. Demek Beatrice'nin günlerdir sözünü ettiği kız Gülsüm'dü. Başım daha da ağırlaşmıştı Oğlanı çevirip bir kibrit daha yaktım. Kanla kaplıydı; yüzü görünmüyordu.

Saat: 10.00

Sabah uyandığımda, hâlâ boynum ağrıyordu. Geceki sürprizlerin üzerinden birkaç saat geçmiş olmasına karşılık, perdelerin arasından içeriye sızmaya çalışan güneş, sanki her şeyi geçmişe itmişti. Başımı ellerimin arasına alıp o zavallıyı yerden kaldırmaya çalıştığım andan, otele döndüğüm zamana kadar geçen süre içinde olup bitenleri hatırlamaya çalıştım. Bir taksi bulup onu hastaneye götürmüştüm. Şoför, yolda bulduğumuzu söylemişti. Hastaneden dönüşte, otelin önünde arabadan indiğimde gülümsüyordu. Her şeyi o düşünmüş ve yürütmüştü. Orta boylu, köşeli yüzlü bir adamdı; bütün olayı başından sonuna kadar izlemişti ve görevi de o dev işini bitirdiğinde yerde kalan vücudu hastaneye taşımaktı. Araba uzaklaşırken Beatrice'nin odasında her zamanki gibi ışık yanıyordu.

Öğleye doğru, geceden kurtulmak umuduyla yüzümü yıkayıp odadan çıktım. Bütün gün Fuad'ı bekleyecektim.

Beatrice'in masası boştu. Abraham da ortalıkta görünmüyordu. Fuad gelinceye kadar oturabilirdim. İri yapraklı saksıya doğru yürürken o yüzle karşılaştım. Gülerek bakan adam, Jean'dı. Gözlerinde gece neden birdenbire ortadan kaybolduğumu soran bir merak vardı. Bakışlarımı, karşısında oturan açık renkli bir kostüm giymiş yakışıklı adama kaçırdım.

Söze önce o başladı, üstelik de bağırıyordu:

«Paltolu dostum, sana ihtiyacım var!» Masadan kalkmış, bana doğru yürüyor, bir yandan da elini kolunu sallayarak bağırıyordu: «Gece hepimiz seni merak ettik!» Uzattığı elini sıktım. Parmakları umulmayacak kadar güçlüydü. «Şu beyle anlaşmam için bana yardım et!» Onu izledim, sanki yine birdenbire kaybolmamdan korktuğu için koluma girmişti.

«Hayat ne kadar garip, değil mi dostum? Şimdi de bizim şirket hesabına çevirmenlik yapacaksın.» Sonra masada oturan adamın İngilizce anlamadığını bilmesine rağmen sesini alçalttı: «Ama bu onlara benzemiyor, değil mi?»

Masadaki adamın sarı saçlarının çevrelediği köşeli yüzü kızgınlıkla gerilmiş, mavi gözleri, kontrol etmeye çalıştığı bir tikle açılıp kapanıyordu. Söze yine Jean başladı. Çevirmenliğe razı olup olmadığımı sormamıştı.

«İbrahim Bey.» Adama dönüp başımı salladım. Sonra beni ona tanıştırdı: «Zafer Bey. Yanlış söylemedim değil mi? Aslında bana patronu gerekli. Ama görünmekten korkuyor olmalı. Boru hattındaki Türk ortağımız.» Sözlerine yanındaki çantadan çıkaracağı bir kâğıt parçası için ara verdi. «İşte sorun bu. Hepsi burada yazılı; merkezden aldığım teleks.» Parmağını karşısındakine saplamak istiyormuş gibi uzatmıştı. «Söz verdikleri şartları yerine getirmediler, yerli piyasadan temin edilecek malzemelerin bir teki bile getirilmedi şantiyeye. Dostum lütfen ona anlat. Bizimkiler sözleşmeyi feshedip teminatlarını yakacaklar.»

Tatsız ve yer almak istemediğim bir konuşmanın başında olduğumuzu hissediyordum. Henüz tanıştırıldığım, iki gözü garip bir kasılmayla açılıp kapanan adama döndüm ve Jean'ın söylediklerini özetleyerek aktardım. Sıra onun söyleyeceklerindeydi.

«Lütfen Mösyö Jean'a söz verdiğimiz her şeyi çok kısa bir süre içinde temin edeceğimizi söyler misiniz? Artık darboğazlar yok, şartlar değişti. Her türlü işçi sorununu çözeceğiz, grev olmayacak.»

Adamın sözlerini yanımdaki gözlüklü ufak tefek yabancıya çevirdim. Artık geceki kadar sevimli değildi. Sözlerim bitince aktarılan bilgiyle ilgilendiğini belli eden bir tavırla doğruldu.

«Grev olmayacak mı? Nasıl önlenecek?»

«Eski emniyet görevlilerinden birini saha amiri yapacağız. Daha önce Demir Çelik'te de grevleri sona erdirmişti. Biraz da paralı adam tutacağız.»

«Ama bu kez bulacaklarınız biraz akıllı kişiler olsun. Geçen seferki gibi silâh kullanılmamalı.»

«Polis, o olayı işçiler arasındaki sendika çekişmesi olarak kabul etti.»

«İyi ama, vurulan adam solcu bilinen biriymiş.»

Dialog artık ancak çevrilen cümlelerin dinlendiği, yalnızca kısa aralıklarla kesintiye uğrayan, hızlı bir konuşmaya dönmüştü.

«Evet, solcuydu. Onlarla anlayacakları dilden konuşmalı.»

«Neyse. Bu sorunlardan biri. Ya ötekiler? Şartların değişeceğini söylediniz. Bu değişikliğin nedeni ya da değiştiğini söylediğiniz şartlar yeni Hükümetle mi ilgili?»

«Evet, şartlar bu Hükümetle değişecek. Dışarıdan istediğimiz kadar yuvarlak ve yassı mamul ithal edebileceğiz.»

«Yani dışardan iç piyasadakinden daha ucuza mal alıp, burada bize vereceksiniz. İyi ama, madem ithal sözkonusu, o zaman bu işi biz yaparız.»

«Firmanıza izin verilmeyecektir.»

«Size nasıl izin verilecek?»

«Kararname yoluyla.»

Birden konuşmayı durdurdum. İkisi de konuşmanın en can alıcı noktasında araya giren sessizliğimin nedenini arayan gözlerle beni süzüyordu. Konuşma bana Recai Bey'i hatırlatmıştı. Bir süre bekledim. Karşımdaki adam gözlerini açık tutmak için büyük bir güç sarfediyormuş gibi terlemişti. İğrenç bir pazarlığın ortasına düşmüştüm. Jean'a dönüp,

«Kararname çıkacakmış,» diyerek konuşmayı yeniden başlattım.

«Kararname mi? Bu konuda aldanıyor olamaz mı? Sorar mısınız?»

«Hayır, aldanmıyorum. Ona gümrük vergisinin, kaldırılmış sayılabileceği bir orana kadar düşürüleceğini de söyleyebilirsiniz.»

Söyledim. Küçük adam ilk kez şaşırmış görünüyordu. Sonra düşünmek için sustu. Öteki adam ise kirpiklerini kapama fırsatı bulmaktan memnun, gözlerini yummuştu. Garsona çay için işaret ettim.

Garsonun getirdiği çayı yudumlarken, Beatrice ile Abraham merdivenlerden inmiş, ortadaki boşluğa doğru yürüyorlardı.

«Dostum, İbrahim Bey'e durumu merkeze bir kez daha değerlendirmelerini önereceğimi söyler misin?» Sonra bakışlarını o garip çifte doğru çevirerek seslendi: «Bonjour Signora Grimani.[1] Hey hello Abraham!» Ellerini biraz önce beni masaya çağırırken yaptığı gibi birbirine vuruyordu. «Mettez-vous là, s'il vous plait! Vous voir parmi nous, à notre table, c'est un grand honneur pour moi.»[2]

Bakışlarımı Beatrice'den karşımdaki adamın zorlukla açılan gözlerine kaçırarak Jean'ın son sözlerini tekrarladım. Sarışın adam heyecanlanmadı ya da heyecanlanamayacak kadar yorgundu. Beatrice ile Abraham masaya oturduklarında, gözleri yine kısılmış, eski haline dönmüştü. Az sonra Jean'ın sesi duyuldu, bu kez İngilizce konuşuyordu:

«Miss Grimani.» Adam, kadının elini sıktı. «İbrahim Bey. Bu centilmen de Zafer Bey. Birbirimizi çok kısa süredir tanıyoruz, ama iyi dost olduk.» İşini bitirmiş gibi masaya oturacakken birden Abraham'ı unuttuğunu hatırladı. «Ve Abraham. Bizim en iyi operatörümüzdür. JB550'leri hep o kullanır.»

«DJB550 efendim. D'sini unuttunuz.» Abraham

---

1. İyi günler bayan Grimani. (Fransızca).
2. Böyle buyrun lütfen, sizi aramızda görmek benim için bir şereftir. (Fransızca).

gülerken utanmış bir kadın kadar ürkekti. «Biliyorsunuz, Senegal'deyken...»

Devam etmesini Beatrice'in sinirli bir el hareketi durdurdu. O konuşacaktı:

«Ah monsieur Moreaux, comme d'habitude, vous avez choisi des amis interessants.»[1]

Fransızcayı seçmişti. Gözleri üzerime dönük olmasına rağmen söyledikleri Jean'a yöneltilmişti. Küçük adam da ona uyarak Fransızca cevap verdi:

«C'est exact Madamme! Surtout celui que se trouve à coté de vous et qui porte un manteau noir. Un type très interessant!»[2]

«Mais je le connais.»[3]

«C'est vrai, vous êtes dans le même hotel que lui.»[4]

Jean'ın benden söz ettiğini hissettim. Cevap beklemeden gözlüklerini çıkardı ve masada oturan diğer iki kişinin Fransızca'dan sıkıldığını hissetmiş gibi, hızla devam etti:

«Il vous a fasciné, vous aussi?»[5]

«C'est difficile de vous dire, le contraire. Regardez-moi ces traits minces et effilées. Et ses regards? J'ai jamais vu un visage si epuisé, on dirait celui d'un momie millènaire.»[6]

Kadın susar susmaz, Jean başladı:

---

1. Bay Moreux, her zamanki gibi ilginç dostlar seçmişsiniz. (Fr.)
2. Doğru madam, hele yanınızdaki siyah paltolu, çok ilginç biri. (Fr.)
3. Onu tanıyorum. (Fr.)
4. Doğru, aynı otelde kalıyorsunuz. (Fr.)
5. Sizi etkiledi, siz de etkilendiniz mi? (Fr.)
6. Size aksini söylemem zor. Hatlarına bakın nasıl zayıf ve keskin. Ya bakışları? Hiç böylesine marazi bir yüz görmemiştim. Sanki binlerce yıl yaşamış yorgun bir mumya. (Fr.)

«Tiens! Vous parlez comme si vous le trouviez attirant. Est-ce que vous l'avez connu de près?»[1]

«Alors. Parlons en Anglais.»[2]

«My friend.» Jean yeniden İngilizceye dönmüştü. «Why didn't you tell that you know Miss Grimani.»[3]

Artık İngilizce konuşacaktık.

«Fransızca bilmediğim için,» dedim.

«Zafer Bey bize kızdı.»

Konuşan Beatrice'ti. Cevap vermeme kalmadan yanımdaki adam birdenbire söze başladı. Hepimiz ona döndük. Yüzüne saplanmış gibi duran uzun kirpikleri titriyor, sanki onu unuttuğumuzu hissetmiş gibi hüzünle sık sık açılıp kapanıyordu.

«Telefon etmem gerekiyor.» Nedense Abraham'a bakarak devam etti: «Müsaadenizle.»

Sonra ayağa kalkıp başıyla herkesi ayrı ayrı selamlayarak uzaklaştı. Artık masada dört kişiydik. Fuad'ın geç kaldığını düşünürken ötekiler bir açıklama bekliyordu.

«Telefon etmesi gerekiyormuş,» dedim, Jean'a bakarak.

«İbrahim Bey'i de kızdırdık.» Üzülmüş gibi Beatrice'e dönmüştü. «Onun Arap asıllı olduğunu söylesem bana inanır mısınız?» Bu kez de soru bana yöneltilmişti. İnanmazdım ama bunu ona söylemeye de niyetli değildim. «Evet bir Arapmış. Açık tenli, mavi gözlü bir Arap.» Herkesin onu merakla dinlediğini farkedince konuşmasını gizlemeyi başaramadığı bir sevinçle sürdürdü: «Aslında ona Arap değil Dürzü demek gerekiyor. Söylentiye göre Dürzü'ler Büyük İskender'in askerlerinin kanından gelirlermiş. Gözleri-

---

1. Onu çekici buluyormuş gibi konuşuyorsunuz. Onu yakından tanıdınız mı? (Fr.)
2. Artık İngilizceye dönmeliyiz. (Fr.)
3. Dostum, Miss Grimani'yi tanıdığınızı neden söylemediniz? (İng.)

nin ve saçının açık renkli oluşunun nedeni buymuş.» Beatrice'e dönerek neşeyle ekledi: «Ama kadınları konusunda kimse yanıltamaz beni.»

«Arap kadınlarını ötekilerden nasıl ayırıyorsunuz?» diye sordu Beatrice.

«Aslında yöntem çok basit. Sevişirken dudaklarına bakıyorum.» Susup, dinleyenleri meraklandırmak için beceriksiz ve yapmacık bir tavırla gülümsedi. «Eğer dudakları kabarmış ve renk değiştirmişse o kadının Arap olduğuna yemin edebilirim.»

Sinirlerim iyice gerilmişti. Boynum da hâlâ ağrıyordu. Beatrice'in neşeli kahkahaları sürerken birden ona o iki sevgilinin başına gelenleri, delikanlının devin yumruklarıyla dağılmış suratını anlatmak geçti içimden. Ama bu düşünceden çabuk vazgeçtim. Fuad geç kalmıştı. Birden önümde derinleşen bir boşluğun başındaymışım gibi ürperdim. Neden hâlâ bekliyordum. Parmaklarımdaki sızı derimi yüzmeye başlamadan bu şehirden kurtulamayacak mıydım? Düşüncelerimi Jean'ın derinden gelen sesi böldü. Bakışlarımı parmaklarımdan alıp adama çevirdim.

«Nemrut Dağındaki Kommanj Krallarının da Büyük İskender'in soyundan geldiğini söylediler bana.» Şaşırdığımı farkedince açıklamak ihtiyacını hissederek dirseklerini masaya dayayıp öne doğru eğildi. «Adıyaman'daki dağı anlatıyordum. O büyük taştan heykelleri. Kommanj Kralları bu hesaba göre Dürzülerle aynı kandan geliyorlar.» Kısa bir kahkaha savuracaktı. «O dağdaki insanlar Doğuyla Batının, geçmişle geleceğin düğümlendiği yerde yaşadıklarını söylerlermiş. Önlerinde başlayan düzlüğün Basra'ya kadar uzandığını düşünürsen...»

Birden, vücudum aylardan sonra ilk kez sıcaklığını unuttuğum o alevle yandı. Jean'ın cümleleri kulaklarımda kaybolurken, omuzlarımdaki, kollarımdaki, sırtımdaki kaslar sanki bir düğümden çözülerek birbiri üstüne yığılıyor, başım, kafatasımın içine

kordan bir top düşmüşçesine yanıyordu. Gözlerimin içini dağlayan dumanın arasından adama bakmaya çalıştım. Sanki yalnızca son cümlesini duymak için tanımıştım onu: 'Doğuyla Batının, geçmişle geleceğin düğümlendiği yer.'

«İyi misiniz?» Bakışlarımı çevirince dakikalardır kaçtığım yüzle karşılaştım. Dudaklarımı kıpırdatmaya çalışıyordum. Ama sanki erimiş, ağzımı mühürlemişti. Kadın karşılık alamayınca yanındaki küçük adama dönüp Fransızca devam etti: «Oh mon Dieu! Voyez-vous ses yeux? Comme s'il regardait à l'interieur de soi-même.»[1]

İzin istemeden, bacaklarımdaki titremeyi ezmeye çalışarak zorlukla doğruldum. Aylar önce, mağarada o iki ceset ayaklarımın dibine düştüğü andan beri vücudumu saran buz tabakası ilk kez ısınmıştı. Masadakilere bakmadan saksının arkasına yürüdüm. Duvara yaslanıp dinlenebileceğim birkaç dakikaya ihtiyacım vardı.

On dakika sonra adım atacak gücü bulduğumda bütün vücudum terle kaplanmıştı. Resepsiyona doğru yürüdüm. Telefon boştu, İbrahim Bey de görünürlerde yoktu. Sigara içecektim. İbrahim Bey'i kibriti üflerken gördüm. Otelin kapısında, gölgelerin gizlediği bir adamla konuşuyordu. Bilinçsiz bir kararla ona doğru yürüdüm. Aynı anda İbrahim Bey'in konuştuğu adam gölgeden sıyrılıp öne eğildi. Mavi gözlü, beyaz tenli Dürzünün yanındaki adam Fuad'dı. Göz göze geldiğimizde işte gerçek Arap, diye düşündüm.

«Sizi beklettim.» İki adımda yanıma geldi. Sonra mecbur kalmış gibi geriye dönüp, «Bu zat İbrahim Bey'dir,» diyerek bizi bir kez daha tanıştırdı. «Şirketimizin müdürlerinden.»

---

1. Tanrım! Bakışlarını görüyor musunuz? Kendine dönük, sanki içine bakıyor. (Fr.)

Demek Jean'ın sözünü ettiği patron, Fuad'dı. Recai Bey'i hatırlamakla yanılmamıştım.

Saat : 11.20

Bu kez bir gün önceki gezintinin aksine şoför yoktu, arabayı kendisi kullanıyordu. İkimiz de susuyorduk. Ama başlayacak konuşmanın bir noktadan sonra birdenbire geceye, o karanlık otoparktaki olaylara döneceğini biliyor ve kontrol etmeye çalıştığımız bir tedirginlikle ard arda ürperiyorduk. Yarım saat önce derimi kavuran ateş kaybolmaya yüz tutmuştu. Araba hızını artırdıkça gözlerimi daha sık kapatıyor, o sözleri düşünüyordum: 'Doğuyla Batının, geçmişle geleceğin düğümlendiği yer.' Mac. Intosh'un kader dediği bağı Zafer'inkinden koparıp yeryüzüne düğümleyebileceğim nokta orası olabilir miydi? Eğer öyleyse artık beklememi gerektiren bir şey kalmamıştı.

«Dün telefon edebildiniz mi?»

Onu ilk kez görüyormuşum gibi şaşkındım. Bakışlarım, bir süre, fırlayacakmışçasına şişkin gözlerinde, gergin esmer yüzünde oyalandı. «Bizim küçük Fransız, İbrahim Bey'in söylediklerini değerlendirecek mi sizce?» Bu kez başımı döndürmeden yavaşça salladım. «Güzel, anlayacağını biliyordum. Artık sıra Recai Bey'de.»

«Ölebilirdi,» diyerek beklemeden sözünü kestim. «Hâlâ da kurtulmuş sayılmaz.»

«Aksilik, karanlıkta sizi tanıyamamışlar.» O da cevabını hiç geciktirmemişti.

«Doğru değil bu. Oteldeki adam gece kaçta çıktığımı, kiminle olduğumu size bildirmişti. Önemli olan o zavallıya yapılanlar.» Bakışlarını yoldan alıp bana çevirinceye kadar bekledim. Hareketli gözleri kara bir duman yığınını andırıyordu. «Alçakça bir tuzaktı.»

«O delikanlı fırsatçının biriydi ve hakettiğini aldı.»

«Alçağın birisin sen,» dedim yeniden sözünü keserek. Şaşırmıştı. Fırsatı kaçırmadan zevkle devam ettim: «Hem de korkak bir alçak.» Arabayı yavaşlattı. İlk kez kızıyordu. Sanki bu kez onu motel odasındaki gibi küçümsememe dayanamayacaktı. «Kendi işini başkalarına gördüren alçak bir sürüngeni hatırlatıyorsun.»

Araba, sert bir frenle kasıldı. Ön cama doğru savruldum. Şehir dışında denize paralel uzayıp giden dar bir asfaltın banketinde durmuştuk. Toparlanıp döndüm. Gözlerindeki dumanı birbiri ardına çakan kara şimşekler aralıyordu. Ağzı öfkeyle çarpılmış, göğsü ise soluğunu dik bir yokuşta tüketmiş gibi hırıltıyla inip kalkıyordu. Elini cebine sokarken onu kışkırtmaya devam ettim:

«Korkağın birisin sen. Amcanın köpeğinin yanında olmasını isterdin, değil mi?» Susuyor, daha da irileşen gözlerle suratıma bakıyordu. «Korkuyorsun.» Gülümsemeye çalıştı, ama şakaklarında beliren küçük ter damlacıkları sözlerimi doğruluyordu. «Korkaksın!» diye üsteledim. «Cebindekini kullanamayacak kadar korkaksın!»

Elimi uzattım. Göründüğünden de çok korkmuştu. Kolunu, kirlenmesinden korkuyormuş gibi parmaklarımın ucuyla tutup elini cebinden çıkardım. Avucunda, kabzası beyaz sedefle kaplı küçük kalibreli, nefis bir silah vardı. Almama karşı koymadı. Ben tabancayı incelerken titriyordu. Birden hastanede yatan o genç adamı hatırladım.

«Ama ben korkak değilim.»

Doğruyu söylemiyordum. Ölümün ötesinde, beynimdeki sorulardan korktuğumu biliyordum. Tehdit etmek, karşımdakiler için ölümü soyut kılıfından çıkarıp somutlaştırmak, cellat ya da kurban rollerini oynamak. Bunlar ondan daha üstün olduğum konu-

lardı. Ama yaşamak, olağanlığın sınırları içinde varlığını sürdürebilmek, her şeyle her durumda boy ölçüşmeye iten o dürtüden sıyrılmak. Bu anlamda zavallı olan bendim. Ama bu kez azrailin insanlara ne kadar yakın durduğunu öğrenmeliydi. Yutkunup, cümlemi bıraktığım yerden sürdürdüm:

«Seni öldürebilirim.» Artık yüzü bir budalanın yüzünü andırıyordu. «Daha önce insan öldürdüğümü söylemiştim.»

«Hayır siz...» Cümlesinin sonu ciğerlerinde sönen nefeste kalmıştı. Boğuluyormuş gibi hırıldamasının sona ermesini bekledim. «Hayır beni öldürmeyi...» yeniden nefes aldı, «düşünmediğinizi biliyorum.» Doğruydu, düşünmüyordum. Sessizliğimden cesaret alıp atıldı: «Eğer öyle niyetiniz olsaydı daha önce yapardınız.» Elinin tersiyle şakaklarından yanaklarına süzülen terleri sildi. «Sadece Ayhan'ın sonuyla ilgilisiniz.»

Yine doğru söylüyordu ve haklıydı. Birden gülmeye başladım. Her zaman pusuda bekleyen o krizlerden biriydi. Sanki tehdit edilen ve sinirleri kopacakmış gibi gerilen bendim. Dakikalar sonra, tabancayı kucağına attım. Arabayı çalıştırdı; yeniden yola çıktık. Uzattığı sigarayı yaktım. Gözlerim yoğun bir tuz acısıyla dağlanıyordu. Bakışlarımı dışarda akıp giden görüntüye çevirdim: Her şey bulanık ve titrekti. Kirpiklerimi yumarken o konuşmaya hazırlanıyordu.

«Beni kızdırmayı başardınız.» Sanki çok önem verdiği bir düşünceyi açıklıyormuş gibi kararsız ve saygılıydı. «Üstelik ödümü de kopardınız. Cesursunuz... Evet cesursunuz. Cesaretin kokusunu önce korkaklar duyar.» Sözlerine, gülme sırası ona gelmiş gibi kahkahayla ara verdi. Sinirleri sandığımdan da güçlüydü. «Ama bana 'sürüngen' demenize aldırmadığımı bilmelisiniz. Sürüngenler yeryüzünün en eski türünden biridir. Öteki binlerce tür tarih boyunca

sahneden çekilirken sürüngenler bugüne kadar gelebilmiş nadir canlılardandır. Aslan olmaya tercih ederim.»

Sigarayı bitirinceye kadar sustum. O da konuşmayı yeniden başlatmaya kalkışmadı. Yol artık iyice ıssızlaşmış, daralmıştı. Arabanın öğle güneşi altında havayı yırtarken çıkardığı rüzgâr sesinden başka ses duyulmuyordu. Hâlâ denizi izleyerek Güneye doğru ilerliyorduk.

«Nereye gidiyoruz?»

«Nihayet!.. Hiç merak etmeyeceksiniz sanmıştım.» Sonra başını, dikkatle izlemekte olduğu yoldan çevirip, «Arsuz'a,» dedi. «Unuttunuz mu, yanıldığınızı ispatlayacaktım size?»

«Bana neden katlanıyorsunuz? Sizin için birinden kurtulmak bu kadar kolayken.»

Cevap hemen geldi. Sanki bu soruyu soracağımı biliyordu ve hazırlıklıydı:

«İkinci bir cinayeti göze alamayız, dememi bekliyorsanız, yanılıyorsunuz.»

«Belki de üçüncü,» dedim.

Yol boyunca kümelenmiş ağaçların gölgelerini ezerek yeniden güneşe çıktık. İkinci sigarasını yakarken, sözcüklerini seçtiği, tarttığı bir konuşmaya hazırlanıyordu.

«Biliyor musunuz, Ayhan'la çok iyi anlaşmıştık biz. Onunla hep çok iyi ilişkilerimiz oldu. Oysa siz... Siz Ayhan'dan çok değişiksiniz; bu da beni çok şaşırttı.» Ürpererek ona döndüm. Sanki bütün hayatım boyunca Zafer'e benzemeye çalıştığımı biliyordu. Göz göze geldik. Bakışları yine gizlenmişti. «Bana hiç fırsat tanımıyorsunuz.»

Gittikçe daha çok üşüyordum. Derin bir soluk aldım. Nemli hava nefes borumu yırtarak ciğerlerime indi.

«Demek ondan değişiğim?»

«Evet. Nasıl anlatabilirim...» Oysa nasıl anlata-

cağını çok iyi biliyordu. «Ayhan şimdiye sımsıkı sarılmıştı. Ama sizin için neyin önemli olduğunu hâlâ çözemedim.»

«Şimdiye bağlı olmak! Bu sözün anlamı nedir?»

Acelesi yokmuş gibi ayağını gazdan çekip arabayı yavaşlattı. Birden dönüp yüzüne iliştireceği iğrenç bir sırıtışla gülümseyeceğini hissettim. Sanki Zafer'i yermekle beni yaralayacağını farketmişti ve fırsatı kaçırmayacaktı.

«Yani yaşadığı ana bağlıydı. Çevresindekilere, kadınlara, zenginliğe, paraya...»

«Zaten zengin bir ailedendi,» dedim. «Kadınlar da ondan hep hoşlanmışlardır.»

Dudaklarının etli kıvrımlarına garip bir gülümseme sıkışmıştı. Zafer'i savunmamı, birazdan nasılsa yenik düşecek birinin umutsuz çabasını izler gibi seyrediyordu. Vücudum gerildi.

«Maksadım sizi kızdırmak değildi.»

Amacının beni denemek ve tartmak olduğunu biliyordum. Henüz bir karara varamamıştı. Kararsızlığıyla eğlenmek sırası bana gelmişti:

«Ayhan'la anlaştığınıza göre siz de 'şimdi'ye bağlısınız, öyle mi? Ya sizin için 'şimdi' ne anlama geliyor? Dayınızın arkasına gizlenip akıl hocalığı yapmak, geceyarısı zavallı delikanlıları dövdürmek mi? Yoksa Recai Bey gibileri kullanıp adam satın almak mı? Belki de bir kararnameyle kolayca para kazanmak.» Artık gülmüyordu. Dudakları sarkmış, yüzüne gözlerindeki öfke inmişti. Kendini bir alçak gibi hissettiğini biliyordum. Sıra son vuruştaydı. Beklemedim: «Bütün bunları güçlülük sanıyorsanız aldanıyorsunuz. Güçlülük, kendini ölümle tartabilmektir.» Araba hafifçe yana savrulurken sözlerimi bitirdim: «Güçlülük, insanın, şimdiden çok, geleceğine hükmedebilmesidir.»

Az sonra sert bir viraja girdik. Damarlarındaki kanı çekilmişti. Yüzü beyaz bir maskeyi andırıyordu.

Araba yeniden doğrulunca pencereyi açıp dudaklarında kısalan sigarayı dışarıya savurdu.

«Yanılmamışım, Ayhan'dan değişiksiniz.»

«Ya ben? Ben Selim'in babası ya da ötekiler konusunda yanıldım mı?»

Cevap yerine sinirli bir kahkaha doldurdu kulaklarımı. Bu kez direnecek ve kendini savunacaktı:

«Hem büyük amcamın ölümü, hem de Ayhan'la Selim konusunda yanılıyorsunuz. Ayhan'la Selim ölmediler, gittiler.» Uzattığı sigarayı geri çevirdim. «Selim'in annesi o uzun seneler boyunca hemen hemen erkeksiz kalmış. Bir dedikoduya göre de, Kör Abdul da o hastalıklı kadına hayranmış. Selim doğduktan sonra dayım, yani Sadat Bey, limandaki depolardan birinde üzerine yıkılan ağır kasaların altında kalarak öldü. Aslında Sadat Bey depolara hiç uğramazmış ama nedense o gün Hasan dayımı görmeye gitmiş. O nedenle hep küçük dayımdan şüphe edildi. Ancak deponun yanında görülen biri daha varmış.»

«Kör Abdul,» diye araya girdim.

«Evet, o.»

«Zeynep ve Kör Abdul, Sadat Bey'in ölümü hakkında yalan söylüyorlar. Hem de ağız birliği etmişcesine. Öyle mi?»

«Evet,» deyip sustu. Sonra geçmişe uzanan bu suçlamanın tek sözle geçiştirilemeyeceğini anlamış gibi devam etti: «Kör Abdul'un nefretinin nedenini biliyorsunuz, Selim'in annesine aşıktı. Zeynep'e gelince...»

Sesi, anlatmaktan vazgeçtiğini, konuşmanın şimdilik sona erdiğini belirtir gibi alçalıp kayboldu. Bakışlarımı dışarıya çevirdim. Güneş önümüzdeydi ve henüz tepedeki yerini almamıştı. Sağımda pencerenin sınırladığı deniz, üzerinde gümüşten çizgilerin kırıldığı geniş bir nehir gibi akıyordu. Sol tarafta ise kâh alçak, kâh birdenbire yükselen çıplak tepeler var-

dı. Zeynep'in yeşil gözlerini düşünerek denize döndüm. Uzakta büyük bir şilep körfeze giriyordu.

Az sonra kıyıda yan yana sıralanan bir dizi evin oluşturduğu şeride ulaştık. Arsus'a gelmiştik.

Önünde durduğumuz duvar, deniz kenarındaki evleri karadan ayıran dar yola bitişikti. Üzerindeki sivri demir korkuluklar sık sarmaşıklarla gizlenmişti. Kapı, Fuad'ın çalmasına gerek kalmadan açıldı. Bahçe dışarıdan göründüğünden de geniş bir alana yayılmıştı. Özenle örülmüş taş duvarlarıyla bir villayı andıran yapı, bahçenin kenarından geçerek denize ulaşan geniş dereye bakan bir yükseltide inşa edilmişti. Renkli çiçekler arasında, alçak çalıların sınırladığı taş kaplama yoldan ilerlerken, Fuad:

«Bir süre burada bekleyeceğiz,» dedi. «İşim biter bitmez gideriz.» Sonra nereye diye sormama kalmadan, devam etti: «Şu tekneyi görüyor musunuz? Saatte elli beş mile kadar çıktım onunla.»

İşaret ettiği yöne baktım. Beyaz, küçük bir tekneydi; binanın yan cephesinden, dereyle denizin birleştiği noktada oluşmuş küçük koya uzatılan tahta iskeleye bağlanmıştı. Onunla mı gidecektik? Geri döndüğümde Fuad kapıya varmıştı. bile. Adımlarımı hızlandırıp beni bekleyen adamlara yürüdüm.

Eşiğe vardığımda tahta oymalı kapı açılmıştı. İçeriye girdik. Geniş antrede kimse yoktu.

«Şuradan yürüyün,» eli soldaki koridoru gösteriyordu, «salonun pencerelerinden görüntüye doyum olmaz.»

Sonra yana çekilip, soldaki koridora girdiğime emin oluncaya kadar duracağını hissettirerek gülümsedi. Beklemeden ilerledim.

Salondaki görüntü gerçekten de büyüleyiciydi. Denize bakan cephe boydan boya camdı ve kapıdan giren biri içeriye adımını atar atmaz denizin içinde yürüdüğü duygusuna kapılıyordu. Ama asıl büyüle-

yici görüntü sanki sona saklanan bir sürpriz gibi bölme duvarında bekliyordu. Sağda, salonu ikiye ayıracak bir duvarın yerine, tavana kadar yükselen bir akvaryum konmuştu. Bir süre kımıldamadan bekledim. Sonra insanda salonun boş olduğu duygusunu uyandıran seyrek eşyaların arasından akvaryuma ilerledim. Küçük ve renkli balıklar, havayla şişirilmiş beyaz noktaları izleyerek yükseliyorlardı. Salonun öteki köşesindeki koltuklar, duvarlardaki tablolar, pencereden görülen deniz, her şey garip ve gerçeküstü bir görüntünün içinde titreşiyordu. Büyüyü, dışarıdan yükselen tiz bir motor sesi bozdu. Akvaryumu izleyerek, kapı biçiminde bırakılan aralıktan öteki bölmeye geçtim. Birkaç adım sonra derenin aksi yönüne bakan pencerenin yanındaydım. Ses, pencerenin aşağısında, garaj çıkışı olduğu anlaşılan beton düzlükte çalışır durumda bırakılmış bir jipten geliyordu. Demek tepelere doğru gidecektik. Burnumu soğuk cama yapıştırıp, bakışlarımı garajın kapısına doğru eğdim. Hafif bir meyille bodruma inen düzlükte kırmızı ve spor bir araba duruyordu. Kırmızı! O arabayı daha önce de görmüştüm.

Geri döndüm. Elyordamıyla akvaryumun arasına sıkışan geçiti bulup koridora yürüdüm.

Fuad beni antrede bekliyordu. Sanki düşüncelerimi okumuş, yolumu kesmek için önüme çıkmıştı.

«O'nu görmek istiyorum,» dedim.

«O? O da kim?»

«Burada olduğunu biliyorum.» Öne doğru eğildim. «Şimdi onun yanındaydınız.»

«Bakın...» İlerlemeye devam edince, bir an yardım çağıracakmış gibi dudaklarını araladı. Birden o uzun boylu devi, önceki gece boynumu kopartmaya niyetli iri pençelerini hatırladım. Ama kuşkularım yersizdi. Fuad direnmekten vazgeçmiş ve yana çekilmişti. «Pekâlâ, lütfen çok uzatmayın.» Daha sözleri-

ni bitirmeden öne geçip yürümeye koyulmuştu bile. «Şimdi beni takip edin.»

Az sonra araladığı kapıdan içeriye giriyordum. Gülsüm şaşkın gözlerle tam karşımdaki koltuğa çökmüş bana bakıyordu.

Evin gösterişine ve büyüklüğüne uymayan küçük bir odaydı. Binanın arkasına bakan penceresiz duvarın önünde örtüsü bozulmamış bir yatak vardı. Yanındaki komodinin üstüne bir şey konulmamış olması, odanın sürekli kullanılmadığını eleveriyordu. Gülsüm tam karşımdaki geniş ve düz desenli koltuktaydı. Çantası, fırlatılıp atılmış gibi ağzı yarı açık, içinden dökülen birkaç küçük kutunun ortasında, ayaklarının dibinde duruyordu.

«İyi misiniz?»

Beni tanımamıştı. Yanakları hâlâ ıslaktı. Sanki gözlerindeki yaşlara sıkışan görüntünün kaybolmasını önlemek ister gibi damlaları parmaklarıyla tutuyordu. Birden onu çok eskiden beri tanıdığımı düşündüm. Oysa geceki o birkaç saniyeyi de saysak bile, bu üçüncü karşılaşmamızdı. Oturduğu koltuğa büzülmüş, ayaklarını altında toplamıştı. Bakışlarındaki o neşeli parıltılar ölmüştü. Elini komodine uzatıp yana döndü. Profili daha alımlı ve kadıncaydı. Gözlüğünü takınca beni tanıdı.

«Öldü, değil mi?» Uzattığı eli tutup ayağa kalkmasına yardım ettim. «O haydut öldürdü onu.» Ağlamaktan korkuyormuş gibi alt dudağını dişlemişti. «Onu da öldürdüler!» Başımı salladım, ama bana bakmıyordu. «Öldürdüler...»

«Hayır!» diyerek bir sinir krizine dönüşen titremenin arasına girmeye çalıştım. «Yalnızca durumu kötü, şimdi hastanede.»

«Yalan söylüyorsunuz, öldü. Benim önümde öldürdüler!» Sonra kımıldamama kalmadan vücudunu öne doğru savurdu. «Boynunu kıracaklarını söylediler.» Sarılmak istemiyordum, yine de kollarımı açıp

başını omuzuma yaslamasına karşı koymadım. «Zavallı...»

Devam edemeden hıçkırıklarla sarsılmaya başladı.

Hıçkırıkları ve vücudunu sarsan titremeler susuncaya kadar öyle kaldık. Sonra birden başını kaldırdı, gözlükleri alnına doğru kalkmış, kızarmış burnu ortaya çıkmıştı. Söyleyeceklerini duymak için ona doğru eğildim.

«Ayhan.»

Devam etmesini bekledim. Ama dudakları kuruyup birbirine yapışmış gibi hareketsizdi. Belki yalnızca cümlesinin ilk sözcüğüydü, ama yine de arkamdan böbreklerime vurulmuş gibi öne savruldum.

«Evet,» dedim boğazımdaki sinirleri yırtan bir mırıltıyla, «buradayım.»

«Beni götürecekti...» Aramızda, Zafer'in benim adımı kullanarak yıllarca önce verdiği sözden başka ortak bir şey yoktu. Yine de onu susturmadım. «Söz vermişti... İstanbul'a gideceğim gece...»

O anda kapı açıldı. Geriye dönmedim. Gülsüm'ün gözlerindeki korku gelenin Fuad olduğunu haber veriyordu.

«Çok uzatmayacaktınız Zafer Bey. Her şey hazır sizi bekliyoruz.»

Sonra cevap beklemediğini belirtmek istiyormuş gibi sessizce kapıyı kapatarak uzaklaştı. Yine yalnız kalmıştık.

«Ne olur beni buradan götürün.»

Geri çekildim. Fuad'la aramda çatışmaya yol açacak yeni bir sorun istemiyordum. Zafer'in verdiği söz beni ilgilendirmezdi. Ona karşı yerine getirmek zorunda olduğum bir sorumluluğum yoktu. Bir an için ona yalnızca Zafer'in sonuyla ilgilendiğimi söylemeyi düşündüm. Düşüncelerimi sözleri böldü:

«Kimse başaramayacak mı? Ayhan, Coşkun ya da siz. Yoksa Fuad'a mı inanıyorsunuz?»

Coşkun, hastanedeki genç adam olmalıydı. Ya Zafer ve ben? Zamanım yoktu, geç kalmıştım. Parmaklarım kasıldı. Geri dönüp çıktım. Kimse beni tutmak zorunda olmadığım bir sözden dolayı suçlayamazdı. Yine de kendimi bir alçak gibi hissediyordum.

Jipte üç kişiydik. Ben ve Fuad'dan başka nehir kıyısındaki evin kapısını açan adam da arabadaydı. Direksiyonu o kullanıyordu. Araba bozuk yolda zıpladıkça, yukarı doğru sıyrılan gömleğinin altındaki tabancayı görebiliyordum. Arkadaki boşlukta da çelik namlusunda mavi parıltıların dalga dalga ürperdiği bir çifte vardı. Sanki Afrika'daydık ve ava çıkmıştık. Aslında silahlardan çok, yer yer derin sel yataklarıyla kesintiye uğrayan toprak yol, zaman zaman çevreyi görmemizi engelleyen yüksek ve sık çalılıklar bu duyguyu körüklüyor ve olup biten her şeyi, gerçeküstü bir merceğin ardından bakılıyormuş gibi abartıyordu.

O duygularla yarım saatten daha uzun bir süre yol aldık. Önce hafif virajlarla, kâh sağa kâh sola döne döne, ama sürekli dere yatağını izleyerek, yaklaştıkça uzaklaşıyormuş duygusunu uyandıran dağlara doğru ilerledik. Dakikalar sonra ilk yamaca vardığımızda bu kez kilometrelerce ötedeki denize paralel olarak uzanan bir başka yola saptık. Bu garip, garip olduğu kadar da ilginç yolculuğu neden yapıyorduk? Yolculuğa benim katılmam neden isteniyordu? Fuad'ın açıklamak ya da kanıtlamak istediği, yalnızca beni tehdit eden o adamın kendisiyle bir ilişkisi bulunmadığı mıydı? Ard arda gelen sorulara cevap aramaktan vazgeçerek sessizliğe sığındım. Jip kaldırdığı büyük toz bulutunun önünde küçük bir leke gibi yol alıyordu ve ben bir serüvenin içine doğru itildiğimi hissediyordum. Olanlara katlanmamın gerçek nedeni kendimi hep itilmiş hissettiğim —belki de ben aramıştım— o serüven duygusu muydu; bilmiyordum. Rastladığımız akasya ağaçları, arada bir or-

taya çıkan ve mor parıltılarla yanıp sönen bazalt kayalıklarının çarpıcılığı, düşüncelerimi beynimden silip attı. Kirpiklerimi kapadım. Huzur veren bir karanlığa muhtaçtım. Ama gözlerimi dolduran karanlıkta Nemrut Dağı, geçmişle geleceğin birbirine düğümlendiği söylenen o nokta vardı.

Yirmi dakika sonra durduk. İkisinin ardından jipten indim. Yol biraz ilerde sağa kıvrılıp kayboluyordu. Fuad, arkasında olup olmadığımı kontrol ettikten sonra hızlı adımlarla yürümeye koyuldu. Zıplamaktan ve toz yutmaktan bitkindim. Sırtım ve ensem kasılmış, dilim havasızlıktan ve tozdan çürümüş bir et parçasına dönüşmüştü.

Kıvrıma gelince, dik bir meyille sağa dönen yol yerine, sola, çalılıklarda açılmış bir patikaya saptık. Daha ilk adımda bir tehlike önsezisiyle ürpererek, gözlerime bıçak gibi batan tuzun acısıyla durdum. Sanki yine Girne sırtlarındaki dağdaydık ve birazdan bir mağaraya girecektim.

«Biraz daha gayret edin. Kestirmeden gidiyoruz. Geldik sayılır.»

Fuad'dı. Sözlerinin doğruluğunu kanıtlıyormuş gibi konuşurken sürekli başını sallıyordu. Başının bu denli orantısız ve küçük olduğunu daha önce farketmemiştim.

Yol söylediği gibi kısaydı. Bir iki dakika sonra çevresi alçak ağaçlarla kuşatılmış kulübelere vardık. Sessizlik, yolculuğun sona erdiği bu köyde daha da belirgindi. Fuad'a yetişerek sordum:

«Bütün bunların anlamı ne?»

«Biraz daha sabredin. Her şeyi öğreneceksiniz.»

Eni sürekli değişen, damları saz ve çamurla kaplı evlerle sınırlanan bir yoldan köyün içerisine doğru indik. Yolun ortasında içi suyla dolu dar bir hendek oluşmuştu. Köydeki ilk canlıya o hendek başında rastladık. Küçük bir çocuktu ve belinden aşağısı çıplaktı. Köyün üst yamacında birdenbire

beliren üç yabancıdan korkmuş ya da meraklanmış görünmüyordu. Rastladığımız ikinci kişi, yaşlı bir adamdı, bizi görür görmez yaşlılığından umulmayacak bir çeviklikle yandaki evlerden birine doğru koşup kayboldu. Fuad'a döndüm; elinde kırbaç gibi salladığı uzun ve ince bir sopa belirmişti.

«Burası.»

Sonra yanındaki adama, artık onun bir kılavuz olduğunu biliyordum, dönüp eliyle işaret etti. Önce adam çıktı merdivenleri. Sinirlerim giderek geriliyordu. Hâlâ neyin peşinde olduğumuzu bilmiyordum. İşte tam o anda acı, umutsuz bir çığlık sessizliği parçaladı. Hızla geriye döndüm: Sokağın ortasında yaşlı bir kadın duruyordu. Sanki yavrusuna yırtıcı bir hayvanın saldırısını haber vermek için bağırmıştı. Kadın ikinci kez bağırmaya hazırlanırken şoför kapıyı kırarak içeriye girdi. Fuad da adamı izledi. Kadın, az önce yanından geçtiğimiz çocuğu yerinden sıçratan bir çığlıkla ikinci kez bağırdı. Saatler süren bir yolculuktan sonra, denizden uzak, gölgelere sığınmış bir köydeki eski bir evin merdivenlerinde, ellerimle kulaklarımı tıkamış, şaşkınlıkla ortasından pislik akan yola bakıyordum. Yaşlı kadınsa çığlıklarla ard arda bağırıyordu.

Evin girişindeki tahta merdivenlerde ne kadar kaldığımı bilmiyordum. Birinin kolumu çekmesiyle doğruldum; Fuad'dı.

«İçeriye girin,» dedi bağıran kadına aldırmadan.

Karanlık, yüreğimdeki paniği arttırarak içine çekti beni. Sanki yeniden o mağarada pusuya düşürülmüştüm. Gözlerim yanıyordu. Karanlık, beynimin kıvrımlarında unutmak için kurşunladığım o eski görüntüleri hapseden kapıyı açmıştı. Haykırışımı kaynayan suyun sesi kesti. Mağarada değil, dar bir sahanlıktaydım, önümdeki ocağın üstündeki bakır kapta su kaynıyordu.

«Odaya gelin.»

Oda, sahanlık kadar loş değildi. Dar pencerelere rağmen içeride ortalığı aydınlatacak kadar ışık vardı. Yine de karşılaştığım görüntüyü, sanki hiçbir şey görmüyormuşum gibi, bir süre kıpırdamadan seyrettim. Fuad'ın başucunda durduğu yatakta, giyinmeye fırsat bulamamış yarı çıplak bir adam duruyordu. Adamın aşağıya sarkıttığı ayakları su dolu bir leğenin içindeydi. Yatak, üzerinde boğuşulmuş gibi dağılmıştı.

«Yaklaşın lütfen.»

Fuad'ın sesi oyunun sonuna geldiğimizi haber veriyordu. Sokaktan ancak cançekişen birinin atabileceği çığlıklardan biri daha duyuldu. Genç adama baktım. Kadının sesiyle birlikte acıyla titremişti. Fuad:

«Biraz daha yakına gelin,» dedi. Sonra elindeki sopayla genç adamı dürterek bağırdı: «Sen de kafanı kaldır.»

Yatağa yaklaştım. Sokağın ortasındaki kadın da susmuş, her şey aldatıcı bir sessizlikle örtülmüştü. Yataktaki genç adamın yüzünde, boynunda, kollarında ve göğsünde ince kırmızı çizgiler oluşmuş, derisi kabarmıştı. Başı yere eğikti. Yüzünü göremiyordum ama çıplak vücudu bir heykeltraşın elinden çıkmışcasına kusursuz ve inceydi. Karnını kuşatan biçimli kaslarında, esmer derisini daha da koyulaştıran ince kıllarının arasında, yer yer morluklar vardı. Fuad'a dönüp elindeki kırbaç gibi kullandığı sopaya baktım. Hayır o izler değnekle yapılmış olamazdı.

Fuad ikinci kez aynı emri savurdu. Adamın çok kısa bir süre önce şimdi oturduğu o yatakta bir kadınla olduğu anlaşılıyordu.

«Sana kafanı kaldır dedim!»

Adam bu kez karşı koymadı. Başını yavaş yavaş kaldırırken Fuad bu oyunu benim için sürdürdüğünü anlatmak istercesine bakışlarını üzerime çevirmiş, gülümsüyordu. Gözlerimi kaçırıp yatağa çevirdim.

O da en az benim kadar şaşırmıştı. Bir süre inanmayan bakışlarla birbirimizi süzdük. Pavyonun dışında Gül'ü beklediğim gece, çatırtılarla yanan tutkunu ve parlak gözleri şimdi yenik düşmüş bir hayvanın umutsuzluğu ile kararmıştı.

«İşte boğazınıza bıçak dayayan adam. Adı Velid'di.»

Bir süre genç adamla birbirimizi süzdük. Bakışlarında önceki gece boğazıma bıçak dayayan birinin hıncı yoktu. Gözlerimi kaçırıp Fuad'a çevirdim. Bu kadar yola, sırf bu adamın Velid olduğunu söylemek için mi katlanmıştı? Beni buraya getirmesinin bir başka nedeni olmalıydı. Fuad elindeki sopayı Velid'in suratına savurdu. Artık dayanamazdım, ileriye atılmaya hazırlanırken yeni bir kadın çığlığı durdurdu beni.

Çığlık bu kez odanın içinden yükselmişti. Neyi göreceğimi tahmin ederek geriye döndüm.

Zeynep, hâlâ elinde tuttuğu ibrikle, kendisini sıkıca kavrayan şoförden kurtulmaya çalışıyordu. Gözleri, Velid'inkinin aksine kızgınlıkla kabarmış, gözbebekleri arasında ayağa kalkmış yeşil bir okyanusu zorlukla zaptediyordu. Saçları dağılmış, ayakları ise çıplaktı. Velid'in kadını oydu. Kendimi bir kez daha alçak gibi hissettim.

Dönüşte hiç konuşmadık. Derenin kıyısındaki evde öteki arabaya geçince Fuad uzun süren sessizliği sona erdirip anlatmaya koyuldu:

«Böyle davranmaya mecburduk. Göstermek yerine anlatmayı seçseydim bana inanmayacaktınız.» Sonra gerçekten üzgünmüş gibi, «Olup biten her şey için üzgünüm,» diyerek devam etti: «Ama Zeynep'in öteki yüzünü size göstermek zorundaydım. Anlattıklarının yalan olduğuna inanmalıydınız. Bizden nefret ettiği için yalan söylüyordu. Bir yandan sizi kışkırtır-

ken, öteki yandan da suçu benim üzerime yıkmak için tehdit ettirdi sizi.»

«Nefret?» diye sözünü kestim.

«Evet.» Başını sallayarak söylediklerini güçlendirmeye çalıştı. Uzun bir açıklamanın başındaymış gibi sabırsızdı: «Zeynep'in dedesi bir şeyhti. Fatah mensubu bir şeyh.» Açıklamasını izleyemediğimi sezince yeniden başa döndü. «Bakın, 1908'den, yani Meşrutiyetten sonraki o kısa dönemde, İttihatçılar Osmanlı Vilâyetlerindeki azınlıkların hürriyetle oynamaları için müsaade ettikleri dönemde, Suriye'de Fatah adlı bir teşkilât gelişti. Teşkilât, Beyrut'taki Amerikan Kolejlerinden kaynaklanıyor ve bir yandan Arap Milliyetçiliği düşüncesini geliştiriyor, bir yandan da yayılıyordu. 1918'de Allenby, Osmanlı ordusunu Gazze'den Halep'e kadar sürünce, İngilizlere yardım eden Faysal'ın da teşvikiyle bu teşkilâtın mensuplarının kışkırttığı Araplar Antakya'da ayaklanarak Hükümet Konağına saldırdılar. Gayeleri Halep'e kadar gelen Faysal'la birleşmekti. Bizim aile, ayaklanmaya katılmadı ve ayaklananlara da yardım etmedi. İttihatçıların kalıntıları ayaklanmanın elebaşılarını ve Faysal'ın yanına kaçamayanları öldürdüler. Öldürülenler arasında Zeynep'in dedesi de vardı. Mallarını da dağıttılar. Zeynep, bizim aileye, dedesine yardım etmemesinden ötürü hep içerlemiştir.»

«Neden yardım etmediniz?»

«Çünkü zenginleşiyorduk ve dedem zenginlerin milliyeti olmadığını farkedecek kadar zekiydi. Ayrıca menfaatlerimiz Faysal'ın şeriat kanunlarında değil, Osmanlı idaresindeki kapitülasyonların azınlıklara sağladığı ticari imkânlardaydı.»

«Madam Zeynep sizlerden nefret ediyor, neden yanınızda kalıyor?» Cevap vermedi, bu konuyu kapatmak istiyormuş gibi gaza basarak arabayı hızlandırdı. Camlara sürtünen rüzgâr ıslık çalarken tekrar sordum: «Neden? Yoksa dedesine borçlu musu-

nuz? Zeynep sizin ailenin, dedesine uşaklık ettiğini söyledi. Doğru mu?»

«Bakın.» Ona baktım. «Dedesi bir şeyhti, dedim size. Ailem de aşiretteki herkes gibi ulu şeyhe hizmet etmiştir. Zeynep'in neden dayımın yanında kaldığına gelince; bunu dayıma sormalısınız.»

«İlk fırsatta soracağım.»

Bu kez cevap vermek zorundaydı. Az önce olanların, Zeynep'e yaptıklarının dayısı tarafından öğrenilmesini göze alamazdı. Nitekim az sonra söze başladı:

«Pekâlâ; Zeynep konusunda konuşmak mecburiyetinde bıraktınız beni.» Dudaklarındaki sigarayı atıp yana döndü ve anlatacaklarının duyulmasından korkuyormuş gibi fısıltıyla devam etti: «Zeynep'in dedesini bitirdik. Şimdi sıra annesinde. Biraz önceki köyde gördüğünüz herkes prenses sayarmış onu. Prenses Ayşa... Ne oldu? Neden şaşırdınız?»

«Şileplerinizden birinin adı da Ayşa.»

«Evet, dikkatiniz çok keskin.» Yapışkan bakışlarını gözlerime dikerek, «Tahmin ettiğiniz gibi Sadat dayım ona âşıktı,» diye yeniden söze başladı. «Onu hatırlıyorum, çok güzel bir kadındı. Zeynep kadar esmerdi ve dayımı büyülemişti. Dayım onu Selim'in annesini evden kovduktan birkaç sene sonra getirdi o köyden. Şeyhin kızıydı ama mallarını kaybettiği için sefil olmuştu. Sonra da söylentiler ayyuka çıkınca bir budalayla evlendirdi. Zeynep aşağı yukarı Selim'le aynı zamanda doğdu. Nicole zayıftı, dayım da hem bu nedenle, hem de karısından öç almak için Selim'i Ayşa'ya teslim etti. Zeynep'le Selim sütkardeştirler... Ayşa'nın adını vermek fikri Sadat dayımındı. Hasan dayım da itiraz etmedi.» Sözlerine devam ederken birden öne eğildi, sanki en korkutucu sırrı açıklayacaktı: «Bence Hasan dayım da seviyordu o kadını. Ama Sadat dayım ölünce Ayşa'yı o sırada Selim'i emzirmesine rağmen köyüne, kocasına geri yolladı.»

«Bütün bunların bugünkü olaylarla, Zeynep'le ne ilgisi var?»

«Zeynep'in geçmişini öğrenmeden onu anlayamazsınız. Ailemize karşı kin duyması için bir sürü neden sayabilirim size. Köydekiler ona dedesine sırt çevirdiğimizi ve ölümüne sebep olduğumuzu öğrettiler. Dayılarımdan nefret eder, çünkü annesini köylerinden, aşiretten kopardıklarını hiç unutmaz. Selim'i ise her zaman annesinin sevgisini paylaşan bir ortak gibi gördüğüne eminim.»

«Öyle mi?» Sesimdeki alaycı titreme onu şaşırtmıştı. «Ben aralarının iyi olduğunu sanıyordum.»

«Hayret; demek size Selim'le evleneceğini de anlattı. Evet birkaç defa yattıklarını biliyorum.» Hızlı kelimelerle devam etti: «Dayımın böyle bir evliliğe izin vermeyeceğini bilerek denedi. Maksadı dayımla Selim'in arasını açmaktı. Aslında Selim'den nefret eder.»

Tekrar sözünü kestim:

«Neden olmadı o evlilik? Hasan Bey mi önledi?»

«Belki Selim'i hiç kandıramayacaktı, ama bunu öğrenemedik. O sırada kurtarıcı Ayhan çıktı ortaya...» Gülümsemesi gözleriyle dudakları arasında gidip geliyordu. «Ondan sonra Selim, Ayhan'dan hiç ayrılmadı. Zeynep, Selim'den hayır gelmeyeceğini anlayınca bu kez Ayhan'a yöneldi. Onu da sizin gibi dayıma karşı kışkırttı.» Bakışlarım ona dönünceye kadar bekletti sözlerini. Göz göze geldiğimizde cümlesini bitirmeye hazırdı: «Onunla da aynı evde, aynı dekorda konuşmuştu.»

«Heykelin orada ineceğim,» dedim bakışlarımı kaçırarak.

Araba birkaç dakika sonra, meydandaki heykelin yakınında durdu. Aşağıya indim. Kapıyı kapatırken Fuad günlerdir dilinde beklettiği cümleyi yüzüme savurdu:

«Artık burada yapacak bir şeyiniz kalmadı. Sizin yerinizde olsam giderdim.»

Konuşmadan kapıyı ittim. Yanılıyordu. Kararımı vermiştim. Akşam Gülsüm'ü görmeye gidecektim.

Saat: 16.30

Kemiklerimi sızlatan nem yağmur yağacağını haber veriyordu. Lobi boştu, yavaş adımlarla resepsiyona yürüdüm.

Az sonra numarayı öğrenmiş, hastaneyi arıyordum. Telefona karşılık verene, önceki gece hastaneye getirilen genci sordum. Adam beni Acil Servise bağladı. Hemşire böyle birini hatırlamıyordu.

Sonunda dahiliyede buldum onu. Kırıklarını alçıya almışlardı; ama iç kanamadan korkuluyordu. Hâlâ kendine gelememişti.

«Siz kimsiniz, yakını mısınız?» diye soran doktoru cevapsız bırakıp telefonu kapatmaya hazırlandım. «Üstünde kimliğini belirten hiçbir belge yok,» dedi, öteki uçtaki ses.

Kulaklığı yerine bırakıp döndüm. Merdivenlerin başındaki koltukta Beatrice oturuyordu. Gözleri uzun süredir beni izlediğini haber veren bir ilgiyle parlıyordu. Acele etmeden yaklaştım.

«Hiç bu saatte otele döndüğümüzü hatırlamıyorum.» Saçları özenle taranmış, gözlerini çevreleyen renkler ise abartılmıştı. «Yemek yediniz mi?» Başımı salladım. «Yine de benimle birlikte bir kadeh içkiye katlanabilirsiniz sanırım.»

Kendini beğendirmek isteyen bir orospu gibi hiçbir ayrıntıyı ihmal etmeden süslenmişti. O komiye el sallarken karşısındaki koltuğa oturdum.

«Abraham'ı göremiyorum?»

«Gitti. Daha doğrusu Mösyö Moreux'la gittiler. Ayın yirmisinde burada olacak.» Anlamadığımı sana-

rak garip bir telâşla tekrarladı: «Nisan'ın yirmisine doğru.»

Komi gelinceye kadar sustuk. Beatrice'nin yüzündeki koyu renkler elinde bakır bir ibrikle kapının arkasında duran Zeynep'i hatırlatıyordu bana. Gözlerimi yumup,

«Ben konyak içeceğim,» dedim.

«Ne güzel; günlerdir gülümserken görmedim sizi.» Sonra hiç vakit kaybetmeden başladı: «Hasta değilsiniz değil mi? Neden Mösyö Moreux'u dinlerken birden kalktınız masadan?»

«İyiyim,» dedim, gülümsememe ara vermeden.

«Bence kendinizi çok yoruyorsunuz. Dün gece yine kadınlarlaydınız!» Evet ya da hayır dememi bekliyordu, ama ben sessizliği sürdürmekten yanaydım. «İnkâr etmeye kalkmayın biliyorum.»

«Neyi biliyorsunuz?» diye sordum sözlerini keserek.

«Bir sevgiliniz olduğunu.» Gülmeye hazırlanırken, konuşmasını sürdürdü: «Onu gördüm. Dün gece sizi odanızdan alıp götürdü. Gülmeyin, doğru olduğunu biliyorum, yarım saat önce yine buradaydı. Birlikte şarap içtik.» Yine güldüm. Gül ve o! Eğlenceli bir olayı kaçırmıştım. «Kızmayacağınıza söz verin.» Sonra şaşırmadığımı görünce, kızmayacağımı tahmin etmiş gibi, «Seçme konusunda pek zevkli değilsiniz!» dedi.

«Mösyö Moreux da, dün gece benimle aynı fikirdeydi.»

«Siz Mösyö Moreux'a bakmayın. O her gördüğü kadınla yatmak ister, güzel olsun olmasın.»

«Sizinle de yatmak istedi mi?»

Yüzü dalgalanarak kızardı. Kekelemeye başlayacakken komi yardımına yetişti. Önüme bırakılan kadehi kaldırıp ona doğru uzattım.

«Sağlığınıza. Sizin kişiliğinizde yeryüzünün bütün kadınlarının şerefine içeceğim. Orospuların, kor-

kakların, ağlayanların, çaresizlerin, hepsinin şerefine.»

İçkimi bitirinceye kadar hiç kımıldamadan, yalnızca gözleriyle hareketlerimi izleyerek bekledi. Boş kadehi masaya bırakırken konuşmaya karar vermişti:

«Orospu sizi arayan kadın, korkaksa benim. Ya öteki ikisi, ağlayan ve çaresiz kim?» Cevap vermeden komiye boşalan kadehi gösterdim. «Susacaksınız. Soruyu beğenmediniz mi hep susmayı seçiyorsunuz.»

«İşte konuşuyorum.» Paltomun cebindeki broşürü çıkarttım. «Alın size bakmanız için bir kitapçık.» Önüne doğru ittim. «Otele gelirken turizm bürosundan aldım. Heykeller konusunda istediğiniz kadar konuşabiliriz.» Sonra heykellere bakması için vakit bırakarak bekledim. «Bazıları güneşin doğuşunu, bazıları ise batışını seyrediyor. Farkettiniz mi?»

Kadın beni dinlemiyordu. Sanki bütün ilgisini toplamış, elindeki broşürü sökmeye çalışıyordu. Az sonra kitabı geri itip isyan etti:

«Yazıları Türkçe.»

«Evet,» dedim gülerek.

«Okuyun.»

Kısa bir kararsızlıktan sonra broşürde yazılanları İngilizceye çevirerek okumaya başladım:

«Sağdaki resimde, milâttan önce birinci yüzyılda yaşamış Kommanj Krallarının Nemrut Dağında yaptırdıkları heykeller görülmektedir.»

«Sabah da konuşma bu dağla ilgili bir yere gelince sararmıştınız.» Sonra gözlerimde saklanan sırrı öğrenemeyeceğini bile bile sordu: «Ne var o dağda?»

Komi bu kez benim imdadıma yetişti. Getirdiği kadehi yeniden ona doğru kaldırdım, sonra acele etmeden yudumlamaya koyuldum. Uzattığım sigarayı geri çevirdi. Sabrının sonuna geldiğini biliyordum.

«Sizin yakışıklı delikanlının ortalarda görünmediğini farketmediniz mi?» Gözleri irileşirken verdim

haberi: «Hastanede. Dün gece az kalsın onu öldüreceklerdi.» Sonra bir yudumda kalan konyağı bitirip kıpırdamasına fırsat vermeden ayağa kalktım. «Nerede olacağımı bilmiyorum. Yirmi Nisanda nerede olacağımı bilmiyorum.»

Ben merdivenlere yürürken, o , heykellerle süslenmiş o dağı, hastanedeki genç adamı ve son cümleyi birbirine bağlamaya çalışıyordu. Bense yıllardan beri ayakta duruyormuşum gibi yorgundum.

Sahanlığa varmadan kapı gürültüyle açıldı. İki adam, yaralı olan üçüncüyü aralarına almış içeriye giriyorlardı. Seslerinden tanıdım onları: Demir Çelikte çalışan mühendislerdi. Uzun boylusu resepsiyondaki adama,

«Faşistler yaptı,» diye açıkladı. «Bütün gün saldırdılar.»

Beatrice yerinden doğrulmuş, yaralı adama yardım etmek için yürüyordu. Aşağıya indim. Uzun boylu kolumu tutarak heyecanla anlattı:

«Yirmi mühendisin işine son verdiler. Yarın grev var.»

Kısa boylu olan,

«Kimse yardıma gelmedi,» diye sızlandı. Onları anlıyordum. «Onlar Malatya'dan bile adam getirmişler.»

«Ne oluyor?» diye sordu Beatrice.

«Yeni hükümet,» dedim. «Bundan böyle Mösyö Moreux'un işi kolaylaşacak.»

Öteki ikisinin karşı koymasına aldırmadan resepsiyondaki adama doktor çağırmasını söyleyip, hâlâ şaşkınlıkla yaralı adama yardım etmeye çalışan Beatrice'i bırakarak yeniden merdivene yürüdüm.

16 NİSAN ÇARŞAMBA

Arsus. Saat · 00.55

Gökyüzünden çatırtılarla yere düşen yıldırım, su birikintisinde kırılarak söndüğünde, kolumdaki saat sabahın birini gösteriyordu. Yaklaşık yirmi dakikadır yüksek bahçe duvarının karşısında bekliyordum. Altına sığındığım çatlak gövdeli ağaca rağmen ıslanmıştım ve hâlâ içeriye nasıl girebileceğimi, Gülsüm'le konuşmayı nasıl başaracağımı bilmiyordum. Beni Arsus'a getiren araba tam bir saat sonra buraya, ağacın yanındaki düzlüğe gelecekti.

İskenderun yönündeki dağların tepesinde çatırdayan yeni bir yıldırım, önce ikiye, daha sonra bir ağaç köküne benzeyen ince kollara ayrılıp denize düştü.

O gece şans, saat biri çeyrek geçe güldü. Nemin sivrilttiği soğuktan titrediğim bir sırada birden, sanki bir fırsat olduğunu haber vermek istercesine güçlü bir çift far, asfaltta biriken suda yansıyarak büyüdü. Birkaç saniye sonra ışığın ardından çıkan bir araba duvarın yanına yaklaşmış, dakikalardır nasıl aşacağımı düşündüğüm kapının önünde durmuştu. Soluğumu tutarak, gizlendiğim ağacın ardından olanları izlemeye koyuldum. Araba bahçeye girecekti ve içinde kim varsa aşağıya inip kapıyı açmak ya da zili çalmak zorundaydı. Eğer içeriye girmek istiyorsam hemen harekete geçmeliydim. Gizlendiğim yerden fırladım. Kapı aralanmış, zayıf, orta

boylu bir adam arabadan inmeye hazırlanıyordu. Yolu koşarak geçip kapıyı bütün gücümle ittim. Hareketlerim sanki benden bağımsız biri tarafından yönetiliyor, kaslarım verilen sessiz emirleri uyguluyordu. Sol koluyla bacağı kapıya sıkışan adam, apansız tuzağa düşürülmenin verdiği telaşla haykırarak torpido gözüne atılmaya çalıştı. Bütün gücümle adamın dışarıda kalan kolunu yakalayıp yana kıvırdım. Adam torpido gözüne ulaşmaktan vazgeçip bu kez kolunu kurtarmak için olanca gücüyle kapıya dayandı. Geri çekildim. Adam arkasından itilmiş gibi ayaklarımın dibine düştü. Kolunu yukarıya kaldırarak ittim. Artık kıpırdayamazdı. Hem omuzu çıkmış, hem de kolundaki kaslardan çoğu yırtılmıştı. Derin bir soluk alıp yerde yatan adama baktım. Onu bu duruma getirmek ondan çok beni şaşırtmıştı. Gözlerim kapandı. Hep böyle olmuştu. Cesarete dönüşen korkaklığım, parmaklarımdaki katil becerisi her seferinde beni şaşırtıp korkutmamış mıydı? Adamın üstünden atlayıp içeriye girdim. Torpido gözünde Fuad'ın, kabzası sedef işlemeyle kaplı tabancası duruyordu. Silahı paltomun cebine atıp aşağıya indim. Adam, kolu geriye kıvrılmış bir biçimde yüzükoyun uzandığı yerden acıyla inledi. Öteki omuzundan tutup ters çevirdim. Yüzü çamurlanmıştı, ama yine de gözyaşları yağmur damlalarına karışan adamı tanıdım. Hasan Bey'in kâtibiydi.

On dakika sonra evdeydik. Kâtip karşı koymaktan vazgeçmişti. Gösterdiği kapıyı açıp ışığı yaktım. Arka tarafa bakan bir odaydı. Duvarın yanında düz bir sedir, ortada iki sandalye, yerde çıplak kadın resimlerinin göründüğü gazeteler vardı. Sandalyeye oturmasını isteyince yüzünü büzüp yürüdü. Acıdan çok ona yapacaklarımdan korkuyordu. Oturunca boynundaki atkıyı ikiye ayırdım. Haykırarak geri çekildi.

«Korkma,» dedim. «Kolunu düzeltip omzunla

birlikte bağlayacağım.» Kolunu kıvrıldığı yerden ayırıp çığlıklarına aldırmadan dediğimi yaptım. Bittiğinde bayılmak üzereydi. Komodinin üstündeki sürahiyle yüzünü ıslattım. «Ödeştik, dün geceyi unutmadım.»

Kâtip, acısı artmış gibi, ağlamaklı bir sesle cevap verdi:

«Sana bir şey yapmayacaktık abi. Orda olduğunu bile bilmiyorduk. Fuad Bey telefon edip eğer önünüze çıkarsa biraz korkutun, dedi.» Artık ağlayacaktı. «O salak Hüseyin yüzünden oldu. Seni Kör Abdul'un adamı sanıyor.»

Sonra susup hüngür hüngür ağlamaya başladı. Burnu akıyor, hıçkırıkları omuzlarını titretiyordu. Bir sigara yakıp uzattım.

«Kes şu ağlamayı.» Sigarayı alınca sustu. «Hüseyin nerede? O da bu evde mi?»

«Hayır abi. Fuad Bey onu Adana'ya yolladı. Hastanedeki oğlan ölürse...»

«Evde senden başka kimse var mı?»

Bir an yarım kalan cümlesini tamamlamayacakmış gibi kararsız bekledi. Sonra vazgeçip karşılık verdi:

«Alt katta, garajın yanındaki odada Muhammed var, ama top atsan uyanmaz.»

«Gülsüm'ün odasının anahtarı nerede?» Gözlerini kaydırdığı yöne döndüm. Kapının arkasındaki çivide bir anahtar duruyordu. Asıldığı yerden aldım. Artık Gülsüm'ü görmeye gidebilirdim. Ama önce, günlerdir kâtibe sormak için dilimin ucunda beklettiğim sorunun cevabını almalıydım: «Seninle ilk kez karşılaştığımda Selim'in bir arkadaşından bahsetmiştik. Hatırladın mı?» Hatırlaması için birkaç saniye ara verdim. «Hani şu Ayhan! Fransa'ya gitti demiştin.»

«Evet.»

«Peki, şimdi bana onun için Soğukoluk'a götürdüğün kadını anlat. Kimdi, nasıl biriydi?»

Yüzündeki ifade korkudan çok şaşkınlıktı. Düşünmesi için dumana ihtiyacı varmış gibi, sigarasından bir nefes çektikten sonra karşılık verdi:

«Bilmiyorum.»

«Ama Zeynep'e, Fuad'ın Ayhan'a kadın getirdiğini söylemişsin.»

Yüzü dağılarak yine yaşlı bir surata dönüştü. Artık inkâr edemeyeceğini biliyordu. Birden her şeye rağmen korktuğu kişinin Fuad olduğunu hissettim. Konuşurken sesi mırıltıyı andırıyordu.

«Abi, yemin ederim, bilmiyorum. Kadını Soğukoluk'a hep Hüseyin çıkarırdı.»

Sonra tekrar ağlamaya başladı. Bu kez avaz avaz bağırıyordu. Artık ondan hiçbir şey öğrenemezdim. Sigarasını dudaklarından çekip serbest kolundan sandalyeye bağladım.

Kapıyı kilitledikten sonra Gülsüm'ün hapsedildiği odaya doğru yürüdüm. Antrede ışığı açıp saate baktım. Biri otuz beş geçiyordu. Araba birazdan ağacın altına gelmiş olacaktı. Beklemezse kâtibin geldiği arabanın anahtarları bendeydi; İskenderun'a onunla dönebilirdik. Işığı söndürüp Gülsüm'ün odasına giden koridora daldım.

Kapı, kâtibin söylediği gibi kilitliydi. Vurup, kısa bir süre bekledim. Ses gelmeyince anahtarı çıkarıp kapıyı açtım. Oda karanlıktı. Dışarıdaki yağmur sesinden başka ses yoktu siyahlığın içinde. Gözlerimin odaya sıkışan geceye alışmasını beklemeden içeriye girdim.

Oda aydınlanır aydınlanmaz arkamdan bir çığlık yükseldi:

«Siz miydiniz?»

Geri döndüm.

«Benim,» dedim. Kapıyı kapatıp Gülsüm'ün gizlendiği yerden çıkmasını bekledim, «Sakin olun. Korkacak hiçbir şey yok. Sizi götürmeye geldim.»

Bu kez öğlenki gibi ağlayarak göğsüme atılma-

dı. Gözleri de ıslak değildi. Ama bakışlarındaki çaresizlik hâlâ olduğu yerde duruyordu. Yerdeki çanta toplanmış, iki koltuğun arasındaki komodinin üstüne konmuştu.

«Nasıl girdiniz buraya? Yine Fuad mı getirdi?»

Karşılık vermemi beklemeden çantaya uzanıp sigara paketini çıkardı. Bana güvenmiyordu.

«Hayır, yalnız geldim.» Sigarasını yakmamı isteyince sesimi yükselttim: «Bana bakın, benim...» Zafer'in diyecekken son anda tuttum kendimi. «Ayhan'ın arkadaşı olduğumu hatırlamıyor musunuz? Ben de onun gibi sizin dostunuzum.» Yine cevap vermedi. Yaklaştım. Dudakları titriyordu. Sallanan sigarayı ağzından alıp yere fırlattım. «Duymadınız mı? Ayhan gibi dostunuzum sizin!»

«Ayhan benim dostum değildi.» Artık sesi de titriyordu. «Beni aldattı o. Her şeyi yalandı.»

Bu kez şaşkınlıkla bakma sırası bana gelmişti. Vücudumu saran buz, sanki daha da kalınlaşmış, hareketlerimi zorlaştırıyordu.

«Bana inanmıyorsunuz,» diye mırıldandım.

«İnanmıyorum. Siz de Ayhan gibi Fuad'la bir olup beni aldatacaksınız.»

İskenderun'a geldiğimden beri içimde büyüyen kuşku ilk kez yerini korkuya bırakıyordu. Kör Abdul'un yanındaki küçük fahişenin anlattığı, Fuad'ın o motel odasında, 'şimdiye bağlıydı' diye tarif ettiği, burada da karşımda duran kadının 'bir yalancı' diye tarif ettiği Zafer, benim aradığım kişi miydi? Soluğumu kesen krampla ileriye atılıp kolunu tuttum.

«Gel benimle!» Karşı koymaya davranınca elimle yanağına vurdum. Önce yüzü, sonra vücudu savruldu. Bir süre olanlara inanmıyormuş gibi şaşkınlıkla elime baktı, sonra yavaşça çöktüğü koltuktan doğruldu. Tokat bütün direncini yok etmişti. «Benimle gel dedim sana!»

Az sonra o akvaryumlu salondaydık. Gülsüm, de-

nize köprü gibi uzanan çıkıntıdaki pencereye dayanmış, uzun süredir boğazında biriken hıçkırıkları serbest bırakarak ağlıyordu. Dışarıda saatler önce başlayan yağmur hâlâ dinmemişti. Arada bir çakan yıldırımlar denize kırık uçlu bir mızrak gibi saplanırken, karanlığı delen ışık, salonu aydınlatıyor ve akvaryumdaki balıklar her seferinde korkuyla sağa sola dağılıyorlardı. Odada içmesine izin vermediğim sigarayı şimdi alabilirdi. Yürüyüp pencereye yaklaştım. Denizin öteki kıyısında, Yumurtalık düzlüklerinden Ceyhan ovasına sıçrayan yıldırımların ışığında, gölgelerle kaplı bir profil beni bekliyordu. Yanağı camda ezilmişti. Gözleri yassılaşan yüzündeki yerlerini kaybetmiş, arada solgun bir çift ışığın yansıdığı iki küçük noktaya dönüşmüştü. Sigarayı eline tutuşturdum.

«Kime inanacağımı bilmiyorum,» diye mırıldandı, parmaklarımı izlerken. O kısa cümlenin içten bir özür olduğunu biliyordum. «Sizi o kadar az tanıyorum ki.»

'Ben de,' dememek için zor tuttum kendimi. Bu onunla dördüncü karşılaşmamızdı ve onu on dakikadan fazla görmemiştim. Şimdi bile gözlerimi kapasam yüzünü hatırlayabileceğimden emin değildim. Ama yine de ona baktığımda, sanki onu çok önceden tanıyormuşum gibi garip bir duyguyla ürperiyordum.

«Şimdi sakin ol ve soracaklarıma cevap ver. Hastanedeki arkadaşının adı Coşkun'du değil mi?» Başıyla onaylayınca devam ettim: «Nereden geldiğini, adresini söyler misin bana?»

«Zavallı! Onu unuttum bile.» Sonra yeni bir hıçkırık nöbetine tutulmaktan korkuyormuş gibi hızlı kelimelerle konuşmasını sürdürdü: «İstanbul'da tanıştım onunla. Bir ay kadar önce de mektup yazıp beni buradan almasını istedim. Onunla tekrar İstanbul'a geri dönecektim.» Artık sesi iyice titriyordu. «Biliyor musunuz, onu sevmiyordum. Dün gece beni bırakıp gideceğini hissedince bir fahişe gibi davrandım. Kal-

ması için onunla yatmayı kabullendim.» Yeniden ağlamaya başlamadan önce son bir çabayla sözlerini tamamladı: «Evet, tıpkı bir fahişe gibi, hiçbir şey hissetmeden, kalmasının karşılığını vücudumla ödeyerek.»

O anda çakan bir şimşek sözlerini kesti. Bu kez hıçkırıyordu. Dudaklarında bekleyen sigarayı yaktım. Olağanüstü bir geceydi. Sanki Tanrı öfkelenmiş, yeryüzüne parlak mızraklar savuruyordu. Denize inen gürültüler sona erince sordum:

«İstanbul'daki adresini biliyor musun?» Başını salladı. «O adresi istiyorum.»

«Odada.» Sesini kontrol etmekte zorluk çekiyordu. «İsterseniz getireyim.»

İstiyordum. Pencerenin yanından ayrılarak akvaryumla ikiye ayrılan salonun öteki bölümüne geçti. Duvarın dibindeki abajurun loş ışığından çıkıp öne yürüdüm. Karanlık, akvaryumun camını bir zar gibi kaplamıştı. Ama yine de koyu suda yüzen irili ufaklı balıkları görebiliyordum. Sayısız şimşeklerden biri daha dalga dalga yayılan bir çatırtının içinden fırlayıp dağlara saplandı. Balıklardan uzaklaşırken duvarda içine odun doldurulmuş şömineye rastladım.

Gülsüm geri döndüğünde şömineyi yakmayı başarmış, paltomu kuruması için çıkarıp alevlerin önüne bırakmıştım.

«Çok ıslandınız değil mi?» Uzattığı zarfı aldım. Zarfın üstünde delikanlının adresi vardı. Artık sıra konuşmamıza gelmişti. Oturduğum yerden kalkıp salonun ortasındaki sandalyelerden birini alarak geri döndüm. Gülsüm şaşırmıştı. «Gitmiyecek miydik?»

«Gideceğim, ama önce konuşmamız gerek.»

Oturmasını işaret ettiğim koltuğu gözucuyla süzdükten sonra bakışlarını tekrar bana çevirdi.

«Neden burada?»

«Çünkü en rahat burada konuşabiliriz. Kimsenin aklına burada olabileceğim gelmez.» Oturmasını işa-

ret edince, çantasını ve pardesüsünü bırakarak koltuğa ilişti. «Şimdi bana anlatın.»

«Anlatayım mı? Neyi anlatmamı istiyorsunuz?»

«Ayhan'ı,» dedim. «Dayınızın evine geldiğim akşam bana bahçede söylediklerinizi unuttunuz mu?» Hayır, unutmamıştı. Bakışlarımı kaçırmaya kalkışınca sert bir sesle uyardım: «Çok zamanım yok, bana Ayhan'la aranızda neler geçti, anlatın!»

«Çok garip, bir an bana yardım edeceğinizi sanmıştım. Oysa siz Ayhan'la ilgili bilgi istiyorsunuz benden.» Düşüncelerinin doğru olmadığını söylememi bekliyormuş gibi bir an duraladı. «Bana aldırdığınız falan yok. Buraya gelmeyi göze almanız, içeriye girmeniz, hepsi Ayhan için, değil mi?»

Bu kez cevap almadan devam etmeyecekti. Denizin üstünde yanıp sönerek salonu neon ışıklarının yansıdığı bir otel odasına çeviren şimşeklerin aydınlığında sorusuna karşılık verdim:

«Evet.»

«Pekâlâ. Sizin kadar açık olmaya çalışacağım. Ağlamayacak, geçmişte kalan olayları anlatacağım size.» Ama neredeyse ağlayacaktı. Kararlılığına rağmen bir süre başlamaya cesaret edemeden bekledi. Ancak sigarasını yarıladığında konuşmak için gereken gücü toplamıştı. «Ayhan, Selim'le birlikte dayımlara geldiğinde ben de İskenderun'da yeni sayılırdım. Geleli beş ay olmuştu. İstanbul'da annemle birlikte oturuyorduk. Önce hastalandı, sonra da dayıma mektup yazdı. Sıkılmıyorsunuz değil mi?» Başımı salladım. «Annemle ilgili şeyleri anlatmaktan çok hoşlanırım. Neyse, 1970'in Eylül ya da Ekim'inde İskenderun'a dayımın yanına geldim. Kısa bir tatil diye düşünüyordum, ama Fuad bir süre sonra annemle yaptıkları pazarlığı ve antlaşmayı serdi önüme: Yanlarında kaldığım sürece anneme para göndereceklerdi. O çirkin patlak gözlerini üzerime dikip konuşmaya başlayınca güldüm. Hem de kahkahalarla. Sonra da-

yıma gidip o konuşmadan söz ettim. Omzunu silkti, ısrar edince annemin mektubunu gösterdi. Sinirlenmişti ve kekeliyordu. Farkına vardınız mı, kızınca hep kekeler. Neyse, mektupları okudum. Annem dayıma yazdığı mektupta kendisine hastane için para verilmesi, bana ise evlilik sırasında gereken çeyizin sağlanması karşılığında beni onlara bırakıyordu.» Durup yeni bir sigara yaktı. «Pek anlaşılır gibi gelmiyor, değil mi? Ben de önceleri pek anlamadım. Daha doğrusu annemin, dayımın beni neden yanında tutmak isteyeceğini düşündüğünü anlamamıştım. Sanki bir mal gibi rehine verilmiştim. O sırada değerimden habersizdim. Ayhan'la neden ilişki kurduğumu öğrenmek istiyorsanız bu kısa hikâyeye katlanmak zorundasınız.»

«Dinliyorum,» dedim sigaramı yakarken.

«Yine Fuad açıkladı: Annemin, dayımlara boyun eğmeyip kaçtığını, babamla evlendiğini, babam ölünce de Hasan dayımın teklifini kabul etmeyip İstanbul'da kalmayı yeğlediğini... Aileden 1949 yılında çalınan genç kızı, benimle geri aldıklarını söyledi.» Sözlerini yarım bırakıp sigarayı dudaklarından çekerek birdenbire bastıran kahkaha nöbetini önlemek ister gibi ağzını kapadı. «Aslında başardı da. Hem korkmuş hem de şaşırmıştım. Annemin benden kolayca vazgeçtiğini düşünmek o zaman beni kahretmişti. Ama şimdi ona hak veriyorum. Hep rahat yaşadık. Zoru hiç bilmedik biz. Uzatmayalım, sonuçta ikimiz de teslim olduk. Fuad o akşam yemekte ailenin yeni bir genç kız kazandığını söyleyince, onu kızdırmak için kız olmadığımı, en az üç kez erkeklerle yattığımı söyledim herkesin içinde. Bütün direnmem bu kadarla kaldı.»

«Ayhan?»

«Evet, Ayhan...» Bir şimşek suratını aydınlattı. Hâlâ beyazdı. «Önce şu ışığı açar mısınız? Şimşekler asabımı bozuyor; sonra sizde...»

«Abajurdan başka ışık açamayız. Alt katta biri var.»

«Biri mi?» Sözlerini başımla onayladım. «Aman Tanrım, öyleyse nasıl oluyor da böylesine rahat olabiliyorsunuz?» Yerinden kalkacakmış gibi kımıldadı. «Tamam, korkmuyorsunuz. Öyleyse benim için de kaygılanmayın. Yanımda cesur biri olunca her şeye varım ben. Biliyor musunuz, Ayhan'dan çok değişiksiniz.»

Vücudumu kavrayan krampı ona hissettirmemeye çalışarak parmaklarımdaki titremeyi eleveren sigarayı söndürdüm. Aynı günde iki değişik kişiden aynı yargı. Artık Zafer'i kovaladıkça, onu başkalarının gözleriyle gördükçe ulaşacağım sonuçtan korkacağımı hissediyordum. Gülsüm yeniden başlamadan atıldım:

«Ayhan korkak mıydı?»

Hemen karşılık vermedi. Sanki önce gecenin yüzüme örttüğü karanlığı delmek istiyordu.

«Hayır, onu söylemek istemedim. Ne korkak, ne de cesurdu. Aslına bakarsanız cesur sandığım için yaklaştım ona. Çünkü Selim, Ayhan'ı eve getirdiğinde Fuad'ın halini görmeliydiniz. Daha önce Fuad'ın korktuğunu hiç görmemiştim. Ama Selim'le Ayhan'ın ilk kez yemeğe indikleri gece suratındaki o kasılmanın korku olduğunu anlamamak için aptal olmak gerekirdi. Bana bir sigara verir misiniz?» Paketi çıkarıp uzattım. Yarım saat önceki sinir krizi dışarda giderek hafifleyen şimşekler gibi sönmüştü. Kibriti üfledikten sonra yeniden konuşmaya başladı: «Fuad'ı korkuttuğuna göre cesur biri diye, düşünmüş olmalıyım o zaman. O gece herkes çok durgundu, yalnız Selim sarhoşmuş gibi neşeliydi. Bütün yemek boyunca ondan başka kimse konuşmadı. Ayhan'ın bakışları bana rastladıkça gülümsedim. Yemek bittikten sonra ona, kahvelerimizi içerken yanıma oturacak kadar cesaret vermiştim.»

«Ya Zeynep? O ne yaptı?»

«Ne demek istediğinizi anladım. Zaten siz sormaydınız da anlatacaktım. Ayhan, Zeynep gibi enfes bir yaratık varken neden size baksın demek istiyorsunuz?» İtiraz edeceğimi düşünerek bir süre bekledi. Sonra sessizlik uzayınca, sigarasını dudaklarından alıp devam etti: «Yanılmamışım, öyle düşünmüşsünüz. Neyse... İnanmak güç ama Ayhan, Zeynep'le hiç ilgilenmedi. Zaman zaman ben de merak etmedim değil. Ama kesinlikle kendisi istedi benimle olmayı. Bunun doğru olduğuna inanmasanız bile kabul etmek zorundasınız, çünkü onu baştan çıkaracak kadar güzel ve alımlı değilim ben. Aramızda olup biten her şey o istediği için oldu. Zaten garip olan da bu ya. Beni hem istiyordu, hem de ona kötülük yapmışım gibi itiyordu.» Zafer'in bu davranışını hâlâ çözmüş değildi ve nedeni biliyormuşum gibi merakla bana bakıyordu. «Bana karşı hep o iki duygunun çatıştığı garip bir tavırla yaklaştı. Yine konuyu dağıttım, siz beni değil Zeynep'i merak ediyordunuz. Zeynep'in payına Selim düştü. Selim bu durumdan hoşlanmıştı. Hatta Zeynep'le aralarındaki ilişkiyi abartarak dışa vurmaktan çekinmedi.»

«Abartmak?»

«Evet, abartıyordu,» dedi. «Çünkü ben Selim'in Zeynep'i ciddiye aldığına hiç inanmadım. Herkesi, Zeynep'e aşık olduğuna inandırmak istiyordu. Bir iki kez yatmaktan öte Selim'in ona herhangi bir söz vermediğine eminim.»

«Öyleyse neden böyle davranıyordu?»

«Çünkü, dayımla Fuad'ın, Zeynep'le olan ilişkisini onaylamadıklarını biliyordu. Dayımın kızdığını görünce Zeynep'i ona karşı kullanmak istemiş olabilir.»

«Ya Zeynep?» diye sözünü kestim yeniden.

«Zeynep?.. Evet Zeynep...» Hatırlamak için duman gerekiyormuş gibi sigarayı dudaklarına götürdü.

«Onun hesabı çok basit ve anlaşılması kolaydı. Selim'le evlenip çevredeki her şeyin yarısına ortak olmak istedi. Anlayacağınız ilginç ve çıkarlarla dolu ilişkiler peşindeydi herkes.»

«Sizinki neydi?»

«Benimki? Peşinde koştuğum şey, ötekilerle kıyaslandığında çok önemsizdi. Beni İstanbul'a geri götürecek birini arıyordum. Üstelik Ayhan, kadınların kolay kolay vazgeçemeyeceği bir tipti. Çağırır çağırmaz odasına çıktım.» Birden yüzü genişledi. Karanlıkta tıpkı bir tatara benziyordu. «Biliyor musunuz, kadınlarda uyandırdığınız duygular açısından Ayhan' dan çok farklısınız?» Farkın ne olduğunu sormayacağımı kestirmiş gibi kendi sorusunu cevapladı: «Çok yakışıklıydı, gören her kadının onunla yatmayı düşünmüş olduğuna eminim, oysa...»

«Oysa, ben kadınları hep korkutmuşumdur.»

«Korkutmaktan çok, tedirgin ediyorsunuz. Size bakıyorum ama bakışlarım bir cama rastlamış gibi sizi delip geçiyor. Ne düşündüğünüzü çıkaramamak ürkütüyor beni.»

Benimle ilgili düşüncelerine karşılık vermedim. Dışardaki şimşekler artık susmuş, yağmur sesi de çoktandır duyulmuyordu. Gözlerimi akvaryumda şekilsiz karartılar halinde hareket eden balıklara çevirdim. Suyun oksijenini tazeleyen küçük pompa, hava kabarcıklarının ardından tekdüze bir ritimle vızıldıyordu.

«Ne düşünüyorsunuz?»

Silkinip sessizlikle birlikte kaybolan düşüncelerimi toparlamaya çalıştım.

«Ayhan ve Selim'i»

«Selim'i mi?» Başımla onayladığımı görünce şaşırmış gibi sordu: «Selim'i neden merak ettiniz?» Sonra cevap vermeme kalmadan, bu kez iyice telaşlı, devam etti: «Yoksa Fuad size anlattı mı?»

«Neyi?» diye sordum.

«Ayhan'la Selim'in ilişkilerini?» Yanılmamıştım, tolaşlanmıştı. Sanki kendisini korumak istiyordu. «Yalan söylüyordu. O geceyle ilgili her şey yalan!» Sesi titreyerek kalınlaştı: «Odasındaki o değildi. Fuad, Ayhan'la benim aramdakileri parçalamak istiyordu.»

«Durun!» diye bağırdım. Haykırışım aramızdaki sessizliği bölerek bir tokat gibi patladı suratında. İlk kez geçmişte olanları öğrenebileceğimi hissediyordum. «O geceyi anlatın bana.»

«Peki.» Ama konuşmak istemiyordu. Sanki bana anlatacakları dudaklarını yakacaktı. «Dört Temmuz gecesiydi. Çok iyi hatırlıyorum; çünkü ertesi gün doğum günümdü. Geceyarısı kapım çalındı. Kalkıp açtım. Fuad'dı. O patlak gözlerini açmış, peşinden gelmemi istiyordu. Ona defolmasını söyledim. Ayhan'ın odasında birinin olduğunu söylerken, o iğrenç suratıyla gülüyordu. Sonra geri dönüp üst kata çıkan merdivenlere yürüdü.» Gene durdu. Artık nefesi gibi sesi de tükenmişti. «Onun peşinden gitmem gerekmiyordu. Ama bir dakika sonra Ayhan'ın kapısı önündeydim. İçerden Ayhan'ın sinirli haykırışlarına karışan bir ses geliyordu. Birden Zeynep'in onu elimden aldığını düşündüm. Ama Fuad düşüncelerimi yalanlamak ister gibi, 'Zeynep değil,' dedi. 'Hayır!' diye bağırdığımı hatırlıyorum. Sonra koşarak aşağıya indim. Odama giderken yandaki kapı açıldı. Eşikteki kadın Zeynep'ti, gözlerinden de uyku akıyordu...»

'Zeynep'ti,' diye, sözlerini tekrarlayarak sustu. Zafer'den bir şeyler daha yitirmiştik. O, yıllar önce bir odada, bense bu yağmurlu gecede. Boğazımı temizleyerek konuşmayı sürdürdüm:

«Sonra?»

«Sonra... O geceden hiç söz etmedim ona. Yine odasına çıkıyordum. Selim ise Zeynep'e aşıkmış gibi davranıyordu. Sonunda İstanbul'a gitmek istediğimi söyledim. Önce beni duymamış gibi davrandı, ama bir gece, birdenbire, sanki günlerce ötede yarım bı-

raktığımız bir konuşmanın ortasından başlıyormuş gibi, 'seninle gelirim,' dedi. Bir hafta sonra birlikte Adana'ya gittik. Ertesi gün ben uçağa binip İstanbul'a geçtim; Ayhan bazı arkadaşlarından para bulduktan sonra geleceğini söyleyerek kaldı.» Sigarasını yanındaki tablada söndürdü. «Onu bir daha görmedim. 21 Ağustostan sonrası...» Cümlesini yarım bırakıp bir başkasına başladı: «Geçen Kasımda annem parasızlıktan, ben de çalışmaktan bir kere daha sıkılınca geri döndüm, Zeynep, Fuad'ın, Ayhan'ı benden sonra Soğukoluk'taki evlerine çağırdığını söyledi. Bir daha onlardan söz etmedik.»

«Demek Ayhan kendi isteği ile burada kaldı? Öyle mi?»

«Bilemiyorum.» Yine kararsızdı. «Ama duygusal davranmamaya çalışarak düşünmeye kalkıştığımda beni aldatabileceğine inanıyorum.»

«Yalan bu,» diye mırıldandım.

Gülsüm şaşırmıştı. Geniş yüzünü kaldırıp duru bir sesle cevap verdi:

«Hayır değil. Buraya geldiğinde bitkindi. Sonra içkiye sığındı. Çok içiyor ve sık sık sarhoş oluyordu. Bir akşam üstü bana bu salonda, 'içi boşalmış bir herifim ben,' dediğini hatırlıyorum. Her zamanki gibi sarhoştu ve ağlıyordu. Onu yatağa taşıdım, hıçkırıkları arasında, 'gitmek, geri dönmek istemiyorum' diyordu.» Tepkimi ölçmek için durdu. Yumruklarımı sıktım. Zeynep'le buluştuğumuz gün avucumda sönen sigaranın açtığı yara yeniden kanıyordu. «Bundan öte geçmişinden hiç söz etmedi bana. Selim'e sorduğumda, 'geçmişi burada, bizim yanımızda başlıyor,' dedi. Onu anlamak çok zordu. Fuad, evet o. En çok sinirlendiğim Fuad'la aralarının iyi olmasıydı... Şimdi düşünüyorum da Fuad gibi birine katlanması, hele sıkı fıkı olması, onun hakkında yeterli bir fikir vermeliydi bana.»

Daha fazla devam etmesini önlemek için araya girdim. Sıra artık sormak için bunca şeyi göze aldığım soruya gelmişti.

«O ikisini, Fuad ya da Hasan Bey öldürmüş olabilir mi?»

«Bilmiyorum.» Sonra gözlerimdeki çaresizliği görmüş gibi açıklamak üzere atıldı: «Yani Fuad'ın böyle bir çılgınlık yapması, dayımın ise kardeşinin oğlunu...»

Elimi kaldırıp onu susturdum. İlk kez sinirleniyordum.

«Demek bilmiyorsunuz? O gece bahçede peşimden gelip onlara inanmamamı söyleyen, birkaç saat önce öldürüldüklerini haykırarak omzuma yaslanan siz değil miydiniz?»

«Öldürüldüklerini mi? Hayır. Onların öldürüldüklerini hiç söylemedim. Size, Fuad'a ve dayıma inanmamanızı öğütledim, o kadar. Hâlâ da aynı kanıdayım. Onlara inanmamalısınız.»

Öfke, damarlarımda sıkıcı bir şaşkınlığa dönüşmüştü. Avucumdaki yarayı koltuğa bastırıp sordum:

«Söylediklerinizden çelişkili sonuçlar çıkıyor. Onlara inanmıyacaksam, bu durumda, yani Ayhan'la Selim'i öldürmediklerini söylediklerine göre, o ikisini öldürdüklerine inanmam gerekmez mi? Oysa siz Fuad'ın ya da Hasan Bey'in onları öldürmüş olabileceğini kabul etmek istemiyorsunuz.»

«Haklısınız. Ama yine de kayboluşlarının ardındaki gerçeğin o iki açıklamadan da farklı olduğuna inanıyorum. Öldürmediler, ama kesinlikle dedikleri gibi de gitmediler.»

«Nereden çıkartıyorsunuz bunu?»

«Öldürülmeleri için bir neden olmalı. Evet Selim'in öldürülmesi için nedenler olduğunu kabul ediyorum. Ama Ayhan'ın...» Sesi cümleyi yarım bırakarak karanlıkta kayboldu. Sanki söyleyeceklerinin ikimizi de yaralayacağını sezmişti. «Ayhan'ın öldürülmesi

için bir neden yoktu. Çünkü o direnmekten vazgeçmişti.»

Sustuğunda göğsümde bir ağrı vardı. Derin derin nefes alarak karanlığı soludum. Pencerenin ardındaki denizde boğuluyormuş gibi bitkindim.

«Size anlatmam gereken bir tek şey kaldı.» Meraklanıp meraklanmadığıma aldırmadan anlatmaya koyuldu: «20 Ağustos 1971'de Ayhan'la Adana'ya gittik. Ertesi sabah ben İstanbul'a uçacaktım. Çok sıcak bir gündü. Kötü bir otel bulup eşyaları oraya bıraktık. Yıkanmadan dışarıya çıktık. Bulduğumuz ilk pastaneye benzer yere oturmamızı istedi. Oturduk, sonra kalkıp telefon etmeye gitti. 'Bir arkadaş,' dedi bana...» Birden susup o günün sıcağını hatırlamış gibi alnındaki görünmeyen terleri sildi. «Yarım saat geçmeden o arkadaşı geldi. Sarışın, kısa boylu, tombul biriydi.» Susup tarif ettiği adamı tanıyıp tanımadığımı anlamak için yüzüme baktı. «Birkaç masa ötede yalnız konuştular. Hiç de arkadaşa benzemiyorlardı. O sarışın adam, Ayhan'a kızmış gibiydi. Sonra kalkıp gitti. Biz de yemek yiyip otele döndük.» Son sözcüğü birkaç kez tekrarlayıp durdu. Sarışın adam! Antakya'daki iriburun da söz etmişti ondan. Sessizlik uzayınca başımı kaldırdım, gözleri beni bekliyordu. «O gece yarısı bir çığlık sesiyle uyandım. Ayhan yatakta doğrulmuş, bağırıyordu. Bir an için çok korktum. İçki de içmemişti. Onu susturmaya çalıştım. İstanbul'a gitmek istediğini, ama onu bırakmadıklarını haykırıyordu. Onu yatıştırmaya çalıştım. Benimle birlikte İstanbul'a gelemeyeceğini söyledi. Sonra ağlamaya koyuldu. Onu bırakmadıklarından söz etti. Sonra kendine geldiğinde, beni, para bulmak için kalması gerektiğine inandırmaya çalıştı. Gerisini biliyorsunuz.»

Sonunda dilimi kımıldatıp gırtlağımdaki soluğu sözcüklere dönüştürebildim:

«O gece ne diyordu?»

«Kişiliğinden nefret ettiğini. Sanırım, Ali diyordu. Evet Ali'ydi. Ali'nin neden olduğunu haykırdı. Çok korkmuştu. Durmadan Ali'den nefret ettiğini mırıldandı ağlarken. Kesik cümlelerinden çıkarabildiğime göre Ali denilen kişinin ona birini gönderdiğini, peşine adam taktığını söylüyordu. Sonra sizden söz etti. Zafer'in yerinde olmak istediğini tekrarladı bir süre. Sanki kendinden utanıyordu; ben Ayhan değilim diye, sayıklar gibi kendi kendine konuşuyordu. Ne oldu?» Sorusunu kısa bir sessizlik izledi. «İyisiniz değil mi?»

İyi değildim. Soluduğum koyu hava sanki bir camdı ve nefes borumda parçalanıp ciğerlerime batıyordu. Zafer ne demek istemişti? Ali'nin ona gönderdiği kısa boylu sarışın adam kimdi? Eğer Ali onunla ilişki kurduysa, neden bundan bana hiç söz etmemişti. Sorulara karşılık bulamıyordum. İkimiz de aynı sonuca varmıştık. Zafer'in ve benim kaderim aynı duraklardan geçmişti. Daha ilk sınavda korkmuştuk. 'Hayır!' diye sessiz bir çığlık savurdum. Korkup taşıyamadığım yük, insan olmanın sorumluluğuydu. Kendimi bu gezegende yapayalnız bir insan gibi hissetmeye dayanamamıştım.

«Ben ve Ali neysek oyduk,» diyerek parçaladım sessizliği. «İkimiz de bu nedenden ötürü hiç korkmadık. Ama o, o...»

«Ayhan'ın arkadaşıydınız sanıyordum. Oysa ondan düşmanınız gibi söz ediyorsunuz.»

Birden durakladım. Haklıydı, yıllardan beri ilk kez Zafer'den iğrenmiştim. İlk kez ondan daha güçlü, daha yürekli olduğumu düşündüm. Düşüncelerimi tutsak eden ve yabancısı olduğum o duyguyla cevap bekleyen gözlerine bakmadan mırıldandım:

«O, ödemek zorunda olduğum bir borç, kendimle hesaplaşmada kapatmam gereken bir sayfaydı.»

Sözlerimi neredeyse neşeli bir gülüş kesti.

«Sayfa! Hep böyle trajik misinizdir? Neyse, kapattınız mı?»

«Bilmiyorum,» dedim. «Çözülmesi kolay bir sorun değil.»

«Ya ben? Ben nerede yer alıyorum bu hesaplaşmada?» Sustum. Benimle bir ilgisi yoktu onun. «Hâlâ bana yardım etmeyi düşünüyor musunuz?» Yine cevap vermedim. «Ama öğleyin beni gerçekten koruyacağınıza inanmıştım.» Durup sesini yükselterek düzeltti: «Hayır, siz inandırdınız beni.»

«Beni Ayhan diye...» Gözlerini yüzüme dikmişti. Saçlarının uzunluğunu, yüzünün genişliğini seçebiliyordum. Cümleyi olduğu yerde bırakıp gerçeği açıkladım: «Ayhan benim.»

Cılız bir çığlık kesti sözlerimi. Daha cümlemi bitirmeden demek istediğimi anlamıştı.

«Aman Tanrım. O... O?»

«O Zafer'di,» dedim.

Bir süre ikimiz de konuşmaya cesaret edemeden bekledik. Sonunda sözü o başlattı:

«Ya ben, ben kiminleydim? Onunla mı, yoksa sizinle mi?»

«Onunla,» dedim.

Bir süre sustu, sonra bağırmak isteyen bir sesle atıldı:

«Ama yine de bana yardım etmek zorundasınız.» Sözünü kesmeme fırsat vermeden istediğini tekrarladı: «İstanbul'a gitmek istiyorum.»

«İstanbul'a mı? Daha önce gidip sonra geri dönmediniz mi? Neden teslim olacağınızı bile bile yeniden deniyorsunuz?»

«Bu kez durum farklı. Buradan kaçabilirsem Fuad'ın planlarını altüst edeceğim. Doğrusu böyle bir fırsatı kaçırmak istemem. Bu sizin de işinize gelir.»

«Fuad'ın bozulacak olan hesabı nedir?»

«Recai Bey,» diyerek sorumu hemen cevapladı. «Sözde nişanlım. Bu yörenin en eski, en tanınmış Türk

ailelerinden birinden. Babası Hatay'ın kısa Cumhuriyet döneminin ilk Bakanlarından birisiymiş.» İlgimin dağılmasından korkuyormuş gibi cümlelerinin hızını arttırarak devam etti: «Benimle evlenmek istiyor. Evet siz beni güzel ve çekici bulmasanız da Recai Bey aksi kanıda. Üstelik ailemizin adamcağıza verecek başka kızı da yok. Olsaydı Fuad beni bir dakika bile yanında tutmazdı. Benimle evlenme düşüncesini o budalanın kafasına sokanın da o olduğuna eminim.»

«Ailenin sık sık başvurduğu bir yol bu,» diye sözünü kestim.

«Evet, tıpkı Fransız desteğini sağlamak için yaptıkları gibi. Şimdi de bu evlilik tasarlandı. Hem de kolayca etkilenecek, gelecek seçimlerde milletvekili olacak, çok tanınmış birini bularak. Fuad, Recai Bey'i daha şimdiden çözmek zorunda olduğu sorunlar için politik bir anahtar gibi kullanıyor. Şimdi anladınız mı? Her şey çok komik görünüyor, ama birdenbire ortadan kaybolmam onları deli edecektir.» Bir süre susup o soruyu bir kez daha sordu: «Bu durumda verdiğiniz sözü tutup bana yardım edecek misiniz?»

Karşılık vermeme kalmadan tiz bir telefon sesi karanlığı yırttı. İkimiz de oturduğumuz yerden sıçrayarak doğrulduk. Akvaryumdaki balıklar da tedirgin olmuş, kesik, sinirli hareketlerle suda çırpınıyorlardı. Duvarın dibindeki abajura yürüyüp ışığı söndürdüm. Zil sesi tekrar duyuldu. Gülsüm'e dönüp,

«Çantanızı alın, gidiyoruz,» diye fısıldadım. Aynı anda zil üçüncü kez çaldı.

Gülsüm, odasına doğru koşar adım uzaklaşırken şöminenin önündeki paltomu alıyordum. Kısa bir kararsızlıktan sonra telefonun başına yürüyüp bekledim. Zil susmuştu. Kulaklığı yavaşça kaldırdım. Sinirli bir ses Arapça bağırıyordu. Onun Fuad olduğunu biliyordum. Cevap veren ise kâtibin aşağıda uyuduğunu söylediği adam olmalıydı. Uzaklaşmak için birkaç da-

kikamız vardı. Çok geçmeden Fuad ve aşağıdaki kılavuz, kâtibe ne olduğunu merak edeceklerdi.

Az sonra dışarıdaydık. İçinde bulunduğumuz duygulara karşılık, bahçe, bir masal dünyasına ait şeffaf bir sisin altında önümüzde uzanıyordu. Çevreyi ince bir zar gibi kaplayan ve üzerinde yıldızların kıpırdandığı ıslaklık, toprağın üstüne geçirilmiş gümüşten bir kılıf gibi yanıp sönüyordu. Her adım atışımızda su birikintilerinde uzayıp giden görüntümüzü de eziyor ve bir aynanın üstündeymişcesine kaymak endişesiyle ürperiyorduk. Sanki gezegen, yağmur ve şimşek fırtınasından sonra yeni baştan yaratılmıştı ve ben artık kaderimi Zafer'e bağlayan düğüme el atmış, çözmeye hazırlanıyordum.

Arabaya kadar kimseye rastlamadan ellerimiz arasına sızan ince bir terle yürüdük.

On beş dakika sonra, saat dörde gelmek üzereyken, arabayı durdurup kapıyı açtım. Durduğumuz yerde yol denize iyice yaklaşmıştı. Gülsüm'ün ne yapmak istediğimi çözmek isteyen bakışlarından kaçarak iri çakıltaşlarının oluşturduğu dar plajı geçip kıyıya ulaştım. Deniz de yağmur gibi yatışmış, koyu bir düzlüğü andırıyordu. Girne yakınlarındaki o kumsala çıktığımdan beri ilk kez bu kadar yakındım denize. Yüreğimdeki o çarpıntıya aldırmadan eğilip suyu avuçlarımın arasına aldım. Başarmıştım, aylar sonra yeniden ölümle eşanlamlı denize dokunmuştum.

«Ne yapıyorsunuz?»

Sıçrayarak geriye döndüm. Gülsüm hemen arkamda uzun bir siluet halinde duruyordu. Arabanın ışıkları saçlarına vurmuş, kumrallığını garip bir beyaza dönüştürmüştü.

«Önemli değil.»

Beni izlemesi için işaret ederek tekrar arabaya döndüm. Oysa bütün hayatımın en önemli anını yaşamıştım. Artık kesinlikle bir korkak olmadığımı biliyordum.

Arabayı otelin önünde durdurduğumda hâlâ neyapacağımı kararlaştıramamıştım. Kumsaldaki sorudan beri ikimiz de konuşmaya başlayacak cesareti bulamamıştık. Dudaklarıma yapışan sigarayı fırlatıp otele baktım. Alt kat dışında, üç katlı cephedeki altı odadan yalnızca ikisinin ışığı yanıyordu. Yanan odalardan biri benimki, öteki ise Beatrice'inkiydi. Beatrice? Bulmuştum. Yana dönüp açıkladım:

«Seni bir tanıdığın yanına bırakacağım. Beatrice'i tanıyorsun?»

«O İtalyan kadın mı?» Başımı salladım. «Beni kabul eder mi?» Tekrar başımı sallayınca, «Demek böylesine garip isteklerinizi kabul edecek kadar samimisiniz onunla?» diyerek gülümsemeye çalıştı.

Arabadan indik. Birlikte kapıya yürüdük. İçeriye girerken sordum:

«Onunla hangi dilde konuşuyorsunuz?»

«Unuttunuz mu? Annem çok uzun bir süre Fransız yengesinin yanında kalmıştı?» Sonra bu açıklamanın yeterli bir karşılık olmadığını anlayarak, «Annemin Fransız hayranlığı nedeniyle Dame De Sion'a gittim,» dedi.

Bir dakika sonra otuz üç numaranın önündeydik. Kapıyı vurup bekledim. Antrenin ışığı sönerken Beatrice kapıyı açıyordu.

«Oo! Bizim yorgun at. Yatmadım ve sizi bekledim. Biliyor musunuz kötü yakalandınız.» Kısa bir kahkaha savurdu. «Aslında şanslısınız, odanızda sizi bekleyen bir kadın, yanınızda ise bir başkası...»

Düğmeye basıp sözünü kestim:

«Yanımdakini size getirdim.» Yana çekilip Gülsüm'ün kapının önüne gelmesini işaret ettim. «Onu tanıyorsunuz.»

Gülsüm, İngilizce sürüp giden konuşmadan sıkılmış gibi araya girdi:

«Bonsoir Mademoiselle Grimani.»[1]

---

1. İyi akşamlar Matmazel Grimani. (Fr.)

Beatrice, elindeki kadehle şaşkınlıktan donup kalmıştı.

«Dün benden bir kadın istemiştiniz; işte size bir kadın.» Dönüp Gülsüm'e içeriye girmesi için işaret ettim. «Hem de korkmuş ve tedirgin.»

Cevap vermesini beklemeden geri dönüp yürüdüm.

Gül beni bekliyordu. Onu yatakta sızmış buldum. Üzerinde uzun ve parıltılarla yanan bir elbise vardı. Dağılan ruju dudaklarının kanadığı duygusunu uyandırıyordu. Uyandırmadan yanına oturdum. Fuad'ı görüp uzayıp giden bu serüveni sona erdirmeye karar vermiştim. Artık Zafer'in sonu beni ilgilendirmiyordu. Üstelik onun bir korkak olduğunu biliyordum.

Gül, sabaha karşı yataktan doğrulunca onu neden uyandırmadığımı sordu. Manisa'ya gitmek istiyordu. Vekâletname için eski resimleri olur muydu? Durmadan başımı sallıyordum. Vapur biletlerini almış mıydım? Başımı sallamayı sürdürdüm. Neden sonra sustu. Gözlerimi kapadığımda çantasına doğru yürüyordu. Beş ya da on dakika sonra yeniden konuşmaya başladı. Hayır, belki de en az yarım saat geçmişti. Elinde yarım bardak süt vardı. «O çiroz karıyla yatıyorsun,» diye bağırdı. «İnsan gâvur karısından ne zevk alır, bilmem!»

Dışarıya çıktığımızda doğuda kızaran aydınlık, geceden kalan son karanlığını batıdaki o büyük uçuruma doğru deviriyordu. Birkaç saat önce Gülsüm'le Arsus'tan geldiğimiz araba otelin önünden alınmıştı. Fuad olanları öğrenmiş olacaktı. Başımı kaldırıp Beatrice'in odasını aradım. Otelin bütün pencereleri karanlıktı.

Gül'ü şehrin arka sokaklarındaki eski bir eve bırakıp güneş doğuncaya kadar yürüdüm. Başımda hı-

zını arttıran bir dönme vardı. Birer labirente benzeyen sokakları, caddeleri geçerek hastaneyi buldum. Dahiliye servisindeki bir hemşireye Coşkun'un Gülsüm'den aldığım adresini verdim. Artık sıra Fuad'daydı.

Saat: 19.20

Çoktan gelmiş olmalıydı. Paltomun yakasını kaldırdım. Gecenin ıslaklığını kurutan güneşin, şehrin üstüne yığdığı sıcaklık kaybolmuş, yerini denizden esen ve karanlıkla birlikte güçlenen serin bir rüzgâra bırakmıştı. Yalnızca sokak lambalarının titrek yansıması yüzüyordu denizde. Yaklaşık on saattir kıyıdaki kahvelerden birinde oturmuş denizi seyrediyordum. Fuad'ı çağırmakla hata mı etmiştim? Telefon edeceğimi biliyormuş ve her sürprize hazırlıklıymış gibi sakin bir sesle cevap vermişti.

Yeniden saate baktım. Onu arayalı yirmi dakika olmuştu. Omuzlarımın çökmesine engel olmaya çalıştım. Önceki geceden beri yaklaşık kırk saattir uyumamıştım.

Koyu bir gölge masanın üstüne düştüğünde, geleceğinden umudu kesmiştim. Oydu, sırtında ilk karşılaşmamızda giydiği o gösterişli beyaz kostüm vardı. Yine gülümsüyor, karşısındakinde sanki birazdan bağıra çağıra konuşmaya başlayacakmış hissini uyandıran kesik hareketlerle dudaklarını oynatıyordu.

«Oturun!» Kuşkulu bakışlarını yüzüme diktiğinde oturması için yanımdaki sandalyeyi ona doğru ittim. «Konuşmak istiyorum.» Birden benimle yalnız kalmaktan korktuğunu düşündüm. Sonra o düşünceden aldığım zevki saklamaya çalışmadan gürültüyle güldüm. «Ne o, burasını beğenmediniz mi? Sizi ne özel odaya, ne de bir eve davet edebilirim.»

«Öyleyse benim sizi davet etmeme izin verin.» Sesi keyifliydi. Beni tuzağa düşürdüğünden, böyle bir

meydan okumanın altında kalamıyacağımdan emindi. «Burası konuşmak için pek uygun bir yer sayılmaz. Hava da serinledi. Hem yeniden yağmur yağabilir.»

Sandalyeden doğruldum. Oyunu onun istediği yerde ve dekorda sürdürecektik.

Birkaç dakika sonra o büyük arabayla yola koyulduk. Hareket etmeden önce, son anda dar omuzlu, zayıf bir adam koşarak arabaya bindi. Demek deniz kenarındaki o masaya geldiğinde tek başına değildi. Araba, geniş bir kavis çizerek geriye döndü. Bu kez Arsus'a gitmiyorduk. Fuad düşüncelerimden haberdarmış gibi.

«Soğukoluk'a çıkacağız,» dedi.

O andan sonra sürekli çıktık. Yükseldikçe hava daha da serinledi. Virajlarla tırmandığımız ormanda arabanın farları ağaçların çizdiği koyu siluetlere düştükçe, yapraklardaki nem büyülü bir ışıltıyla parlıyor ve geceye ışıklı çizgilerden oluşan garip bir örtü seriyordu. Çevrenin karanlık olmasına karşılık ağaçlar seyrekleştikçe, aşağıda, tırmandığımız yüksekliği ele veren ışıklarla karşılaşıyorduk. Işıklı düzlük İskenderun, renkli parıltıların çizdiği sınırın ötesindeki koyuluk ise ışıklı birkaç şilebin demirlediği suydu. Dikkatle o koyuluğa baktım. Deniz sanki yüzlerce metre kalınlığındaki mavi bir gecenin altında ezilmişti. Yol ışıklı reklam tabelalarıyla aydınlandıkça ya bir ev ya da bir gazinonun önünden geçmekte olduğumuzu farkediyordum. Önümüzdeki ağaçlar, çevremizde büyülü ışıklarla kesilip biçilen bir gece, sağ tarafta ışıklı bir düzlük. Soğukoluk burası olmalıydı.

On dakika sonra durduğumuzda Fuad arabadan inerken düşüncemi doğruluyordu:

«Geldik.»

Yolculuk kırk dakika sürmüş ve karanlığa gizlenen büyük tahta bir yapının önünde sona ermişti.

Odadaki modern eşyalar kişiliksiz bir zevki yansıtıyordu. Fuad nedenini söylemeden odadan çıkıp beni yalnız bırakmıştı. Garip geometrik desenleriyle tavana kadar uzanan perdeleri araladım. Dışardaki görüntü inanılmayacak kadar çarpıcıydı. Bina yoldan oldukça yüksekteydi. Elli altmış metre sonra birdenbire alçalan meyil aşağıda yayılan şehri gözler önüne seriyordu. Bu pencere için, evet yalnızca camın kurşuni parlaklığına bir resim gibi yerleşen görüntü için, bu odaya katlanabilirdi insan. Bakışlarımı bir süre, düz desensiz halıda, bir soru işaretini andıran kumaş koltuklarda, geniş ve yüksek duvarlarda asılı kuzu postlarında dolaştırdım. Fuad beni neden buraya ve özellikle bu odaya getirmişti? Bilmiyordum. Ama son dört gündür Fuad'la çıktığım kısa yolculukların hepsinin sürprizlerle noktalandığını da unutmamıştım. Kısa sürmesi gereken bir konuşma öncesinin bu kadar uzun zaman almasından kuşkulanmaya başlamıştım ki kapı arkamda gürültüyle açıldı.

«Sizi beklettim. İçki de getirmelerini söyledim. Yemek yemediğinizi biliyorum. Sabahtan beri hiçbir şey yemediniz.» İlerleyip ceketini ortadaki hantal masaya bıraktı. «Önce Gül'ü evine bıraktınız, arkasından sahildeki o kahveye gidip denize en yakın masayı seçerek akşama kadar oturdunuz.» Konuşmaya devam ederken sesini alçaltmıştı: «Düşündünüz, sanki bir karara varmak istiyordunuz.» Cümleleri bir mırıltı dizisine dönmüştü. «Vardınız mı?»

Gözlerinin siyahlığı bütün geceyi üstüme salıyordu. Sanki beni karanlıkta ezecekti. Arkamı dönüp bakışlarımı şehre çevirdim.

«Gidecektiniz değil mi?»

«Evet,» dedim.

«Öyleyse Gülsüm'ü bırakın.»

Sigarayı yakıp geri döndüm. Haberi duyduğunda yüzünün alacağı şekli merak ediyordum.

«İstanbul'a gitmek istiyor.»

«Siz ona bakmayın.» Gülüyordu. «Daha önce de gitti, ama çok kalmadan geri döndü. Hem şu anda soğukkanlılıkla karar verecek durumda değil. Korktu.»

«Bu kez ona ihtiyacınız olduğunu biliyor,» diye sözünü kestim. «Giderse damat beyin tepkisini hesaplamış. Sanırım Recai Bey'i kaybedeceksiniz.»

Bu kez susma sırası ondaydı. Ama bu sessizliğin şaşkınlık ya da kızgınlıktan çok konuşmayı nasıl sürdüreceğini kestirmekle ilgili olduğunu biliyordum. Nitekim az sonra bütün dişlerini ortaya çıkaran bir gülümsemeyle yeniden söze başladı. Sanki kullanabileceği yeni bir silah bulmuştu. Midem bir tuzağa yuvarlanmak üzere olduğumu haber veren önsezi ile kasıldı.

«Dayımlarda ilk karşılaştığımız gece söylediklerin doğruydu, değil mi? Siz gerçekten adam öldürdünüz.»

Vücudumu kavrayan krampı farkettirmemeye çalışarak bakışlarımı kaçırdım. Eğer gözlerimi kaparsam o cesetleri göreceğimi biliyordum.

«Biraz abartmış olabilirim. Sizi korkutmak istediğimi hatırlıyorum.»

«Hayır, boşuna inkâr etmeye çalışmayın. Dün gece kâtibe yaptıklarınızı gördükten sonra...» Sözlerindeki ciddiyetle, dişlerine de bulaşan o garip gülümseme birbirine hiç uymuyordu. «Onu bulduklarında korkudan ölmek üzereymiş. Oysa siz çok sakinmişsiniz.» Kısa bir an sustuktan sonra sesini tizleştirerek devam etti: «Onu öldüreceğinizi sanmış. Kolunu sararken bile birden fikrinizi değiştirip onu öldüreceğinizi düşünüyormuş.»

«Çok saçma, kesinlikle böyle bir niyetim...»

«Belki. Ama kabul etmelisiniz ki cellat rolünü çok iyi oynuyorsunuz. Öylesine iyi oynuyorsunuz ki bazen gerçekten bir cellat olduğunuzu düşünmeden edemiyorum. Tavırlarınız, gereksiz cesaretiniz, hiçbir şe-

yo aldırmayışınız ve o hiç anlamını değiştirmeyen duygusuz, soğukkanlı yüzünüz.»

«Bana kızıyorsunuz,» diye sözünü kestim. Sesim, günlerden sonra beni bile şaşırtacak kadar neşeliydi. «Gülsüm'ün gideceğinden ve Recai Bey'in desteğini kaybedeceğinizden korkuyorsunuz.»

Devam etmemi, arkamdan gelen ayak sesleri önledi. Susup geriye döndüm. Kapı açılmıştı, eşikte ellerinde geniş tepsiler tutan iki adam duruyordu. Fuad işaret edince masaya yaklaştılar.

«Buraya.»

Sözünü ettiği yemekler gelmişti. Adamlar tepsileri masaya bırakarak geri döndüler. Arkada kalan, kapıdan çıkıncaya kadar her an geriye dönecekmiş gibi garip bir sallanışla kapıya yürüdü. Kapı kapanınca bakışlarımı Fuad'a çevirdim. Önündeki tepside içki için hazırlanmış malzemeleri süzüyordu.

«Gülsüm'ü bizimle kalması için ikna edin.»

Konuşmadan tad aldığımı belirtecek biçimde güldüm. Gözlerindeki karanlık yüzüne taşmış, dişlerinin beyazlığını bile soldurmuştu.

«Artık geç. Geç olmasa bile, kalması için parmağımı oynatmayacağımı biliyorsunuz.»

«Fiyatını ödesem Gülsüm'ü bana verir misiniz?»

Kasları gerilmişti. Ağzı, geniş bir yarayı andırıyor, konuşurken sağa, sola toplanıp büzülen dudakları yüzünü daha da sevimsiz bir şekle sokuyordu. Masaya yaklaşıncaya kadar cevap vermedim.

«Geri vermek mi? Kimse Gülsüm'ü zorla tutmuyor o otelde. İsterseniz gidin ve kalmasını sağlayın.»

«Ya zor kullanmamız gerekirse?»

Bu kez bakışlarımı gözlerindeki derinliklere bırakarak karşılık verdim:

«Şimdiye kadar zor kullanma konusunda bana hiç danışmadınız.» Masaya vuran parmakları hızlanmıştı. «Nasıl tepki göstereceğimi öğrenmek istiyorsanız önce zor kullanmalısınız.»

«Size istediğiniz fiyatı ödeyeceğim.»

«Recai Bey bu kadar önemli mi?»

Parmakları birden durdu. Yüzündeki bütün kaslar donmuştu. Soluksuz kalmış gibi derin bir nefes aldı. Böylesine aptalca bir soru sorduğuma şaşırdığını, alnına doğru kalkan kaşlarıyla belirterek, titreyen bir sesle karşılık verdi:

«Her şey ona bağlı. Demir ithali ve vergilendirilmesi konusundaki kararnameden faydalanmak için ona muhtacız.» Sesindeki titreme artmıştı. «Bu işi ben düşündüm ve gerçekleştirdim. Şimdi sıra o kararnamede. Önemli olan para kazanmak değil.» Konuşmasına gözlerini de katıyor, bir yandan işaret parmağını göğsüme doğru uzatarak tehdit eder biçimde sallarken, bir yandan da yumruk yaptığı öteki elini masaya vuruyordu. «Önemli olan, dayıma böyle bir işi ancak benim gibi birinin başarabileceğini ispatlamak.» Artık bağırıyordu: «Anlıyor musunuz?»

«Ama başaramayacaksınız,» dedim.

«Pekâlâ, anlaşmak istemeyen sizsiniz...»

Sözünü kestim:

«Anlaşmak istiyorum, o nedenle buraya geldim. İstediğim fiyatı ödeyeceğinizi söylemiştiniz.»

«Ne kadar?»

Bağırmıştı ve bağırırken bir alışverişin başındaki herhangi bir Arap gibi heyecanla titriyordu. Öğrenmek istediği bedeli hemen bildirdim ona:

«Fiyatım gerçeğin açıklanması: Ayhan'ın,» kısa bir an için duraklayıp düzelttim: «Ayhan ve Selim'in birdenbire ortadan kaybolmalarının ardındaki gerçek.»

«Yine mi onlar?» Sonra o kısa haykırışın, cevap verilecek bir soru olmadığını anladığımı farketmiş gibi yeniden ayağa kalkarak salonun ortasına doğru yürüdü. «Gerçek... Demek gerçeği istiyorsunuz?» Geriye döndü. Onu dikkatle dinlemem gerektiğini ha-

tırlatan bir ifadeyle konuşmaya hazırdı. «Bana kalırsa bu soruyu önce kendi kendinize sorup cevap arayın.» Hızlı adımlarla masaya yaklaşırken, işaret parmağını sıkılı yumruğundan bir sustalı çakı gibi fırlatarak göğsüme yöneltmişti: «Siz hangi gerçeği arıyorsunuz? Yaşanan gerçeği mi, yoksa duymak istediğinizi mi?»

«Gerçek her zaman tektir,» dedim.

«Sadece peşin hükümlüler ve dargörüşlüler için geçerli olabilecek bir tarif bu.» Sonra benim hangi sınıflandırmaya girdiğimi belirtmeye gerek duymadan devam etti: «İşte size gerçek diye kabul edebileceğiniz birkaç mantıklı açıklama. Bir: Ayhan ve Selim sığınacak daha emin bir yer bulmuş ve buradan ayrılmış olabilirler. İki: Zeynep, bizim aileye duyduğu öfkenin öcünü Ayhan'ı ve dolayısıyla Selim'i ihbar ederek almış olabilir. Üç: Zeynep'in aşığı Velid, Selim'i kıskanmış, onları öldürmüş ya da öldürtmüş olabilir. Dört: Onları ben ihbar etmiş ya da öldürtmüş, böylece dayımdan sonra ailemin tek mirasçısı kalmak istemiş olabilirim. Beş: Dayım, Zeynep'i kıskandığı için ikisini de ortadan kaldırmış olabilir.»

«Hasan Bey Zeynep'i neden kıskansın?»

«Zeynep, dayımın metresidir. Ta on beşinden beri.»

«Yalan!» diye mırıldanabildim.

«Yine bana inanmıyorsunuz. Hem de size, bana inanmanız gerektiğini defalarca ispatlamış olmama rağmen. Kendinizi dayımın yerine koyun. Elde edemediğiniz kadının kopyasıyla, hem de içinde biriktirdiği kini kusmak için annesinin aksine her isteğine boyun eğmeye hazır olan bir kadınla karşılaşırsanız ne yapabilirsiniz?» Sözlerinin doğruluğunu yüzüne bir kılıf gibi geçirdiği ciddiyetle kanıtlamak istiyormuş gibi konuşmasını sürdürdü: «Her şeyi planladığından, dayımın zaafından yararlanacağını gayet iyi hesapladığından eminim.»

Sesindeki hırs doğru söylediğini anlatıyordu.

Herkes birbirini ötekine karşı bir silah gibi kullanmıştı. Selim, Zeynep'i dayısına karşı; Zeynep, Selim'i Hasan Bey ve Fuad'a karşı; Zeynep, Velid'i... Sorular, cevaplar, kısa cümleler, beynimde akıp giderken, vücudum yeni bir krampla kasılıyordu.

«Gerçekler bazen böylesine mide bulandırıcıdır.» Sonra konuşmama izin vermek istemiyormuş gibi sesini yükseltip başını geriye atarak devam etti: «Hiç birini beğenmediniz. Bence siz Ayhan'ın ölümünü ihtiva etmeyen bir gerçeği kabul etmek istemiyorsunuz.» Ağzı genişleyip, dişleri ortaya çıkarken, uzun bir girişin ardına sakladığı son darbeyi vurmaya hazırdı. «Siz Ayhan'ın ölmüş olmasını istiyorsunuz. Onu bulursanız öldüreceğinizden eminim.»

Haykırdım ve ayağa fırlamamak için sandalyenin kollarına tutundum. Gözlerimin irileştiğini, onu bir büyücüyle karşı karşıyaymışım gibi korkuyla süzdüğümü biliyordum. Hızla akıp giden birkaç dakika içinde ikimiz de konuşmaya cesaret edemedik. Parmaklarımı sandalyeden koparmayı başardığımda, elimde hiç kan kalmamıştı. Uyuşan avucumu mideme bastırdım.

«Bu da yalan,» diye mırıldandım. Ama doğru olduğunu ikimiz de biliyorduk. Tepkimin aşırılığı bunu kanıtlamıyor muydu? Kendimi savunmaya çalıştım: «Arkadaşımdı... Onu bulmaya geldim.»

«Bulmak mı?» Güldü. Sanki Arsus'dan geri dönerken Zafer'i mahkûm ettiğimi öğrenmişti. «Pekâlâ, işte size Ayhan'dan izler bulabileceğiniz bir yer. Burada bir buçuk aydan fazla kaldı. Gitmeden önceki günlerini üst katta geçirdi. Bu odanın bir benzeri, tam üzerimizde. Pencerenin dibindeki koltuğa oturur, saatlerce karşısındaki duvarı seyreder ve hiç ara vermeden içerdi. Gülsüm gittikten sonra evden hiç çıkmadı. Yan tarafınızdaki oda,» üst katı işaret ediyordu, «yatak odası; kadınlarla yattığı yatak odası.

Biliyor musunuz?» Sonra bildiğimden eminmiş gibi ağzını kabuk tutmuş geniş bir yaraya çeviren o iğrenç gülümsemeyle devam etti: «Çok yakışıklıydı. Ona gelen orospuların bile onun yanında kadın olduklarını hatırladıklarına eminim.» Susup bardağını doldurdu. «Siz de benim gibi içmez misiniz?» Düşüncelerimden uzak, anlamsız cümleye aldırmadan masadan uzaklaştım. «Boşuna direnmeyin. Yukarıya çıkacağınızı biliyorum. Ayhan'ın oturduğu koltuğun yanındaki sehpada konyak bulacaksınız.» Bir an geriye dönüp onu susturmayı düşündüm. Ama haklıydı, sonuna kadar gitmeliydim. Bir labirente girmem gerekse bile, bu gece Zafer'i beynimden, bilincimden koparıp atmalıydım. Kapıdan çıkarken Fuad arkamdan bağırıyordu: «Yan tarafta yatak odası var! O konuda kimse onunla boy ölçüşemezdi!»

Kapı, evdeki öbür kapıların aksine hiç gıcırdamadan açıldı. Işık yakılmıştı. Yavaş adımlarla içeriye girdim. Konyak, söylediği gibi pencerenin önündeki sehpanın üzerindeydi. Kapıyı kapatıp ilerledim. Demek burada yaşamış, burada içmiş, kadınları burada beklemişti.

Bardak, Zafer'den kalmış kadar eski görünüşlüydü. Dudaklarımı ısırarak içkiyi doldurdum. Avucumdaki sigara yanığı yeniden açılmış gibi zonkluyordu. Acıya aldırmadan konyağı boğazıma boşalttım. Alkol damarlarıma yayılınca, yüreğim, düzenini kaybetmiş vuruşlarla çatlayacakmış gibi genişledi.

Oda, alt kattakinden daha sevimliydi. Taban eski, ama uyumlu renklerle dokunmuş bir halı ile kaplanmıştı. Ortadaki ceviz masa ise antika sayılabilirdi. Bütün pencereler, hepsi üç taneydi, yere kadar uzanan tüllerle kaplanmıştı.

Bardağı yandaki sehpaya, titreyen vücudumu ise koltuğa bıraktım. Şimdi Fuad'ın, Zafer'in saatlerce seyrettiğini söylediği duvarla karşı karşıyaydım. Duvarda buzlu bir dağ pınarında ayaklarını yıkayan üç

kişiyi gösteren imzasız bir yağlıboya tablo vardı. Sağ tarafta tavana yakın bir yerde rutubetten oluşmuş bir iz güneşli bir gökyüzünü hatırlatan maviliği lekelemişti.

Bardağa içki koyarken arkaya yaslandım. Zafer de böyle seyretmiş olmalıydı duvarı. Onu büyüleyen, saatlerce koltukta oturtan şey neydi? Bakışlarımı karşıdaki duvarda gezdirerek içmeye koyuldum.

Dakikalar sonra dördüncü kadehi bitirirken içki başımı döndürmüş, duygularımı uyuşturmuştu. Günlerdir biriken uykusuzluk gözkapaklarıma asılıyordu. Gözlerimi o imzasız tabloya kaldırdım: Üç erkek pınarın başındaydılar, duvarın mavi badanası da tabloyu bir gökyüzü gibi çevreliyordu. Bir dağ pınarı ve parlak gökyüzü altında ayaklarını buzlu suda yıkayan üç kişi! Kirpiklerim yavaşça kapandı. Beynime çöken karanlığın içinde kendimi birden geçmişte, belleğimde her gece gördüğüm bir rüya gibi canlı kalmış o görüntünün karşısında buldum. Bağırmaktan korkarak ayağa kalktım. Zafer'in duvarı neden saatlerce seyrettiğini, yerinden hiç kalkmadan neden içtiğini anlamıştım. Hızlı adımlarla tabloya yürüdüm. Yanılmamıştım. O tablodakiler bizdik. Zayıf, sudan korkmuş gibi geride duranın ben; iri yarı, beline kadar suyun içinde yıkananın da Ali olduğunu biliyordum; Zafer yıllarca önceki gibi yalnızca ayaklarını uzatmıştı suya. Yeniden içkiye dönüp kadehi doldurdum. Nasıl olmuştu da ilk bakışta anlamını çözememiştim o tablonun? Evet, ressam sanki, o anı, Toroslardaki o uzun yürüyüşümüzün üçüncü gününde ayaklarımızın parçalandığı öğleni resmetmişti. Geri çekilerek koltuğa oturdum. Konyak artık midemi yakmıyordu. Gözlerimi kapatsam Ali'yi, Zafer'i ve kendimi görecektim o dağda. Bakışlarımı yeniden tabloya çevirdim. Resimdeki kişiler sanki kımıldıyor ve az sonra başlayacakları yürüyüşe hazırlanıyorlardı. Evet az sonra Zafer'in karşı koymasına rağmen yeniden

yola çıkacaktık. Üç kişiydik ve dünyayı değiştirecek, tersyüz edecektik. Kararımızı marş ve türkülerle ıssız kayalara, yeşil vadilere gizlenen ince ve kıvrak sulara, geceleri izlediğimiz o parlak yıldızlara haykırıyorduk. Günlerce kimseyi görmeden yürümüş, hep daha yükseklere, zirvelere doğru tırmanmıştık.

İçki bitince bardağı yana bırakıp koltuktan doğruldum. Gerçekten de korkmuş muydu? Belki. Ama o yürüyüşü, dağları, suları unutmamıştı ve sığınacak bir yer aradığında o tablodaki o pınarı bulmuştu. Artık ona acıyordum. Gece Gülsüm'ün yanında tattığım, ama hâlâ alışamadığım o duygu damarlarımdaki uyuşukluğun yerini alıyordu: Ben Zafer'den daha cesurdum, ondan daha çok direnmiştim. Hem de kumsaldaki, mağaradaki o cesetlere, üzerime sinen ölüm soğuğuna, beynimin sırlarını ve bilincimi zorlayan sorulara rağmen.

Konyak şişesini cebime yerleştirip, göğsümde titreyen sevinçle kapıya doğru yürüdüm. Sıra yatak odasındaydı.

Işık yalnızca ortada bir sahne gibi duran yatağı aydınlatıyordu. Duvarlar geniş yatağı çeviren karanlığın ardında olmalıydılar. Yavaş adımlarla yürüyerek ışığın yere çizdiği daireye çıktım. Demek bu yataktı? Biraz daha konyak içebilirdim. Bardak! Bardağı unutmuştum. Zafer'in, kadınları, onu yaşama tutturan birer bağ olarak kullandığını söylememiştim Fuad'a. Şişeyi dudaklarıma yaklaştırdım. Alkol, bir bıçak gibi ciğerlerime saplandı. Bir süre düşünmeden içtim. Artık Fuad'ın sürprizine hazırdım. Gözlerimi kapatıp kendimi yatağa bıraktım. Gerçek, Fuad'ın sıraladığı o açıklamaların hangisinde saklıydı? Belki de haklıydı, gerçeği aramıyordum ben. Ya Zafer'i öldürmek istemem? Doğru olabilir miy...

Birden bir kapı, düşüncelerimin üzerinde kapandı. Gözlerimi araladım. İnce bir topukla ezilen hafif ayak sesleri yatağa doğru yaklaşıyordu. Bir kadın!

Fuad'ın bu geceki sürprizi geliyor olmalıydı. Şişeden bir yudum daha içtim. Beni geçmişle, hem de Zafer' le deneyecek, ama şaşırtmayacaktı.

«Ben geldim.» Şişeyi dudaklarımdan çekip gözlerimi açtım. Üzerime eğilen kadın Bahar'dı. «Vay canına! Demek sendin?» Sesi, sorusunun aksine, beni beklediğini ele verecek kadar sakindi. Gözbebeklerime batan ince ışık çizgilerinden kurtulmak için kirpiklerimi yeniden kapadım. «Bütün gün burada bekledim. Eğer sen olduğunu bilseydim hiç sıkılmazdım.»

Elleri serin ve hafifti. Duygularının uyuşmuş olması bile, dokunuşunun yumuşaklığını hissetmemi engellemiyordu. Yanıma oturduğunu, elimdeki şişeyi alarak kolunu boynumun altından geçirip başımı göğsüne yasladığını hissettim.

«Bak sonunda yalnız kalabildik.» Düşmemem için omuzlarımdan tutmuştu. Yatağın çevresine sonsuzluğun sınırı gibi gerilmiş o kalın siyahlığın ardında biri varmış gibi sesini iyice alçaltarak devam etti: «İkimiz yalnızız. Sen ve ben.»

«Biri daha var,» dedim dik durmaktan vazgeçerek; «Zafer. Onunla boy ölçüşeceğim.»

«Ayol benim bildiğim Zafer sensin.» Sonra aceleci bir tavırla ayağa kalktı. «Oturabileceksin, değil mi? Tamam, şimdi şu paltoyu çıkaralım.» Karşı koymadan ellerimi kaldırdım. «Denizci paltosu bu. Denizci miydin?» Şaşkınlığımı farketmemişti. «Altı ay önce bir denizci asteğmen bana abayı yaktı.» Paltoyu çıkarması için hafifçe doğruldum. Başımın dönmesine rağmen boğazım yine kurumuştu. Konyak şişesine doğru eğildim. «Hayır, yeterince içtin. Şimdi beni seyret.»

Vücudum fırtınanın altında eğilip bükülen ince bir ağaç gövdesi gibi titrekti. Dik durmaya çalışarak gözlerimi Bahar'a çevirdim.

Koltuk altlarının pürüzsüzlüğünü, omuzlarının etli yuvarlaklığını, şeffaf teninden saçlarına tırmanan

fildişi beyazlığı, boynuyla omuzunun birleştiği noktadaki alımlı küçük çukuru, elbisesine yapışmış terli göğüslerini görebiliyordum.

«Zafer'den korkuyorum,» dedim.

Başım yarı çıplak göğüslerine yaslanmıştı. Diri sert, turuncu bir rujla boyanmışa benzeyen göğüs ucu yanağımı eziyordu.

«Yine mi Zafer? İnsan kendinden korkar mı?»

«Ama Ferda. Onu tanımış olsa bile beni seçerdi. Doğru.»

Konuşmaya davrandıkça burnum göğsüne kayıyor ve sözlerim yarıda kesiliyordu. Kollarından kurtulmalıydım. Ama parmaklarımı kıpırdatacak gücüm kalmamıştı. Sonunda dilimi çıkardım. Derisi cam gibi pürüzsüzdü.

«Yapma, gıdıklıyorsun.» Başım ellerinin arasından kurtulur kurtulmaz tekrar geriye düştüm. «Yoo, olmadı. Hani beni seyredecektin!»

«O teslim oldu,» dedim. «Ben? Hayır ben korktum ama teslim olmadım.»

«Biraz sabırlı ol.» Vücudumdaki bütün kaslar ve kemikler erimişti. «İşte oldu, buraya dayan ve kımıldama.»

Bir yandan hızlı kelimelerle konuşuyor, bir yandan da beni yatağın ayak ucunda tavana doğru yükselen korkuluğa dayamak için uğraşıyordu.

«Biliyor musun,» dilim kurşunlaşmış gibi can çekişiyordu ağzımda, «Zafer'le hiç boy ölçüşemedim. Neden?» Bahar yine cevap vermeyecekti. «Oysa ondan daha cesurdum.» Sol tarafıma yığdığı kabarık yastıklara doğru düştüm. «Çünkü ondan daha cesur olduğumu düşünmemiştim hiç.» Uzatıp kolunu tuttum. «Yeni öğrendim.»

«Tamam canım, cesur olduğunu biliyorum. Ama şimdi kolumu bırak da soyunayım.»

Bıraktım. Kirpiklerim iyice ağırlaşmıştı, sanki

bakışlarımın üzerine düşecektim. Başımı zorlukla kaldırarak arkadaki cibinliğin tahtasına dayandım. Bahar, yatağın üzerindeki o güçlü lambanın yerde aydınlattığı alanın sınırında soyunuyordu. Onu değil Ferda'yı istiyordum.

«Geldim.»

Başımı çevirmeden gözlerimi kaldırdım. Olağanüstü beyazlığıyla sanki bir başka dünyaya ait olan o karanlığın içinden ışığa çıkıyordu. Artık çıplaktı. Vücudunu ince bir zar gibi kaplayan ter, her adım atışında titriyor ve ışıkta yansıyarak gümüşten bir tuvalete dönüşüyordu. Göğüsleri gölgesiz ve belirgindi. Göğüs uçları! Yine turuncu bir rujla boyanmış, beni çağırıyordu. Beli, her zamankinden daha inceydi. Yürürken bacaklarını birleştiren dar çizgi ikiye ayrılıyor ve kalçalarının yuvarlaklığı kısa bir an için kesintiye uğruyordu.

Kıpırdamadan yaklaşmasını bekledim. Boynunda, gözlerinin altında kimi sarıya kimi kızıla dönüşen damlalar vardı. Vücudunun bütün baştan çıkarıcılığına karşılık, yüzünün masumluğu, bakışlarındaki teslimiyet karşısında bir kez daha şaşırdım. Elini uzatıp gömleğimin düğmelerini çözdü. Parmakları göğsüme değince ikimiz de ürperdik.

«Vay canına, ne kadar üşümüşsün. Önce seni ısıtmam gerekecek.» Kollarını açarak omuzlarıma doğru uzandı. Elimi kaldırıp dirseğimi aramıza soktum. «Ne kadar ince ellerin var.» Geriye çekildi. Sanki parmaklarımı incelemeye karar vermişti. Kolumu daha fazla o şekilde tutamazdım, gücüm tükenmişti. Kaslarımı gevşettim. Parmaklarım önce avucuna, sonra kucağına düştü. «Çok zayıfsın.» Sonra bir süre susup bakışlarını gözlerimi bulmak için kaldırdı. Sesini alçaltmıştı: «Senden neden o kadar çok korkuyorlar, hiç anlamadım.»

Elimi kaldırıp yatağın üzerindeki ışığı işaret ettim.

«Gözlerim yanıyor.»

«Peki.»

Az sonra tavandaki ışık söndü. Yatağın başucundaki duvara asılan öteki lamba yanıncaya kadar her şeyi kucaklayarak yutan karanlığın içinde kayboldum. Sanki yok olmuştum ve yavaş yavaş dönen başımın peşinden 1968 belki de 1969 yazına, Toroslardaki o pınara doğru düşüyordum.

«Öteki ışığı açtım. Şimdi arkaüstü yat.»

Hırıltıyla güldüm. Gerçekte Bahar Gül'le, ben ise Zafer'le boy ölçüşüyordum. Vücudumu bıraktım. Tavan, karanlığın içindeydi, karşımdaki boşluk büyümüştü. Birden odanın boyutlarının alt üst olduğunu düşündüm. Aydınlatmanın yeri ve biçimi değiştirildikçe yatağı çevreleyen karanlık da şekil değiştiriyordu. Gözlerimi iyice geriye kaydırdım. Hafifçe aydınlanan duvar arkaya çekilmiş, uzaklaşmıştı.

Önce kuğuyu gördüm, sonra çıplak kadını. Daha duvardaki o tablonun kafamdaki hangi düğümü çözdüğünü bulamadan, vücudum sinsi bir önseziyle titremeye başlamıştı. Kolumu kaldırıp doğrulmaya çalıştım. Bahar yanıma uzanmak üzereydi. Tabloya bir kez daha baktım. İri bir kuğu, çıplak bir kadının apış arasındaydı: Leda ile Zeus! Birden Safiye'nin, Lale Ozan'dan sözederken, sarhoş kahkahalarına bulaştırarak söyledikleri beynimin kıvrımlarından kurtulup, serbest kalan bir su gibi dilime düştü: «Deyyusun biri dünyanın parasını verdi... Lale, heriflerle karı-düzen-kuşun altındaki yatağa girsin diye o...»

«Lale mi?» Bahar şaşırmıştı. «Sen iyice kafayı bulmuşsun.»

Demek Zafer'e sunulan kadın Lale Ozan'dı.

«Işıkları aç,» diye fısıldadım.

On beş dakika sonra Fuad'a görünmeden dışarıya çıkmıştım. Hava serinlemişti. Otele dönmeden küçük de olsa mutlaka bir şişe konyak edinecektim.

Böyle bir gecenin sonunu, hele beynimdeki iblis uyanmışken, içkisiz geçiremezdim. Beni şehre indirecek bir araba için önce bir gazino bulmalıydım. Sihirli bir ormanı hatırlatan ağaçların arasındaki yola doğru yürüdüm...

Saat: 22.45

Otele girmeden önce şişeyi cebime koydum. Gece ve deniz, insanı ürküten siyahlığı ve sessizliğiyle dakikalardır peşimdeydi. Artık yapacak bir şey kalmamıştı bu şehirde. Lale Ozan? Bilmiyordum. Bu serüveni o kadınla birkaç gün daha uzatmalı mıydım? Kapıyı iterek içeriye girdim. Lobi boştu, sallanmamaya çalışarak merdivenlere yürüdüm. Ama daha ilk basamakta kalın ve uykulu bir ses beni bekliyordu.

«Abi, bir dakika.» Trabzana tutunarak geri döndüm. Resepsiyondaki o kara suratlı adamdı. «Seni telefonla aradı, Gül abla.» Hatırlamadığımı sanarak hızlı kelimelerle anlatmaya koyuldu: «Geçen gün de gelmişti. Otuz üçte kalan İtalyan hanımla konuştular seni beklerken.» Başımı sallayınca uzattığının farkına varmış gibi haberi verdi: «Seni görmek istiyormuş. Vekâletname hazır dersin. dedi.»

«Sağol,» deyip ikinci basamağa döndüm.

«Abi!» Tekrar durdum. Acelem vardı. Konyağın tadı damağımdan kaybolmadan odaya varmalıydım. «İtalyan bayan,» a'ları uzatarak konuşuyordu, «sana bir not bıraktı.» Arkamdan telaşlı ayak sesleri yükseldi. «İşte.»

Notu aldım, «Gelir gelmez beni ara,» diye başlıyordu. Okumaktan vazgeçip gözlerimi son cümleye çevirdim: «Hangi saatte olursa olsun.» Kâğıdı buruşturup cebime soktum. Parmaklarım şişeye değdi. İçki içecektim.

«Bana bak, telefona elini sürmeyeceksin, anlaşıldı mı? Beni soran olursa ben gelmedim.»

Dakikalar sonra gözlerimi araladığımda dibi görünmeyen bir bataklığın içinde kaybolmak üzereydim. Yükselmek, nefes almak, vücudumu saran parlak çamurdan kurtulmak çabasıyla çırpındığım için mi uyanmıştım? Hayır. Onu, gözlerimi açar açmaz kirpiklerime yapışmış buğunun ardında gördüm. Tavan, karşımdaki gözsüz, burunsuz ve ağızsız yüz fırıl fırıl dönüyor, bulanık bir renk karışımı, beynimi delen matkabın uğultusuna karışıyordu.

«Uyan!»

Bahar mı? Hayır onun göğüsleri boyalıydı. Belki de Zeynep'ti. Ama Zeynep İngilizce bilmiyordu ki.

«Seninle konuşmam gerekiyor, hadi uyan.»

Elimi kaldırıp kadının ağzını bulmaya çalıştım. Okuldaki baş muavin olamaz mıydı?

«London is a big city, like Istanbul,»[1] dedim karşımdaki gölgeye. Ama Mac. Intosh'u tanıdığımda içkiye başlamamıştım. «Zafer'i arıyordum.»

«Sarhoşsun. Elimi tut.»

«Ben sarhoş olduğum zaman yabancı dilde konuşurum. Sarhoşum.»

Kim söylemişti bunu bana? Bir kadın, evet bir kadından duyduğuma emindim. Elime dokunan kolu yakalayıp doğruldum.

«Sarhoşsun,» diye tekrarladı aynı ses. Sonra ortalığı kısa bir sessizlik kapladı. Yüz gözlerimin önündeki siste yine kaybolmuştu. Ama uzağa gitmemişti. Az sonra sesini yeniden duydum: «Konyak. Hem de şişeyi bitirmişsin.»

«O ikinci şişe,» dedim gülmeye çalışarak. Gölge şimdi yeniden sisin içindeydi. «Bundan öncekini Soğukoluk'ta boşalttım.» Kadının yüzünün ayrıntıları-

1. Londra İstanbul gibi büyük bir şehirdir. (İng.)

nı görebilmek için şakaklarımdaki kaslara emirler yağdırıyordum ama kirpiklerim sanki yüzyıllardır kapalıymış gibi kilitlenmişti. «Yanımda çırılçıplak bir kadın vardı.» Yüz yeniden kayboldu. Arkama yastık konulduğunu hissedince kadının gitmediğini farkettim. «Yoksa o kadın sen miydin? Ne zaman giyindin?»

«Soyunuk olduğumu nereden çıkarttın?»

«Peki ya Fuad?»

Birkaç daikka geçmeden yüzüme bir ustura gibi saplanan soğuk suyla titredim. Biri, herhalde o kadın, beni öldürecekti.

Yarım saat sonra kirpiklerimi birbirine bağlayan kilit açılmış ve bataklığın dibinden kurtulmuştum. Karşımdaki kadın Beatrice'ti.

«Şimdi iyi misin?» Vücudunun çizgilerini daha da incelten dar bir pantolon giymişti. «Gerçekten iki şişe mi içtin? Bir alkoliği andırıyorsun. Neden güldün?»

«Gören de içkiyle aran bozuk sanacak.» Onu taklit ederek özne ve fiillerdeki çoğul ekini kaldırmıştım. «Ne söyleyeceksen çabuk ol. Birazdan yine sızacağım. Senin için bile gecenin bu... Saat kaç?»

«On ikiye geliyor.»

«On ikiye geliyorsa zamanın çok değil. Önce ışık. Gözlerimi yakıyor.»

«Seninle konuşmak istiyorum.» Birkaç saniye sonra köşedeki abajuru açmış, tavandaki ışığı sondürmek için kapıya doğru yürüyordu. Geri dönünce karşımdaki karyolaya oturdu. «Seninle konuşmak istiyorum dedim. Gülsüm hakkında.» Parmakları yağmurlu bir gecenin sabahında saçaklardan damlayan suyun çıkarttığı sesi andıran bir tempoyla karyolanın demirini dövüyordu. «Korkuyorum. İlk kez böylesine korkuyorum.» Birden sesini yükseltti: «Onun için ne düşünüyorsun?»

Karşısındakine heyecanının yapmacık olduğunu düşündürecek kadar sakin sorulmuş bir soruydu. Yavaş, birbirinden iyice ayırdığım hecelerle cevap verdim:

«Fuad onu geri istiyor. Fuad'ın yaptıklarını anlattı mı?» Başını eğmiş her şeyi bildiğini belirten bir biçimde kaşlarını kaldırmıştı. «O adamla evlendirecek.»

«Peki ya sen? Sen ne yapmayı düşünüyorsun?»

«Bilmiyorum,» dedim. «Fuad gerekirse onu buradan alıp götürmek için zor kullanacağını söyledi.»

«Demek bilmiyorsun?» Bir çığlığı andıran soruydu. Sonra aynı sözleri birkaç kez kendi kendine tekrar etti. Sinirlenmişti. «Onu alıp getir, birinin yanına at, sonra da bilmiyorum diye cevap ver.»

Daha da sinirleneceğini bilerek sözünü kestim:

«İstiyorsan onu aşağıya indir. Burada kalsın.»

«Ona aldırdığın yok, değil mi?» Bu kez sesi daha tiz, daha keskindi. «Zaten saklamıyorsun, suratına söylemişsin.»

«Aldırmıyorum.»

«Nasıl yapabilirsin?» Kirpiklerimi açtım, oturduğu yerden kalkarak yanıma gelmişti. «O adamlardan korkmadığını da biliyorum. Gülsüm'e yardım etmelisin.»

«Sarhoşum,» diye fısıldadım gözlerimi açmadan. «Gülsüm'le ilgilenmiyorum. Üstelik cevaplandırmam gereken sorular var.»

«Gözlerini aç.» Parmağı gözkapaklarımda titriyordu. «Konuşurken bana bakmanı istiyorum.»

«Pekâlâ, işte gözlerim. İçinde ne görüyorsun?» Cevap gelmeyince yorgun bir sesle sordum: «Ayın yirmisinde nerede olacağımı söyleyebilir misin?» Elimi yan tarafa kaydırıp, son kadehe kadar baktığım o broşürü bulmaya çalıştım. «Burada. Bak.»

«Yine o heykeller. Yazıları sen mi ekledin?»

«Evet,» deyip broşürü yatağa bıraktım. Gül için aldığım vapur bileti de içindeydi. «Yine o heykeller. Ama ben hâlâ ayın yirmisinde nerede olacağımı bilmiyorum. Neyi aradığımı, niçin aradığımı cevaplandıramadım.»

«Zafer'e.» Şaşkınlığımı farketmiş gibi açıklayarak devam etti: «Gülsüm anlattı. Ona gerçekten ihtiyacın var mı?»

«Cevabını bilmediğim sorulardan biri de bu. Ama artık onu aramanın bir anlamı kalmadığını biliyorum. Hele bir korkağı bulacağımı öğrendikten sonra. Fakat gece onunla boy ölçüşmeye kalkıştım. Yarın başka bir kadın bulup yarışmayı sürdüreceğim. Belki de vedalaşma. O kadının etinde bayan on iki numaraya da veda edeceğim. Adı Ferda'ydı.»

«Seni yanlış teraziyle tartmışım. Arkadaşını bile...»

«Arkadaş mı?» Kirpiklerimi kapatmıştım, konuşmaya başlayınca açtım. «Bütün sorun Zafer'in kim olduğu? Sence, Zafer'i yaptığım yanlışlar için bir özür, başarısızlıklarım için bir sığınak olarak mı kullandım. Belki de Zafer'i kaderimle hesaplaştığım serüvende...» Durdum. «Bu gece Fuad gerçekte onu öldürmek istediğimi söyledi. Sanki dirisiyle karşılaşmaktan korktuğumu hissetmişti. Biliyor musun?» Bir kez daha gözlerimi açmaya çabaladım. «Bazen beynime kurşun sıkmadan önce onu düşündüğümü hatırlıyorum. Acaba bilinç altında, kendimle birlikte onu da mı öldürmeyi tasarlamıştım? Belki de hangi gerçeği aradığımı bilmiyorum ben. Bizim gibiler, evrenle boy ölçüşmeye kalkıştılar mı sonuç hep böyle olur.»

«Sus!» Yıllarca önce Senegal'de o çamurlu yolda eve dönerken ağladığı gibi ağlıyordu. Korkmuştu, kararsızdı ve yine yapayalnızdı. «Ölümden söz etme. Hayatta en çok kendimden iğrendiğimi sanırdım. Ama şu anda.» Omuzları hıçkırık dalgalarıyla inip çıkıyordu. «Senden daha çok nefret ediyorum.»

«Ne yapmamı istiyorsun?» Elimi uzattım. «Unutma, ben şövalye değilim.»

«Beni çıkamayacağımı bildiğin bir kuyuya ittin.» Başı elime doğru düştü. «Onu neden bana getirdin?»

«Sen istedin,» dedim alçak bir mırıltıyla.

«Hayır.» Başı, hafif, sanki onun için çalan sessiz bir melodiyle birlikte sallanıyordu. «Senden nefret ediyorum.»

«Ne oldu?»

«Onu neden bana getirdiğini biliyor. Dün gece yattıktan sonra, birden, İngilizce bildiğini söyledi. Ne yapacağımı bilmiyorum. Ne demek istedi?»

Sonra araya İtalyanca kelimeler sıkıştırdığı ağlamasını sürdürdü. Az sonra gece iri bir dalga gibi gözlerime kapanırken, parmaklarımın ucunda Gül'ün vapur biletiyle, Nemrut Dağını gösteren o broşür vardı.

18 NİSAN CUMA

İskenderun - Pavyon. Saat: 00.45

On beş dakikadır köşeye gizlenmiş gibi duvara yanaştırılan masadaydım, sahnede yine o berbat dansöz vardı. Yirmi saat uyumama rağmen hâlâ yorgundum. Işıkların, gölgelerin, arada tiz kadın kahkahalarıyla bölünen uğultunun ilk geceden farkı yoktu. Gül henüz görünmemişti. Bir yandan garsonun getirdiği konyağı yudumluyor, bir yandan da Remzi'yi gözlüyordum.

«Vay be! Bak kim gelmiş!» Sola döndüm. Daha karanlık suratı görmeden gelenin Safiye olduğunu biliyordum. «Nasılsın bakalım?»

«İyiyim, otursana.»

«Yok be. Nasılsa seninki şimdi gelir. Biraz önce gördüm. Elinde süt vardı, herhalde şimdi de kenefe işemeye gitmiştir.» Elimi kaldırıp garsona işaret ettim. «Viski,» dedi adama. Sonra geldiğinden beri yüzümden ayırmadığı bakışlarını gözlerime dikerek sordu: «Ne bok yemeye geldin? Gül dersen ağzına sıçarım. Bana yutturamazsın. Zaten sen değil, o kahpe koşuyormuş her gece sana.»

«Kim söyledi?»

«Kim olacak, Remzi köpeği. Denk getirirse karıyı bir güzel sopalıyacak. Seninki dün gece herifin birini beğenmemiş, çıkmam diye tutturmuş.» Sanki Gül'e ders verir gibi karşısındakini azarlayan bır ton-

la konuşmasını sürdürdü: «Ulan, orospu kısmı beğenmem diyebilir mi? Adamlar soyununca hepsininki birbirine benzer. Parayı da saymışsa. Kısmetin neyse o.» Konuşmasına garsonun getirdiği içkiyi yudumlamak için kısa bir süre ara verdi. Sonra sessizlik daha fazla uzarsa söyleyeceklerini unutacakmış gibi kaldığı yerden başladı: «Laf aramızda, Remzi senden huylandı. Karıyı kaçıracak diye tutturmuş. Ulan dedim, sen salak mısın, kaçıracak olsa bula bula onu mu bulur?» İçkiyle dudaklarını ıslattı. «Said'den çekinmeseler sana bulaşacaklar. Bu karı delirdi mi? Fotoğraf filan çektirmiş.»

«Remzi'yi benden önce görürsen merak etmemesini söyle.»

«Merhaba.»

İkimiz de masaya ikinci viskiyi getiren garsonun arkasına gizlenmiş sese döndük. Gül'dü. İlk konuşan Safiye oldu:

«Kız ne oldu?» Gül cevap vermeden sandalyeye doğru yürüdü. Yüzünün sol tarafında geniş bir morluk vardı. Biri elmacık kemiğinin üstüne köşeli, keskin bir metalle vurmuştu. Safiye sorularını sürdürdü: «Remzi iti mi?» Gül başını salladı. «Namussuz deyyus. Ne zaman oldu?»

«Yarım saat önce.» Soruyu soran ben mişim gibi, cevap verirken bana doğru dönmüştü. «Dün gecenin hesabı,» dedi. Sonra gözlerini hafifçe kısıp ani bir hareketle uzanarak elimi tuttu. «Ne olur ona uyma. Sana bir şey olsun istemem.»

«Merak etme.»

Parmakları gevşedi. Sanki oynadığı rol bozulmuştu. Haberi duyar duymaz, bir şövalye gibi ayağa fırlayacağımı, hesap sormak için Remzi'yi aramaya koyulacağımı düşündüğünü hissettim. Ona baş kadın oyuncu rolünü çok görmüştüm. İmdadıma Safiye yetişti:

«Gücü karılara yeter godoşun.»

O ana kadar kendini tutan Gül, yüzündeki yumruğun acısını henüz hissetmiş gibi, Safiye'nin küfürü biter bitmez içli bir hıçkırıkla ağlamaya başladı.

«Onunla konuşurum,» dedim, elmacık kemiğindeki morluğa bakmamaya çalışarak. Sıra son yalandaydı. Ancak bir yalan o morluğu yok edebilirdi. «Bileti aldım, yirmisine. Gemi...»

«Gemi mi? Ne gemisi?»

Soran Safiye'ydi. Gül telaşla Safiye'ye doğru atıldı:

«Ablacığım, ne olur ablacığım, kimseye söyleme.»

«Tamam,» diye sözünü kestim Gül'ün. «Şimdi kalk ve Remzi'ye onu beklediğimi söyle.» Yüzünde bu kez gerçekten Remzi'nin bana bir kötülük yapabileceğinden korkan bir ifade vardı. «Söylediğimi yap ve benden haber alıncaya kadar bekle.»

Ayağa kalktı. Bakışları bir Safiye'den, bir benden yana gidip geliyordu. Kaçış planının ayrıntılarını dinlemek için yanıp tutuştuğunu biliyordum. Sonunda ağırlaşan ayaklarını kaldırmayı başardı. Elinde bana vermek istediği bir zarf vardı.

«Abla kimseye söylemeyeceksin değil mi?» Ondan cevap beklemiyordu. Safiye küfrederek bana dönmüştü bile. «Ayın yirmisiydi demiştin.» İki adım atıp uzaklaştıktan sonra geri döndü. «Sabah mı, gece mi?» Uzattığı zarfı aldım.

«Öğleden sonra,» dedim.

Heyecanının aksine herhangi bir tepki göstermeden dönüp uzaklaşırken, Safiye homurdanarak viskisine uzanmıştı.

«Demek orospunun telaşı buymuş.» İçkisini içmesi gerekliymiş gibi sözlerine ara verip kadehi yudumladı. «Remzi haklıymış pirelenmekte. Bana bak! Sahiden bu karıyla tüymeyeceksin, değil mi?» Cevap vermeden konyağımı bitirdim. «Onu kaçıracağın filan yok.» Kadehi kırmak istermiş gibi hızla masaya bırakıp yeniden söze başladı: «Orospu takımına acımam

ama yine de içim bir hoş oldu. Peki niyetin ne? Karıdan vekâletname alıp parasını mı yiyeceksin?»

Gözleri iyice açılmıştı. Birden bakışlarının yorgunluğunu ve ihtiyarlığını hissettim. Hayır dememi istiyordu. Cebimdeki zarfı yoklayıp istediği cevabı verdim:

«Hayır.»

Altın dişleri sapsarıydı.

«Senin gibisine inanılmaz ama ben inandım. Yine de şu bakışın yok mu?» Cümlesinin sonunu nasıl getireceğini düşünmek için durdu. «Anam, kuyudan çıkan cin masalı anlatırdı bize. Ekmek Kuran çarpsın ki o cinlere benziyorsun.»

«Remzi geliyor,» dedim. Beni duymamış gibi sessiz kaldı. Sonra aceleyle, viskiye atıldı. Ayağa kalkarken, «Kimseye söyleme,» diye uyardım.

«Oldu. Bak sana kart bir karı öğüdü: Sakın Remzi'ye bulaşma. O ibne, maşanın tekidir.» Remzi'ye duyurmak istiyormuş gibi son cümlesini tiz bir kahkahanın ardına iliştirdi: «Zaten bulaşsan ne çıkar, bir sıkımlık canın var.»

Kart bir orospunun meydan okuyuşunu andıran kahkaha, pavyonun bütün seslerini ortadan bölerek tavanda dağıldı. Remzi geldiğinde ışıklar kararıyordu. Artık yalnızca sahnede ışık vardı. Biri şarkı söyleyecekti.

«Otur,» dedim. Safiye'nin masalar arasından kayboluşunu izlerken.

«İşim var. Ne istiyorsan hemen söyle.»

«Demek işin var? Kadın mı döveceksin?» Karşımda, ayakta durmaktan sıkılmış gibi sabırsız bir hareketle kımıldadı; sinirlenmişti. «Otur, konuşacaklarımız uzun sürmez.»

İki yanını süzerek Safiye'nin kalktığı sandalyeye doğru ilerledi. Oturduğunda caz gürültülü bir parçaya başlamıştı.

«Sayın misafirler! Bir kere daha pavyonumuza hoş geldiniz der...»

«Bana herkesin içinde diklendi,» diye söze başladı.

Sahnedeki adam hâlâ bağırıyordu:

«Programımızın ikinci kısmı başlamak üzeredir. Bütün güneyin en...»

«Herif parayı da vermişti.»

«Tamam. Gül'e aldırdığım yok.» Zarfın içindeki kâğıdı çıkarıp bakmadan ona uzattım. Ne olduğunu biliyordum. «Bana verdiği vekâletname.» İyice gördüğüne emin oluncaya kadar önümde tuttum, sonra kâğıdı yavaşça geri çekip ufak parçalara ayırdım. «Şimdi inandın mı?»

Şaşırmıştı. Konuşmaya başlamadan önce bıyıklarını gülünç bir hareketle oynatarak arda arda yutkundu. Artık uzattığım sigarayı alabilirdi.

«Evet.»

«Anlaştık,» diyerek sigarasını yaktım. «Bu gece başka birini istiyorum.» İlk nefesini çekerken de kimi istediğimi söyledim: «Lale Ozan'ı.»

Boğuluyormuş gibi öksürdü, öksüreceğini biliyordum...

Saat: 02.10

Sağ dizim iyice uyuşmuştu. Yarım saattir bacaklarımı değiştirmemiş, kımıldamadan oturuyordum. Pencereyi açıp sigarayı boş sokağa fırlattım. Şoför boğuk sesiyle hüzünlü bir ağıt mırıldanıyordu. Dakikalardır karanlığın ve arada şoförün mırıltısı ya da ağıtıyla bölünen bir sessizliğin içindeydik. Remzi parayı alırken Lale'nin ikiye doğru geleceğini söylemişti. Oysa saat ikiyi geçiyordu. Tüylerimi bir ustura gibi ayağa kaldıran duygu, onca aydan sonra yeniden Ferda'yı görecekmişim gibi yüreğimi daraltan kramp-

tı. Beynimde, Ankara'da arkamda bıraktığım anılar, perdeleri çekilmiş karanlık bir çatı katı, şelâleden dökülen suyun beyazlığını kıskandıracak çıplak vücudu, şehvetli bir davet iliştirdiği mavi gözler, üst üste yığılıyordu. Oysa ben İskenderun'da, yağmursuz, lambalarından dökülen ışıklarla bile aydınlanmayan, karanlık bir gecenin içindeydim.

Akrep çeyrek saati gösterirken uyumak üzereydim. Gözkapaklarıma yüklenen ağırlık gözlerimi kapatıyordu. Lale'nin gelmesinden umudu kesmek üzereydim. Şoför de sabırsızlanmış, dakikalardır sürdürdüğü mırıltıyı kesmişti. Az sonra kapı açıldı. Arabadan iniyordu. Kendimden geçmeden önce, konyak içmemeliydim diye düşündüm.

Bir kadın sesiyle gözlerimi açtım. Arabanın içi yine karanlıktı ama bu kez durmuyor, hızlı sayılabilecek bir süratle yol alıyorduk. Başımı kaldırmadan kirpiklerimi araladım. Lale Ozan yanımdaydı; şoför ona cevap veriyordu:

«Üç taksidi kaldı abla. Ağustosta tamam.»

«Karın nasıl? Hâlâ doğuramadı mı?»

«Haziranda ablacığım.»

Sesi boğuktu ve genizden geliyordu. Sanki birkaç gece önce o şişman adam sırtını buzla silerken ard arda tiz kahkahalar atan o değildi. Doğrulmayı düşündüm. Yattığım yerden şoförün ensesini ve gözlerimi kaydırınca da Lale'nin ayak bileklerini görebiliyordum. Ama şoför benden önce davrandı:

«Yeni biri galiba, daha önce görmedim.»

«Bu mu?» Sözlerini sürdürmeden önce benden tarafa döndüğünü hissettim. «Yeni.» Işıklı bir yolda ilerliyorduk, uyanık olduğumu farketmemeleri için yeniden kirpiklerimi kapattım. «Ama pek marazlı. Şu haline baksana, üşümüş galiba.»

«Üşümüş mü? Aman abla bu havada mı?»

«Vallahi,» sesi ilk kez incelmişti; birden gülece-

ğini hissettim: kontrol etmeye çalıştığı sessiz bir kahkahanın ardından devam etti: «Gül var ya? Hani şu Beyrut'tan gelen.»

«Tamam abla.»

«O karı bu herife bir askıntı olmuş, aklın almaz. Bahar, dalga geçip duruyor.» Cümlesinin sonunu serbest bırakarak sessizce güldü. «Ama parası var. Celal'in dediğine göre Remzi'ye iki bin saymış.»

Şoför yılışık bir sesle araya girdi.

«Sana helâl olsun ablacığım.»

«Domuz herif, beş yüzü kendi cebine indirdi. Sen de iki yüz elli iste.»

«Oldu abla, sağolasın.»

«Arkamızda araba var mı?»

«Var abla.»

«Remzi peşimize adam takmış yine.»

«Evet.»

«Garip.» Şaşırmış gibi yavaş kelimelerle devam etti: «Bu garibandan ne zarar gelir?»

On dakika sonra araba durduğunda uyanmış gibi doğruldum. Şoför kapıyı açınca tavandaki ışık yandı. Oydu. Bir süre birbirimizi süzdük. Sonra onu seyretmem için gerektiği kadar zaman vermiş gibi konuşmadan yana dönüp şoförün açtığı kapıdan indi. Daha önce görmediğim, sık ve yüksek ağaçların arasına gizlenmiş bir yerdi. Sıra bendeydi. Arabadan indim.

«Burası abi,» dedi şoför.

Hazırladığım parayı eline tutuşturdum. Saydığında iki yüz elli lira olduğunu görecekti. Başımı kaldırdım. Lale beni bekliyordu.

Otuz kırk metre ötedeki ışıklı tabelaya doğru yürüdük.

Önünde esmer yüzlü bir adamın nöbetçi gibi dikildiği kapıda durduk. Odadaki ışıklar açılmıştı. Lale'nin ardından içeriye girip kapıyı kapattım. Remzi'

nin aldığı tedbirlerden biri de bu olmalıydı.

«Adın ne senin?»

Kapının mandalını bırakıp geriye döndüm. Onu ilk kez bu kadar yakından ve güçlü bir ışığın altında görüyordum. Sahnede göründüğünden daha kısa boyluydu, üzerine bol gelmiş gibi duran pantolonuna rağmen, vücudunun insanı çarpan biçimi ve orantısı, hemen farkediliyordu. Sahnedeki o gösterişli kadından kurtulup sıradan biri olmak için her şeyi yapmış olmasına rağmen, yine de çok göz alıcıydı. Üzerinde turuncu bir pantolon, aynı renk ayakkabı, kahverengi bir süveter vardı.

«Ne o aslanım, dilini mi yuttun? Yoksa hâlâ uyuyor musun?»

Küçük ve biçimli kulaklarına baktım. Konuşmaya başladığında çenesinin iki yanında aşağıya doğru uzanan ince bir çizgi meydana çıkıyordu. Elmacık kemikleri hafifçe dışarıya fırlamış, burnunun alnıyla birleştiği yeri derinleştirmişti. Bu da gözlerinin herhangi bir özelliği olmamasına rağmen, bakışlarına canlılık ve derinlik katıyordu.

«İçki söyleyeyim mi?» Cevap vermemi beklemeden devam etti: «Ismarlasan da ısmarlamasan da parasını alırlar.»

«İstediğini yap,» dedim hasır koltuklardan en yakınına doğru yürürken. «Ben yeterince içtim.»

«Garip bir herifsin.» Sesindeki kararsızlık sözlerini doğruluyordu. «Arabada uyudun, şimdi de oturmuş içki istemem diyorsun.»

«Ne yapmam gerekirdi?»

«Senin gibiler daha arabada başlar. Bir dakikayı bile boş geçirmezler. Orayı burayı yalarlar.» Bir an onu dinlemediğimi düşünmüş gibi birden sustu. Ensesine topladığı saçlarını çözerken yeniden orospu olmaya karar verdiğini biliyordum. «İboş'u tanıyor musun?» Başımı kaldırdım. «Ya Said'i?»

«Şöyle böyle.»

• Ayakta kalmış gibi, gözlerini çevresinde dolaştırdıktan sonra yatağı seçerek oturdu. Sigara içecekti. Bu odanın Bahar, Gül, Safiye ve Jean ile beraber gittiğimiz o motel odasındaki gibi balkonu yoktu. Ama daha temiz ve lüks olduğu hemen anlaşılıyordu.

«Sigara içer misin?»

Serbest bıraktığı saçları, kulaklarını örtmüş, geniş bir yay çizerek çenesine doğru dökülmüştü. Gözleri, burnuyla elmacık kemiğinin oluşturduğu o çukurda iyice geriye çekilmiş gibi duruyordu.

Ayağa kalkıp oturduğu yatağa kadar yürüdüm.

«Remzi nasıl razı oldu?» Sonra onu atlatacağımı sezmiş gibi elimdeki kibrite eğilmeden aceleyle sordu: «Beni çıkarmana nasıl razı oldu?»

Sözlerindeki küçümsemeye aynı biçimde karşılık verdim:

«Parayla.»

Sigarasını yaktıktan sonra hasır koltuğa dönmeden, öteki yatağa iliştim. Artık sıra Zafer'le ilgili sorulara geliyordu. Sonra da...

«Palavra bu söylediklerin,» dedi Lale birden. Dudaklarının önünde küçük bir duman bulutu vardı. «Parası olan herkes bana üfleyemez.»

«Öyleyse neden razı olduğunu Remzi'ye sorsaydın.»

«Sordum.» Nasıl bir cevap aldığını açıklayacakken vazgeçip ayağa kalktı. «Neyse işimize bakalım.» Ortaya yürüyüp sigarasını sehpanın üzerinde duran cam kültablasında söndürdü. Süveterini çıkarmak üzere geriye döndüğünde ellerini beline iri bir çarpı işareti oluşturacak biçimde yerleştirmişti. «Kör Abdul'la mı çalışıyorsun?» Onu duymamış gibi ayağa kalktım. Birazdan o enfes sırtı görecektim. «Yoksa kaçak getiren gemicilerden misin?» Elektrik düğmeleri şifoniyerin yanındaydı. «Palton, düğmelerindeki çapa işareti. Buldum değil mi?»

«Evet,» dedim, şifoniyere doğru yürürken, «buldun.»

«Gemiye Hasan Bey'den, kaptanlardan gizli mal yükleyen adam sensin.» Düğmeye bastım. «Hey ışığı neden kapattın?»

«Abajuru yak,» diye cevap verdim. «Tavandaki ışık gözümü alıyor.»

Soyunmasına ara vererek dediğimi yaptı. İki yatağın arasındaki abajurdan dökülen kırmızı ışık biraz önceki aydınlığı katlanabilinir bir loşluğa çevirmişti.

«Sen kaçıksın galiba. Herkes ben soyunurken gözlerini dört açar, sen ışığı kapatıyorsun.» Cevap vermediğimi görünce yeniden süveterini çıkarmaya hazırlandı. «Bu sefer ne getirdiniz? Yine teyp, pikap mı? Said geçen ay bir radyo verdi. Ama çabuk bozuldu. Yenisini isterim.»

Eski yerime, duvara yaslanan yatağa iliştim. Kahverengi süveterinin altında ışıkla yıkanan saçları kadar kızıl bir sırt beni bekliyordu. Titredim. Ferda'yı hatırlamıştım. Onu istiyordum.

«Beğendin mi?» Şimdi sütyenini de çıkarmış ve göğüslerini görmem için yüzünü dönmüştü. «Bak baştan söyleyeyim mıncıklamak, sıkmak yok.» Pantolonunun fermuarını indirirken devam etti: «Bir yerimi çürütürsen gözünü oyarım.»

Pantolonunu çıkarıncaya kadar kımıldamadan bekledim. Safiye, Lale'nin, Bahar'dan güzel olduğunu söylemekte haklıydı. Birkaç adım ötedeki çıplak vücut bu yargıyı hiçbir kuşkuya yer bırakmayacak biçimde doğruluyordu. Gözlerimi kızıl gölgelerin oynaştığı çıplak vücudundan yüzüne kaldırdım. Tecrübeli bir orospunun bakışları beni bekliyordu .

«İki saat. Sabaha kadar kalmamı istiyorsan bir beş yüzlük de bana toslarsın.» Cevap beklemeden battaniyenin üstündeki çarşafı kaldırarak altına girdi. «Ya da bir teypli radyo.» Artık sıra bana gelmişti.

Oturduğum yerden kalktım. «Demek istemiyorsun? Öyleyse ne yapacaksan bir kerede yapmaya bak. Çok da uzatma.» Sonra dudaklarının arasında her zaman hazır bekleyen kahkahalardan birini savurdu. «Zaten uzatacak birine benzemiyorsun.»

Sözlerinin doğruluğunu kabullenmiş gibi gülümseyip yanına oturdum. Çarşafın öteki ucu gerekliydi bana.

«Hâlâ adımı söylemedim.» Kollarımı çarşafın üstünden beline geçirip, vücudunu hafifçe kaldırarak ellerimi önce sırtına, sonra da omuzlarına kadar çektim. Artık kımıldayamazdı. «Sormuştun. Hatırladın mı?»

«Ne yapıyorsun?» Vücudunu bir kefen gibi saran çarşaftan kurtulmak için hafifçe çırpındı. «Manyak mısın nesin?»

Öteki yatağa uzanıp yastığı aldım. Adımı söyler söylemez sorulara geçebilirdim.

«Adım Ayhan.» Tepkisini ölçmek için bekledim. Şaşırmıştı. «Bu ad sana bir şey hatırlatmıyor mu?» Beni dinlemiyordu. Birden çığlık atmak üzere olduğunu farkettim. Kapıdaki adam bağırdığını duymamalıydı. Sol elimdeki yastığı suratına bastırıp kulağına eğildim. «Sakın bağırmaya kalkışma. Anladın değil mi? Sakın bağırma.» Kımıldayamıyordu, elleri de tuzağa düşmüştü. Gözleri saklandığı çukurdan çıkmış, patlayacakmış gibi şişmişti. Dudakları ise titriyordu. «Ayhan'ı hatırlıyor musun?»

«Ayhan mı? Hangi Ayhan?»

«Soğukoluk'taki evdeki Ayhan, Fuad Bey'in evindeki. Arkadaşımdı.»

Sözlerimi bitirmeden yastığa atıldım. Yine bağıracaktı.

Bu kez çığlığı ikiye bölündü. Nefesimi tutarak bekledim. Eğer kapıdaki adam çığlığı duymuşsa kâtipten aldığım tabancayı kullanmak zorunda kalacak-

tım. Saatler kadar uzun geçen birkaç saniye bitti. Kapı açılmadı. Çarşafın altında çırpınan vücuda yaslanıp derin bir soluk aldım. Evet o da korkmuştu. Dirseğimi yastığın üzerinden çektim.

Yüzü morarmıştı, belki abajurun kızıllığı, belki de gece aldatıyordu gözlerimi. Sormaya başlamadan önce kendine gelinceye kadar bekledim. Nefes alışı düzgünleşince kirpikleri aralandı.

«Hatırladın değil mi?» Kirpikleri hızla açılıp kapandı. «Peki,» yastığı göstererek devam ettim: «Bana her şeyi anlat. Ama sakın bağırmaya kalkışma. Anladın, değil mi?»

«Ne anlatacağım?» Gölgeler dudağını daha da büyütmüştü. «Çağırdıkça oraya gittim, sonra da döndüm.»

«Fuad'ın sana para verdiğini.» Devam etmeden sustum. Bütün bildiğim, belki de bütün gerçek buydu. Ama bir önsezi kulağıma, geçmişte kalan bu ilişkinin ardında başka sırların saklı olduğunu fısıldıyordu. Yeniden yastığa uzandım. «Anlatacak mısın? Ne oldu ona?»

«Dur!» Solukları yine sıklaşmıştı. «Benim bir suçum yok. Fuad Bey istedi. Gemiye de o götürdü.»

Sözlerinin gerisini duyamadım. Kulaklarım korkunç bir gürültüyle uğulduyordu. Artık Zafer'i ve sonu bulduğumu biliyordum.

Beş dakika sonra ikimiz de yatışmıştık. Lale dört yıl öncesinin olaylarını boğuklaşan sesiyle yeniden yaşıyordu.

«İlk kez Recai Bey diye biri çıkardı beni. O zamanlar Said yoktu. Soğukoluk'taki o eve gittik. Fuad Bey karşıladı. Yanında sarışın bir adam vardı. O gece orada kaldım. Birkaç hafta sonra bir gece yine Recai Bey gelip beni aldı. Yeniden o büyük eve gittik. Ayhan'ı ilk orada gördüm. Sarhoştu. 'Adana'dan yeni geldim,' dedi. Ben gittiğimde içiyordu, içtikçe de bağıra bağıra İstanbul'a gitmek istediğini söylüyor-

du. Yatağa girmeden önce sızdı. Ondan sonra sık sık istediler beni. Bir gün Fuad Bey beni gündüz çağırdı. Benden çok memnun olduğunu söyledi.» Sesi kısılmıştı. «Oldukça çok para verip, Ayhan'a birlikte kaçmamızı teklif etmemi söyledi. Her akşam birlikte kaçalım demem için sıkı sıkıya tembih etti.»

«Sen de dediklerini yaptın,» diye araya girdim.

«Evet.» Sesi iyice kısılmıştı. «Ama Fuad Bey'in ne istediğini bilmiyordum. Sonra bir sabah Ayhan ansızın kaldığım eve gelip ertesi gece birlikte kaçacağımızı söyledi. Daha önce hiç bana gelmemişti. Elinde bavulu vardı, 'sende kalsın,' dedi. Ertesi gece Fuad Bey'in dayısının gemisinde bekleyecekti beni. Evden çıkmamamı, birilerinin gelip beni alacağını ve gemiye götüreceğini söyledi. Fuad Bey'e telefon edip durumu anlattım. Bana merak etmememi söyledi. Sonra...»

«Sonra?»

«Sonra onu bir daha görmedim. Ertesi gün öğleden sonra Fuad Bey yanında biriyle eve geldi. Çok yağmur yağıyordu. Öteki adamı tanımıyordum. Fuad Bey, Ayhan'ın bavulunu vermemi istedi. Verdim. Öteki adam hasta gibiydi. Zorlukla ayakta duruyordu. Bavulu görünce Fuad Bey'e: 'Haklısın,' dedi; başka bir şey söylemeden gittiler.»

«O iki adam, Ayhan'la tanışmadan önce Fuad Bey'in evinde karşılaştığın o adamla, o gün öğleden sonra Fuad Bey'le evine gelen; ikisinin aynı kişi olmadıklarına emin misin?» Evet anlamında başını salladı. «Onları bir daha görmedin mi?» Aynı hareketi tekrarladı. Anlatacakları bu kadardı. Gerisini Fuad'dan öğrenecektim. Ayağa kalkıp çarşaftan kurtulmasını bekledim. Doğrulduğunda elimdeki tabancayı gördü. «Sesini çıkarma!» Tabancayla işaret ettim. «Fermuarımı aç.»

Eli kasıklarıma uzanırken yüzü bembeyazdı. San-

ki başına gelecekleri biliyordu. Çıplak bedenine doğru eğildim.

Yatakta Ferda yatıyordu.

Saat : 4.50

Otelin önünde arabadan indiğimde havada toza benzeyen bir nem vardı; kapıya doğru yürürken önümde parlak bir şal gibi kıvrılıp bükülüyordu. Zafer'i nerede bulabileceğimi biliyordum. Fuad'la yapılacak son konuşma her şeyi ortaya çıkaracaktı. Kapıyı itip lobiye doğru yürüdüm. Belki yarını beklemeden bu gece, birazdan yola çıkabilirdim. Resepsiyon boştu. Adımlarımı hızlandırdım. Artık tetiği nerede ve ne zaman çekeceğimi biliyordum. İkinci katın sahanlığına gelince koridora döndüm. Gülsüm kapının önündeydi. Onunla konuşmak zorunda kalacaktım.

Uzun bir süre, aramıza yığılmış şeffaf bir duvarı andıran dumanın arkasında sessizce bekledik. Yalnızca komodinin üzerindeki spot yanıktı; sigarayı dudaklarıma götürmek için kolumu kaldırdığımda duvarda garip ve iri gölgeler büyüyordu.

Dakikalar sonra uzaktan, Payas'taki fabrikadan yükselen bir düdük sesi, sessizliği parçaladı. Artık birimiz başlamak zorundaydık. Sigarayı söndürmeye hazırlanırken onu duydum :

«Beatrice iki saattir uyuyor. Dün gece hiç uyumadı.»

Anlamsız bir başlangıçtı. Yine de ilgilenmiş gibi kıpırdadım.

«Ya sen? Rahat mısın?»

«Ben mi?» Bir an odada bir üçüncü kişi varmış gibi bakışlarını çevresinde dolaştırdı. «Rahatım. Hele beni bulduğunuz o odayı düşünürseniz.» Sonra ara

vermeden devam etti. Sanki susmaktan korkuyordu. «Dün bütün gün yataktan çıkmadım. Bugün de öyle sayılır. Beatrice'le konuşuyoruz, radyo dinliyoruz, sonra yine konuşuyoruz. Bugün şarap içtik.»

«Bana söylemek istediğin nedir?»

«Beatrice,» diye karşılık verdi hiç duraklamadan. Sanki dakikalardır bu soruyu sormamı bekliyordu. «Onun hakkında konuşmak istedim. Beni neden ona getirdiğinizi biliyorum.» Sustu. Sanki önce ikimizin de söylediklerini düşünmemizi ve konuşmasının sürüp sürmemesine karar vermemizi istiyordu. «Bildiğimi ona da söyledim. Dün durmadan kendini anlattı bana. Şu anda ne yapacağımı bilemiyorum.» Yüzüme bir cevap bekliyormuş gibi bakıyordu. Üzerinde onu Arsus'taki evden getirdiğim akşamki kıyafeti vardı. «Garip bir önsezi ama, bana zarar vermeyeceğini hissediyordum. İstanbul'a gidelim diyor. O da çalışabilirmiş. Ben? Bilmiyorum, daha önce hiç çalışmadım sayılır. Üstelik Fuad'dan nasıl kurtulabileceğimi de bilmiyorum.»

«Dediğini yap.»

«Bilmiyorum,» diye mırıldandı. «Bugün Abraham'a telefon etti. Öğlene burada olacak. Ona engel olmak istedim, ancak...»

Sigaramı yaktıktan sonra, paketi vermek için ona doğru yürüdüm. Yüzü odanın loşluğunda daha da genişlemiş gibiydi. Dudaklarına sıkıştırdığı sigarayı yaktım. Karanlığı dağıtan alev yüzünü kısa bir süre için aydınlattı. Gözlerinde gizli bir gülümseme vardı.

«Sizce bir kadının, bir başka...» Geceye uymak istermiş gibi yine sustu. Ama bu sessizliğin uzun sürmeyeceğini biliyordum. Nitekim az sonra hızlı cümlelerle, sanki konuşmasına hiç ara vermemiş gibi devam etti: «Bu olağan mı?»

«Ondan hoşlanmıyorum,» dedim. «Bana unutmak istediğim soruları hatırlatıyor. Ama ona hayranım.

Bir ceset kadar güçsüzken bile kurtulmak için çabalıyor.»

«Haklısınız,» dedi yavaş ve yumuşak bir sesle.

«Gideceğinizi ona söylemelisin. Çünkü kararını vermişsin.»

«Nereden çıkardınız bunu?» Sonra giderek alçalan, karanlığa karışan bir sesle karşı koymaktan vazgeçtiğini itiraf etti: «Hiç kimse beni onun gibi istemedi.» Sözleri bir fısıltıyı andıran boğuk sözcüklerle sona erdi: «İnanın hiç kimse... Bir erkek bile...»

Sonra söyleyeceklerini bitirdiğini haber veren bir hareketle ayağa kalkarak elindeki sigarayı söndürdü ve kapıya doğru yürüdü. İçimdeki tedirginlik artık çözülebilirdi. Kapının açıldığını duydum. Başımı kaldırdım, çıkmak üzereydi.

«Nalan'ın kim olduğunu sormak istiyordum.» Yanında neden kendimi suçlu hissettiğimi şimdi biliyordum. Nalan! «Ama artık önemi kalmadı. Ayhan... Pardon, onun adı Zafer'di değil mi? Zafer sarhoş olup ağlamaya başladığında bana hep Nalan derdi. Son bir haber daha. Hastaneye telefon ettim. Coşkun komadan çıkmış. Ailesine de yazdım.»

Sonra çıkıp gitti. Oysa ona Nalan'ı, Zafer'in eski sevgilisini anlatmak istiyordum.

Bir süre kendimle kaldım. Sıra Fuad'daydı. Yatmadan önce onu nasıl bulabileceğimi düşünmeliydim.

Saat: 20.10

Otelden çıkar çıkmaz garip bir duyguyla sarıldım. Gece sanki güçlü bir yumrukla ezilmişti ve kent, bedeninden yeni koparılıp alınmış bir yürek gibi titriyordu. Bu, serüvenin biteceği ya da bitirileceği bir geceydi. Adımlarımı açarak yürüdüm. Saat sekiz buçukta Fuad'ın yanında olmalıydım. Rengi çini mavisine dönmüş deniz sağ tarafta sonsuzluğa

akan bir nehir gibi uzanıyordu. İçimde, yardımını isteyebileceğim bir tek duygu bile kıpırdamıyordu: İnanç, sabır, bir felâket önsezisi; hayır hiçbir şey yoktu; yapayalnızdım. Geceyle birlikte bu kovalamacanın biteceğini düşünmek, bir kez daha böylesine bir geceye katlanmak zorunda olmayacağımı hatırlamak, gerçeklerden koparıyordu beni. Telefonla konuştuğumuz gibi olacaktı her şey. Soracaktım ve Fuad anlatacaktı. 'Anlatacağım,' demişti, soracağım soruları duymadan. Lale'yi bulduğumu öğrenmiş olmalıydı.

Sekiz buçuktan önce Hasan Bey'in bürosundaydım. Sokak ıssızdı. Oysa çarşıya dönen köşenin ötesinde, seslerden, şarkılardan, araba gürültülerinden oluşan bir homurtu yükseliyordu. Asmanın yanında durup dış kapıyı çaldım. Hava hâlâ serinlememişti. Az sonra kapı gürültüsüzce aralandı. Kanadın arkasındakine bakmadan loş ışıklı aralığı geçip ikinci kapıya vardım.

O uzun boylu dev, içteki odada bekliyordu beni. Onunla karşılaşacağımı bildiğim halde yine de ürperdim. Üzerime kan damlayacakmış gibi geri çekildim. İri gözleri sınırları belirsiz bir kan damlasına dönüşmüştü.

«Fuad Bey bekliyor.»

Sesini ilk kez duyuyordum. Ne buraya geldiğim gün, ne peşimdeyken, ne de Gülsüm'ü zorla alıp götürdükleri gece yumruk savurduğunda konuşmamıştı. Sesi, iriliğiyle bağdaşmayacak kadar inceydi.

«Fuad Bey seni içerde bekliyor,» diye tekrarladı.

Birlikte Hasan Bey'in bürosuna yürüdük. İçerisi o günkü kadar ışıklı değildi.

«Hoş geldiniz.» Fuad'dı. Karşılık vermeme kalmadan kısa bir emir, arkamdaki devi dışarıya çıkarttı. «Onu yanıma aldığım için kusura bakmayın. Yalnızca bir önlem.» Yine gülümseyecek miydi? O deve aldırmıyordum. Omzumu salladım, aldırmadığımı anlatmak için. Gözlerim kısa bir an için Ayşa'ya çevrildi.

Vinçler!.. Büyük bir gemi olduğunu unutmuştum. «Otursanıza.»

İşaret ettiği koltuğa oturdum. Yüzü yine karanlıktı, karşıdaki akvaryumdan yansıyan ışıklar çenesinde beyaz çizgiler oluşturmuştu. Ani bir davranışla Hasan Bey'in koltuğuna oturup arkaya doğru yaslandı. İşte o anda, o küçük zaman parçası içinde, onu gördüm. Hayatı, düşünceleri, öfkesi, kini, zaafları, hepsi, o davranışıyla açıklanmış, anlam kazanmıştı. Amacı o koltuk, dayısından sonra oturacağı o koltuktu. Hesaplarını, kavgalarını hep o koltuğa sahip olmak için yapmıştı. Ama koltuğa yönelen hırsı, duyarlılığını, o ince Arap bilgeliğini yoketmişti. Güçlülük ona istediği doyumu veren bir aşırılıktı. Belki de bu nedenle acıma ve duygusallık, bedenini, beynini kuşatan bu tutkunun tuzağına düşmüş, içine sızamamıştı.

«Sizi hâlâ anlamış değilim.» Sözleri şaşkınlığını açıklamaktan çok gizlemeye çalıştığı bir hayranlığı ele veriyordu. «Her seferinde beni yanılttınız. Burada kalmanızın, Zafer'i...» Durup şaşkınlığımı seyrettikten sonra yüzünü geniş bir dikdörtgene çeviren bir ifadeyle gülümsedi. «Adınızın Ayhan olduğunu bize yemeğe geldiğiniz akşamdan beri biliyorum. Zafer, Ayhan adını bir arkadaşından çaldığını söylemişti.» Koltuğu doğrultup dirseklerini masaya yasladı. «Gördünüz mü, ne anlattığımı unuttum?»

«Sizi yanılttığımdan söz ediyordunuz.»

«Evet,» diyerek söze yeniden başladı: «Önceleri gerçekten Zafer'i aradığınızı sanıyordum. Ama onu bulmayı hiç düşünmediniz bence. Siz ondan nefret ediyorsunuz. Kendinize kabul ettirmek istediğiniz bir şey var ve Zafer bu amaçla kullandığınız bir araç bence. Kesinlikle dostunuz değil.» Tepkimi ölçmek için kısa bir süre sözlerine ara verdi. Sessiz kalıp saatime baktım, dokuza yirmi vardı. «Evvelki geceden sonra gideceğinizi düşündüm. Ama beni bir kez daha şaşırttınız.» Sigara çıkarıp ikram etmeden yaktık-

tan sonra şaşkınlığını açıkladı: «O kadını, Lale'yi nasıl buldunuz? Biliyor musunuz? Bu kadar yıl geçtikten sonra onu ben bile unutmuştum.» Gerçekten merak ediyordu. Beyaz dumanın ardındaki koyu ve karanlık gözleri sorularla irileşmişti. «Sizi takip ettiriyordum, o gece, o berbat kadını beklediğinizi sanmışlar. Lale'yle gittiğinizi haber verdiklerinde inanın çok şaşırdım. Nasıl buldunuz? Yoksa Gülsüm biliyor muydu?» Bu kez başımı salladım. «Öyleyse?»

«İlginç bir rastlantı,» dedim cebimden sigara çıkarırken. «Anlatsam inanmazsınız. Bazı şeyleri birbirine bağladım, o kadar.»

«Dün akşam sizden sonra Lale'yi bana getirdiler. Ödü kopmuştu. Karmakarışık şeyler anlattı.» Sigarayı dudaklarımın ucuna iliştirip yaktım. Otelden çıkalı yarım saati geçmişti. «O zaman olanları size anlatmamın şart olduğunu düşündüm. Belki bir kısmını bildiğiniz gerçeği öğrenirseniz gidersiniz.» Kaşlarını kaldırmış cevap bekliyordu. Sokaktan gelen araba gürültüsüyle birlikte başımı salladım. «Demek gideceksiniz?»

«Evet,» dedim yavaşça. Sonra ne zaman diye sormasına gerek kalmadan. «Belki sabaha,» diyerek cümlemi bitirdim.

«Sabaha!» Suratında sevinmiş gibi bir ifade yoktu. Aksine sanki üzülmüştü. Kısa bir aradan sonra, «Demek sabaha,» diye tekrarladı sözlerimi. «Öyleyse anlatmaya hemen başlamalıyım.»

Ama hemen başlamadı. Önce dayısının süslü koltuğunda arkaya yaslandı. Sonra gözlerini, iki deliğe benzeyen o koyu boşlukları, ellerine çevirdi. Onu duyduğumda sokak yine sakinleşmişti.

«Telefonda söz verdiğim gibi anlatacağım. Biliyor musunuz Lale'yi bulmuş olmanıza rağmen hâlâ bana muhtaçsınız. Şu anda Zafer'in Lale'yle kaçmak üzere Ayşa'ya bindiğini biliyorsunuz, o kadar. O noktadan sonuca kadar uzanan olayları en az üç türlü

anlatabilirim size.» Kısa bir süre bekledikten sonra gözlerini ellerinden kaldırdı. «Sözün kısası, gerçek, karşınızda duran ve küçümsediğiniz birinin size anlatacakları olacak. Anlatacaklarımı, gerçek diye kabullenecek misiniz?»

Sesi sert ya da sinirli değildi. Ama devam etmesinin benden beklediği karşılığa bağlı olduğunu biliyordum. Başımı salladım. Artık beni teslim olmuş sayabilirdi. Saate baktım, dokuza gelmek üzereydi.

«Öyleyse anlaştık.»

«Anlaştık,» dedim başımı kaldırmadan. «Sizin gerçeğinize razıyım.»

«Önce Zafer'e düşman olmadığımı bilmenizi isterim. Ne önceki akşamki sözlerim, ne de anlatacaklarım sizi yanıltmasın. Evet, zaman zaman ona kızdım ve öfkelendim; ama nefret? Hayır, hiçbir zaman. Sizin için aynı şeyleri söylemek isterim. Sizden ürktüm, korktum. Sizden kurtulmayı bile düşündüm. Ama asla nefret etmedim.» Beklemeden ekledi: «Siz ender bulunan bir rakiptiniz. Sizin için yenik düşmek ya da yenmek önemli değildi. Her seferinde ve durumda benimle boy ölçüşmekten çekin...»

Konuşmasını dakikalardır beklediğim ses böldü. Telefon bıçak gibi aramıza girdiğinde, kendini cümlelerin büyüsüne kaptırmış gidiyordu. Kulaklığı kaldırıp şaşırmasını bekledim.

«Size.»

Sigarayı söndürerek uzattığı kulaklığı aldım. Gül düşündüğüm gibi dayanamamıştı.

«Alo. Ben Gül.»

«Seni dinliyorum,» dedim Fuad'a bakarak.

«Otele telefon ettim. O oğlana beni bu numaradan arasın demişsin. Seninle konuşacağım.»

«Şimdi olmaz,» deyip, sözünü keserek şirketin adını verdim. «Bir ya da iki saate kadar otelde olurum.»

«Bana bak beni atlatma. Bahar, senin için dün

gece Lale'yi çıkardı diye söyleniyor sağda solda.»

«Otele gel,» dedim.

Kulaklığı yerine koyması için uzattığımda bu kez yüzünde bir tik kımıldıyordu.

«Bana güvenmediniz. Telefonda garanti verdiğim halde bana inanmadınız.»

«Sizinki gibi bir önlem,» dedim gülümsemeye çalışarak, «büyütmeyin.»

Korkunç bir kahkaha kopardı. Çoktandır gülüşünü unutmuştum. Boğuk sesi karanlık bir örtü gibi üzerime yayılırken ürperdim.

Sustuğunda ayaktaydı.

«Konyak sevdiğinizi biliyorum.» Masanın arkasında duran ceviz kitaplığa yürüdü. Geri döndüğünde elinde bir şişe Fransız konyağı vardı. «Courvoisier'den daha iyidir, bardaklar burada.»

Az sonra konyağın o dayanılmaz tadı damağımdaki milyonlarca karıncanın ayaklandırdığı ürpermeyi kovmuş, dilimi kadife bir kumaş parçasına dönüştürmüştü. Artık o anlatmaya, ben de dinlemeye hazırdım.

«Size Zafer'le nasıl tanıştığımızı, Selim'in onu hangi niyetle bize getirdiğini anlatmıştım. İlk günlerde her şey Selim'in istediği gibi gitti. Zafer'den korkmuştuk ve Selim elindeki silahı kullanmaktan hiç çekinmeyeceğine inandırmıştı bizi. Önce ikisi de Zeynep'e yanaştılar. Dayım öfkesinden kuduracaktı. Sonra bir gün...» Gözlerini hatırlamak istediği şeyi orada bulacakmış gibi tavana kaldırıp konyaktan birkaç yudum aldı. «Temmuzun son günleriydi. Ayşa'nın İngiltere'ye ilk seferine çıktığı günün gecesinde, büroda sarışın bir adamı beni beklerken buldum.»

Yine o sarışın adam. Gülsüm'ün, Lale'nin sözünü ettiği esrarengiz kişi. Gözlerini indirince bakışlarımız karşılaştı. Susmuştu. Meraklanmamı beklediğini biliyordum. Tepkimi saklamaya çalışarak konyakla dolu

bardağı boğazıma diktim. Az sonra bir kibrit hışırtısı sessizliği böldü.

«Adı Metin'di. Onu tanıyor musunuz?» Başımı kaldırdım. «Demek tanımıyorsunuz. Neyse, adının Metin olduğunu söyleyen o adam sözü hiç uzatmadı. Zafer'in bizim yanımızda kaldığını bildiklerini söyledi. İnkâr etmeye kalkışmadım. Zafer'i başından beri izlediklerini, Zafer'in önce Antakya'da, sonra da bir süre Kör Abdul'un evinde gizlendiğini, sanki ben bilmiyormuşum gibi anlattı. Konuşurken gülümsüyordu. Şaşırmıştım. Daha doğrusu korkmuştum. Zafer'le Selim'in arandığını bilmediğimizi söyledim. Cevap yerine gülmeye devam etti. Sonra birden Zafer' le birkaç gün önce Adana'da buluştuklarını, Zafer'in ona bizden söz ettiğini söyledi. Her şeyden haberliydi. Çok korktuğumu itiraf etmeliyim. Ama Zafer'le buluşmasını açıklayamıyordum. Metin, daha sonra merakımı giderdi. Ziyaretinden hiç kimseye söz etmeyecektim. Zafer'in onun gerçek kimliğini bilmediğini hatırlattı bana.» Birden sustu. Başımı kaldırınca gözgöze geldik. Bu kez bardağa eğilmeme fırsat vermeden sordu : «O adamı tanımadığınızdan emin misiniz?» Yine başımı salladım. «Pekâlâ. Konuşmasının sonunda zaman zaman beni arayacaklarını, onlara Zafer'in neler yaptığını anlatmamı isteyeceklerini söyledi. Bir şey olursa verdiği numarayı arayacaktım. Birlikte Soğukoluk'taki eve çıktık. Recai Bey de oradaydı, yanında bir kadın vardı.

«Lale Ozan.»

Sözlerini kesmeme ondan çok ben şaşırmıştım. Fuad cevap vermeden ayağa kalktı. Konyağını bitirmişti. Sıkıntılı adımlarla yürümeye koyuldu.

«Doğrusu Zafer'i neden yakalamadıklarını o gece anlayamamıştım.»

«Belki tek başına Zafer'le yetinmek istemediler,» dedim.

«Biliyorsunuz.» Ona döndüm. Gözleri yine dipsiz

iki kuyuya dönüşmüştü. «Bana neden anlattırıyorsunuz?»

«Bir varsayımdı benimki.» Sonra izin istemeden bardağı ikinci kere doldurdum. «Ustaca davranmışlar.» Ötekilerin de kim olduklarını tahmin edebiliyordum. «Devam edin.»

Sigaramı yaktım. Artık bilmecenin parçalarını yanyana getirip yılların altında saklı duran resmi görebilecektim.

«Aslında başkalarının peşinde olduklarını birkaç gün sonra öğrendim. Bu sefer Adana'ya çağrıldım. Bir binada sorguya çektiler beni. Tanınmış bir aileye mensup olduğum için beni tutuklamayacaklardı. Ama onlara yardım etmeliydim. Zafer'in arkadaşları kimdi. Bazı fotoğraflar gösterdiler. Fotoğraftaki kişileri hiç görmüş müydüm? Zafer İskenderun'a geldikten sonra bir yere gitmiş, ya da arkadaşlarından söz etmiş miydi? Bütün bu sorulara hayır ve bilmiyorum, diye cevap verdim. Eve geri döndüğümde olanları dayıma anlattım. O da benim kadar korkmuştu, ama yine de Zafer ve Selim'e haber vermek istedi. Onu zor ikna ettim. Misafire ihanet etmiş sayılmayacağımızı anlatmaya çalıştım.» Soluk almak için bir an durakladı. Yeniden konuşmaya başladığında, akvaryumun önündeydi ve yüzündeki yana yatmış o gülümseme doğrulmuştu. «Misafire ihanet etmemek bizim töremizdir. Bu töremizi korumak istiyorduk.»

«Ama Zafer'i uyarmadınız.»

«Evet.» Yeniden gülümsemeye çalışıyordu. «İkisine de haber vermedik. Ama sabırlı olursanız onlara ihanet etmediğimizi göreceksiniz.» Sözlerine bir kez daha ara verip sinirli ve kesik hareketlerle yeşil suları karıştıran süslü balıkların önünden masaya yürüdü. O da ikinci kadehi dolduracaktı. «Doğrusunu söylemek gerekirse bir süre Selim'den bu olay vasıtasıyla kurtulabileceğimi düşünmedim değil. Ama

dayım hep karşı çıktı. Neyse, Zafer'i anlatıyordum. O sırada Gülsüm'leydi. İçiyor ve onunla yatıyordu. Gülsüm, Ağustosun ortasında bir gün bana gelip Zafer'le birlikte İstanbul'a gideceklerini söyledi. Meydan okuyordu. Vakit kaybetmeden hemen Zafer'i buldum. Hastaydı, midesi berbattı. Zaten bir müddettir sürekli midesi ağrıyordu. Ertesi gün Gülsüm'le beraber gideceklerini doğruladı. O akşamüstü Adana'ya hareket ettiler. Hemen telefonla durumu Metin'e haber verdim.»

«Ve Metin, Zafer'i bulup onu İstanbul'a gitmekten vazgeçirdi,» dedim Gülsüm'ün anlattıklarını hatırlayarak.

«Evet. Söylediğiniz gibi oldu. Zafer ertesi gün geri döndü. Evden telefon edip geldiğini haber verdiler. Gittiğinde sarhoştu. Selim'le de kavga etmişlerdi.» Birazdan yüzünü kızartacak o gülümseme yeniden dudaklarına yerleşiyordu. «Selim ağlıyor ve onu bırakıp gittiği için Zafer'e kızıyordu. Zafer'i aldım. Soğukoluk'taki eve çıktık ve Recai Bey'e telefon edip o kadını, Lale Ozan'ı getirmesini söyledim. Lale'yi o vesileyle tanıdı.» Sözlerini bitirir bitirmez bakışlarını kaldırdı. «Üç hafta sonra Metin tekrar çıkageldi. Bürodan beni aradı. Dışarıda buluştuk. Bana Adana'da sordukları soruları sordu yeniden.» Konuşmaya başlamadan önce, karşısındakine Arap olduğunu hatırlatan bir susuzlukla konyağını bitirdi. «Metin o günün gecesinde Zafer'le saatler süren bir konuşma yaptı. Ertesi gün Adana'ya dönmeden tekrar buluştuk. Bana Zafer'i gözden kaçırmamamı tembihledi. Öğlene doğru Soğukoluk'a çıktım. Zafer'i uyuyor bulmaktan korkuyordum, ama ayaktaydı; üstelik ayıktı. Hiç yatmadığı anlaşılıyordu. Bana çok yorulduğunu, kaçıp gitmeyi düşündüğünü söyledi. Akşam yine sarhoş olmuştu ve bu kez Lale'yle kaçmaktan söz ediyordu.»

«Kaçmak konusunda Lale onu kışkırtmış olamaz mı?» Cevap vermesine fırsat vermeden devam ettim:

«Ya da Lale'ye öyle davranması için siz tembih etmiş olamaz mısınız?»

«Lale böyle mi anlattı?» Kendini savunmaktan vazgeçmiş gibi sesini alçaltmıştı: «Belki de dediğiniz gibi oldu, ama Zafer kaçmak istiyordu. Önemli olan da buydu. Ben bu zaafını deştim.» Masaya yürüdü. İkimizin de konyağa ihtiyacı vardı. «İki hafta sonra olaylar hızlandı. Artık Lale'yle kaçma fikrine kendini iyice alıştırmıştı. Ama Metin'den çekiniyordu. Lale geceleri Ali diye birini sayıkladığını söyledi. Sonra Ekimin ortasına doğru bir gün bana Antakya'ya gitmemizi teklif etti. Soru sormadan kabul ettim. Benim arabayı aldık. Benimle olunca kimsenin onu durdurmayacağını söyledi. Antakya'da kenar mahallelerden birinde bir öğretmeni aradık. Ben arabadan indim, o ikisi bir süre arabada yalnız konuştular.»

Birden iki hafta önce, Harbiye'de Ahmet'in kardeşi iriburunun söylediklerini hatırladım: 'Evin önünde mavi bir Amerikan arabasının içinde ağabeyimle konuşurken gördüm onu.' Artık hikâyenin sonunu tahmin edebiliyordum.

«Geri dönerken Metin'den söz etti. İşinin Ankara'yla kendisi arasında haber taşımaktan ibaret olduğunu söyledi. Olanların farkında değildi. Metin'in Ali diye birinden haber getirdiğini sanıyordu. Eve geri döndüğümüzde Metin'i aradım. Ertesi gün Adana'da buluştuk. Bana Zafer'in neden Antakya'ya gittiğini anlatmasını istedim. Anlattıklarından, Zafer'i pek önemsemediklerini, hattâ tutuklamaya bile değer bulmadıklarını öğrendim. Zafer bir yemdi. O gece İskenderun'a dönünce ben de kendi planımı yaptım. İş, buluşmanın hangi gün olacağını öğrenmekti. O meseleyi de Lale halletti.»

Gözleri iyice iriydi artık. Konuşmanın sonuna geldiğimizi biliyordum. O yeniden başlamadan, ben de dinlemeye hazırlanmadan önce kadehlerimizi boşalt-

tık. Sokaktan odaya sızan gürültüler dinince konuşmasını bıraktığı yerden sürdürdü:

«Önce Ayşa'nın hareket tarihini iki gün erteletim. Sonra Zafer'e, Lale ile kaçmasını teklif ettim. Ona Ayşa'nın Afrika seferine çıkacağını, istedikleri yere gidebileceklerini, ikisine de pasaport bulabileceğimi söyledim. Önce birkaç gün beklememi istedi. Ama Ayşa'nın kalkışını öne sürerek, kaçacaksa hemen harekete geçmesi gerektiğini söyledim. Müthiş bir kararsızlığın içine yuvarlanmıştı. Ama razı olacağını biliyordum. Nitekim Lale mukavemetini çok kısa bir müddet zarfında kırdı. Ekimin 24'ünde evden ayrıldık. Lale'ye uğrayıp bavulunu verdikten sonra, onu limandaki depoya bıraktım. Ayrılırken geceyarısına doğru bir başka motorla bir denizci gibi gemiye bineceğini, Lale'nin onu gemide bekleyeceğini söyledim. Büroya geri döndüğümde Metin beni bekliyordu. Durumu anlattım. Aldırmadı bile. Ayrıldık. Metin Samandağı'na gitti. Ertesi gece dediği saatte de geldi. Her şey sona ermişti.»

«Ya Zafer? Motor onu Ayşa'ya götürdü mü?»

«Ayşa'ya, hareketinden yarım saat sonra, Arsus açıklarında bindik. Hiçbir şeyden şüphelenmemişti. Sadece neden limanda binmediğimizi sordu. Sonra koşarak kamaraya gitti.»

«Ama Lale yoktu,» diyerek sözünü kestim. «Kamara boştu.»

«Hayır,» hiç duraklamadan devam etti: «Kamarada Selim onu bekliyordu.»

Sözlerinin ardından kulaklarında güçlü bir bomba patladı. Sesler dağılıp ortalık sakinleştiğinde, vücudum kesik titremelerle sarsılıyordu. Gerçek, sivri bir bıçak gibi böbreklerime batmıştı. Zafer sağdı. Vücudumu kıvıran krampı doğrulttuğumda Fuad'ı vuruşunun etkisini ölçmek ister gibi beni beklerken buldum.

«Onu aldattın. Neden?»

Cevap beklemeden önce birer kadeh daha içme-

miz gerektiğini düşünmüştü. Konyağı eski bir dost gibi aldım. O durgun ve sabırlıydı. Nitekim sesi de artık sinirli değildi:

«Birkaç neden var. Birincisi ailemizin kadınlarını yabancılardan kurtarmak isteyişim. Gülsüm ile Zeynep.»

«Yabancılardan mı?» Kadehi masaya bıraktım. «Selim aileden biri değil mi?»

«Hayır!» Bağırmıştı. «Onun bizden olduğuna hiç inanmadık.» Soracağımı anlamış gibi sözlerini açıklayarak sürdürdü: «Hasan dayım ve ben... Biliyor musunuz ki Sadat dayım ölmeden az önce Selim'in annesine onu boşayacağını, Selim'i reddedeceğini söylemişti? İşte bu yüzden öldürüldü. Onu Kör Abdul öldürdü, çünkü oğlunu korumak istiyordu. Selim'in gerçek babası Kör Abdul'dur.»

Sustuğunda deliye benziyordu. Sanki gözlerindeki karanlık aralanmış, bakışları kanla ıslanmıştı.

«Budalaca bir varsayım,» dedim kadehi alırken. «Olsa olsa sakat bir kafanın uydurduğu bir kuruntu.»

«Yanılıyorsunuz.» Yerinden kalkıp şişeyi çıkardığı dolaba doğru yürüdü. «Selim'in fotoğrafını göstereceğim size.» Az sonra geri dönmüştü. «İşte. Bakın. Kör Abdul'la arasındaki benzerliği inkâr edebilir misiniz? Yüzü, saçlarının kıvırcıklığı, esmerliği.»

Gerçekten de önümde kurutulmuş gibi duran fotoğraftaki yüz Kör Abdul'a şaşılacak kadar benziyordu. Gözler ve burnunun hatları birbirinin eşiydi. Yine de dikkatli bir göz Selim'in bakışlarının daha ince ve yumuşak olduğunu görebilirdi.

«Tek neden, ailenin kadınlarını korumak mıydı?»

«Hayır.»

Cevap beklediğimden de sertti. Ben ona bakarken, o konuşmaya başlamadan önce oturması gerekiyormuş gibi hızlı adımlarla dayısının koltuğuna doğ-

ru yürüyordu. Oturduğunda gerçek nedeni açıklayacağını biliyordum.

«Hadise Selim'in şirketteki hisseleri satmak istemesiyle başladı. Ona Zeynep'i bırakmasını söylediğim gece verdi haberi. Bu odadaydık, bu koltukta o oturuyordu. Dayım Beyrut'taydı. Beni içerdeki odadan çağırtmıştı. Haksızlıktı.» Sesi o günkü gibi can çekişiyordu. «Kımıldayamadım bile. Sadece 'kime?' diye sorabildiğimi hatırlıyorum. Cevap haberden de korkunçtu: 'Belki Kör Abdul'a,' derken gülmüyordu. Arapça bir küfür savurdum.» Sesini yükselterek aklına gelen soru için kısa bir süre durakladı. «Arapça bilmediğini söylememiş miydim?» Başımı salladım. «Bilmezdi ama küfrettiğimi hemen anladı.» Bir an gerisini anlatmayacağını düşündüm. «Haksızlıktı,» diye devam etti: «1938'den önce olsaydı, dayımdan sonra ailenin en büyüğü ben olduğum için şirkette benim de payım olacaktı. Ama Cumhuriyetin miras hukuku, beni, bu şirketi herkesten çok düşünen beni bir yabancı yaptı. Evet 1938'den önce annem kız evlat olduğu için, 1938'den sonra Medeni Kanun yüzünden dışarda kaldım. Haksızlıktı bu.» Yine kısa bir süre için durdu. Sanki sesini yükselttikçe haklılığını kanıtlayacakmış gibi bağırıyordu. Garip bir içgüdüyle düşüncelerini onaylıyormuşcasına başımı salladım. «Bana, 'sen, sadece bir memursun burada,' dedi. İşte böyle başladı. Ben de, Selim'i Zafer'in odasında ağlarken görünce, ilk defa, gerektiğinde onun yaptığı gibi, bizim de Zafer'i ona karşı kullanabileceğimizi düşündüm. Önce Zafer'i ona karşı kışkırtmaya çalıştım, ama Zafer aldırmadı. İçmekten, sarhoş olmaktan başka bir şey düşünmüyordu. Metin ortaya çıktıktan ve Zafer ilk defa Lale'yle kaçmak istediğini söyledikten sonra ikisinden de kurtulmanın çaresini bulduğumu farkettim. Selim, Zafer'den ayrılamıyordu, Zafer de Lale'den. Öyleyse Lale'yi kullanıp Zafer'den, Zafer'i kullanıp Selim'den kurtulabilirdim.»

Bu kez duraklamasına, düşüncelerini onaylayıp onaylamadığımı anlamak için yüzüme bakmasına kalmadan sözünü kestim:

«İğrenç bir düşünce.»

«İğrenç mi? Hayır sadece onun silahını kullanarak mukabele ettim. 24 Ekim günü Zafer'i limandaki depoya bıraktıktan sonra gidip Selim'i buldum. Ona o akşam Zafer'in bir kadınla kaçacağını söyledim. Ödü koptu. Bana inanmadı. Ama yarım saat sonra yağmur fırtınası altında Lale'nin evine gittik. Lale, Zafer'in bavulunu getirdiğinde, yüzü görülmeye değerdi. Büroya dönerken ağlamaklıydı. Fırsatı kaçırmadım. Ona yardım edebileceğimi söyledim.»

«Zafer o gemiyle gitti mi?»

Gözlerini kısarak yüzüme bakakaldı. Bu kez gözlerimi yere indirmedim. Konyağını bitirir bitirmez soruma cevap verdi:

«Kamarada Selim'i görünce bağırmaya başladı. Oynadığım oyunu anlamıştı. Bana Selim'den iğrendiğini, yüzünü görmek istemediğini haykırarak. Ona haberleri dinlemesini söyledim. Önce aldırmadı, ama radyoyu açtı. Neler olduğunu anlamıştı. Spiker, Samandağı'nda olanlardan söz etmeye başladığında yüzü sapsarıydı. Ona karaya çıkamayacağını anlattım. Üstelik arkadaşlarına istemeden de olsa ihanet etmişti.»

«Ve gitti.»

«Evet. Pasaport ve paraları alıp gitti. 25 Ekim 1971'de.»

Birden o mahzeni hatırladım. Ben nerede olduğunu söylememek için bir aptal gibi direnirken, o, Ayşa ile kaçıyordu.

«Size Daar Üs Selâm'dan yolladığı bir mektupla, gitmeden önce Nalan diye bir kadına yazdığı ve benden postalamamı istediği mektubu vereceğim.» Yerinden kalkmadan elini uzattı. Mektupları daha ön-

ceden hazırlamıştı. «Bunlar eğer kaldıysa, son şüphelerinizi dağıtmak için.»

Daar Üs Selâm, Zafer ve Selim? Başımı önümden kaldırarak ona baktım. O soruyu soracaktım:

«Zafer'le Selim'in ilişkisi?» Şaşırmıştı. Birden bu soruyu sormaya cesaret edemeyeceğimi düşündüğünü hissettim. Gözlerine aldırmadan cümlemi tamamladım: «Bir takım imalarla, gülümsemelerle neyi kastediyorsunuz?»

Yüzümdeki bütün kaslar hareketsizdi. Konuşmaya başlamadan önce mektupları masanın üstüne koyup parmaklarımın dibine doğru itti. Ateşe dokunacakmışım gibi irkildim.

«İlişkilerinin sanıldığı gibi olmadığını söylemeliyim. İlişkileri... Hani bazı balıklar birbirine muhtaç olarak yaşamaya mahkûmdurlar ya, işte bence öyle bir beraberlikti. Selim, bana bütün hayatı boyunca hiç ara vermeden etrafına hendek kazıp sonra da imdat diye bağıran birini hatırlatmıştı.» Elimi mektuplardan uzaklaştırdım. Ama o iki zarf dikkatimi toplamama, Fuad'ın belki de günlerdir ilk kez açık yüreklilikle söylediklerini izlememe engel oluyordu. «Öyle garip, öyle içine kapanık biriydi ki, hayatla ilişki kurmak durumunda kaldığı zamanlarda ona maddi şeylerle teması öğretecek, insanları ve olayları yorumlayacak birine ihtiyacı vardı. Selim, hiçbir şey ya da kişiyle bir başkasının yardımı olmaksızın rabıta kuramazdı. Kısacası, yaşamayı bilmezdi. Sinirleri, insiyakları gelişmemiş bir çocuğu andırırdı. Tek hücreli dev bir varlık düşünün. İşte bu nedenle Zafer'i buldu. Üstelik korkuyordu. Evet, inanın çok garipti. Belki de bir Fransız olduğu için.» Gözleri, keşfettiği düşünce ile parlamıştı. «Zafer de, hatta siz de, ona benziyorsunuz; sanki sizler de Türk değil Fransız...»

Fransızsınız derken dudaklarına inen küçümsemeye sinirlenmiştim:

«Unutmayın siz de Arap kökenlisiniz.»

«Söylemek istediğim o değildi. Selim, Zafer ve siz. Üçünüz de bir Fransız kadar batılı...» Sonra düşüncelerini daha ileriye götürecekmiş gibi ekledi: «Hatta Hıristiyansınız. Oysa ben sizden değilim. Müslüman ve Doğuluyum. Eğer meseleye bir zaviyeden bakarsanız, yani bir Türk'ün Batılı olmadığını ve Müslüman olduğunu hatırlarsanız, ben bir Türk'e sizden daha ziyade yakınım.»

Birden gülmeye başlamaktan korktum. Türkçe sözcükleri seçmekte zorluk çeken biri bana Türk olmadığımı anlatmaya çalışıyordu. Ama yine de ince bir sızı gibi göğsümde titreyen bir sinir, haklı olduğunu, bütün hayatım boyunca çözemediğim düğümlerden birisinden söz ettiğini ele veriyordu.

Saniyeler, belki de dakikalar sonra Fuad yerinden kalkacakmış gibi kımıldayınca doğruldum. Ama yanılmıştım. Daha bitmemişti:

«Zeynep, evet, o da bir Müslüman ve Doğuludur, ama mücerrettir de. Yani sizin deyiminizle somutu kavrayamıyor. Zafer ve Selim ise ikisi de Batılı bir Hıristiyan gibi düşündükleri için soyutturlar. Belki de soyut olduğunuz için Batılıya benziyorsunuz.» Bu kere sözlerine beni de katmıştı. «Oysa hem batı, hem de hayat son derece somuttur. Ne garip bir tenakuz değil mi?»

Yine meydan okuyordu. Şimdi üç kişiyi savunma sorumluluğu bana düşmüştü. Gözlerimi kaldırdım. Onu en zayıf yerinden bıçaklamalıydım.

«Bizim gibiler için hayat sadeleştirilmiştir. Hepsi birkaç düşünce ve duygu: Cesaret, özgürlük, kavga ve ölüm. Sizin olan gündelik hayat bu kavramların çevresine örülen ayrıntılardır. Biz...» Öteki ikisinin sorumluluğundan vazgeçerek, «ben,» diye devam ettim: «Hayatı ayrıntılardan koparark yaşamayı seçtim. Cesaret...»

«Hayır!» Öfkesi, hem onu hem de beni şaşırtacak kadar güçlüydü. Bir süre birbirimizi süzdük, sonra

yarın kalan cümlemi tamamlatmaya kararlı olduğunu belirtmek istercesine, aynı öfkeyle söze başladı: «Bana cesaretin hayatın ayrıntılarından kurtulmak olduğunu söylemeyin. Cesaret, ölçüsü kaçmış korkaklıktır. Asıl cesaret sürekliliktir. Cesaret o ayrıntıları yıllar yılı hep aynı biçimiyle yaşamak ve başarmaktır.» Artık onu susturamazdım. Konuşmasını coşkuyla sürdürdü: «Ayrıntılardan kaçmak hayattan kaçmaktır. Korkaklıktır. Hayatı sizinki gibi kabaca budamak, birkaç soyut kavrama irca etmek, korkaklığın ta kendisi değil midir? Böyle düşünmek insanın kendisini intihar etmeye mahkûm etmesi gibi bir şey. Oysa intihar etmek cesur bir insanın...» Sözlerine ara verip sonra daha fazla susarsa yarım kalmış düşüncesini unutacakmış gibi aceleyle devam etti: «Bunca cesur biri intihar etmez. Size garip gelebilir ama intihar eden birinin gerçekte Tanrı'ya inandığını düşünürüm ben.»

«Tanrı'ya inanmak çok mu önemli sizce?»

Sözlerini beni duymamış ve konuşmasına hiç ara vermemiş gibi sürdürdü:

«Tanrı'ya inanmak cesaret demektir. Tanrı, aile kurmayı, neslini devam ettirmeyi, güçlülüğe varmayı öğütler kişilere.»

Bana istediğim fırsatı vermişti. Bu kez saldırırken biraz önceki gibi hata yapmayacaktım.

«Aile! Aşiret kavramlarına oturtulmuş bir aile zenginleşirken bir arada tutulamaz. Sizin ailenizin bireyleri ötekinin kuyusunu kazıyor.» Zevk aldığımı hissettirerek devam ettim: «Yeni düzen ailenizi parçalayacak. Dağılma şimdiden başlamadı mı? Gerçek bu, şu anda.»

«Gerçek mi?» Artık bağırıyordu. Konuşma karşılıklı bir hesaplaşmadan çok herkesin kendi düşüncelerini bağırarak tekrarladığı bir sağırlar diyaloğuna dönüşmüştü. «Hayır, yanılıyorsunuz! Biz, bu aile, sizden daha gerçeğiz. Çünkü biz sürekliyiz. Oysa sizler

hep bir anlık tezahürsünüz. Yirmi sene sonra kim hatırlayacak— Kimse. Sadece çılgınlığınız hatırlanacak. Gerçek bu. Gerçek olan biziz.»

Birden sustu. Sanki beni yendiğini, tartışmayı sürdüremeyeceğimi farketmişti. Artık korksa da, benden daha cesur olduğunu biliyordum.

Mektupları aldım. Zarflar solmuş, beyaz renk uçuk sarıya dönmüştü. Alttaki zarfın kenarlarında kırmızı bantlar vardı. Avcumu yakıyormuş gibi telaşla cebime attım. Artık ona katlanmak zorunda değildim. Ayağa kalktım. Başım dönüyor, kulaklarım uğulduyordu. Bu uzun serüvenden sonra kendimi Zafer'in sağ olduğuna nasıl alıştıracaktım? Ağır adımlarla kapıya doğru yürüdüm ama çıkacakken durdum.

«Gülsüm yarın İstanbul'a gidecek.» Sonra sesimi alçaltarak ekledim: «Ona engel olmayın.»

«İstanbul mu?» Yine kahkaha atacaktı. «Bu kaçıncı. Tekrar buraya gelecek.» Düşündüğümün aksine sesi tizleşmişti: «İstediğini yapsın. Zaten Recai Bey'e düğünü biraz erteleyeceğimizi söylemiştim.»

Kapıyı açtım. Uzun boylu dev beni bekliyordu. O anda Fuad'ın beni ilk kez kendi adımla çağırdığını duydum.

«Ayhan Bey!» Durdum. Dönmemi beklemeden konuşmaya başladı: «İnanması güç bir rastlantı ama, Ayşa bu akşam aynı yolculuğa çıkıyor.» Sonra onu görmem için zaman bırakmak istiyormuş gibi bekledi. «İsterseniz gidebilirsiniz, Ayşa saat ikide, üçte ve dörtte birer kere düdük çalacak. Üçüncü düdükten sonra bir saatiniz var. Saat beşte iskelede bir motor sizi bekleyecek.»

Dikkatle baktım. Onu son kez görüyordum.

Sokağa çıktığımda elimi paltomun cebine bastırıyordum. Zarflar onca kumaşa rağmen derimi yakan iki kor tanesinden farksızdı. Adımlarımı araladım. Ortalık hâlâ o alışılmış gürültülere kavuşmamıştı.

İçimde gerilen, gerildikçe bükülen ve büküldükçe de kasılan bir yayla yürüdüm. Belkemiğim kopacak gibi ağrıyordu. Karanlık bir tünele benzeyen asfalt yolu geçtim. Gece yine ezik ve garipti. Işıklı caddeye çıkınca denizle karşılaştım. Uzakta karanlık suların içinde yorgunmuş duygusunu uyandıran birkaç soluk ışık sallanıyordu. Şilepler! Ayşa da onlardan biriydi ve sabaha kadar beni bekleyecekti. Heykeli, arada yemek yediğim lokantayı geçip, şehrin göbeğinden bir bıçak gibi fırlayarak sahildeki bulvara saplanan geniş caddeyi geçtim.

Büfe açıktı. Birkaç gün önce Kör Abdul'u sorduğum adam şişeleri kirli bir kâğıda sardı. Yeniden yola koyuldum. Zafer'in sağ olduğunu, yaşadığını, kaderimi onunkinden ayırmam gerektiğini sarhoş olmadan önce düşünmeliydim. Adımlarımı hızlandırırken, yüksek sesle yalnızca melodisini hatırlayabildiğim bir şarkıyı söylemeye başlamıştım.

Otele vardığımda artık koşuyordum. Şarkı ise çoktan bir hırıltıya dönmüştü. Hızlı adımlarla merdivenlere atıldım. Belkemiğimdeki basınç artık dayanılmayacak kadar artmıştı. Göz pınarlarımda biriken yaşların yanaklarıma düşmemesi için sık sık burnumu çekiyordum. Merdiven ve dar sahanlık kalın bir karanlığa sarılmıştı. Kapıyı omzumla itip içeriye girdim. Önce cebimdeki zarflardan kurtulmalıydım. Şişeleri yatağın üstüne, kapağında Nemrut Dağının yükseldiği o broşürün yanına attım, ama elimi cebime götüremedim. Belkemiğim sonunda kırılmıştı. Ulumayı andıran bir çığlıkla yere devrildim.

19 NİSAN CUMARTESİ

İskenderun. Saat: 01.45

Gözlerimi açar açmaz Gül'ün önce kısa etekliğiyle, sonra elinde tuttuğu süt şişesine eğilmiş yüzüyle karşılaştım. Yataktaydım, beni yerden o kaldırmış olmalıydı. Tavandaki ışık söndürülmüş, yatağın sol tarafındaki abajur açık bırakılmıştı.

«Geldiğimde yerde yatıyordun,» diye başladı söze. Sonra cevap vermeme fırsat vermeden yanıma oturdu. «Şimdi iyi misin?» Belkemiğimi yoklayarak başımı salladım. «Yarım saattir başında bekliyorum.»

Yarım saat! Güçlükle doğrulmaya çalıştım. Ama başaramadım, belim sanki gerçekten kırılmıştı. Bakışlarımı bileğime döndürdüm. Akrep biri, yelkovan ise dokuzu geçmişti. İkiye çeyrek vardı. Birden saat ikide Ayşa'nın düdüğünü çalacağını hatırladım.

«Bileti gördüm.» Sesi titrekti. «Yarından sonrası için değil mi?» Beklemeden, telaşla biletin yapraklarını çevirdi. «II. sınıf, 25 no'lu kamara.» Elindeki bardağı bırakıp doğrulmam için yardım etti. «Bahar bu bileti görse hasetinden çatlar.» Neşeli, Bahar'dan öç alıyormuşcasına zevk duyduğu ölçülü bir kahkaha attı. «Aramızı bozmak için dünyanın yalanını yaydı. Ama...»

Onu dinlemiyordum. Zafer sağdı, saat ikiye geliyordu ve Ayşa birazdan bana savrulan bir çağrı gibi düdüğünü öttürecekti. Şişeleri nereye koymuştu? Gül

arkama öteki yataktan aldığı yastığı yerleştirirken komodinin üstündeki konyağa ulaşmayı başardım.

«Oldu mu? Böyle rahat mısın?» Şişenin madeni kapağını bükerek açtım. İlk yudum, karın boşluğumdaki korkunun üzerine dökülürken, Gül, bütün gecedir ilk kez tedirgin olduğunu belirten bir hareketle ayağa kalkmaya çalışıyordu. «Neden hiç konuşmuyorsun?» Cevap vermedim; Zafer'le, onun sağ olduğu düşüncesiyle yalnız kalmadan önce şişenin yarısını bitirmeliydim. «Bu bilet sahici değil mi?» Bileti telaşla yeniden inceledi. «Tarih 20 Nisan diyor.» Artık elleri de sesi gibi titriyordu. Sanki garip bir önseziyle gerçeği ona söylemekten kaçındığımı anlamıştı. «Hadi ne olur bana bir şey söyle.»

Aptalca sırıtmakla yetindim. Sonra susuzluktan ölmek üzereymişim gibi telaşla konyağı boğazıma boşalttım. Gül yeniden yatağa oturdu. Bir an gözleri kısa süren bir umutla parladı.

«Sigara ister misin?» Eğilip yerde duran çantasını aldı. «Biri Lale'yi iyice pataklamış. Karı iki gündür çalışmıyor. Said, Lale'yi o gece çıkaran herifi vuracakmış diyorlar.» Sarhoş olmalıydım ve bu sarhoşluk saat beşe kadar sürmeliydi; yine de dudaklarımı şişeden ayırıp uzattığı sigarayı aldım. «Neden böyle içiyorsun?» Artık dayanamayacaktı, bir an yüzündeki morluğu yoklayıp sonra dakikalardır ertelemeye çalıştığı o soruyu sordu: «Benimle gelmiyorsun değil mi?» Beni zahmetten kurtarmıştı. Bundan sonrası başımı eğmeme kalıyordu. Gözlerimi kapayıp başımı sallayacak ve ondan kurtulacaktım. Ama kımıldamama fırsat vermedi. Sanki konuşmayı sürdürürse karşılık vermeyecek ve cevabımı değiştirecektim. «Güya sana verdiğim vekâletnameyi yırtmışsın. Lale'yi çıkaran da senmişsin. Benimle kaçmayacağına Remzi'ye yemin vermişsin.» Sesi iyice kısılmıştı. «Doğru mu?»

Bu kez devam etmesine izin vermedim:

«Doğru.»

Elindeki süt şişesi yere düştü. Bir an ağlayacağını düşündüm. Ama Safiye'nin dediği gibi umudunu hiçbir zaman yitirmeyecek orospulardandı o. Yüzü buruşmuş, dudakları ortadan ikiye ayrılan et parçaları gibi kanıyordu. Saniyeler o gergin sessizliğin içinde birer birer kopup kaybolurken, bakışlarımı çığlık üstüne çığlık savuran gözlerinden alamıyordum. Remzi'nin yanağına damgaladığı yumruk kara bir lekeye dönüşmüştü. Çatlayıp yıkılan umutların acısı beynimi dağlıyordu. Sonunda iyice ihtiyarlamış bir ses döküldü dudaklarından:

«Kerhaneye düşmeyeceğim.» Korkuları, ucundan çekilen bir düğüm gibi çözülmüştü. Ellerini, yüzüne kaldırmış, sanki tırnaklarıyla suratına bir maske gibi geçirilmiş orospuluğun kaderini yırtmaya niyetliydi. «Kerhanede ölmeyeceğim ben.» Oysa sonunun orada biteceğini ikimiz de biliyorduk. Bileti yırtıp yere kırık şişenin yanına attı. «Senin gibi uyuz birine kalmadım. Kimi olsa bulurum.»

Sonra Ayşa ilk düdüğünü öttürdü. Bu kez boğazına çığlık tıkanan bendim. Sanki iblis tarafından cehenneme çağrılıyordum.

Düdük sesi yankılanıp uzarken birbirimizi çıldırmış iki çift gözle seyrediyorduk.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

19 NİSAN CUMARTESİ

(OTEL ODASI)

SAAT : 03.00

Yankılanıp uzayan şilep düdüğü ile gözlerimi aralıyorum. Ayşa! Bu çağrı bana olmalı. Dudağımda biriken sözcükleri yutkunup yataktan doğruluyorum. Saat? Üç. Tanrım, onca olay ve kişi yalnızca kırk beş dakikaya mı sığdı? Ayaklarımı yere indiriyorum. Gül'ün yırttığı bilet hâlâ yerdeki kırık süt şişesinin yanında duruyor! Abajur! Onu kim açtı? İki saat! Sonra kurtulmuş biri olarak bu otelden çıkıp gideceğim ve bu şehirde geçenleri unutacağım. Unutmak! Düşüncelerimin arasına bir elektrik akımı düşüyor. Artık bazı kavramları anlamlarındaki sürekliliğinden kurtarıp yalnızca bir anlık çağrışımlara dönüştürmeliyim. Boğuk bir sesle gülüyorum. Şu anda unutmanın ne önemi var? Eğer kazanırsam, Zafer'in dört yıl önce düştüğü o tuzağın üstünden atlayabilirsem, unutmak, hatırlamak, öfkelenmek gibi duyguların en çok yirmi dört saatlik ömrü kalmış olacak. Sonra hepsini o beyinle birlikte dağıtacağım. Ama önce önümdeki iki saati tüketmeliyim.

Durup çevreyi dinliyorum. O kadın sesi, çatlak erkek kahkahası, araba gürültüsü; hepsi yok olmuş. Çevremi saran zaman hepsini yutmuş.

Gözlerimi kapayıp şişeyi dudaklarıma yaslıyorum. İçimi dalga dalga büyüyen, karın boşluğumda parçalanan bir pişmanlık kaplıyor. Keşke Ankara'da kalsaydım. Ankara! Yine Ferda'yı istiyor o iblis.

Kalkıp telefona yürüyorum. Kaslarım, benden değil, sanki o iblisten, emir alıyor. Kulaklığı kaldırıp,

resepsiyondakine Ankara ile yıldırım görüşmesi istediğimi söylüyorum. Gözlerim. Gözlerim kararıyor.

İki dakika sonra telefon çalıyor. Ferda! Yine onu duyacağım. Sesindeki büyü beynimdeki iblisi ayaklandıracak; o küstah gözleri içinde kaybolduğum mavi gökyüzünü hatırlatacak bana. Ya eti? Yüzlerce kilometre öteden bile duyabilirim o tadı. Telefonu kaldırıyorum ve birden kararsızlığıma eklenip beni yeryüzünden öteye, sonsuz bir sessizliğe iten duyguyla tek başıma kalakalıyorum. Odadaki nesneler belirsizleşip kayboluyor. Korkuyla kulaklığa dönüyorum. Elimi kaldırırsam karşımda bulacağım onu. Yüreğim nefes borumu tırmanırken alete eğiliyorum. «Ankara'nız hazır efendim.» Hattın ucundan önce birkaç mekanik gürültü, sonra ağır bir sessizliğin ardından o hiç unutmadığım ses geliyor: «Buyrun, ben Ferda.» Daha ilk sözcüğüyle iri bir yılana benzeyen korkunç bir kramp sarıyor vücudumu. «Alo, Alo...» Lânet olsun, gerçekten de o. Birden gözlerimin önüne mavi bir perde iniyor. «Alo, kimsiniz?» Onu ilk gün tokatladığımı gibi kasılıyor parmaklarım. «Alo?» Kararsızlığını hissediyorum. «Kimsiniz? Sonra o da susuyor. Yine evrenin sonsuzluğunu hatırlatan o korkunç sessizlik... Bir an kaybolacağımı hissediyorum. Hızlı birkaç saniye gözlerimdeki mavi gökyüzünü delerek tükeniyor. Öteki ucunda heyecanlı soluklar titreşiyor kulaklığın. Sonra birdenbire: «Ayhan, sen misin?» diyor. Yumruk yemişim gibi geriye savruluyorum. «Sensin.» Sesindeki titremeyi önlemeye çalışıyor bir süre. «Beni arayacağını biliyordum.» Cevap vermiyor, susuyorum. «Üç dakika,» diyor araya giren ses. «Devam ediyor musunuz?» Kapatmalıyım. Ama, «Evet,» diye atılıyor Ferda, «devam edeceğiz, kesmeyin.» Kısa bir an için yüzlerce kilometrelik bir sessizlik seriliyor aramıza. Sonra vücudumu bir düğüm gibi büken o yılanın fısıltısı diriliyor kulaklıkta. «Dinle, beni arayacağını biliyordum.» Ben şu ana kadar bilmi-

yordum, diye mırıldanıyorum içimden. «Çünkü senin hayatındaki tek gerçek benim. Naci'yle konuştum, kardeşin ona doktorun mektuplarını vermiş. Hepsini okuduk. Sen gittikten sonra bir tane daha geldi.» «Hayır,» diye fısıldıyorum kulaklarımı parçalayan bir acıyla. «Tanrım gerçekten de sensin. Ne olur beni dinle. Doktorun bulmanı istediği, seni kurtaracak dediği insan benim.» Şakaklarımdaki burgu, gözlerimi çevreleyen damarları parçalayıp kulaklığın üstündeki kanı çekilmiş elime damla damla yaş akıtıyor. «İnan bana, senin gerçeğin benim.» Yalan bu. «Peki,» boğazımdaki dikeni parçalamaya çalışarak «peki,» diye kekeliyorum, «öldürdüğüm insanlar?» «Hiçbiri varolmadı. Onları beynin yarattı. Kimseyi öldürmedin sen. Yüreğin gezegenin sorumluluğunu öteki insanlarla paylaşmak için varolmayan kurbanlar buldu. Sen de suçlu ve kurban olmak istedin.» Öteki elimi zorlukla kulaklarıma kaldırıyorum. Beni yine kandıracak. Ağırlaşıp can çekişen dilimi zorlukla kımıldatarak sessizce sözcüklerle karşı koymaya çalışıyorum: «Ya Zafer?» Hemen cevap veriyor: «Zafer, kendinle karşılaşmamak için önünde tuttuğun aynadan yansıyan kendi görüntün; aslında Zafer ve sen hep aynı kişiydiniz.» Kramp bacaklarıma inerken düşmemek için duvara yaslanıyorum, nasıl olabilir; nasıl her şeyden haberi olabilir? Cansız sözcükler boğazımdaki dikeni aralayarak dudaklarıma dökülüyor. «Demek Mac. Intosh haklıydı,» diye soruyorum elimdeki simsiyah kulaklığa. Ama cevaptan önce kendi soruma karşı çıkıyorum: «Yine de her şey çok karışık.» Yutkunup soluk alıyorum. «Zafer kaçtı, biliyor musun? O zaman şimdi önümdeki aynayı kim tutuyor?» «Olanları unut ve geri gel,» diyor Ferda. Unutmak? Madem cesetler hayaldi, madem kimseyi öldürmedim, o halde unutulacak hiçbir şey yok. Oysa, her şeyi unut, dedi. «Beni aldatmaya çalışıyorsun,» diye mırıldanıyorum, «hepsi gerçekti on-

ların.» Beni dinlemiyor. «Senin tek gerçeğin gözlerim, tenimdeki koku, benindeki iblise kucak açan etim.» Yılan dizlerime sarılıyor ve yere çökmeye zorluyor beni. «Hemen bana dönmelisin.» Bir an için duraklıyor. «Benden sonra bir kadınla yattın mı?» Beatrice! Hayır onunla yatmadım. Gül? Lale Ozan? «Evet,» diyorum. «Peki etine acılar saplandı mı?» Susmalıyım. «Ya o kadın sana eski tadı hatırlattı mı?» Dayanamıyor, «Hayır,» diyorum. «Öyleyse benden sonra kimseyle yatmadın sen,» diye bağırıyor heyecanla, «hâlâ benimsin ve bana döneceksin; doktor, ölüler, hepsi birer hayaldi onların.» Son kez, ayaklarımı kıran cendereden kurtulmaya çalıştığım sırada, soruyorum: «Ya kurşun, başıma kurşun sıktım değil mi?» «Hayır!» diyor, «seni bana bağlayan o iblis yaşıyor. Hiçbir şey olmadı ona.» Yalan bu. Ya doğruysa? Heyecanla atılıyorum: «Peki ama neden iblis var beynimde?» Parmaklarımı ayakta durmak için dayandığım duvardan çekip şakağıma, saçlarımın altındaki yara izine götürüyorum. Kulaklık elimden kayıp yere düşerken bir çığlık yırtıyor boğazımı. Söyledikleri gerçek, sıktığım kurşunun izi yok kafamda.

Çığlık sesiyle gözlerimi açıyorum. Telefonun önünde ayaktayım ve bağırıyorum. Elim! Hayır elim şakağımda değil; bakmalıyım, şakağımda yara izi olup olmadığına bakmalıyım. Ama elimi kıpırdatamıyorum. Kulaklık yere düşmemiş. Yoksa konuşmadım mı? Düşüncelerimi telefonun zili kesiyor.

«Alo, Ankara yıldırım hazır.»

Aman Tanrım, gerçekten de konuşmamış, onu duymamışım.

«İptal edin!» diye bağırıyorum, «İptal edin, onunla konuşmak istemiyorum!»

Telefonu kapatıyorum. İlk tuzaktan kurtuldum.

Yatağa geri dönüyorum. Düşüncelerim hep Fuad'ın sözcükleriyle kesintiye uğruyor: Süreklilik ve soyut olmak. Bu iki kavramın sınırladığı anlamların

birbirine zıt olması beni rahatsız ediyor. Süreklilik! Fuad'la birkaç saat önce yaptığımız o konuşmadan sonra gerçeklerin bir süreklilik içinde evrenin en büyük gerçeğini, hayatı oluşturduklarını biliyorum. Hayatı, onu katlanılmaz yapan gündelik ayrıntılardan kurtararak yaşamayı becerebilseydi insanlar. Hayır bu düşüncenin kaba bir soyutlamadan öte hiçbir değeri yok. Hayatı beynin kıvrımlarından koparıp bir şimşeğin çakıp sönmesi kadar kısa süren düşüncelere sığdırmak mümkün değil. Hayat, beynimin kıvrımlarından daha geniş. Her seferinde, her sınavda birdenbire önümde beliren, yüksek ve aşılmaz duvara benzeyen gerçekler bunu kanıtlamadı mı? Ama ben hayatı düşüncelerimde şekillendirdiğim gibi yaşamaya kalktım. Düşündüğüm, istediğim ve düşlediğim gibi. Soyut olmaktan kastedilen bu olmalı. Soyut bir düşünce de olsa cesaret ve yüreklilik, kaybedeceğini bile bile hayata saldırmak değil mi? Şövalyeliğin, somut yaşam biçimleriyle ilişki kuramamamın nedeni de bu olmalı. Soyut olmayanların çoğu korkak olur, ayrıntıları ölüme yeğ tutarlar. Ama ölümün soyut bir düşünceden çok somut bir kavram olduğunu kim söyleyebilir? Belki ölüm soyutla somutun arasındaki sınır. Öyleyse somut bir dünyada soyut bir hayatı kovalamak, ölümü kovalamakla eş anlamlı. Belki bu nedenle tekrar tetiği çekeceğim. Belki de yenildiğim ve geride kalan hayatımı ancak bir intiharla kurtaracağıma inandığım için. Fuad ne derse desin intihar etmek zamanın tutsaklığından kurtulmak, kadere ve Tanrı'ya hükmetmek değil midir? Hükmetmek ve yenmek? Gülmek geliyor içimden. İşte aşırılık; budalalara uygulanacak o ayrım. Naci, aşırılığı izlemenin ölümü özlemek olduğunu söylemişti. Aşırılığı aradığım için mi seçimi yaptım ben? Ya sonrası? Bir başka aşırılığı, ölümü keşfettiğim için mi korktum ve inancımı yitirdim? Belki de neden, kendimi her durumla sınama duygusu. Bana hükmeden buydu. Şö-

valyelikten kastedilen de bu olmalı? Artık ölüm bir ceza değil bir ödül benim için. Ölüm! Yalnızca beyinle sürdürülen soyut bir yaşamın tek eylemi ölüm değil midir?

Yukarıdan dökülen bir kahkaha düşüncelerimi bölüyor. Silkinerek doğruluyorum. Zamanın hâlâ pusuda yattığını, korkularımı kolladığını hissediyorum. Saat? Nasıl olur! Bu kez neden o kadar hızlı akıp geçti? Birkaç dakika sonra üçüncü düdük de ötecek. Korktum. Evet yine korktum. Madem Tanrı'yı, geçmişte kalan yenilgileri dize getireceğim, öyleyse neden korkuyorum?

Durup, bir düşünce biçiminde tekrarladığım soruyu bu kez bir fısıltıyla soruyorum. Alnımda ter var. Hayatı böylesine açıklayabilirken korkmam anlamsız. Ama içgüdüler! Onlardan emin değilim. Hayır artık yalnızca içkiyle bekleyemem. Beatrice. Evet onu çağırmalıyım. Telefona doğru yürüyorum, dudaklarımın arasında yine bir çığlık var.

Saat: 04.00

Şilep uçüncü kez bağırırken Beatrice'leyim. Artık ellerimi sağa sola savuran. beynimi oyan korkuyu görebiliyorum.

«Beni bırakma,» diyorum Beatrice'e. «Ne olursa olsun beni bırakma. Bu odadan çıkmamalıyım.» Tuz, bir asit gibi burun kemiğimi eritiyor. «Tanrı, o hep bizi korkuttukları...»

«Evet,» diyor. «Seni dinliyorum.»

«Tanrı beni hep tuzağa düşürdü. Kumsalda, dağda, mağarada. Bu gezegende tek başıma bıraktı beni.»

Cevap vermiyor. Parmakları usulca saçımı kavramış. Ne zaman yanıma oturmuştu? Farkında değilim. Başımı kaldırıyorum. Ağlıyor. Gözyaşlarının ya-

naklarında bıraktığı ince ve parlak izler yüzünü daha da uzatmış. Birden geçmişte olanları bildiğini düşünüyorum. Ona sormalıyım. Gerçeği o söylemeli bana.

«Saçlarımı kaldırıp kulağımın arkasına bak.» Bakması için bir süre duruyorum. «Yarayı görüyor musun?»

Susup böbreklerimdeki krampla bekliyorum cevabı.

«Evet.»

Demek doğruydu. Hepsini yaşamıştım. Kumsalı, dağı, geceyi, mağaradaki o cesetleri ve Zafer'i. Gitmemeliyim. Beatrice'in doldurduğu kadehe uzanıyorum. İçki, kaslarımı yumuşatmalı, gemiye binip kurtulmaya can atan yüreğimi boğmalı. 'Üçüncü düdükten sonra bir saatiniz var,' demişti Fuad, 'saat beşte iskelede bir motor sizi bekleyecek.' Bir saat! Hayatımın en zor saatiyle karşı karşıyayım.

Yüzümü gölgelere doğru itiyorum. Boğazıma biriken hıçkırıklar soluğumu madeni bir sesle titreştiriyor. Mac. Intosh'un saati geldi. Kaderimi Zafer'inkinden koparabileceğim saat. On beş yılın özeti, kumsala çıktığım anda başlayıp dün geceye kadar süren uzun bir işkencenin sonuna vardım.

Beatrice'in sesi sanki Dante'nin cehenneminden geliyormuş gibi bir fısıltıyı andırıyor:

«İkimiz de birer mumyayız,» diyor. «Zamanın içinde binlerce yıldır sürüklenmiş gibi yorgun. Damarlarımız ölü, ama içindeki kan akmaya devam ediyor.» Sözlerini kesmeden içki koymaya gidiyor. «Gözlerimiz görüyor, ama yüreklerimiz ölü.» Hızlı adımlarla geri dönüyor. Zamana çakılmış bir çivi kadar uzun karşımda. Konyağa atılıyorum. «Biz gideceğiz. Senin kadar cesur değilim. Bir kez daha deneyeceğim.»

Ben! Zafer'in korkak olduğunu bile bile bir kez daha deneyemem. Birden Fuad'ın içine binlerce hile,

yüzlerce tuzak gizlediği bakışlarını hatırlıyorum. Beni sınıyor, ama ben Zafer'in düştüğü tuzağa düşmeyeceğim. Geç kaldım, ölüme geç kaldım.

«Geç kaldım,» diye fısıldıyorum Beatrice'e.

Gözlerini yüzüme dikmiş, bakışlarında beni anladığını ele veren bir yanma var. Parmaklarını uzatıp kirpiklerimdeki tuzu eziyor. Birden gerçekten de sözünü ettiği kadar yaşlı olduğunu hissediyorum. Sanki karşımda bin yıllık bir mumyanın suratı var.

«Sabah Abraham bizi Adana'ya bırakacak.» Kirpiklerimi aralıyorum, uzandığım yatağın dibinde diz çökmüş. «Neden sen de gelmiyorsun? Evet üçümüz...»

Artık onu dinlemeyeceğim. Paltoma sarılıp derimi sarsan soğuktan gizlemeye çalışıyorum. Saat? Dördü yirmi geçiyor. Demek kırk dakikam var: Dayanmak zorunda olduğum, yüzyıl kadar uzun süreceğini bildiğim kırk dakika. Her denemede yenildim. Ama bu kez? Yenilmeyeceğim. Bir insan olarak, bu gezegenin üstünde yaşamaya hak kazanmış bir insan olarak ölmek istiyorsam kalmalıyım.

Konyağı bitirince kadehi Beatrice'e uzatıyorum.

«Biraz daha.»

Az sonra şişeyi getiriyor. Kadehi doldurup içkiyi yudumluyorum. Artık bütün sesler susmuş, yerini saatin o tekdüze ve acımasız vuruşlarına bırakmış. Kaslarımı yokluyorum, belkemiğim hâlâ ağrıyor. Kendimi kaybetmemeliyim. Evrenin ortasında, bu gezegenin içindeki küçücük bir odada, kopacağı anı bekliyor kaderim.

«Benim adım Ayhan,» diyorum ona bakmadan. İlk kez şaşırıyor. Geri çekildiğini, bir yabancıyla kalmış gibi ürperdiğini hissediyorum. «Adım Ayhan,» diye tekrarlıyorum. «Zafer'den ayrılalı çok oldu. Artık ondan kurtulmalıyım.» Cevap vermeden susuyor. «Kaderimi, geleceğimi, başkasının gölgesine bırakamam artık. Ben hep Ayhan'dım, hiç Zafer olmadım.»

Dudakları kıpırdıyor ama sesi çıkmıyor. Bir sü-

re birbirimizi süzüyoruz. Bir kadeh de kendisi için dolduracak. Doğrulduğunda artık önceki kadar yaşlı, sözünü ettiği gibi bir mumya değil. Gülsüm'ün ateşiyle yakılmış gözleri sanki bir meşale gibi geceye dağılıyor.

«Zenciler iyi insanlardır.»

Ne demek istiyor? Sorularla dolu bu garip gecede ben kendimi son kez sınarken o da geçmişiyle mi hesaplaşıyor?

Yirmi dakika sonra, saat beşte, yüreğim göğüs kafesimde deli gibi çırpınırken, penceredeyim. Ayşa'yı izliyorum. Kazandım. Zayıf ve korkak yüreğimi yendim. Akşama, geçmişle geleceğin, Doğuyla Batının birleştiği dağda olacağım. Kendimi korkulara, insanı aşağılayan yaşama içgüdüsüne teslim etmedim. Sonunda kaderime egemen olacak ve geçmişin peşime taktığı her şeyden kurtulacağım. Yüreğim sudaki bir mantar gibi batıp çıkarken,

«Gemi hareket etti,» diyorum Beatrice'e.

Özgürüm. Artık gidebileceğim bir tek yer var ve akşamla birlikte yıllarca peşinden koştuğum o yere, o sessizliğe varmış olmalıyım. Gece yeryüzünün bu parçasının üzerine çöktüğünde, sonuma ulaşacağım. Işıklar kayboldukça, ortalığı gölgeler kapladığında o dağda binlerce yıldır ayakta duran, yüzlerindeki taştan gülümseyişle insanı çıldırtan, bir çağdan gelip ötekine giden heykellerle karşı karşıya olacağım. Karşı karşıya; tam önlerinde, belki birkaç metre ötede... Sonra, o büyük kaya suratların önünde, Doğuyla Batının geçmişle geleceğin düğümlendiği o noktada, tiz bir ses gökyüzüne sivri bir hançer gibi batarak yükselecek ve beni gezegenin yüreğindeki sonsuzluğa gömecek.

«Şimdi ne yapacaksın?,» diyor Beatrice.

Bunca yılı tetiğe dokunacağım o saniye için yaşadım. Geçmişimle geleceğimi birbirinden ayıracak,

zamanı durduracak o saniye için; artık korkmuyorum. Sevincimden çığlık bile atabilirim. Ölümü bir kılıf gibi üzerime geçirecek ve geçmişten, yenilgilerimden kurtulacağım. Artık özgürüm.

«Ne olur gülme,» diyor Beatrice, «beni korkutuyorsun.»

«Bu sefer ağzımın içine ateş edeceğim,» diyorum.

«You are speaking in Turkish.»[1]

«Ayın yirmisinde Dante'nin cehenneminde olacağım,» diye neşeyle bağırıyorum. «Orada seni arayacağım.»

1. Türkçe konuşuyorsun. (İng.)

19 Nisan 1975
Cumartesi/İskenderun

Bay Naci Topraköz,

Gittiğimde saat yedi buçuktu. Belki birkaç dakika geçmişti. Odadan çıkarken, «geç kaldım,» diyerek gülüyordu. Tanrım ne çılgınlıktı! O gülüşü, yüzünün o andaki ifadesini hiç unutmayacağım. Bilmiyorum hiç farkına vardınız mı? Bazen bakışlarını nasıl da kendi içine çevirebiliyordu. Size Fransızca yazabileceğimi söyledi. Tabii mektup yazmamı da onun istediğini söylememe gerek yok. «Naci öğrenmeli,» derken yine gülümsüyordu. Şimdi saat dokuz, az sonra biz de otelden...

Ne kadar şaşkınım! Daha kendimi tanıtmadığımı, adımı bile bilmediğinizi ancak hatırlayabildim. Adım Beatrice Grimani, İtalyanım ve yaklaşık iki aydır İskenderun'dayım. Hayır bu kadar ayrıntıya girmem gereksiz. Ben size Zafer' den, pardon Ayhan'dan söz edecektim. [Adının 'Ayhan' olduğunu ancak iki gece önce öğrendim. Daha önce kendini 'Zafer' diye tanıtmıştı.] Giden Ayhan'dı sanırım. Evet gitti, bu sabah, her şeyini burada bırakarak. Bavulu ve biri Nalan Özcan'a, diğeri Fuad Tarek'e yazılmış iki mektup hâlâ yatağının üzerinde duruyor. Mektupları size göndermemi istedi. Ama bavulu ne yapacağımı bilmiyorum. Sizce ne yapmalıyım?

İnanması güç geliyor ama, onu tanıyalı iki hafta bile olmadı. Evet yalnızca iki hafta. Bunu hatırladıkça, bütün yaşantımı değiştirecek kararları bu kadar kısa bir süredir tanıdığım birinin sözlerine dayanarak nasıl alabildim, dive soruyorum kendi kendime. Alınabilir mi? Nereden bilebilirsiniz? Ama Ayhan, «Ben kendi payıma sona eriştim,» dedi. Sıra bende. Dün gece sabaha kadar birlikteydik. Hayır aklınıza yanlış bir şey gelmesin. Ona yardım etmeye çalışıyordum. Kaçıp gitmekten korkuyordu. Keşke kaçsaydı, keşke o gemiye binip gitseydi. Acaba onu kandırabilir miydim? Hiç sanmıyorum. Odadan çıkarken yüzündeki gülümsemeyi görseydiniz. «Geç kaldım,» diyordu. Neden acele ettiğini, neye geç kaldığını sormadım. Gerçekten de daha önce intihar etmeyi —başına kurşun sıkarak— denedi mi?

Size mektup yazmamı söyledi. Bir arkadaşı olmalısınız. Gerçekten de o heykellere... Durun, size nereye gittiğini söyleyebilirim. O broşür hâlâ yatağın üstünde, bavulunun yanında duruyor. Evet, işte önümde. Ama yazılar Türkçe olduğu için okuyamıyorum. Kopya etsem. Hayır. En iyisi o sayfayı yırtıp zarfın içine koymak. Bazı cümlelerin altını çizmiş ve kendi el yazısıyla bir şeyler karalamış. Az kalsın unutuyordum. Çıkarken, size mektup yazmamı istediğinde, seçtiği dekoru beğenmiyeceğinizi bildiğini söyledi. Ne demek istediğini anlamadım. Umarım siz anlarsınız. Bu nedenle bunları size aktarıyorum.

Şu anda, yarın sabah İstanbul'da olup her şeyi unutmaktan başka hiçbir şey istemiyorum. Ama yüzündeki —son günlerde inanılmayacak kadar zayıflamıştı— o gülümsemeyi hiç unutmayacağımı biliyorum. Sanki bir şeytana ben-

ziyordu. Belki de gerçekten bir şeytandı. Çünkü insanlara unutmak istediklerini hatırlatmakta, kabul etmekten kaçındıkları duyguları yüreklerinin içine doldurmakta, üstüne yoktu. Aklıma gelmişken sormalıyım. Bavulunda kimliği ile eski bir albüm var. [Onu geçmişte görmek beni çok etkiledi.] Onları size göndermem gerekiyor mu? Lütfen bana bildirin. Size, mektubun sonunda, İstanbul'daki adresimi, daha doğrusu bir arkadaşımınkini vereceğim. Ne olur ondan bir haber alırsanız bana yazın.

Neden —artık o kelimeyi kullanmanın kaçınılmaz olduğunu hissediyorum— intihar edecek? Ona kimse yardım edemez miydi? Bayan on iki numara? On iki numara, o kadın için bulduğum bir şakaydı. Ankara'da birlikte olduğu son kadın. Aslında Ankara'lı olduğunu bu sabah öğrendim. Sizin adresinizden ve gökyüzünü tarif edişinden.

Artık gitmem gerekiyor. Gülsüm ve Abraham —siz onları tanımazsınız— beni bekliyorlar. Buradan Adana'ya, oradan da uçakla İstanbul'a gideceğiz.

Sizden cevap bekliyorum. Beni lütfen o gülümsemenin dehşetinden kurtarın.

Beatrice Grimani

Not: *Yazdıklarımı yeniden okudum. Bağlantısız cümlelerle, saçma sapan bir telaşla kaleme alınmış, anlaşılmaz bir mektup olmuş. Ama daha iyisini yazamayacağımı bildiğim için tekrar denemiyorum. Beni bağışlayın.*
27 Nisan 1975
Pazar/ANKARA

Bayan Grimani,

İnanın daha ilk satırlarınızdan, daha kendinizi tanıtmamış ve ondan söz etmemişken, okuyacaklarımın Ayhan'la ilgili olacağını hissettim. Çünkü mektubunuza kadar yansıyan böyle bir kargaşa, ancak onun gibi birisinin arkasında kalabilirdi. Bu nedenle mektubunuzu en az sizinki kadar yoğun bir heyecan ve merakla okudum. Bazı satırlarınızdan, bir broşürden yırtılmış o sayfadan ve bana göndermek düşünceliliğini gösterdiğiniz o iki eski mektuptan, Ayhan'ın buradan ayrıldıktan sonra neler yaptığını çıkarabildik, kendisini kanıtlayabilmek için, daha önce denediği gibi, o dağdaki heykellerin önünde intihar etmeye gidiyordu. Broşürden yırttığınız sayfadaki heykel resimlerinin altına, daha doğrusu, «Doğuyla Batının, geçmişle geleceğin birleştiği yer,» diye devam eden cümlenin yanına şöyle bir paragraf eklemiş el yazısıyla: «Tetiğe dokunduğum anda geçmişteki sonsuzlukla gelecekteki sonsuzluğu birbirinden ayırabilir, Tanrı'yı ve zamanı dize getirebilirim. Çünkü gerçek sonsuzluk, gerçek ölümsüzlük o andır. Eğer tanrı sonsuzluk değil de bir düşünceyse, vücudumun somutluğundan, yani ölüm korkusundan kurtulduğum anda yine Tanrı'yı yenmiş olmayacak mıyım? Tanrı'ya, Tanrı olarak meydan okumak! Bütün insanlığın rüyası bu değil mi? Böyle bir hayattan sonra göze çarpan bir sonuca varamamak yenilgidir. Benimki parlak bir zafer olacak. Yanında, geçmişte kalan bütün yenilgilerimin anlamlarını yitireceği bir zafer. Evet Tanrı'ya ya da zamana, onların si-

lahlarıyla, sonsuzluk ve ölümle karşı koyacağım. Bir insan beynine, ölüm korkusundan öte hangi korku Tanrı'yı egemen kılar! Beynimi ortadan kaldırarak istediğime varacağım. Çünkü yaşam yalnızca beyindir. Heykeller beni bekleyin, birkaç gün sonra yanınızda olacağım.»

Öyle sanıyorum ki bu cümleler sonunu hiç kuşkuya yer bırakmayacak biçimde açıklıyor.

Sizden o mektubu alır almaz —karım kardeşini aramaya giderken— ben de telefonla önce Adıyaman'ı, sonra Kahta'yı —güneydoğu Anadolu'da, o dağa yakın bir şehrin ilçesi— aradım. Haberi Kahta'daki Savcı Yardımcısı verdi. Onu 21 Nisan sabahı, yani sizin yanınızdan ayrıldıktan iki gün sonra bulmuşlar. Hemen o gün, ayın 24'ünde kardeşiyle birlikte Kahta'ya hareket ettik. Savcı Yardımcısına —sizi can sıkıcı olaylardan kurtarmak ve formalitelere karıştırmamak için adınızdan söz etmemeye karar vermiştik— Ayhan'ın ölümünü nasıl haber aldığımızı anlatmakta epeyce zorluk çektik. Adli tıp raporuna göre ölümün 19 Nisan gece yarısı ile 20 Nisan şafak vakti arasındaki bir saatte meydana geldiği kesin. Onu 21 Nisan sabahı güneşin doğuşunu izlemeye gelen turist kafilesindeki Hollandalı yaşlı bir kadın görmüş. Cesedi, broşürde resimlerini gördüğünüz o heykellerin tam karşısındaki bir yamaçtaymış. İntihar etmeden önce mağarayı andıran bir girintiye gizlenmiş ve önünü cesedinin görülüp bulunmasını önlemek amacıyla taşlarla kapamış. Anlayacağınız, kendisine bir tür mezar kazıp içine girmiş. Tam ilkel bir hayvan içgüdüsü. Neyse, kullandığı silah uzun namlulu bir tabanca. Savcı yardımcısı pek beğenmiş olacak ki yalnızca göstermekle kalmadı, özelliklerini de uzun uzun anlattı. Namluyu ağzının içine sokarak, büyük bir

soğukkanlılıkla, kurşunu tam beyinciğe gelecek şekilde ayarlamış ve tetiğe öyle basmış. Doktora göre öyle ateş ediş, çok profesyonelce bir davranışmış. Kurbanını öldürmek isteyen bir katil gibi çabuk ve kesin bir ölüm seçmiş.

Bizi, teşhis için cesedini görmeye, zorladılar. Onu mezardan çıkardıklarında öleli beş gün olmuştu; ama emin olun sözünü ettiğiniz o gülümseme İskenderun'dan ayrıldığındaki gibi, o haliyle hâlâ yüzünde duruyordu. Gülen, kafasının arkası parçalanıp yok olmuş, çürümeye yüz tutmuş mor bir ceset. Hayatımda öyle bir dehşeti yaşadığımı hatırlamıyorum. O gülümseyişin ölüsü canlısından çok daha korkutucuydu. Hepimiz, Savcı Yardımcısı da dahil kustuk.

Dün geri dönerken yol boyunca mektubunuzdaki o soruyu hatırladım. «Neden intihar edecek?» Bana; büyük yanlışları yaşayan, bu evrende yer alan küçücük bir insan olarak düşüncenin ve hayal gücünün sınırlarını zorlayan birisi için başka bir çözüm yolu yok gibi geliyor. Belki kendini cezalandırmaktan zevk alan bir mazoşist, belki de kendine işkence yapmaya tutkun bir sadistti. Ama bu olaydaki —yaşamını bir olay olarak kabullenirseniz— en korkutucu sonuç, bir insanın neleri yapabileceği, tutkularının sınırsızlığı ve bir çılgınlığı nereye götürebileceği noktalarında toplanıyor. İnsanların korkutuculuğunu kanıtladı. Sanki yalnızca düşüncelerle yaşamayı denedi ve o düşüncelerinin aşırılığı yüzünden eriyip gitti. Evet her düşüncesi, her davranışı aşırıydı. Onda ölçülülüğün hiç bir izi yoktu. Onu —şimdi daha iyi anlıyorum— her gördüğümüzde ürpermemizin nedeni, bize hep ölümü hatırlatması değil miydi? Neyse, yine de mezarın açıldığı o anı hatırladıkça bütün açıklamaların anlamını yitirdiğini hissediyo-

rum. Bence hiçbir açıklama, hiçbir mantık zinciri, çürümüş bir ceset kadar gerçek değildir. Bence sonu pek Hıristiyanca oldu. Bir Müslümanın basit ama gerçeklerle uyumlu beyni, korkuları yoktu onda. Beynine kendinden vazgeçme tutkusu egemendi. Tıpkı İsa gibi kendini çarmıha gerdi. Belki de intihar için bir neden arıyordu.

Bu düşünceleri daha fazla uzatmamalıyım. Mektubu, verdiğiniz adrese gönderiyorum. Aslında bir fırsatını bulursam İstanbul'a gelip size uğramayı isterim. Öyle sanıyorum ki ikimiz de daha bir süre ondan söz etmek, onu birilerine anlatmak ihtiyacını hissedeceğiz.

Bayan on iki numaraya Ayhan'ın ölümünü haber vermedik. Vermeyi de düşünmüyoruz. Kimliğini ve albümünü bana gönderebilirsiniz. Kardeşi onları Ayhan'ın eski bir kız arkaaaşına vermeyi uygun buluyor. Ona albümde rastlamış olmalısınız. Kardeşine göre Ayhan'ın gercekten sevdiği tek kişi, o esmer kızmış! Zafer'in Nalân'a yazdığı mektubu yerine ulaştıracağım. Zavallı Zafer —çaresizliği o iki mektuptan da anlaşılıyor— aralarında en çok insana benzeyen oymuş. Ali, Ayhan ve Zafer üç eski arkadaştı. Ali bir şövalye gibi öldü. Ayhan ise o ikisine meydan okuyan bir ölümü seçti. Zafer ise bir insan gibi tepki gösterdi. Korktu ve korkunca da kaçtı.

Artık bitirmeliyim. Sizi böyle bir nedenle tanımış olmaktan üzgünüm. Ama her şeye rağmen yine de hoşçakalın demek isterim.

Saygılarımla
Naci Topraköz

NOT:
Az kalsın bu serüvenin en dramatik olayını size aktarmayı unutuyordum. Ayhan'ın paltosu-

nun cebinde bir not bulunmuş. Kâğıtta, «Eğer beni bulursanız Tanrı aşkına heykellerin yanına gömün,» yazılıymış. Ne korkunç değil mi? Tanrı olmaya çalışırken Tanrı'dan yardım istemek. Savcı yardımcısı cesedin öyle turistik bir yerde gömülemeyeceğini söylerken çok etkilenmiş görünüyordu. Onu dağa yakın bir köyün bakımsız ve ıssız mezarlığına defnetmişler. Bundan böyle sonsuzluğu orada arayacak.

Mayıs 77 - Aralık 1979

Ankara - Kavaklıdere

MEHMET EROĞLU'nun
ilk romanı

ISSIZLIĞIN ORTASINDA

için neler dediler

«**Issızlığın Ortasında**, çok değişik, tedirgin edici bir roman. Büyük ve klasik bir roman mimarisi üzerine kurulu değil. Tersine, ilk elde savruk ve dağınık bir roman izlenimini bırakıyor. Ama bu bir izlenim yalnızca. **Issızlığın Ortasında** kendine özgü şifresi olan, o pek az rastlanabilecek doğaçtan artistik romanlardan biri...

«Bu açıdan yaklaşıldığında, **Issızlığın Ortasında**'nın Türk romanı için yeni bir dönemeç olduğunu söyleyebiliriz...

«Türk romanında psikolojiye pek eğilinmemiştir. Orta öğrenimde psikolojik roman dendi mi, Halide Edip'in '**Handan**'ı örnek verilir. **Issızlığın Ortasında** gerçek bir psikolojik roman...

«Bu romandan kimi bölümleri, bir buçuk aydır arkadaşlarıma yüksek sesle okumak ihtiyacını duydum. Soluk soluğa kalıyordum her seferinde. Daha üçüncü sayfasında alıp götürdü beni **Issızlığın Ortasında**.»

Selim İLERİ / 29.4.1979/Dünya

«Uzunca bir aradan sonra Eleştiri Günlüğü'ne **Issızlığın Ortasında** ile başlamak, benim için gerçek bir mutluluk...

«Gene büyük bir 'ilk roman başarısı'. Üstelik bunun bir rastlantı olmadığı hemen belli oluyor. **Mehmet Eroğlu**, romanı bilen, yazdığını bilinçle yazan, hiçbir şeyi rastlantıya bırakmayan, bir romancı. Şaşırtıcı bir kurgu ustalığı var **Issızlığın Ortasında**'da. **Mehmet Eroğlu**, polis romanlarında da gördüğümüz bir tekniği şaşırtıcı bir ustalıkla kullanıyor; olay örgüsü, son derece başarıyla düzenlenmiş. Sonuç: Romanı soluk soluğa okuyorsunuz. (Ben romanı bitirdiğimde gün ışımaya başlamıştı.)...

«Romanın kurgu ve yapı olduğunu çok iyi bilen **Mehmet Eroğlu**, ayrıca, Türk romanlarında çok az bulabildiğimiz bir şeyi, **Issızlığın Ortasında**'da bize bol bol sunuyor: Buna, en beylik deyişle, 'İnsan ruhunun derinliklerine

nüfuz etmek' diyebilirim. Bunun için olsa gerek, romanı bitirdikten sonra Nâzım Hikmet'in çok sevdiğim bir şiirindeki bir dize dilimden düşmez oldu: 'İnsan yüreklerine dokundu bu elleri'. **Mehmet Eroğlu,** insan yüreğine dokunmasını bilen bir romancı...

«Herkes okumalı bu romanı. Genci de, yaşlısı da. Bence, bir olay-romandır **Issızlığın Ortasında.** Türk romanının yeni kazancı, taze kanı **Mehmet Eroğlu**'yu yürekten kutlarım...»

Fethi NACİ / Haziran 1984/Gösteri

«**Issızlığın Ortasında**'nın özellikle üzerinde durulması gereken bir yanı da **Mehmet Eroğlu**'nun ruhsal çözümlemelerdeki başarısı. Bunun için sözü uzatması gerekmiyor: Halit, «Kadın neden ağladı, bilmiyorum!» dedikten sonra, «Belki önce ben ağladım.» (s. 59) deyince, yetiyor bu kadarı. Roman boyunca pek çok örneği var bunun. Bunun için olsa gerek, romanı bitirdiğim günden beri çok sevdiğim bir şiirin bir dizesini tekrarlayıp duruyorum: 'İnsan yüreklerine dokundu bu elleri.' **Mehmet Eroğlu,** ilk romanıyla büyük bir başarı çizgisine ulaşmış. Son zamanlarda okumaktan mutluluk duyduğum tek Türk romanı...»

Fethi NACİ / Temmuz 1984/
Cumhuriyet Kitap Kulübü Kataloğu

«**Mehmet Eroğlu,** yoğun bir siyasal içeriği çağrışım repliklerine bırakıyor. Konsantre bir tema çoğulculuğu, romanla şiirin ilkelerine bağdaştırmaya çalışıyor...

«**Eroğlu,** roman kişisi yaratmada gerçekçi akımın kısıtlamalarından kendini kurtarabilmiş. Siyasal bağlamdan cinsel seçime uzanan inandırıcı bir bütünlük...»

Doğan HIZLAN / 11-17 Haziran 1984/Nokta

«**Issızlığın Ortası,** (Kitabın asıl adı budur, bence daha da iyidir) yayınlanmış olanından hayli farklı o ilk varsion'uyla, beni çarpmıştı; iki sebepten çarpıyor, önce 'aynı kan grubundan' çağdaş bir roman olmasıyla, sonra bunu **Mehmet**'in yazmış olmasıyla. Edebiyat 'piyasamızdaki' akıl almaz fikir sığlığı, imgelem darlığı, fantezi noksanı, konu tekrarı arasında, bu roman yanardağ soluğu gibi müthiş bir nefesti. Yanılmıyorsam, ilk tepkim, duyurulabilmesi için bir 'yarışmaya katılmasını' önermek olmuştur; kazanacağından hiç kuşkum yoktu...

«Gizli fakat şiddetli tutkusallığı, iç dünyasının fantezi zenginliği, yaşantısının deneyim birikimi, denediği bileşimi daha da kişiselleştiriyor...»

Attila İLHAN / Temmuz 1984/Sanat Olayı

«**Mehmet Eroğlu**'nun yayınlanmış olan ilk romanı **Issızlığın Ortasında**, birçok açıdan kendisiyle aynı tarihsel zaman parçasını işleyen romanları aşmış bir kitap. Ayrıca bu sonuca ulaşmasını sağlayan özellikleri nedeniyle de çok boyutlu, çok yönlü bir kitap. Bu nedenle de çok katlı bir okumayı gerektiriyor...

«...bu yönlerden ele alınınca **Issızlığın Ortasında**, bizim edebiyatımızda, getirdiği Ayhan tipinin canlı ve birey, dolayısıyla da kalıcı olmasının ötesinde 12 Mart dönemi romanları içinde değerlendirilecekse ilk bilinçlenme romanıdır...»

«Ayhan bana kalırsa aydın geleneğimizin çarpık bilincini, yaşadığımız en son örnekte simgeleyen ve edebiyatımızın son yirmi yılda tanıdığı en önemli tipidir; o oranda da çok boyutludur...»

Hasan Bülent KAHRAMAN / Temmuz 1984/Sanat Olayı

«**Mehmet Eroğlu** özellikle ruh çözümlemelerinde 'ilk roman' düzeyinin çok üstünde bir romancı olduğunu gösteriyor. Eserinde bir genç insanın trajedisini ustalıkla canlandırmış. Gittikçe 'içine dönen' bir roman kişisinin ruh dünyasını derinlemesine aydınlatırken hayatı ayrıntılarda da gözlemleyebilen bir duyarlılığı kanıtlayan örneklere yer veriyor...»

Prof. Dr. Gürsel AYTAÇ / Temmuz 1984/Sanat Rehberi

1985 Orhan Kemal Roman Armağanı

Mehmet Eroğlu

GEÇ KALMIŞ ÖLÜ



CAN

İlk romanı *Issızlığın Ortasında* ile 1979 Milliyet Roman Yarışması'nın birincilik ödülünü bölüşen *Mehmet Eroğlu*, ikinci romanı olan *Geç Kalmış Ölü* ile ilk romanını bütünlemiş oluyor. Nitekim her iki roman, birbirini bütünler nitelikte görülerek '1985 Orhan Kemal Roman Armağanı'nı almıştı. *Issızlığın Ortasında*'nın bir bakıma devamı sayılabilecek olan *Geç Kalmış Ölü*'de, *Mehmet Eroğlu*, bir yandan genç ve yenik eylemci Ayhan'ın, 1971'de kaybolan arkadaşı Zafer'i arayışını, dört yıl sonra, 1975'in ilk yarısında bir çılgınlık serüvenine dönüşen ve yalnızca beyinle sürdürülen soyut ama ölüm tutkunu bir yaşamın sonunu, kendine özgü, ustalığı kabul edilmiş bir kurguyla anlatırken, bir yandan da Ayhan, Zafer ve Halit tipleriyle belirginleşen ve kökleri batılılaşma çabalarının başlangıcına kadar uzanan üç değişik eylemci davranışını, yan tutmadan, irdeleyerek tartışıyor.

İkinci Baskı

Kapak resmi: **ESAT TEKAND**